

ΣΧ

STEEL

2•19

ANARCHISTICKÁ REVUE

Hausprojekty

ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

Existence je anarchistickou tiskovinou, která vycházela nejprve v letech 1998–2002 a znovuoobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) několikrát do roka s rozsahem zpravidla 40 stran či více. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitoru a navíc tištěný text nemizí tak rychle jako ten virtuální. I tak je ale každé číslo hned po vydání volně ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovávat teoretické texty, ale i praktickou inspiraci. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale rádi bychom oslovili či něčím zaujali i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

2 / 2019

V POŘADÍ 50. ČÍSLO

VYDÁVÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE (AF)

AFED@AFED.CZ

WWW.AFED.CZ

NAKLADATELSTVI.AFED.CZ

DOPORUČENÝ PŘÍSPĚVEK NA POKRYTÍ

NÁKLADŮ: 60 Kč

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace Nakladatelství AF) přímo pořídít či objednat: Kamenné obchody:

- * Infocentrum Salé (Orebitská 14, Praha 3 – Žižkov; sale.451.cz),
- * Rekomando (Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),
- * Punctum - Krásavka (Krásava 27, Praha 3),
- * ALERtattoo (Zámecká 22, Pardubice),
- * Antikvariát Černý pes (Sedláčkova 20, Plzeň),
- * Tři ocásci (kpt. Jaroše 18, Brno; triocasci.cz),
- * Klub Lúč (Kniežata Pribinu 197/3, Trenčín; klubluc.sk).

Internetové distribuce:

- * xBASTax (xbastax.cz/produkty/a-b-c-collections),
- * Papagájův hlasatel (phr.cz),
- * Miruus Levyt (miruuslevyt.cz).

Pro zájemce ze Slovenska

doporučujeme objednávat na:

- * Salto Mortale (sust@riseup.net).

Obálka: Pavel Kroužek: Odhodlaný Squatter vyhlíží gentifikaci

OBSAH

AKTIVITY HNUTÍ

4..... KVARTÁL / MEZI KNIHAMÍ / SOLIDARITA S ROJAVOU

TÉMA

22..... HAUSPROJEKTY

24..... JE TO HODNĚ PRÁCE, ALE MÁ DOBRÉ VÝSLEDKY

25..... TO JE NÁŠ DŮM!

27..... ZABÍJÍ GENTRIFIKACE VŠE, CO MÁME RÁDI?

28..... SDÍLENÉ DOMY

30..... KDO PO SOBĚ ZASE NEUMYL NÁDOBÍ?

31..... S PRÁVEM PROTI TRHU

32..... NA VLASTNÍM

34..... NOVÁ CESTA: HAUSPROJEKT V LESE

ODPOR ŽIJE

36..... JEDEN ROK ŽLUTÝCH VEST

37..... POUČENÍ Z VLÁDNÍCH REPRESÍ

OSOBNOSTI

38..... ZEMĚ A SVOBODA!

40..... PŘÍMÁ AKCE BYLA JEHO JAZYKEM, ANARCHIE ŽIVOTNÍM KRÉDEM

41..... FANTOM MACHNO

42..... STAS A NATAŠA

HISTORIE

45..... TOLSTOJOVSKÉ KOMUNY

47..... 10 LET OD DĚLNICKÉ VZPOURY V JIŽNÍ KOREJI

RADIKÁLNÍ BUDDHISMUS

48..... ZE VZPOMÍNEK DHARMOŠLAPA

ANARCHISTICKÁ FEDERACE

51..... JAK SE PROMÍTALA SÍŤ / ZINY VČERA A DNES / JARNÍ SETKÁNÍ INTERNACIONÁLY / MEXICKÝ VEČÍREK / ...

A3

56..... ÚNOR–PROSINEC 2019

RECENZE

62..... ANARCHIE FUNGUJE / RADIKÁLNÍ BUDDHISMUS / VZPOMÍNKY NAPŘÍČ SOVĚTSKOU DIKTATUROU / NEOHROŽENÉ ŽENY / ZROD KONTRAKULTURY / KULTURA SVÉPOMOCÍ / ...

EDITORIAL

Poté co jsme přestali vydávat Existenci coby čtvrtletník, předsevzali jsme si, že vydáme alespoň dvě čísla ročně s tím, že nebudeme předepisovat, na kolik stránek to které číslo vyjde. Musíme přiznat, že *Existenci*, kterou právě držíte v ruce, jsme jen taktak stihli dokončit v letošním roce (2019), a to po neuvěřitelné prodlevě jedenácti měsíců. Vám, čtenářům, se tedy dostává do rukou až v roce následujícím. A jak se říká před volbami: Slibem nezarmoutíš. A tak i my můžeme (bez záruky) slíbit, že v roce 2020 vyjdou dvě čísla. Vzhledem k tomu, že žádné jiné čistě anarchistické periodikum zde nevychází, by bylo záhodno daný slib splnit...

Toto číslo anarchistické revue *Existence* jsme věnovali tématu hausprojektů. Jak píšeme již v úvodním článku, jsme si vědomi, že nejde o žádné revoluční téma. I tak jsme usoudili, že je více než důležité, pokud se snažíme dlouhodobě zprostředkovávat zajímavé inspirace odjinud a seznamovat s aktivitami, které se rodí u nás. Své životy žijeme tady a teď, a tak nám nezbývá nic jiného než hledat takové alternativy, které by nám stávající systém umožnil. Nejsme naivní, abychom si mysleli, že to umožňuje ve své blahosklonnosti, naopak jde o složité hledání v právním řádu, který je nastaven především tak, aby byl nápomocen roztáčení a točení kol kapitalismu. A my chceme žít co nejvíc v protikladu k cílům současného režimu, jimiž jsou generování zisku, rostoucí sociální nerovnost a atomizace společnosti, která pak není schopna se bránit.

Jednou z oblastí, kterou jsme nuceni denně řešit, je bydlení. Před několika lety byl alternativou squatting, neoliberální systém ho však cíleně zlikvidoval pomocí svých represivních nástrojů bez ohledu na argument, že vedle sebe existují lidé bez domova a prázdné domy. Legitimní a logický postup při zabírání prázdných domů je oficiálně protiprávní, modla soukromého vlastnictví, základní pilíř kapitalismu, musí být ochráněna, i kdyžby většina populace měla žít na ulici (i tam je to ale protiprávní). Hausprojekty se snaží vyhnout neustálé nejistotě násilného vystěhování, která se vznášejí nad každým squatem jako temný mrak. Zároveň se ale snaží umožnit komunitní život v kolektivně vlastněném domě, kde jde o samostatné bydlení ruku v ruce s dostupným „nájmem“ a rozvojem principu solidarity napříč rozrůstající se sítí.

V České republice něco takového chybí. Nechybí nám ale inspirace, například ze sousedního Německa, kde podobné projekty fungují již řadu let. V první řadě jde o síť Mietshäuser Syndikat, kterou také na stránkách *Existence* několikrát zmiňujeme. S tou začal spolupracovat pražský kolektiv Sdílené domy, kterému se zatím povedlo převést myšlenku sítě hausprojektů do českého právního řádu. Ač se může zdát, že to není mnoho, jde rozhodně o velký krok vpřed. Tento kolektiv, jehož členy jsou naši kamarádi a kamarádky, nám také pomáhal s přípravou textů k tématu a nechybí ani rozhovor, který popisuje jeho dosavadní činnost a záměry. Dále zde najdete rozhovor se členem hausprojektu z Postupimi, představení několika projektů, které se objevily ve filmu *To je náš dům!*, pár slov o procesu gentrifikace nebo články o problémech, které musí kolektivy hausprojektů často řešit. Téma pak doplňují texty o dvou projektech komunitního bydlení, jež jsou ale vázány na soukromé vlastnictví, jeden u nás a druhý v Rusku.

Mimo téma se ohlédneme za jedenácti měsíce aktivit místního antiautoritářského hnutí, kde mají zvláštní místo akce na podporu autonomie v Rojavě po zahájení turecké invaze. Co se týče zahraničních událostí, hodnotíme rok protestů Žlutých vest ve Francii a náš kamarád Mikola Dziadok předkládá ponaučení z represí v Rusku.

Rok 2019 byl příležitostí k připomenutí mnoha kulatých výročí: před 100 lety zemřel Emiliano Zapata, před 85 lety Nestor Machno, před 10 lety Anastázie Baburova a Stanislav Markelov. Právě o nich si můžete přečíst něco zajímavého. Žel už nevyšlo místo na další „jubilanty“, španělského anarchistu a pedagoga Francisca Ferreru a osobnost nanejvýš důležitou pro rozvoj českého anarchistického hnutí, Viléma Körbera. O nich snad příště. Také jsme si připomněli 10 let od dělnické vzpory v jihokorejské automobilce SsangYong Motor. Do historie jsme zabrousili navíc připomenutím tolstojovských komun v Rusku a performeru Milana Kozelky.

Vzpomínky „dharmového pankáče“ Noaha Levina odkazují ke knize *Radikální buddhismus*, kterou v tomto roce vydalo Nakladatelství AF. Můžete si také přečíst recenzi na zmíněnou knihu, stejně jako na další nové publikace z produkce našeho nakladatelství: *Anarchie funguje* od Petera Gelderloose a *Vzpomínky anarchistky* od Anny Garasjovové. Dál se dočtete o knihách *Neohrožené ženy*, *Zrod kontrakultury*, *Kultura svépomoci* či *Hrdinové kapitalistické práce*.

Nechybí texty jedenácti čísel nástěnných novin A3, které se týkají aktuálních témat, nebo rubrika věnovaná interním i veřejným aktivitám Anarchistické federace.

Přejeme inspirativní čtení.

ENGLISH SUMMARY

We dedicate this edition of the anarchist revue *Existence* to the theme of house projects. We know this is not a revolutionary theme. But we are living our lives here and now so we are left with no other options but to search for such alternatives, which are allowed within this system and at the same time go against its tendencies to pursue profit, growing social inequalities and the atomization of society. One of the subjects we are forced to deal with every day is housing. Squatting was destroyed by the neoliberal system despite the argument that homeless people and empty houses should not coexist. House projects offer affordable community living and the application of collective ownership. Something like that is missing in the Czech republic. But we are not short of inspiration, for example from Germany, where similar projects like the Miethäuser Syndikat have been thriving for years. The Prague collective Sdílené domy have been working with them and have managed to bring the concept of Miethäuser Syndikat into the Czech legal context. This collective, whose members are also our friends, has also helped us with this edition and we include an interview describing their goals and activities. You will also find an interview with a member of a house project in Potsdam, introducing several of the projects that appear in the film *Our House!*, a text about the process of gentrification and an article about the problems this collective has to face. Also related are texts about two community housing projects which are tied to private property.

Outside of the theme we will reflect on the last 11 months of activities of the local anti-authoritarian movement, in particular at the actions in support of the autonomy of Rojava after the start of the Turkish invasion. As for international events, we look at a year of protest of the Yellow Vests and Mikola Dziadok writes about lessons learned from the repression in Russia.

The year 2019 was full of important anniversaries: 100 years since the death of Emiliano Zapata, 85 since Nestor Makhno's death and 10 years since the deaths of Anastazie Baburova and Stanislav Markelov. It was also 10 years since the worker's revolt in the South Korean automobile factory SsangYong Motor.

We remember the “dharma punk” Noah Levine in the book *Radical buddhism*, which is reviewed in this edition. Other reviews include *Anarchy works* by Peter Gelderloos and *Memoirs of an Anarchist* by Anna Garasjovova. You will also find texts about the books *Brave women*, *The Birth of Counterculture*, *The Culture of Selfhelp* and *Heroes of Capitalist Labour*.

We also include 11 texts about contemporary issues from the street newspaper A3 and a column about the public and internal activities of the Anarchist Federation.

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za období od uzávěrky předešlého čísla Existence. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované podle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů. Označení Kvartál mělo svou relevanci, když Existence vycházela jako čtvrtletník, zvyk je ale železná košile, a tak jsme ho zachovali.

PUNX FOR ROJAVA

V klubu Underdogs' na pražském Smíchově se v sobotu 2. února konal benefiční koncert na Punks for Rojava. Punkerů a punkerky, kterým není lhostejný svět kolem a subkultura pro ně není jen jedním ze způsobů konzumace, ale naopak se projevují aktivním přístupem a fungují na principech D.I.Y., tak dali najevo svou podporu sociální revoluci v severosyrské Rojavě.

Projekt Punks for Rojava je dle vlastních slov sítí lidí z punkové komunity, podle kterých vychází ideologie Rojavy, demokratický konfederalismus, ze stejných principů jako mezinárodní punková komunita. „Naším cílem je podpořit revoluci v Rojavě.“ Činí tak prodejem nahrávek, triček a pořádáním benefičních akcí.

Že nepůjde jen o hudbu, naznačovala přítomnost hned několika stánků. V sále se o jeden velký stůl dělila dvě distra – Kolektivu 115 a spojené distro Nakladatelství Anarchistické federace (AF) a Anarchistického černého kříže (ABC). První nabízelo mj. české vydání komiksu *Kobane Calling*, knížku *Make Rojava Green Again* vydanou v rámci stejnojmenné kampaně Internacionalistickou komunitou v Rojavě či knihy od Broken Books. Členové a členky AF a ABC vedle tradičně bohaté nabídky anarchistických publikací nabízeli zapalovací kávu či benefiční náramky pro Rojavu. U vstupu měl rozložené své brožury spolek Zádruha, kterému sekundovalo distro S kudlou v zádech. V zadní části pak svou nabídku rozprostřelo undergroundové vydavatelství Pravěk a komunita VAP. Kdo spěchal za kulturou a nestihl se navečeřet, tomu jistě přišel k duhu benefiční guláš od pražského kolektivu Food not Bombs.

Vstup na akci byl dobrovolný. Každý ale věděl, proč přišel, a tak se potvrdila zkušenost, že dobrovolný vstup je pro benefiční akce kolikrát nejlepší volba. Na pódiu byly vyvěšeny vlajky Antifašistické akce, kurdských obranných milicí YPJ a YPG a transparent „Solidarity with Rojava“.

V sedm hodin večer odstartovala hudební produkci kapela Lihový milice. Poté co odehráli brněňští Aliusterra a nazvučila další kapela, vystoupil na pódium člen Kolektivu 115. V následující čtvrt hodině ve stručnosti seznámil přítomné s radikálně-demokratickým experimentem v Rojavě. Vzal to od vzniku marx-leninské Strany kurdských pracujících přes její pozdější přerod směrem k demokratickému konfederalismu silně ovlivněnému dílem anarchistického myslitele Murrye Bookchina. Pověděl také něco o obranných milicích a jejich bojích s tzv. Islámským státem, o internacionalistických projektech a aktuální situaci v Rojavě, kterou komplikují agresivní výboje turecké armády. Mohutný potlesk, který následoval, nebyl směřován ani tak řečníkovi, jako spíš bojovníkům a bojovnicím za rojavskou autonomii. Pro zájemce o dané téma byla navíc připravena hromada letáků s prohlášením Výboru na obranu revoluce v Rojavě.

Poté odehrály své sety kapely RV-4, Krüger, Rosa Parks, Interpunkce, Komplex viny a The Wilderness. Akce se účastnilo odhadem asi 150 lidí. (-KL-)

V DRUŽSTEVNÍ KAVÁRNĚ O ŽLUTÝCH VESTÁCH

Ve středu 20. února se pražská družstevní kavárna ROH zaplnila zájemci o současné dění ve Francii. Přišli na debatu, kterou pořádala skupina KPK (Kolektivně proti kapitálu) a jejímž ústředním tématem bylo francouzské hnutí Žlutých vest (Gilets jaunes), jehož

pravidelné sobotní demonstrace se konají už od podzimu 2018 (nejen) na náměstích po celé Francii.

Člen francouzské organizace Mouvement Communiste Ahmed na úvod v krátkosti shrnul, co vlastně Žluté vesty jsou, jak toto hnutí vzniklo, o co jim jde a kdo na jejich demonstrace chodí. Zastavil se také u důvodů, které vedly k vzednutí vlny nesouhlasu a následně daly tomuto hnutí vzniknout. Francouzská vláda v roce 2018 snížila maximální povolenou rychlost na vedlejších silnicích z 90 km za hodinu na 80 km. To se dotýkalo především profesionálních řidičů, kteří však v té době zvládli mobilizovat jen malé množství lidí. Větším impulzem bylo pak zvednutí daně na pohonné hmoty. Přes různé menší protesty a petiční akce probíhající v květnu roku 2018 se postupně protestující dostali až k bloádě dopravy, k níž došlo 17. listopadu 2018. Té se účastnilo na 300 místech kolem 300 tisíc lidí.

Po krátkém uvedení do kontextu Ahmed svou prezentaci tématu směřoval spíše k výtčům, které k hnutí má. Pro tuto příležitost vyberme jen pár z nich, které jsou do značné míry provázané.

Protesty se točí hlavně kolem pracovních podmínek a omezení ve výkonu povolání. Jak ale Ahmed zdůraznil, na nezaměstnané se při akcích zcela zapomíná. Ve Francii je přitom stabilně 9–10% nezaměstnanost.

Ahmed se negativně vyjádřil i k násilí, které se mnohdy se Žlutými vestami spojuje. Označuje je za projev slabosti, protestující podle něj jen po celém týdnu v práci potřebují „upustit páru“. Přitom se rozbitou výlohou nebo zapáleným autem rozložení sil nezmění. Naopak je to podle něj jen příležitost pro policii, proč zesílit represivní opatření. K tomu mimochodem už v souvislosti s protesty došlo – byl zpřísněn protimaskovací zákon, za jehož porušení hrozí v současnosti i vězení. Policie současně vyhotovuje seznamy účastníků násilných demonstrací a udílí jim zákaz účasti na podobných akcích.

Je také otázkou, jaké má každotýdenní demonstrování vlastně konkrétní dopady. Podle Ahmeda je hnutí i metodami poměrně neefektivní. Blokády jsou spíš bezzubé, ve skutečnosti nikomu nebrání ve výkonu práce (zmiňoval například skupiny blokující kruhové objezdy kdesi za městem, kde projede denně jen několik aut). Sobotní demonstrace jsou pro mnohé z účastníků také spíš jen víkendovou zábavou. Přes týden chodí spořádaně do zaměstnání, a když mají volno, navléknou si vestu a jdou se postavit někde na náměstí nebo „blokovat“ kruhový objezd. Obecně při protestech nemají potřebu vykračovat ze svého pohodlí.

Vzhledem k malé míře koordinačního organizování jednotlivých akcí pak mají lidé prostor vnášet do protestů své problémy, které se základním impulzem akce už ani nesouvisí. To dává šanci také různým radikálně pravicovým silám, jejichž účast byla i u nás brána jako jeden z hlavních argumentů, proč ke Žlutým vestám přistupovat s velkou opatrností. Některé projevy ultrapravicáků jsou prý brány spíše jako anekdoty, například náckové hajlující na kruhovém objezdu. Jejich agenda ale proniká do požadavků hnutí, které se mnohdy nevyhne antimigračním postojům, souvisejícím s přesvědčením, že kdo je ve Francii, musí pracovat.

Nabízí se zde otázka, která nakonec zazněla i v diskusi – jak se do hnutí zapojují anarchistické skupiny? Tematická otevřenost a s tím související nevyhraněnost by se přece daly využít a do požadavků protlačit něco z anarchistického politického „programu“. Francouzští anarchisté podle Ahmeda zaujímají spíš benevolentní postoj k celému hnutí. Na jednu stranu oceňují, že se lidé organizují, na druhou stranu s nevolí sledují zapojení radikální pravice do

celých protestů. Zmínil také zapojení různých povstaleckých skupin, které se účastní hlavně násilnějších částí protestů. Zdůraznil, že z jejich jednání není čitelné, proč to vlastně dělají, že pro „normálního člověka“ vypadají stejně jako náckové, kteří se mlátí s fízla. Podobné skupiny sice na facebookových stránkách vydávají prohlášení, proč se těchto akcí účastní, ale to zpravidla nepřesáhne jejich bublinu a jejich motivace toto dodatečné odvodňování veřejnosti neosvětlí.

I když se celé Ahmedovo vystoupení neslo spíše v duchu výtek, cílem určitě nebylo hnutí Žlutých vest kategoricky odsoudit. Snad si i ostatní diváci a divačky, kteří zcela zaplnili kapacitu kavárny ROH, z jeho prezentace i následné velmi živé a dlouhé diskuse odnesli pocit, že ve Francii probíhá masové protestní hnutí, které se nám sice nemusí ve všech ohledech líbit, ale rozhodně nad ním nemůžeme jen tak mávnout rukou a bude nám jen ku prospěchu, když ho budeme alespoň po očku sledovat a diskutovat o něm.

Na závěr se sluší poděkovat skupině Kolektivně proti kapitálu za organizaci přínosné akce. KPK k tématu Žlutých vest vydalo na konci roku 2018 také bulletin, který byl na akci k dispozici. (-KRJ-)

SPOLEČNĚ PROTI ÚTLAKU

V Praze na náměstí Republiky se 8. března v pět hodin odpoledne sešlo několik stovek lidí na demonstraci „Feministky*é společně proti útlaku“. Na začátku přednesly ženy z pořádající Koalice 8. března projev, ve kterém zdůraznily problémy plynoucí z kapitalistického a patriarchálního systému a vznesly požadavky na opatření, která by měla vést k jejich nápravě. Poté následovalo ještě několik projevů. Po prosloveh a performanci vyrazil početný průvod centrem Prahy za doprovodu samba bandy, reprodukován hudby a skandování. Nechybělo také množství transparentů a piktů v různých jazycích, což se hodilo při průchodu centrem města, které je plné turistů z mnoha zemí.

I přes nepříznivý počasí a technické potíže v podobě nefunkčních megafonů byla nálada dobrá. Na Žofíně, kde průvod končil, čekalo na účastníky pochodu ještě několik proslovů: od SocSolu, klimatického bloku nebo skupiny Alt*pride, jejíž členové připravili pro demonstranty občerstvení v podobě teplé polévky. V projevu Kolektivu 115 mimo jiné zaznělo: „Společnosti stále více prostupuje autoritářství. Jedním z jeho příznaků je silící antifeminismus. Ten se projevuje třeba snahami zdiskreditovat, nebo rovnou zakázat, genderová studia, jak jsme mohli vidět na příkladu Maďarska. Nebo různými snahami o omezování potratových zákonů, nebo homofobními referendy o rodině. I u nás se najdou vlivní politici a církevní představitelé, co mají podobné choutky jako ti v Polsku nebo na Slovensku. Osmý březen se tak stává připomínkou, že za svá práva musíme bojovat i dnes.“

Večer se také konalo několik akcí, mezi nimi například feministická a queer párty v Bike Jesusu nebo benefice na Autonomní sociální centrum Klinika v Osvobozené domácnosti.

Na sexismus, který z naší společnosti naneštěstí stále ještě nezmizel, je bezesporu potřeba upozorňovat, stejně jako na jeho propojení s ostatními aspekty kapitalistického a hierarchického systému. Přestože Koalice 8. března mezi svými požadavky uvádí zavedení zákonných opatření na ochranu žen nebo kvóty do parlamentu a na vedoucí pozice, nesmí tyto požadavky být definitivní. Musíme bojovat nejen za odstranění patriarchátu a kapitalismu, ale proti útlaku a hierarchii celkové. Protože problémem není muž v čele státu. Problémem je stát.

Druhý den na akci navazovala „Feministická sobota“, na jejímž programu byly například přednášky „Nelegální potrat: debata s aktivistkami, které působí či působily v Ekvádoru, Polsku a Německu“ či „Power Makes Us Sick“ o fungování a činnostech stejnojmenného berlínského kolektivu a o trans zdravotní péči. (-JAK-)

PŘES KLINIKU VLAK NEJEDE

Vzhledem k tomu, že vyplulo na povrch, že celé stěhování svých zaměstnanců do objektu Kliniky si vedení Správy železniční a dopravní cesty (SŽDC) vymyslelo, rozhodl se kolektiv Kliniky uspořádat happening.

Ve čtvrtek 21. 3. se tedy v Jeseniově ulici rozložil bar (přepravky s pitím), agregát, bedny a promítačka, a také občerstvení v podobě indického bramborového krému. Sešlo se asi 50 lidí. Policistů a jiných nechtěných existencí se na akci kupodivu moc

neobjevilo. Program byl pestrý. Zazněly proslovy, básnická čtení, koncert Člověka krve, a poté se promítala videa z Kliniky: *Díky Klinice, díky vám!* a krátký dokumentární snímek o životě na squatu natočený krátce před vyklizením.

Celý happening provázelo hezké počasí a dobrá nálada. Jestli jste to však nestihli, nezužefte. Jak oznámila členka kolektivu Kliniky v jednom z proslovů, rozhodně to nebyla poslední akce. V dohledné době plánuje kolektiv Kliniky uspořádat demonstraci a happeningy u Kliniky by se měly také opakovat. Takže jestli si snad někdo ze SŽDC myslí, že bude jednoduché se nás zbavit, je skutečně na omylu. (-JAK-)

FÉNIX V MOSTĚ: 1. KOLO

První tažení proti anarchistům s názvem Fénix skončilo pro státní orgány opravdovým trapasem. I přesto se rozhodly na svou neúspěšnou operaci navázat obviněním dalších pěti lidí, tentokrát z útoku takzvané Sítě revolučních buněk, která se prostřednictvím svých webových stránek přihlásila k zapálení několika policejních aut. V pondělí 8. a ve středu 10. dubna tedy u okresního soudu v Mostě proběhla jednání s pěticí obžalovaných.

Spolu s asi desetičlennou skupinkou jsme se rozhodli naše obviněné kamarády podpořit. V pondělí brzy ráno jsme rozlepili oči, za běhu natáhli ponožky a nasedli do auta, abychom k soudu dorazili včas.

Přijíždíme k soudu. Justiční stráž u vstupu zabavuje jedné z nás šicí jehlu, a pak už jen vyjdeme do druhého patra, poplácáme kamarády po rameni a popřejeme jim, ať všechno dobře dopadne. Pomalu začíná jednání. Státní zástupce si potřásá rukou s obhájci. Je to celé vlastně takové divadlo. Hra, která může některým zničit život.

Na malou soudní síň je nás prý příliš mnoho. I když jsou ještě některé sedačky volné, pustí stráž dovnitř jen šest lidí. První dvě hodiny posloucháme státního zástupce, který vyjmenovává desítky obvinění a s pozoruhodným přednesem odříkává komuniké takzvané Sítě revolučních buněk. Zaprvé... Zadruhé... Za dvanácté... V pátek 15. 5. obžalovaní provedli žhářský útok na vozidlo policie ČR... z těch keců se nám všem už po pár minutách protáčeji panenky, jen občas se pobavíme na účet špatné angličtiny státního zástupce.

Pak pauza na kafe a cigáro, po které následuje výslech jednoho z obviněných, Lukáše B. Mluví dobře a dlouho a postupně státnímu aparátu vyvrací všechny domněnky. Ne, pachové stopy na kusu hadru opravdu nejsou přímý důkaz. Ne, shodující se IP adresy za použití sítě Tor opravdu nic neznamenají a ne, akce na podporu zaměstnanců Říšské policie, kterým jejich šéf nevyplatil mzdy, opravdu nejsou vydírání.

Po další pauze soud pokračuje už jen výslechy ostatních obviněných, kteří odmítnou vypovídat. Petr S. se vyjádří k důkazům a stejně jako Lukáš zaplaví státního zástupce, který se už nyní tváří zoufale, nevývratnými argumenty.

Pak se konečně rozejdeme a čekáme na středu.

Druhý den soudu se dopoledne přehrávají výpovědi a po pauze prodloužené o čekání na státního zástupce vypovídá Vašek M., a poté se soud odročí na začátek července, kdy se bude pokračovat výslechy svědků. (-JAK-)

ODPADLEDNE A JEČEL III

Již potřetí se v plzeňské Papírně konala tatérsko-hudební benefiční akce. Stejně jako minule mohli ti, kteří si přišli nechat zkrášlit svá těla, vybrat, na jaký účel mají být jejich platby za kěrky věnovány. Volit mohli opět ze tří možností. Tentokrát šlo o tachovský Psí útulek u Šmudliny, Domov Radost, jenž pomáhá lidem s mentálními postiženími a autismem, a nakonec o autonomní sociální centrum Klinika, které čelí finančním postihům za své aktivity.

Benefice byla zahájena už brzo odpoledne. Byl krásný slunečný den, takže není divu, že mimo tetující a tetované většina návštěvníků popíjela a klábosila venku. Hezké počasí ale trochu ovlivnilo samotnou návštěvnost, jelikož se akce konala v pátek 19. dubna, tedy v den, kterým započal prodloužený velikonoční víkend a kdy část pravidelných návštěvníků odjela z města. Avšak menší účast oproti předchozím ročníkům neubrala na atmosféře, ani na benefičním výtěžku. Podařilo se totiž vybrat 115 tisíc, z čehož od asi dvaceti tatérů a tatérek, kteří se zapojili, bylo 87 tisíc z této částky.

Víc než polovina pak byla věnována psímu útulku, Domov Radost obdržel 36 600 a Klinika 16 300.

Během celého odpoledne byly na místě také infostánky. Psí útulek u Šmudliny zde měl výstavku o své činnosti a bylo mu možné navíc přispět do kasičky. Hezké bylo, že se tu provozovatelé útulku setkali s několika pejsky, kteří v minulosti prošli jejich rukama. Kolektiv Kliniky zas nabízel trička, ale lákal také na nadcházející Anarchistický festival knihy. Infostánek Kliniky sousedil s distrem Nakladatelství AF, kde se kromě publikací nabízela také zapatistická káva či letáky zvoucí na nadcházející Klimakemp. Součástí akce byl benefiční bazar oděvů od holek z Nazdar Bazar a už tradičně sítotisková dílna Punx 23 spojená s prodejní galerií obrazů a tisků. V sále se mezitím promítaly dokumenty o Klinice, o squattingu a prázdných domech v Praze nebo o předloňském Klimakempu. Kdo měl hlad, mohl si dát místní hot dogy, které byly k mání i ve veganském provedení.

Na místě se objevila regionální televize ZAK, avšak s dosti plochými otázkami. Namísto toho, aby se například zeptali, proč se vybírá na Kliniky, položili dotaz, zda je to první taková benefice.

O večerní hudební produkci se postaraly kapely Donnie Darko, The Mordors, Boost, Thrashsurf a Hyenxxx. Během jejich produkce byly na pozadí promítány fotografie ze života Kliniky v kontrastu s těmi z její násilné evkce. Škoda jen, že se zapomnělo na připravený proslav osudech Kliniky.

Odpadledne a ječel jako vždy nezklamal. Další by měl následovat, takže je na co se těšit. (AF-PLZEN)

HLUKOVÁ OLYMPIÁDA

Sejde se Japonec, Holanďan, Francouzka a Tomáš Ortel na demonstraci za český národ... ne, to není začátek vtipu. To byla demonstrace SPD „proti diktátu Evropské unie“, která se konala ve čtvrtek 25. dubna v Praze na Václavském náměstí.

Tato akce samosebou neunikla pozornosti antifašistických kolektivů, takže zatímco pod koněm nacionalistům za zvuku Ortelovy Mešity odumíraly zbytky mozkových buněk, v dolní polovině Václaváku to žilo hlučnou olympiádou v režii Kolektivu 115.

Přestože espedáči měli výraznou početní převahu a naše zvuky se k nim ani přes sebevětší snahu nedonesly, byla nálada na akci Kolektivu 115 obzvlášť díky koncertu Oi Oi Piratů veselá a... hlučná.

Zhruba po půl hodině se odpojila první skupina odvážlivců a šla se podívat nahoru. Později se přesunula většina osazenstva, takže přímo vedle pravičácké sebranky najednou pokřikovalo a rámusilo okolo stovky antifašistů. Okamurovci evidentně nebyli zrovna nadšení, že místo koncertu Ortelu musí poslouchat pískání a bušení do hrnců, a tak se po chvíli začaly na jejich straně barikády zdvihat nejen pravice, ale i prostředníčky. Pár plešek se nás dokonce pokusilo napadnout, ale měly smůlu.

Něco přes hodinu jsme tedy nacionalistické shromáždění úspěšně přehlušovali, nicméně atmosféra (spíše mezi námi a těžkooděnci) postupně houstla, až se nás okolostojící fízlové rozhodli násilím vytláčit. Pozorováním zblízka jsme zjistili, že mezi oblíbené policejní taktiky se řadí i škrcení nebo ošahávání poprsí.

„Chcete mě zabít?“ ptám se fízla, který mi usilovně svírá hrdlo.

„To jste si měla, slečno, rozmyslet dřív, než jste neuposlechla tu výzvu,“ zní odpověď.

Takže jsme se po nějaké půlhodině strkání a přetlačování s fízly rozhodli vyklidit pole, počkat na zadržené kamarády a zchladit si nervy a čerstvě utržené rány v nedaleké hospodě. (-JAK-)

NETANCUJ, JAK DUKA PÍSKÁ!

V sobotu 27. dubna se Prahou pokusili projít příznivci „Hnutí pro život“, které dlouhodobě lobbuje za zákaz potratů. Kolektiv 115 zorganizoval protiaksi „Netancuj, jak Duka píská!“.

Demonstrace v podobě protest-ravu začala okolo poledne pod mostem na pražském Těšnově. Na místě se sešlo okolo stovky lidí, kterým k poslechu a tanci hrály hned dvě auta se sound systémy – jmenovitě v ulicích hlučily RAW Rave, Blazing Bullets, A.M.180 collective a Olgoj Chorchoj Sound System.

Krátce po dvanácté se průvod vydal na cestu a účastnice a účastníci se protančili až před Rudolfínou, okolo kterého měl po druhé hodině nerušeně projít „Národní pochod pro život“, v čele s kardinálem Dukou. Na místě nadále vyhrávaly sound systémy, což zaujalo především skupinky procházejících turistů, kteří se vyptá-

vali na smysl akce. Na místě se malovaly vtipné transparenty v rámci paralelní akce „Pochod pro SUPER život“ (SUPER život stavěly organizátorky z RFK do kontrastu s „nudným životem“, který nabízí kardinál Duka a jeho stoupenci), tančilo se, diskutovalo a bylo prostě dobře.

Ve vzduchu bylo ale cítit, že bigotní pochod přes Mánesův most bez komplikací nejspíš neprojde. A skutečně. Okolo druhé hodiny, když se zástup stoupenců „Hnutí pro život“ vydal na pochod, se mu do cesty postavila organizovaná blokáda několika desítek lidí, v čele s transparentem „Patriarchát zabíjí“. Skandovala se například hesla „Moje tělo, moje volba“, „We are here and we will fight, legal abortion is everybody's right“ („Jsme tu a budeme bojovat, na legální potrat má každý právo!“).

Výzvy policejního megafonu ani domluv antikonfliktního týmu nepřekvapivě nikdo neuposlechl, a tak se do zásahu pustili policejní těžkooděnci. Během zhruba patnáctiminutové strkanice, kdy policisté „zaketlovali“ i lidi, kteří chtěli odejít na výzvu, protestující feministky a feministy natlačili na stranu Mánesova mostu a následně je obestavili policejními auty, aby mohl pochod bigotů nerušeně projít.

Nálada však byla v obklíčeném hloučku dobrá a do vzduchu létaly konfety i nafouknuté balónky. Policisté pro to pochopení neměli a balónky, které uletěly ven za řadu těžkooděnců, odmítali pinknout zpátky.

Po pár desítkách minut začalo tradiční legitimování. Ten, kdo přišel s občankou a legitimoval se, byl venku za chvíli, cizinci a další nepřizpůsobivé živly to měli složitější, mimo jiné proto, že velitel zásahu neuměl anglicky (a nikdo jiný ze zasahujících policistů taky ne, ale prý „jsme v Česku, tak se bude mluvit česky“). Propuštění aktivisté a aktivistky se začali shromažďovat na druhé straně mostu, kde počkali na zbytek kamarádů a kamarádek. Řada policejních těžkooděnců, obklíčujících poměrně nevinně vypadající mladé lidi, se stala menší turistickou atrakcí, a tak jsme mnohokrát vysvětlovali, k čemu že to dnes na mostě došlo. Bylo příjemné, že většina procházejících nám vyjádřila podporu a čas od času někdo i na policajty zakřičel.

Po zhruba hodině byli všichni zlegitimováni a pouze dva nešťastníci putovali z nejasných důvodů na policejní stanici v Bartolomějské.

Tam se vydala i většina propuštěných, aby jim vyjádřila podporu, a okolo šesté už byli na svobodě všichni. V podniku Zázemí, který se nachází téměř naproti policejní služebně, pak pokračovala SUPER after party v režii DJek z RFK. (-JD-)

S BLÁZNY NA JEDNOM OSTROVĚ

Dne 1. května 2019 kolem desáté hodiny dopolední se v Praze na Střeleckém ostrově sešli na neformálním setkání tři příznivci samosprávného uspořádání společnosti, aby si společně připomněli kořeny prvomájové tradice a dvacáté výročí pouličních nepokojů, k nimž vedlo to, že si tehdy ostrov v předstihu zamluvili neonacisté. Tentokrát nebyl průběh setkání tak dramatický, ale ke zpestření akce přece jen došlo. Na ostrov totiž zavítala delegace strany Česká Suverenita, konkrétně předsedkyně strany Jana Volfová, kandidát do Evropského parlamentu David Rath a několik dalších členů jejich doprovodu. Jejich akci sledoval i reportér oficiální ruské agentury Sputnik.

To vedlo k navázání diskuse na téma, jaký smysl má připomínat si prvomájovou tradici, jejíž kořeny jsou anarchické, pro představitele strany, která bývá označována za krajně pravicovou. Přítomní zástupci České Suverenity takové zařazení své strany odmítli a později prohlásili, že k nacismu má mnohem blíže islám. Následná otázka, který islám, totiž zda sunnitský či šíitský, se už ukázala být mimo jejich rozlišovací schopnosti.

Poté co uvedení zástupci České Suverenity zavěsili svou kytici k pamětní desce a opustili ostrov (načež je následoval i reportér Sputniku a pracovníci firmy Pomáhat & Chránit), svou kytičku k pamětní desce položili i účastníci improvizovaného setkání. Jeden z nich zazpíval písně Bella Ciao, Stornelli d'esilio (... *Nostra patria è il mondo intero, nostra legge è la libertà...* – ... Naši vlastní je celý svět, naším zákonem je svoboda...) a několik svých písní (včetně zhudebněných básní Františka Gellnera a Karla Hlaváčka). Krátce po jedenácté hodině se účastníci akce v poklidu rozešli.

Další malé vzpomínkové prvomájové setkání anarchistů zorganizoval spolek Zádruha, který navštívil duchovský hřbitov, kde se nachází souhrb místních anarchistů. (-MH-)

NEPROŠLI!

Hlavním anarchistickým měsícem v roce je určitě květen, už tradičně u nás nabitý akcemi kulturními i sportovními. Vynikající průpravou na ten letošní byl První máj v Brně. Svolala ho iniciativa Brno blokuje – takže cíl byl víc než jasný: „Neonacisté a neonacistky zase přijdou 1. května do Brna, aby ‚pozvedli Evropu z duchovního a biologického bahna‘. Chťejí pochodovat ulicemi v trojstupe se zažehnutými pochodněmi... Pravděpodobně stále nepochopili, že pro nacistické projevy v ulicích Brna není žádné místo.“

Akce antifašistů začala na Dominikánském náměstí, kde se trochu řečnilo a hrálo, vystoupilo třeba PB Trio a Samčo, brat dáždoviek. (Menší koncerty se konaly i jinde po městě pro radost náhodným kolemjdoucím.) Čekání na blokádu zpestřilo i počasí, rozpršelo se na minutu přesně podle předpovědi. Fašouni měli sraz na nedalekém Zelném trhu, ale jejich nová Národní a sociální fronta moc soukmenovců sehnat nedokázala – nakonec to nedalo víc než nějakých dvacet trojic.

Jenže hned za Zelnákem je stejně zastavili antifašisté ve spolupráci s místními Romy, kteří se pak ještě večer ptali těžkooděnců roztroušených v ulicích, kde ty holohlavé fešáky mají schované. Z fotek a záběrů televizních kamer se později navíc dozvídáme, že krátce po začátku pochod fašounů zpestřila také červená dýmovnice, která trojstup elity národa zahalila do romantického růžového oparu.

Hlavní průvod blokujících vyrazil z Dominikánského náměstí po ohlášené trase, abyablokoval nazi pochod v místech, kudy měl původně štrádovat. Policie aktivisty věrně doprovázela a v jednu chvíli přišlo tragikomické dějá vu: fyzlové jakoby k uctění kulatého výročí předání moci v listopadu 1989, zahájeného obušky na Národní třídě, uzavřeli dodávkami a těžkooděnci oba konce Husovy ulice plné aktivistů. Podle předpisů přítomné vyzvali ke klidu, zaznělo cosi jako „pro zajištění vaší bezpečnosti proti vám bude použita síla“. Bezpečnost přítomných zajistili slzákem a dodávkami, kterými začali najíždět do lidí. Těžko říct, co je pak víc vyvedlo z míry: velitelské info, že náckové už stejně někde stojí zablokovaní, nebo že jim tady nikdo nestrká za plexisklo kytku a místo toho se jim směje, anebo že vozíkář nehodlá rozjeté dodávce uhnout z cesty? Kromě toho, spousta antifašistů a antifašistek do ulic vyrazila připravena na vodní hratky. Proto když se policie rozhodla blokádníky obklíčit, část účastníků a účastnic to pochopila jako výzvu k zahájení akvasouboje a na helmy těžkooděnců a přední skla antonů se snesla dávka balónků naplněných vodou, původně připravených na hašení pochodňového průvodu plešek. Krátce nato policie přistoupila k (ze strategického hlediska) nesmyslnému (avšak pro nás velice šťastnému) manévru a v horní části ulice s antony zacouvala a několik set namotivovaných antifašistů a antifašistek vypustila znovu do ulic (podle naší redakční teorie se policie zalekla vodních balónků). Zkrátka se vrátili ke hře na honěnou, protože téma dne přece bylo: Kdo si hraje, nehajluje.

A tak se více či méně organizované afinitky proháněly ulicemi směrem, kde by absolventi Hajlungšule podle odhadu mohli nést ty svoje pochodně, a policajti přebíhali a přejížděli samozřejmě taky. Naopak v důstojném klidu a tanečním krokem šla skupina se samba bandem. Odpoledne mělo rytmus a tempo akčního filmu. Rychlé a dramatické akce vystřídala třeba klidná, až melancholická chvilka na Mendlově náměstí: někdo si dal cigáro, někdo konečně pokecal se známými, někdo si přičil skejt... a na protějším konci prostranství čůral těžkooděnců do křoví. A pak se zase všechno dalo do pohybu.

Se setměním to policie vzdala a zástupce Úřadu městské části Brno-střed náckům oznámil, že z „bezpečnostních důvodů“ buď budou muset trasu změnit, nebo bude pochod rozpuštěn. Hrdí bojovníci za árijskou rasu se s takovou porážkou nesmířili a na protest zapálili slibované pochodně, které byli ovšem po několika minutách nuceni uhasit v kýblu s vodou. Za policejního doprovodu se potupně rozešli na nádraží, zatímco rozdělené proudy blokujících se konečně spojily, za veselého skandování lidé počkali čtvrt hodiny, než skončila svoji blokádu policie, a došli rozprostření přes celou ulici k nádraží taky. Následovala spontánní street party o 150 až 200 lidech, která šla od Hlaváku asi kilometr hlavními ulicemi k policejní stanici, kde měli být zadržení z blokády u Zelnáku. Diskotéka před služebnou pak trvala asi hodinu s komparzem statických robokopů po všech stranách.

Odhadem tisícovka aktivistů v Brně náležitě předvedla, proč není normální, aby ulicemi našich měst pochodoval nazi pól, i když

už by dnes vlastně tvořil dost pochopitelný módní doplněk plošné nahnědlé stranické politiky a vlasteneckého bizáru všeho druhu. Postavit se jim bude vždycky důležité, protože se tím stavíme proti všem, co by chtěli třídit lidi.

Mimochodem, Brno má atmosféru nesrovnatelnou třeba s Prahou – ta si může o obrovské euforii, energii a spontánnosti brněnských akcí nechat jen zdát, což potvrdí každý, kdo zažil třeba brněnský Protestfest a oproti tomu poslední ročníky pražských street party. A to byl důvod navíc, proč jet letos na Máj do Brna. (-ID-)

GIRLS FIGHT BACK – FOTBAL PROTI RASISMU

Ani tento rok nechyběl v žádném aktivistickém kalendáři na první květnový víkend velký vykřičník. Ve Věžníce u Jihlavy se totiž konal už dvanáctý ročník legendární sportovně-kulturní akce Fotbal proti rasismu. A protože nejde o akci zaměřenou jen na pustou zábavu, nechyběl ani letos politický podtext: podtitul dvanáctého ročníku mluví dost jasně: Girls fight back. Organizátorky a organizátoři k tomu uvedli: „Právě ženám ve sportu bychom letos chtěli věnovat větší pozornost. V mnoha sportech jsou ženy kvůli svému genderu značně znevýhodněné. Ať už se jedná o redukci žen na pouhé sexuální objekty, platové rozdíly či nedostatečnou pozornost, která je ženskému sportu věnována v médiích. Fotbal a sport obecně nás nezajímá jako na výkon a peníze orientovaná zábava pro vyvolené muže a ženy. Chápeme sport (a fotbal a ping pong obzvláště) z jeho podvrtné podstaty. Myslíme si, že sport by neměl rozdělovat, ale spojoval lidi a vytvářet komunitu bez ohledu na barvu kůže, národnost, třídu nebo pohlaví.“ Kromě tradičního fotbalového turnaje tak v programu nechyběly politické přednášky nebo workshopy.

Předpověď počasí neslibovala zrovna spálené obličejce, které si hráči a hráčky odváželi z posledních ročníků – dokonce hrozila nočním sněžením a vytrvalým deštěm, což sice část citlivějších návštěvníků odradilo, i tak se ale našlo dost odvážných, kteří se nebáli vyhlášené vysočinské zimy, a mnoho z nich dokonce po areálu i v pěti centimetrech bláta chodilo bosky.

Páteční program pro nedočkavé se skládal jen z hudební části, zahrál třeba Císařpancíř nebo Hyenxxx.

Středobodem celého sobotního dne byl samozřejmě fotbalový turnaj. Letos se sešlo nespíš nejvíc týmů v celé historii, po dosažení celkového počtu 24 sportovních celků už se některým zájemcům kvůli kapacitě ani nepodařilo do turnaje přihlásit. Klasické zkopcovité malé hřiště i letos zažilo nevídané souboje. Hned na úvod mohli diváci a divačky zhlédnout epický souboj týmů Starý kurvy feministický a Demonstrace Za smrt fotbalu. Starý kurvy feministický byla banda feministek ze starých časů, které v šatech po kotníky a s paraplíčky horovaly za volební právo žen. Jejich hlavní hrací strategií byl přenos balonu přes hřiště v kabelkách. Demonstraci Za smrt fotbalu to ale nerozházelo. Ti se totiž víc než o fotbal samotný zajímali o těžkooděnce. Když na hřišti uspořádali protestní akci s transparenty a pyrotechnikou, zažili policejní brutalitu. Než chudáci demonstranti stihli rozdat kolemjdoucím letáky hlásající, že fotbalové míče mají duši nebo že místo hřišť by měly být trávníky, už na ně štkal policejní pes a fízl jednoho z nich tahal do autu. Naštěstí si to pak mohli v rámci svého týmu vyříkat, když v závěru turnaje vyhráli za nejlepší kostýmy veganský dort.

Nebýly to jediné týmy v kostýmech a na hřišti za balonem běhala třeba vodňanská kuřata, parta v ponožkách a županech nebo banda pirátů. I názvy byly jako každoročně hodné zaznamenání. Kromě Hnusokomoušů jste mohli zápolit třeba s Ranním sraním a sledovat výkon Sagvana Tofu na houbách, FC Prohry nebo Papežových píček.

Mezi týmy nechyběla ani legendární čistě ženská úderka z Prahy SK Trefa, která sice neměla žádný kostým a nedala ani jeden gól, ale zato hrála s obrovským nasazením, uhrála aspoň jednu remízu a i z prohraných zápasů odcházela se ctí a s pocitem dobře odehraného mače.

Po celý den se nejen hráčky a hráči, ale i fanouškovská základna mohli posílit zapatistickou kávou od kolektivu Black Seeds (rozhovor s jeho členy jsme přinesli v minulém čísle *Existence*) a nechyběl ani pestrý výběr veganského občerstvení včetně cukrárny Food Not Bombs Jihlava. Od poledne začínal doprovodný program, který otevíral workshop na výrobu brčkofonu, mrkvoflétny, bouchátek, chrastítek, bublátek... ze všeho, co účastníkům přišlo pod ruku. Další byl workshop sebeobrany, který se zaměřoval na verbální způsoby, jak se bránit proti obtěžování.

Kolem druhé se naplnila předpověď a dešťová přeháňka nahnala většinu účastníků do šapitó. Toho však nemuseli litovat, protože tam zrovna začínala přednáška o ženách ve sportu, v rámci níž Vojtěch Ondráček vyzdvihl některé významné sportovkyně a ústrky a problémy, kterým musely čelit. Kromě současných světových „celebrit“, jako sestry Williamsovy, ale zmínil i ty, které už jsou skoro zapomenuté. Věnoval se tak třeba čistě ženským fotbalovým týmům v Anglii po první světové válce, jejichž zápasy v návštěvnosti překonávaly ty mužské. Jenže muži rozhodli, že „fotbal je pro ženy nevhodný“ a v roce 1921 ženám fotbal hrát zakázali. Fotbalistky si musely na „laskavé“ svolení počkat celých padesát let. To je mimo jiné dobrý argument, jak zavřít hubu hospodským znalecům fotbalu, co nadávají, že ženská nebude fotbal nikdy hrát tak dobře jako chlap. Padesát let přerušení tradice je padesát let (i když samy dobře víme, že takové chytráky podobné argumenty nezajímají a pořád si budou mlít svou...).

Do programu přispěla i skupina Limity jsme my!, která uspořádala akční trénink nebo povídání o tom, proč přijet na letošní Klimakemp.

Už od pozdního odpoledne probíhaly i koncerty, hrálo se hned na dvou stageích – klasické pódium v hospodě doplnilo prostorné šapitó, které bylo dokonce vytápěné. Sobotní koncerty nabízely hudebníky různých žánrů. Od synth popu v podání hudebnice Palmy nebo experimentální hudby uskupení Kolena přes country od podlahy v podání kapely Dingo až po blackmetalový Bahratal. Koncertní sérii uzavírala nová pražská kapela Kurvy Češi. Afterparty měla pod palcem Mary C a jistě se tančilo až do rána.

Na závěr se sluší poděkovat organizačnímu kolektivu za skvěle připravenou akci (což je ostatně už zvykem). I když počasí nebylo zrovna nejkrásnější, dalo se to přežít a příští rok pojedeme zase. A už se těšíme! (-KJ-)

BENEFICE PRO SOL!S

Někdy se měsíce nic neděje a někdy zas vše najednou. V sobotu 18. května jsme se zúčastnili Anarchistického festivalu knihy a odpoledne si odběhli do Plzně, kde se konala benefice na naší pražskou solidární síť SOL!S. Na garážích za městem pořádali koncert místní punks ze Solidarity crew již poněkolkáté. Po krátkých přípravách se o sedmnácté hodině několikačlenná skupina kamarádů plus jeden náš člen vydali na benefiční běh, kterým se akce odstartovala. Po malém občerstvení následovala přednáška o pražské solidární síti spojená s diskusí. Bylo vidět, že zúčastněným byla „naše“ témata blízká a podnětnými příspěvky se zapojili do debaty. Krátce po sedmé večer začal koncert HC/punkových kapel Domluva, Baestien a Interpunkce. Pod transparentem s nápisem „Braňme se společně“ se bavilo a užívalo si koncert několik desítek nadšenců této nekomerční subkultury. Během celého večera byly k dispozici naše materiály, freebox se ziny, vinyly, trička a skvělé veganské občerstvení jako guláš, grilované sójové steaky a všelijaké koláče. Nemůžeme zapomenout zmínit, že kromě organizace koncertu plzeňská crew vydala benefiční kompilační CD na akivity pražské solidární sítě, za což jí patří náš respekt. Do desáté se koncert ukončil a nám byla předána krásná částka 4684 Kč, kterou se podařilo během celého večera vybrat. (sol!s)

LZE ZAPÁLIT POLICI?

„Fuck gender, take a molotov, burn the police.“ Těchto pár slov napsaných na ceduli stačí v současném Česku k tomu, aby vás hnali k soudu. Právě to se přihodilo anarchistické písničkářce vystupující pod jménem Beltza Gorria. První přelíčení v její kauze proběhlo 9. července v budově okresního soudu v Karvině. Tomu předcházelo otravování její rodiny, a aniž by jí samotné zaslali fízlové předvolání (zřejmě je to těžší než zasílat e-maily, sms a volat), vyhlásili po ní pátrání. Po dlouhých tajnostech se nakonec dozvěděla, že je obviněna z „podněcování k trestnému činu násilí na úřední osobě“ a policie vyjádřila svou snahu spojit její aktivismus s kauzou Fénix 2, ačkoli to nedává vůbec žádný smysl.

Podporu jí, ale také dalším stíhaným aktivistům, vyjádřili 22. června anarchisté ze severu Moravy v rámci několika solidárních akcí. Například kamarádi z antifašistického Kolektivu 161 vyrobili obří transparent s nápisem „Stop politickým procesům. Můžou tě zavřít, ale nikdy nezlomí“, který pak společně pověsili nad rušnou silnici.

Během dalšího soudního stání, které se konalo v Karvině 29. srpna, byla osmnáctiletá anarchistka odsouzena k dvouměsíčnímu trestu odnětí svobody s odkladem na jeden rok. Proti rozsudku se odvolala. Pro web *A2larm*, který se o případ zajímal, se vyjádřila: „I během tohoto případu mě jednání policie přesvědčilo, že moje postoje jsou správné. A toho, že jsem si vzala tento transparent, nelituji. Bezpečnost by se dala zajistit i bez existence policie.“ (-BJ-)

FÉNIX V MOSTĚ: 2. KOLO

Ve dnech 1. a 3. července proběhla další stání u soudu v kauze Fénix 2. Předvoláno k výslechu bylo šest lidí a s napětím se očekávalo, co se bude dít. Divadelní představení tentokrát bylo poměrně krátké, ale zazněla řada zajímavých skutečností.

Hned zkraje nás zaskočila zpráva, že se nedostavil svědek v pozici tzv. poškozeného. Kdo by se ale obával, že nepřítomnost Vladimíra Krulce je důsledkem toho, že se mu něco zlého přihodilo, toho můžeme uklidnit. On si prostě jen nepřevzal písemné předvolání k soudu. Není se vlastně čemu divit. Člověk, který okrádá zaměstnance i zákazníky, vyhrožuje, zastrašuje a lže, ten má důvod k obavě vyzvednout si korespondenci od soudu.

Došlo ale i na jiné „závažné“ skutečnosti. Například, že další svědci jsou k některým z obviněných v přátelském vztahu. Skandál? A co teprve situace, kdy jedna svědkyně přiznala, že s obviněným Lukášem Borlem organizovala dětské dny, vyráběla podzimní koláče a sbírala léčivé byliny. Dokonce se netajila ani tím, že pomáhala s korekturou pozvánek na tyto akce, které pak byly publikovány na různých webech.

No, zaznělo opravdu mnoho silných výpovědí. Nechme se překvapit, zda je soud dokáže obratně použít k prokázání tvrzení o vydírání či podpoře a propagaci Sítě revolučních buněk. (ABC)

KLIMAKEMP 2019

Začátkem července se konal již třetí ročník Klimakempu, tábora, který je místem setkání bojovníků za klimatickou spravedlnost z Čech i zahraničí, místem plným společné práce, přednášek, diskusí, workshopů, zábavy a taktéž přímé akce. Tentokrát se tábor rozprostíral na okraji Veltrub na Kolínsku nedaleko uhelné elektrárny Chvaletice. Vedle obecného požadavku na konec těžby a spalování uhlí v ČR se Klimakemp zaměřil také na snahu majitele elektrárny, miliardáře Pavla Tykače, získat výjimku z evropských limitů znečištění. Jenže hned po zahájení Klimakempu krajský úřad Pardubického kraje výjimku udělil.

V pátek 5. července se sebraly stovky účastníků kempu, aby s podporou místních obyvatel a občanských sdružení zahájili u železniční zastávky Řečany nad Labem demonstraci svolanou organizací Limity jsme my a místním spolkem Zastavme elektrárnu Chvaletice. U samotné elektrárny pak se závěrem pochodu došlo k obsazení prostoru před hlavní branou a jedním bočním vjezdem prostřednictvím afinitních skupin rozdělených do tzv. prstů. Nechyběly na téma ochrany klimatu zaměřené proslovy a o smyslu akce vypovídaly také transparenty jako „Výjimky = selhání státu“, „Uhlí, nebo život!“, „Kapitalismus je ekocida“ či „Kapitalismus klima nezachrání“. Atmosféru celé akce pak dokreslovalo bubnování samba bandu.

Část demonstrantů, nejméně 120 lidí, strávila před branou celou noc, připojil se k nim i akční prst, který blokoval druhý vjezd. To samé se opakovalo i následující den. Mimoto v sobotu několik aktivistů vyvěsilo na krajském úřadě v Pardubicích transparenty s nápisem „Úřad proti lidem, rtuť dětem – zisk Tykačovi“ či „Climate justice“. V noci ze soboty na neděli navíc byly na chladicí věže elektrárny promítány různé nápisy, např. „Konec uhlí teď“, „Pod elektrárnou je největší tma“, „#NOFILTER“, „Dost uhlí“, „Stop coal“ či údaje o emisích různých látek, které elektrárna vypouští do vzduchu. V neděli pak byla blokáda po symbolickém spontánním obsazení bočního vjezdu a po závěrečných projevech ukončena. Během celé doby policie akci monitorovala, ale oproti předešlým ročníkům se vyvarovala neoprávněných perlrustací a násilí. To měla zřejmě v záloze v případě vniknutí demonstrantů do areálu elektrárny (kde měla policie zároveň svoji základnu), před čímž je varovala prostřednictvím policejních reproduktorů.

Boj za klimatickou spravedlnost Klimakempem nekončí. I tak však ukázal svůj potenciál, jak spojovat lidi se společným zájmem, aniž by se museli bát mluvit o příčinách, mezi něž bezesporu patří

kapitalismus se svým důrazem na zisk. Navíc tábor si striktně zachovává svou antiautoritářskou podobu. Není tedy divu, že jde o setkání oblíbené také anarchisty a anarchistkami. (-BJ-)

FNB OSTRAVA ČELÍ REPRESÍM

Kolektiv Food not Bombs Ostrava je vystaven úřední šikaně, která se naplno projevila 7. července během pravidelného rozdávání jídla potřebným. Již neděli předtím se na místo rozdávání dostavila městská úřednice Vladimíra Plecháčková, která se představila coby „tajemník vítkovické radnice“, ačkoli je ve skutečnosti z odboru financí, rozpočtu a školství na obvodním úřadě Ostrava-Vítkovice a na starosti má účetnictví a místní poplatky. Členové kolektivu se k její návštěvě vyjádřili: „Chtěla se s námi domluvit na povolení, abychom tuto iniciativu mohli provozovat i nadále, jen pod patronací majitele pozemku a zároveň i radnice. Řekli jsme, že jsme pracující a že máme sotva čas na to ve svém vlastním volnu rozdávát každou neděli, natož ještě k tomu chodit na nějakou radnici.“

Další neděli už milá paní Plecháčková dorazila v doprovodu asi deseti četníků od městské policie, kteří obklíčili auto s jídlem, bránili rozdávání jídla a tvrdili, že si místní lidé stěžují a že přítomní nemají povolení. Ve své úřední omezenosti nikdo z nich nedokázal pochopit, že FNB není žádná organizace a že nemá žádného lídra. Nakonec jeden z hladovějících zavolal státní policii. Naivita toho kroku se projevila vzápětí, když se uniformované postavičky vzájemně pozdravily, pokecaly a pustily se do ještě větší buzerace. Přítomné aktivisty FNB donutily k ukázání občanek. V duchu solidarity se ostravského FNB zastali i lidé bez domova, pořvávali na fyzly a popřáli jim zažít život na ulici a přímou zkušenost s bezdomovectvím.

Kolektiv FNB Ostrava následně vydal k tomuto incidentu veřejné prohlášení, v němž popsal principy svého fungování a mj. konstatoval: „Jsme přesvědčeni o tom, že jídlo je právo, nikoli privilegium, a je to právo všech, bez rozdílu. Toto právo chceme naplňovat v prostředí, které bude bezpečné nejen pro nás, nýbrž především pro lidi bez přístřeší, kteří k nám každý týden s důvěrou přicházejí. Domníváme se, že naše aktivita neodpovídá činnosti vyžadující zábor a že nečiníme nic, co by bylo v rozporu s místní vyhláškou. Jsme odhodláni ve svém konání vytrvat a přesvědčení o tom, že činíme správně. Vyzýváme magistrát, aby nedopustil útlak občanské iniciativy a svobody. Současně tímto vyzýváme MČ Ostrava-Vítkovice, aby nekriminalizovala naši neformální solidaritu s lidmi bez přístřeší a nenálepkovala naši činnost jako nežádoucí.“

Výzva ale zjevně nebyla vyslyšena. V neděli 28. července došlo k další represivní buzeraci, k níž se členové kolektivu vyjádřili: „Ačkoli nám minulý týden strážníci Městské policie do očí tvrdili, že dokud neprojde přestupek řízením, nebudou nikoho z nás legitimovat, opak se stal pravdou. Verbálně agresivní strážníci členku našeho kolektivu přinutili k legitimování s tím, že pokládáním várnice s jídlem na zídku zabírá veřejné prostranství.“ Skupina FNB prohlásila, že osloví primátora města Ostrava a ombudsmanku, a zveřejní petici, ve které bude možnost podpořit jejich aktivitu podpisem. Vyzvala také k projevům solidarity a aby lidé adresovali své názory na postup městské policie přímo na radnici. (-BJ-)

FNB OSTRAVA POKRAČUJE

Poté, co ostravský kolektiv Food not Bombs (FNB) vydal své prohlášení o perzekuci svých aktivit ze strany místní radnice a městské policie, začala se o věc zajímat také některá média. Radiem Wave oslovený právník prohlásil, že záminka ohledně záboru místa je naprosto lichá. Od té doby nedošlo k dalšímu obtěžování aktivistů FNB a desítky potřebných se tak opět mohly každou neděli dostat k teplému jídlu. I když se městská policie při zásazích proti vydáváním jídla dušovala, že se aktivisté každou neděli dopouští nového přestupku, spokojili se strážníci nejprve jen s pozorováním spokojených jedlíků z útroby služební dodávky a o dalších víkendech už nebyli k vidění vůbec. Úředníci a měšťáci tak nakonec nechtěně sehráli skvělou roli při propagaci iniciativy FNB a jejich principů.

Mezi nejvýraznější akce na podporu ostravského kolektivu patřila benefiční lidová kuchyně pořádaná v pondělí 5. srpna v útrobách pražského infoshopu Salé. Od pěti hodin odpoledne až do večera se tu vystřídalo na 60 lidí. Někteří si jen poskládali a zhlitli benefiční veganský burger a podepsali petici, další si počkali na promítání filmu *Solidarita v praxi* a následnou neformální besedu se zástupci

FNB Ostrava. Skupina asi 40 přítomných pak ještě vytvořila společnou fotografii s transparenty „Food not Bombs“, „Support FNB Ostrava“ a pro aktuální internacionální rozsah „Support Rojava“. Výtěžek z celé akce byl věnován na právní pomoc a další nezbytnosti pro fungování ostravské skupiny, která o solidární akci prohlásila: „Sešlo se mnoho lidí se smýšlením podobným tomu našemu a my jsme za tuto úžasnou atmosféru i celou akci velmi vděční, solidarita ve FNB skupinách napříč republikou je totiž to, co nás drží pospolu navzdory jakékoliv represi.“ (-BJ-)

BARVY ŽIVOTA FAŠISTICKÁ ŠEĎ NEZASTAVÍ

Ač žijeme v jednadvacátém století, nelze popřít, že napříč společností se stále objevují středověké zpátečnické snahy o omezování svobod, jichž jsme za dlouhá staletí urputných bojů horko těžko dosáhli. Pochody za práva LGBT komunity mají dlouhou tradici, kořeny mimo jiné i v protestech a nepokojích v americkém Stonewallu. Ty se odehrály na konci června roku 1969. Ovšem i dnes se na mnoha místech setkáte v lepším případě s nepochopením, v tom horším s nenávistí, odporem a násilím. Podobně tomu bylo i v případě letošního Pilsen Pride, který připadl na sobotu 24. srpna. Spousta zvědavců, lidí solidárních, ale i zmatených nebo přímo nenávistných. Cesta průvodu městem byla lemována rozličnými reakcemi.

Pilsen Pride odstartoval v takzvané plzeňské strouze, v parku u Pražské ulice. Po DJském setu a několika proslovech spřízněných osobností se průvod vydal podél směrů strouhy směrem k Dřevěné ulici. První komplikace na sebe nenechaly dlouho čekat. Vzhledem k nedočkavosti a agresivitě zúčastněných jedinců na blokující protistraně jsme se dočkali problémů v Dřevěné. Tu zablokovali členové a členky několika slušněčecháckovských organizací, politických stran a podivných uskupení. V prvních řadách byli bok po boku lidé z České Plzně a nacističtí ultras plzeňské Viktorky v čele s Pitralonem, nechyběla samozřejmě ani bývalá členka Národního odporu a kreatura kandidující za Dělnickou stranu (dnes DSSS), na každé pořádné hajlovačce se objevující Romana Friešlová. Pokřiky, výhrůžky, klasika. Trapné transparenty o „úchylných a deviantech“.

Vzhledem k tomu, že průvod Pride byl řádně nahlášen a povolen, museli policejní těžkooděnci chtít nechtět konat povinnost a prorazit cestu místními nácky. Největší zájem na fyzické konfrontaci se samozřejmě projevil u fotbalových nazi-hooligans. Po několika ústních výzvách přikročili policisté k lehké strkanici (netřeba užívat korektní označení „použití donucovacích prostředků“ nebo „omezení na osobní svobodu“) a bylo zapotřebí něco pepřového spreje. „Zachránci před sodomou a gomorou“ a zastánci „tradičních hodnot a rodiny“ nám alespoň vytvořili něco, co měla snad být „ulička hanby“. Při svém snažení, pořvávání a vyplazování jazyků však působili hlavně uboze a trapně. Barevný průvod si z nástrah našťestí nic nedělal – vysmáli jsme se jim. Co jiného můžete udělat – navěte, jestli se smát nebo brečet.

Na náměstí byl klid, kolem Bartoloměje se šlo dále Riegrovou ulicí na sady Pětatřicátníků, Smetanovými a Kopeckého sady kolem Besedy, Martinskou ulicí (kupodivu se neozvaly žádné provokace z hospody Wagon – známého to místa scházení smetanů nácků, fašistů a dalších nenávistníků), přes Americkou a Resselovou směr Myší Díra. Celá cesta od Dřevní ulice se obešla bez nenávistných projevů a průvod si užíval pozornost lidí, parádní náladu i reproduktorem hudby, osamělý projev omezenosti a ubohosti se objevil až po projití Radobyčickou a přes Štefánikovo náměstí. Když průvod přecházel Doudleveckou ulicí a policie zastavila dopravu, notně rozhořčený taxikář vystoupil z auta a jal se Pride častovat mnoha zdviženými pěstmi a prostředníky, plivat a pořvávat. Škoda, že ho nebylo moc slyšet – asi mu vadilo pármínutové zdržení v kšeftech. Navíc to vypadalo, že si bere dost osobně, od koho se takové situace dočkal – netvářil se příliš jako příznivec subkultur nebo LGBT komunity.

Finální trasa přes lávku do Papírny byla slunnou procházkou, na místě panovala pohodová atmosféra a zúčastnění si konečně mohli odpočinout, občerstvit se a v klidu diskutovat. Obecně mě v rámci pochodu bavil nízký věkový průměr – přišli sice lidé všech věkových kategorií, ale převládala omladina. Je vidět, že se stále najdou mladí, kterým není lhostejná situace kolem nich, nemají strach vyjádřit svůj názor a dokážou se připojit ke svobodně smýšlející části společnosti. Večer party a setkávání pokračovaly v ulicích a několika podnicích. Obavy, že někteří místní nastávkově vyrazí

po setmění do ulic a budou vyhledávat konflikty, se nepotvrdily. Dle všeho zalezli do svých knajp, dali ubrusy na okna, zahajlovali si a s večerníčkem šli spát. (-TMV-)

RUCE PRYČ OD AMAZONIE

V úterý 27. srpna se v Praze před brazilskou ambasádou v Panské ulici konala protestní akce proti politice brazilského prezidenta Jaira Bolsonara. Podobné akce probíhaly všude po světě.

V odpoledních hodinách se zde sešlo několik stovek lidí, včetně Brazilců, aby protestovali proti nečinnosti v otázce hašení rozsáhlých požárů amazonského pralesa. Tyto požáry mimo jiné souvisí s Bolsonarovým záměrem otevřít Amazonii ve velkém těžbě, průmyslu a zemědělství a současně zlikvidovat veškeré instituce a aktivitu na ochranu těchto „plic Země“ a jejich původních obyvatel.

Akce se zúčastnili také anarchistky a anarchisté, a tak byly k vidění i černo-rudý a černo-zelený prapor. Nechyběli ani další příznivci hnutí za klimatickou spravedlnost. Mnohé nápisy v rukou protestujících, ať už v češtině, angličtině či portugalské, dávaly jasně najevo, že pro přítomné je Bolsonaro obyčejný fašista jednající především v zájmu velkého kapitálu. Demonstrace asi na hodinu zcela znemožnila provoz v Panské ulici, skandovala se různá hesla, např. „Fora Bolsonaro“ (Bolsonaro ven). Překvapivě zájem policie nezbudil transparent „Burn fascists not trees“ s Bolsonarovou karikaturou, dle její logiky vyzývající k násilí vůči úřední osobě. (-BJ-)

NÁVŠTĚVA ROJAVY

Ve čtvrtek 19. září jsem vyrazil do Prahy vyřídit pár aktivistických záležitostí a posedět s kamarádem u piva. To jsme si nechali načepovat v žižkovském Prostoru 39, kde jsme se záhy dozvěděli, že v nedalekém infoshopu Salé proběhne toho večera narychlo připravená přednáška o Rojavě. Milé překvapení. Méně milé, ale spíš zábavné, překvapení bylo, že když jsme tam dorazili, dozvěděli jsme se, že kvůli nenadálosti akce není k takovému účelu prostor Salé aktuálně připraven, takže jsme se zase přesunuli do „devětatřicátky“. Tam v patře probíhalo zrovna divadelní představení, ale přízemí bylo volné, počet účastníků (bylo nás asi 20) odpovídal kapacitě, takže stačilo jen srolovat plátno, nastartovat promítačku a začít.

Slova se ujali dva mladí vysokoškolsí studenti, aby během promítání fotografií vyprávěli, co a kdo na nich je a jaká dobrodružství je při jejich cestě Kurdistanem potkala. Začali v turecké části, kterou popsali jako veskrze profízkovanou, plnou obrněných aut, policejních kontrol a nechuti jinak milých místních obyvatel mluvit s cizími lidmi o politice. Ilustrovali, jak režim všude cpe turecké vlajky a portréty diktátora Erdoğana, stejně jako se nezdáráh ničit historické i obytné budovy.

Poté se přesunuli do irácké části Kurdistanu, kde si všímali viditelných sociálních nerovností, konzervativní a kapitalistické podoby společnosti. Do poslední chvíle nevěřili, že se jim podaří dostat do Rojavy (syrské části Kurdistanu), a vyprávěli o peripetiích se získáním povolení na irácké straně.

V Rojavě pak dělali rozhovory s mezinárodními dobrovolníky, kteří se tu podílejí na různých civilních projektech, například Make Rojava Green Again. Na fotkách dokumentovali, že místní ekonomika stojí převážně na zemědělství a těžbě ropy. Navštívili také město Kobanî, které je známé především díky jeho osvobození kurdskými milicemi z područí Islámského státu (IS). Ačkoli zde bylo zničeno asi 90 % budov, probíhá tu čilá obnova a nová výstavba a žije tam nyní dvakrát tolik lidí než před útokem IS. Hovořili s místními lidmi – automechanikem, instalatérem, ševcem, profesorem... A bylo znát, že konflikt zanechal v lidech mnoho psychických šrámů.

Poté se ve své přednášce oba cestovatelé věnovali rojavské společenské transformaci, jejímž cílem je zavést bezstátní systém, kde je kladen důraz na rovnoprávnost a společenské vlastnictví výrobních prostředků. Pokusili se popsat organizaci místních komun, v jejichž rámci se řeší naprostá většina problémů. Společenská struktura je koncipována zdola nahoru. Uznali, že mnohdy praxe kulhá za teorií, ale je znát pozitivní postup. Seznámili se s několika družstevními projekty, stejně jako se zástupci soukromého sektoru (jedná se ale o drobné podnikatele a obchodníky, jelikož v Rojavě není žádný

velký průmysl). Netajili se tím, že v některých ohledech si odvezli z cesty více otázek, než s kolika přijeli. Byli si ale vědomi, že nic nejde jako mávnutím kouzelného proutku dovést během krátké chvíle k dokonalosti.

Jak je zvykem, konec patřil dotazům z publika. Takže padaly otázky na vztah mezi soukromým a družstevním sektorem tamní ekonomiky, na detaily ohledně fungování komun, řešení kriminálních deliktů, fungování zdravotnictví či na jejich zpáteční cestu. Oba pak přislíbili, že budou o svých zkušenostech i v budoucnu informovat, jak mluveným, tak psaným slovem. (-JK-)

SPOLEČNĚ ZA KLIMA

Na pátek 20. září svolali středoškolští studenti z organizace Fridays for Future (FFF) další ze svých mezinárodních stávek za klima. Tentokrát se neobraceli jen na své vrstevníky, ale ke stávce přizvali také všechny ostatní, kterým leží budoucnost planety a příštích generací na srdci. Tím, že se obrátili na pracující, dali svému protestu nový rozměr, nebo alespoň potenciální rozměr. Již na jaře sice slovně podpořil studentskou stávku jménem ČMKOS její předseda Josef Středula, ze strany odborů se ale žádná klimatická mobilizace nekoná. A tak mi nezbylo (stejně jako několika dalším pracujícím, kteří se akce účastnili) než „stávkovat“ tak, že jsem si na to vybral v práci dovolenou. A jiné to nebude, dokud se na straně pracujících, nebo alespoň těch organizovaných v odborech, neobjeví vůle přenést se přes své dílčí požadavky a vyrazit společně se studenty do stávky, jaká by ukázala kapitálu, který stále cynicky těží z vykořisťování lidí a přírody, že už toho bylo dost.

Ale zpět k záříjovému protestu. Ten obletěl doslova celý svět a do ulic přivedl miliony zejména mladých lidí, čímž ukázal, že FFF se velmi rychle stalo globálním hnutím, jaké patrně nemá v současnosti obdoby. Navíc je sympatické, že nemá žádnou hierarchickou strukturu, i když se média snaží FFF personifikovat skrze Gretu Thunberg. V Česku se vedle Prahy konaly protestní akce také v mnoha dalších městech. Moje volba pro Prahu byla prozaická. Večer před akcí narychlo vyšlo za přispění mých kamarádů a kamarádek z Anarchistické federace (AF) nové číslo anarchistického zpravodaje *Zdola*, zabývající se otázkou boje za záchranu klimatu z anarchistické perspektivy. Bylo tedy potřeba pomoci s rozdáváním a vyzvednout pár stovek kusů pro distribuci na dalších místech.

Na Staroměstské náměstí jsem dorazil dopoledne kolem půl desáté. To už tady byly stovky lidí, především středoškoláků, mezi nimiž jsem objevil také několik známých a seznámil se jejich prostřednictvím s několika mladými sympatizanty anarchistických myšlenek. Mou pozornost upoutal zejména mobilní sound systém, tvořený nákupním vozíkem, který byl „opancéřovaný“ černorudými kartony a vedle reproduktoru skrýval nová čísla *Zdola* a později také basu piv. Jal jsem se tedy společně s dalšími kolportéry rozdávat náš zpravodaj. Zanedlouho bylo několik stovek kusů pryč a k našemu překvapení někteří věnovali sami od sebe dobrovolný příspěvek. Během rozdávání jsem si všiml, že se svými letáky jsou zde také poněkud nerdsky vypadající členové socialistických skupinek. Poté co jsem si vzal leták od člověka z organizace Extinction Rebellion (ER), jenž zval na „velkou rebelii za život“, a ostatní z téhle party vypadali, že si k němu chodí pro rady, nabídl jsem mu *Zdola*. Když zjistil, že jde o anarchistickou tiskovinu, rozhodně ji odmítl. Jelikož jsem se s nikým z ER ještě nesetkal, zajímalo mě samozřejmě, proč je tak rezolutní (zatím lidé přijímali *Zdola* celkem s nadšením, a někteří jen slušně odmítli, že nic nechťejí), když ani neví, o čem se tam píše. S mírným zdráháním (a výrazem, jako kdyby šlo o čerty) mi sdělil, že se s několika anarchisty potkal a tomu nebudete věřit, oni (zjevně ve své zhovadilosti) se vyjadřovali nepřátelsky vůči státu. Protočil jsem oči v sloup, vzpomenu na vyprázdněnost slova rebelie a pokračoval svou cestou. Přitom pár anarchistů jsem tam viděl s vlaječkou ER.

Čeho jsem si ale po chvíli nemohl nevšimnout, byla podivná partička protidemonstrantů, z nichž se vyklubali členové strany Svobodní, onoho pilíře ničím neomezovaných kapitalistických pořádků. Kontrastovali už tím, že zatímco všichni měli s sebou (často vtipné) ručně vyrobené transparenty a cedule, oni je měli zjevně udělané na objednávku. Studenty s fotrovskou nadřazeností posílali zpátky do lavic, jelikož každý by měl znát své místo v systému, a požadovali svobodu vykořisťovat planetu a ničit klima namísto „klimatického socialismu“. Dalším rozdílem bylo, že ač na demonstraci za klima měly převahu ženy, mezi těmi několika protidemon-

stranty jsem nezahlédl ani jednu. Bylo ale fajn, že tam byli, jelikož když se na pódiu mluvilo o popíračích vědeckých faktů či bezohledné ziskuchtivosti, bylo aspoň na koho ukázat a člověk se neubránil, aby se nezasmál.

Bylo milé, že jasné antikapitalistický postoj hravě přecházel ten kapitalistický, i když nutno přiznat, že většina vyjádření se nesla chtě nechtě v rovině, jako kdyby šlo klima zachránit bez radikální společenské proměny. Byla by ale chyba středoškolačkům vnucovat, že mají přicházet s jasnými řešeními, jako to dělají komentátoři v mainstreamových médiích. Zatím apelují převážně na to, aby ti, kteří podle nich mohou klima zachránit, tzn. politici, v tomto směru konali. Je otázka, jak dlouho potrvá, než si uvědomí, že politici v tomto směru nic podstatného vlastně dělat nechtějí a že jdou na ruku především těm, kteří je na jejich posty dostali, což nejsou ani tak voliči, jako spíš jejich sponzoři a lobbisté s dobrým finančním krytím.

Desátá hodina odstartovala sérii proslovů. Nejvíc asi zaujal blok slam poetry. Mě pak mile překvapilo, že byl jedním z řečníků představen internacionální rozměr protestu a připomenuta snaha o společenskou změnu v severosyrské Rojavě, kde je vedle rovnoprávnosti jedním z pilířů také důraz na ekologii. Zástupci Greenpeace zase zůstávali nohama v české kotlině, když nabádali, aby přítomní apelovali na politiky v otázce výjimky pro uhelné elektrárny či rozšiřování limitů těžby na Bílině. Členky organizace Limity jsme my seznámili s praxí klimakempů u nás i v zahraničí. Správně také zaznělo, aby se zejména mladí nenechali znechutit moralizováním těch, kteří jim vyčítají individuální prohřešky, protože nikdo nikdy nebude 100% a rovina individuálního přístupu je jen malou částí řešení. Nikdo ale po mně nemůže chtít, abych si pamatoval každého, kdo tam promluvil, takže ostatní ať prominou.

Když už bylo řečeno dost, vyrazilo se do ulic. Průvod byl opravdu barevný a hlasitý... a dlouhý. Účastnilo se ho podle mého odhadu víc než tisíc lidí všech věkových kategorií, s 90% převahou mladých, což akci bezesporu oživlo. Spousta anglických nápisů a skandování bylo dobrou volbou pro pražské centrum plné zahraničních turistů. Někteří z nich vyjádřili podporu, někteří se i na chvíli k pochodu přidali. Skončilo se tam, kde se začalo, tedy na Staroměstském náměstí. Odpoledne ještě následoval kulturní program na Střeleckém ostrově. To už jsem ale seděl s uchozenýma nohama ve vlaku a cpal do sebe svačinu. (-KL-)

S LÁSKOU K FOTBALU...

... a nenávisť k rasismu se v sobotu 21. září konal další z turnajů, které nesou vševysvětlující název Love Football Hate Rasism a tradičně se konají na prostranství mezi kolejemi v Praze na Strahově. Živo tu bylo už časně zrána, kdy se stavěly jednotlivé stánky, od devíti byl zápis týmů a na desátou první výkop. Zapsáno bylo asi 16 pětičlenných (pokud nepočítáme náhradníky) družstev, která hrála na dvou hřištích ve čtyřech skupinách.

Nešlo ale jen o sport, na místě toho bylo mnohem mnohem víc. O občerstvení se staralo Sabotage vegan bistro. Veganský guláš, burgery a sendviče byly jakousi reklamou na brzké otevření stejnojmenného kamenného bistra v Praze. Příjemnou novinkou byl stánek s čerstvou zapařistickou kávou od Black Seeds, kde byly vedle hrníčku s černým mokem na povzbuzení k sehnání také pytlíky se zrnkovou i mletou kávou, štrůdlý či zapařistické grafiky. Legendaří antifašistický obchod z Hamburku The Rebel Store si tu rozbil punkový sekáč. Kolektiv I15 pak připravil pro přítomné zážitkovou hru Migra a dvě přednášky na témata „Co dělat, když máte v práci problém a šéf ho nechce řešit?“ a „Jak chtějí ultrakonzervativní křesťané zakázat potraty a co proti tomu dělat?“, které se ale pro malý počet účastníků v podstatě nekonaly. K vidění byla ukázka thai boxu, a kdo chtěl, mohl si zasoutěžit ve střelbě prakem, přičemž terče tvořily portréty různých politiků.

Vedle toho měli přítomní, kterých se tu sešlo asi kolem dvou set, možnost přispět na právní pomoc stíhanému mínskému antifašistovi Andrejovi, kterému hrozí až devět let v běloruském vězení. Nebo mohli podepsat on-line petici na podporu iránských fotbalových fanynek. Ty nesmějí od 80. let na fotbalové zápasy. Šest žen ale nedávno zákaz porušilo, načež se jedna z nich, než aby šla do vězení, na protest upálila.

Počasí turnaji přálo, bylo slunečno a poměrně teplo, i když s přibývajícím večerem se začalo ochlazovat. To se ale už kolem šesté dohrával finálový zápas. V prostoru vyzdobeném vlajkami, kde nechyběla ani ta anarchistická, či transparentem na podporu

Andreje hrála po celou dobu hudba, o kterou se staralo hned několik Djs, kteří tu otáčeli desky v rytmu reggae, ska, hip-hopu či techna. Po semifinále došlo také na hromadné focení za přispění zábavní pyrotechniky.

A večer nemohla samozřejmě chybět afterparty ve strahovském klubu 007. Zahráli Mr. Symarip a Chancers AKA následování tradiční skaparádou. Jeden z přítomných celodenní program zhodnotil zcela jednoznačně: „Všechno to byla pecka.“ A nelze se domnívat jinak, než že příště to bude pecka zas. (-MK-)

OBSAZENÉ RYPADLO

Ráno v úterý 29. října obsadila autonomní skupina osmi klimatických aktivistek těžební rypadlo na dole Vršany. Ihned po obsazení zveřejnily manifest, který však není jen předložením konkrétních požadavků na environmentální ústupky adresovaných vládě, úřadům či korporacím. Manifest je mnohem hlubším vyjádřením rozchodu s technokratickým kapitalistickým režimem, který na prvním místě vidí jen zisky vlastníků kapitálu a pak dlouho nic. Skupině, která se nazvala Against Coal, vadí, „jak hrstka jedinců bezostyšně vykořisťuje naši planetu, ohrožuje budoucnost lidstva a jeho celkovou existenci, a to jen pro svůj zisk. Stejně tak už příliš dlouho sledujeme, jak politici a političky mluví o stavu klimatické nouze a potřebě klimatickou změnu řešit, ale jejich reálné kroky směřují přesně opačně.“ Konkrétně se pak vyslovily proti prodeji elektrárny Počeraď uhlobaronu Pavlu Tykačovi a proti výjimce pro elektrárnu Chvaletice. A zároveň se prohlásily za „součást globálního antikapitalistického hnutí za klimatickou spravedlnost. Kapitalistický systém je příčinou klimatické krize. Bez změny systému s klimatickou krizí nic neuděláme.“ Svůj boj za „svět bez útlatu, ve kterém jsou si všichni opravdu rovni a lidé žijí v harmonii se zbytkem přírody“, dokreslily na rypadle vyvěšením transparentů „Kapitalismus klima nezachrání“ a „No borders, no nations. Solidarity with Rojava“.

O průběhu okupace rypadla, s doplněním fotek a videí, informovala skupina na svých účtech na sociálních sítích. Připomeňme, že noci byly mrazivé. A tak teplé spacáky přišly vhod. Zima však nedokázala nijak pokazit atmosféru, stejně jako realizaci kolektivní fotografie s nápisem „Uhlí patří pod zem!“ na holých zádech aktivistek. Akci ukončily po 60 hodinách, a to ve čtvrtek 31. října, protože ministerstvo životního prostředí posunulo termín rozhodnutí o emisní výjimce pro elektrárnu Chvaletice, což byl jeden z hlavních důvodů okupace rypadla, zejména pokud jde o načasování. Ihned poté je zadržela policie. (-BJ-)

OKUPAČNÍ STÁVKA ZA KLIMA

Iniciativa Univerzity za klima vyhlásila v Praze na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy ve dnech 12. a 13. listopadu okupační stávkou za klima. Jednalo se o akci, která v sobě spojovala přímou akci s osvětou, protest se sebeorganizací.

Bohatý program začal v úterý kolem desáté veřejným vystoupením na náměstí Jana Palacha, kde bylo přečteno prohlášení ke stávce, a následně se přesunul do vedlejší budovy fakulty. Transparenty „Okupační stávka za klima“ na fasádě i uvnitř jasně vypovídají o tom, co se v budově právě odehrává. K nadcházejícím oslavám 17. listopadu se vztahují bannery „Vzpomínat nestačí. Na mrtvé planetě nejsou výročí“, „Máme holé lesy“ nebo „Díky, že můžeme vyhnout“. Jinak na zdech a zábradlích visí nápisy jako „Konec uhlí“, „Budoucnost je teď“, „Uhlí, ropa, plyn patří do dějin“, „Už nemůžeme mlčet. Rybí armáda“, „Zavřít Počeraď“ a další. Slova na hospodském ubrusu tvoří nápis „Na mrtvé planetě není žádný Gambrius“. O tom, že ale nemá jít jen o natírání současného systému nazeleno, vypovídají slogany „Změnu systému místo změny klimatu“, „Zatýkače na Tykače“, „Kdy už skončí kapitalismus?“ či „Planeta je víc než prachy“.

Akci podpořilo velké množství lidí. O přednášky byl obrovský zájem a prostor, kde probíhaly, byl doslova narvaný lidmi. Přednášky si přítomní velmi pochvalovali, ať už to bylo povídání o strategických anti ekologických tendencích nebo akční trénink (nejen) na Ende Gelände. Okupaci dominovala skvělá atmosféra. Jeden z přítomných anarchistů ji komentoval slovy: „To jsem naposledy zažil na okupovaném kampusu v Paříži.“ Jinak na místě v chillout zóně byly k rozebrání *Okupační kuchařky*, které v roce 2012 vydalo Nakladatelství AF u příležitosti studentských protestů, a na různých

místech pak aktuální číslo anarchistického zpravodaje *Zdola*, které se věnuje klimatické krizi. Nechybí ani dvě kasičky, do nichž mohou lidé přispívat na jídlo pro stávkující nebo na zaměstnance fakulty coby výraz solidarity s uklízečkami, kterým možná přidělají práci.

Vedle zahajovacího pléna se na chodbách konaly přednášky, na nichž promluvil např. Bedřich Moldan, Adam Borzič či Dana Kuchtová. Dál se mluvilo o ekologii za socialismu a kapitalismu, o jádru, o roli sociálních věd v době klimatické krize... Večer byla na program přidána debata Karla Vachka s Vladimírem Špidlou a našel se i čas pro hudbu.

Někteří přišli večer, aby přítomným pomohli čelit případnému policejnímu zásahu. K ničemu takovému ale nakonec nedošlo a původní výhrůžka vedení fakulty se ukázala jako planá. To pak de facto přiznalo, že neumí komunikovat s horizontálně organizovanými strukturami. A tak zůstalo jen u dohledu přivolané sekuritky. Večerní plénium se domlouvá na pravidlech, která budou platit přes noc, jako je například uzamčení předního vchodu, a ladí se program na další den. A pak už následují jen volné debaty a šup do spacáků.

Středu zahajuje ranní plénium a pokračuje se dopoledním programem besed a přednášek. Arnošt Novák mluví o autonomní politice v časech klimatického kolapsu, Matyáš Křížkovský s Ondřejem Slačalkem se přidávají s tématem sociálních hnutí, zazní i něco o městském aktivismu v Praze či permakultuře.

Po baště ve dvě odpoledne je sraz před budovou Filozofické fakulty a může začít demonstrace nazvaná „Nechceme oteplování, ale ani Zimu“. Ta v počtu asi stovky studentů a za skandování různých hesel končí u rektorátu v budově Karolina.

Na pořadu dne je především druhý požadavek stávky, a to odstoupení rektora Univerzity Karlovy Tomáše Zimy. Ten hned z několika důvodů (např. smlouva s Home Creditem; umožnění vlivu čínských zájmů; tour za univerzitní peníze, na niž si dělá jméno před prezidentskými volbami; angažmá v plagiátorské aféře) budí odpor části akademické obce, která nemá hlavu strčenou do písku.

Rektor čekal s dobře zvolenou strategií neudělat si špatné jméno represí před 17. listopadem, což by mohlo ještě víc poškodit jeho renomé v případě, že bude kandidovat na prezidenta. A tak i když nechyběli příslušníci policie, kteří se o cosi pokoušeli, demonstranty přivítal a nabídl i čaj. Vyjádřil nesouhlas s důvody, proč by měl odstoupit, a následně odešel. Studenti ale zůstali, vestibul rektorátu vyzdobili transparenty, dokonce postavili stan a pokračovali v programu přednášek a diskusí. Mohli si tak vyslechnout třeba povídání o syrské Rojavě. Večer se diskutovalo o požadavcích, které by měly být vzneseny směrem k českým univerzitám.

Přešla noc strávená na půdě rektorátu a v okupační stávce se pokračovalo i ve čtvrtek 14. listopadu. Odpoledne se před rektorátem konala tisková konference, kde byly představeny požadavky směřované na univerzity. Předložená výzva je výsledkem spolupráce lidí z akademického prostředí z Brna, Olomouce, Prahy a dalších měst a její konsenzuální odsouhlasení bylo výsledkem pléna, které proběhlo v rámci okupační stávky. Mezi požadavky stojí, aby se univerzity aktivně zapojily do tlaku na řešení klimatické krize, a to jak směrem k veřejnosti a k politické reprezentaci, tak vlastním směřováním k uhlíkové neutralitě. Výzva také naléhá na univerzity, aby nespolupracovaly se subjekty, které se podílejí na znečišťování a prohlubování sociálních nespravedlností. Setkání s rektorem Zimou přesvědčilo přítomné, že je nutné s neztenčeným úsilím pokračovat. „Klimatická krize je problém, který musí každá univerzita řešit okamžitě. Rektor Zima se však ukázal jako absolutně nekompetentní řídit Univerzitu Karlovu v této kritické době. Požadujeme, aby rektor Zima okamžitě rezignoval a aby nová rektorka brala téma klimatické krize za naprosto zásadní,“ trvali na svém studenti, aniž by si odpustili malou genderovou potouchlost.

Na víkend stávkující připravili opět bohatý program. V sobotu si vyslechli přednášky o hrách a jejich pravidlech, o polském studentském hnutí v současnosti, o krizi bydlení či o odkazu českého disentu. Vedle toho mohli zhlédnout dokument *Česká cesta* o privatizaci a debatovat s jeho autorem Martinem Kohoutem. Dále byl avizován workshop syntetické hudby.

Večer se poblíž rektorátu podařilo zastihnout i premiéru Babiše, který zrovna odcházel z divadla, a klást mu otázky ohledně uhlíkové neutrality. Odpovídal evidentně rozmrzele, a aby se ukázal v pěkném světle, což on rád, slíbil uhlíkovou neutralitu do roku 2050. To sice odporuje jeho dřívějším prohlášením, ale prý se více dozvíme po jednání uhléne komise v září. Na poznámku, že září už dávno bylo, však nereagoval.

Na nedělním programu byl videoworkshop, přednáška Doprava ve městě v době klimatické krize, debata s výtvarným umělcem Eposem 257, přednáška Václava Janoščka, dokument Vladimíra Turnera s navazující debatou a trochu živé (Severní nástupiště) a reproduované hudby na závěr.

Pondělí bylo po společném pikniku mj. věnováno workshopu emocionální pomoci a plénu se zástupci akademického senátu a vedení univerzity. Po vzájemném vyjednávání se studenti rozhodli ukončit týdenní okupační stávku. V následném písemně potvrzeném usnesení Předsednictva AS UK se objevilo, „že bere vážně požadavky týkající se klimatu předložené iniciativou Univerzity za klima a vyzývá vedení UK, aby projevilo iniciativu při jejich naplňování“. Studenti však nadále požadují, aby rektor Zima rezignoval.

Na úterý naplánovaný program se nakonec přesunul na jiná místa. V galerii Vysoké školy uměleckoprůmyslové v podvečer proběhla debata nazvaná Studentské protesty odkáživa doted, a to za účasti Martina C. Putny, Marty Harasimowicz z bývalé iniciativy Za svobodné vysoké školy, zástupců skupin Univerzity za klima a Fridays For Future Česká republika. Akční trénink na Ende Gelände se zase přesunul do holešovického Bike Jesus.

Bohatý program přednášek a okupace i přes víkend snadno vzaly výt z plachet oportunistům, kteří s lehkostí sobě vlastní uštěpačně kritizují studenty, že se chtějí jen ulít z výuky. Je třeba kvitovat vytrvalost studentů účastnících se stávky. I přes předem avizovaný dvoudenní rozsah akce vytrvali v okupační stávce sedm dní. Dobře zvolili načasování akce kolem výročí 17. listopadu. Policejní zásah proti studentům by pro rektora Zimu, který má za skryté podpory nejbohatšího Čecha vlastní prezidentské ambice, byl značně kontraproduktivní. Z anarchistické perspektivy musíme pochválit antiautoritářský způsob sebeorganizace a rozhodování účastníků okupační stávky. Praxe kolektivního rozhodování, snaha o konsenzus, absence hierarchie, přímá akce – to vše je odkaz širšího antiautoritářského hnutí, který se přelil do velké části dnešního hnutí za klimatickou spravedlnost. Došlo ke zpochybnění stávajícího zastupitelského systému, který v praxi pouze konzervuje kapitalistické uspořádání společnosti. Jak řekli studenti ve svém prohlášení: „Chceme se učit převzít iniciativu. Chceme se učit odmítat bezmoc a pasivitu. Chceme se učit zpochybňovat způsob, jakým naše společnost funguje, a rozhodnutí, která dělají naši političtí představitelé.“ Zároveň je sympatičtější, že studenti nechtějí při obraně klimatu a vlastní univerzity přistupovat na nicneřešící kompromisy a nechat se ukecat profesionálními tluchuby, jakým je rektor Zima a jeho nejvěrnější. Naplňují tak jedno z hesel francouzské revolty z roku 1968, které se objevilo na jednom z transparentů vyvěšených na rektorátu: „Buď realista, žádej nemožné“. Akce doufejme bude podnětem k tomu, aby se zapojilo více vysokoškoláků i v jiných městech. Svou podporu pražské stávce vyjádřili například studenti z Olomouce a na pondělí 18. listopadu bylo svoláno otevřené plénium Univerzit za klima v Brně. Jen houšť. (-BJ-)

PŘINES HADRY MEZI NÁS!

S nápadem uspořádat dobročinnou akci za účelem sbírky oblečení pro lidi v nouzi nebo bez domova přišel jednoho listopadového večera jeden můj kamarád. Mezi známými byli všichni pro. A protože de facto každý z nás sbírá a pouští desky, rozhodli jsme se oboje spojit a uspořádat akci s trefným názvem: Už je zima, už je mráz, přines hadry mezi nás!

A tak jsem v pátek 6. prosince ve večerních hodinách s brašnou plnou desek v jedné ruce a s taškou s oblečením v té druhé dorazil do vršovického klubu Sběrné suroviny. Ten byl už kolem půl deváté naplněn nejen lidmi, ale také taškami praskajícími ve švech. Nestál jsem se ještě pořádně rozkoukat a už jsem byl na řadě za gramofony, kde jsme se postupně vystřídali čtyři. Vesměs se benefice nesla ve ska a reggae rytmu s občasným okořeněním o northern soul a něco málo z českého oldies. Většina návštěvníků se s přibývajícím alkoholem roztančila, ale zaznamenal jsem i lidi, co pouze donesli oblečení a museli zase jít, vesměs kvůli pracovní vytíženosti. Takový přístup si zaslouženě získal můj obdiv. Večer ubíhal a tašky nejen s oblečením, ale i se základními hygienickými potřebami se kupily jedna na druhou, až občas musel nejeeden ze zhruba sedmdesátky návštěvníků zasáhnout, aby nějaká nespadla. Čtveřice DJs se za gramofony protočila třikrát, a to vždy po půl hodině. Kolem druhé hodiny začali návštěvníci odcházet do svých domovů a i já je záhy následoval.

V sobotu jsme se v klubu sešli znovu, abychom ho vyklidili a odnesli všechny tašky do nedalekého bytu jednoho kamaráda. Tam v pondělí proběhlo velké přebrání a třídění. A abych citoval anotaci této události, vše bylo nakonec doručeno k lidem, kteří si na rozdíl od nás nemůžou svou kocovinu vyspat doma v posteli. (-MA-)

ULICE PO OBĚTECH TURECKÉ INVAZE

V noci z pátku 13. prosince na sobotu Výbor na obranu revoluce v Rojavě (VORR) symbolicky přejmenoval šest pražských ulic. Ty nyní nesou jména lidí zabitých při invazi Turecka a jím podporovaných džihádistických milicí do oblasti severní Sýrie, obecně známé jako Rojava. VORR se přelepením původních názvů ulic připojil k mezinárodnímu dni solidarity s rojavským odporem proti autoritářství, fanatismu a rozpínavému nacionalismu tureckého režimu.

„Přelepili jsme názvy žižkovských ulic, protože cítíme smutek a hněv tváří v tvář tomu, jak mocenské čachry a tanky zadupávají do země ojedinělý pokus o zbudování radikálně-demokratické společnosti na Blízkém východě za tichého přihlížení Západu. Ulice nyní nesou jméno zavražděné progresivní kurdské političky Hevrin Chalaf či mezinárodních dobrovolnic a dobrovolníků padlých po boku kurdských milic YPG a YPJ,“ vysvětlila za VORR v tiskové zprávě vydané při té příležitosti Adéla Mračková.

Akce je ovšem v první řadě věnována památce těch, jejichž jména do západních médií nikdy neproniknou. „Kvůli turecké okupaci rojavského území zahynul bezpočet místních z řad obránců i civilistů. Státisíce lidí musely uprchnout ve strachu z náletů a zvěrstev páchaných žoldnéřskými a islamistickými skupinami, jež Turecko – přestože je stále členskou zemí NATO – používá jako postradatelné oddíly prvního sledu,“ dodala Mračková.

VORR zformovala ke konci zimy 2018 široká koalice pražských autonomně-levicových skupin, včetně místní skupiny Anarchistické federace. Organizace zařadila největší demonstrace proti turecké invazi do Sýrie a spustila mimo jiné kampaň pod heslem „Dovolená? Určitě ne v Turecku“. VORR dlouhodobě apeluje na české vládní představitele, aby znemožnili vývoz zbrojního materiálu do Turecka a zasloužili se o prosazení politických a ekonomických sankcí na mezinárodní úrovni. Kromě toho hájí ideje uváděné do praxe v Rojavě, jako je demokracie zdola, ženská emancipace, etnická a náboženská tolerance či ekologie. (AF-PRAHA)

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této *Existenci*) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse... Alt*Pride (1. 2., Brno); Okupovaná Palestina (1. 2., Brno); Critical Readings – Angela Davis: Women, Race and Class (7. 2., Praha); O konceptu první ekovesnice v Čechách (13. 2., Brno); Critical Readings – Frantz Fanon: The Wretched of the Earth (21. 2., 7. 3., 21. 3., 4. 4. a 25. 4., Praha); Veřejné plénium Kliniky (23. 2., Praha); Feminist Reading of Emma Goldman: Goldman's Anarchism (26. 2., Praha); Feminist Reading of Emma Goldman: Morality, Puritanism and the Spirit of Artful Living (4. 3., Praha); MDŽ 2019 (8. 3., Brno); Feminist Reading of Emma Goldman: All You Need Is Revolution (11. 3., Praha); Feminist Reading of Emma Goldman: Emancipatory Fights (18. 3., Praha); Repurpose: New wave of sustainable clothing (18. 4., Praha); Iniciativa sester: Jak bránit svá zaměstnanecká práva? (28. 4., Praha); Critical Readings – Mark Fisher: Capitalist Realism (9. 5., 23. 5. a 6. 6., Praha); David Graeber on Bullshit Jobs (18. 5., Praha); vernisáž Tamás Bakos: Exiled on Side Streets (16. 6., Brno); Akční trénink na Klimakemp 2019 (12. 6., Brno); Akční trénink na Klimakemp 2019 (13. 6., Praha); Critical Readings – Sara Ahmed: The Promise of Happiness (20. 6., 11. 7., 25. 7., 15. 8., 29. 8. a 12. 9., Praha); Competition and cooperation: what ethnography can teach us (24. 6., Praha); Trauma policejního násilí a jak mu čelit – zkušenosti z USA (26. 6., Brno); How millions people's protest works without leaders (15. 7., Brno); Anarchismus v Brazílii: historie a výzvy současnosti (22. 7., Praha); Míříme k vyhynutí (a co s tím dělat) (29. 7., Praha); Grafika bez hranic: Území a svoboda (21. 8., Praha); Dilemmas of Argentinian Social Movements Facing the Right Turn

(30. 8., Praha); Otevřené setkání iniciativy Za barem (5. 9., 19. 9., 4. 10., 17. 10., 1. 11., 26. 11. a 17. 12., Praha); Is Antifascism Reactionary? (7. 9., Praha); Naši nepřátelé v modrém (17. 9., Praha); Critical Readings: The Murray Bookchin Reader (26. 9., 17. 10., 31. 10., 28. 11., 12. 12., Praha); Jak podpořit kamaráda v noví (11. 10., Brno); Represe v putinovském Rusku po roce 2012: dobrodružství dvou anarchistů (24. 10., Praha); Jsi za vodou? Kdo je a kdo není? (5. 11., Brno); Klima a kapitalismus (7. 11., Praha); Stávka učitelů: pošťehy, bilance, politické otázky (12. 11., Praha); Critical Readings: Murray Bookchin and Rojava (14. 11., Praha); *Mikrofon je naše bomba* – představení knihy (15. 11., Brno); Autonomní politika v časech klimatického kolapsu (22. 11., Brno); DIY Journalism Workshop (22. 11., Praha); Odbory a překonání kapitalismu (25. 11., Brno); Odvrácená strana – Liberec očima lidí bez domova (27. 11., Liberec); Mexico and its 4th transformation (29. 11., Liberec); Amazon a jeho podnikatelský model: co je zajímavé vědět (30. 11., Praha); Pivo s Kolektivem 115 (3. 12., Praha); Představení nové knihy Johna Hollowaye (4. 12., Praha); Představení nového kalendáře *Černá Luna* (7. 12., Praha); Antifa? Ha, ha, ha! (14. 12., Praha).

Benefiční akce (koncerty, večery, bazary...): 8. 2. na infoshop Salé (Praha); 9. 2. na autonomní sociální centrum Klinika (Praha); 22. 2. na pomoc zvířatům (Brno); 1. 3. na infoshop Salé (Praha); 2. 3. pro Ramus (Praha); 8. 3. pro Kliniku (Praha); 9. 3. na azyl pro zvířata v Zápěch u Prahy (Praha); 16. 3. pro zvířata z azylového ranče (Frýdek-Místek); 28. 3. pro Anarchistický festival knihy (Praha); 29. 3. na infoshop Salé (Praha); 30. 3. pro Anarchistický festival knihy (Praha); 11. 4. pro Limity jsme my (Praha); 14. 4. pro Kliniku (Praha); 18. 4. pro Kliniku (Kopřivnice); 20. 4. na Tattoo Circus (Praha); 20. 4. na bulharský DIY kulturní prostor Fabrika Avtonomia (Praha); 26. 4. pro Kliniku (Brno); 2. 5. pro Anarchistický festival knihy (Praha); 11. 5. pro Kliniku (Praha); 24. 5. na Klimakemp (Praha); 24. 5. na Stop IDET (Brno); 6. 6. na Klimakemp (Brno); 13. 6. pro Kliniku (Praha); 16. 6. pro Jako doma (Praha); 20. 6. na Klimakemp (Brno); 27. 6. pro Kliniku (Praha); 13. 7. pro AltPride (Praha); 23. 8. na záchrannou stanici v Bartošovicích (Hostašovice); 31. 8. pro ABC (Praha); 7. 9. pro srub Černorudých skautů (Praha); 27. 9. pro Kliniku (Brno); 28. 9. pro Kliniku (Praha); 28. 9. na Resistance Samba Brno (Brno); 5. 10. pro Kliniku (Praha); 12. 10. pro Fridays for Future (Praha); 21. 10. pro Guerilla Gardening (Praha); 25. 10. na Limity jsme my (Brno); 26. 10. na Iniciativu Za barem (Praha); 29. 10. a 7. 11. pro Rojavu (Praha); 29. 10. na pomoc lidem na útěku (Praha); 2. 11. na projektor v Salé (Praha); 8. 11. pro Kliniku (Brno); 9. 11. pro Kliniku (Praha); 16. 11. a 7. 12. na komunitní centrum Sibiř (Brno); 30. 11. proti represím #ProChoice (Praha); 12. 12. na nákup kojeneckého mléka pro děti postižené tureckou invazí do Rojavy (Olomouc); 14. 12. pro Kliniku (Praha).

Promítání: V Praze proběhlo více než pětáctileté promítání, a to zejména k prostorech D-zóny a infoshopu Salé. Promítání několika dokumentárních snímků jste mohli navštívit také v brněnské kavárně Tři ocásci. (-BJ-)

OSTATNÍ AKCE

Kolektiv Kliniky připravil na 23. března program nazvaný Vzpourný Žižkov na Žižkovské noci. Tvořila ho série přednášek a diskusí na témata „Klinika a autonomní prostory ve městě“, „Krise bydlení“ či „Domov jménem Bedřiška“, součástí byla také „Kritická procházka po Žižkově“.

V Táboře se 30. dubna v prostoru bývalého mlýna CESTA konal hudební DIY fest 2019. Food Not Bombs České Budějovice, kteří na akci zajišťovali občerstvení, se rozhodli věnovat výtěžek z něj kolektivu Kliniky.

Ve dnech 23. až 26. května se v Praze v Prostoru 39 konal další ročník akce nazvané Prague Tattoo Circus. Asi tučet tatérů a tatérek zde poskytoval své služby, přičemž výtěžek jejich práce putoval na Anarchistický černý kříž. Nechyběl ani hudební program, veganské občerstvení a nějaká ta potrava ducha – promítání, přednášky a diskuse na témata AntiFénix, ruská kauza Síť či boj za práva migrantů v Německu.

V Plzni se 25. května konala tradiční bezpeněžní zóna, tentokrát venku – v Borském parku, a během června probíhala v družstevní kavárně Inkognito benefiční sbírka knih pro místní Food not Bombs. 18. srpna proběhl Piknik nejen pro lidi bez domova a 7. prosince Předvánoční bezpeněžní zóna.

O víkendu 26.–28. července se na letišti v Rokycanech konal již 20. ročník oblíbeného Fluff Festu. Ani letos nechyběla vedle množ-

ství hudebních interpretů také trocha té osvěty, která se odehrávala v samostatném stanu. Vystoupil zde např. Arnošt Novák s přednáškou „Autonomní politika v časech klimatického kolapsu“. Naši kamarádi z Kolektivně proti kapitálu zase mluvili o tom, jak se kolektivně ozvat na pracovišti a co vše můžeme získat. Hovořilo se o situaci v Kurdistanu a do programu přispěly také skupiny Limity jsme my, K115 či drážďanský Anarchist Black Cross.

Ve dnech 4. až 11. srpna proběhla akce Alt*Pride, nekomerční alternativa k Prague Pride. Šlo již o čtvrtý ročník plný přednášek, diskusí a workshopů na opomíjená témata, na programu byly performance, kapely, inkluzivní queer party i účast v průvodu Prague Pride s mottem „Nejsme na prodej“.

V sobotu 17. srpna prošlo centrem Prahy asi 600 lidí na akci The Official Animal March 2019, aby upozornili na tristní podmínky ve velkochovech i nedostatečnou legislativu proti týrání zvířat a nechvalně proslulým množárnám. Na průvod kritizující týrání zvířat a živočišný průmysl navázaly každoroční Veganské hody, které se tradičně konaly v Centrálním parku Pankrác.

V sobotu 14. září prošel Prahou za podpory mnoha soundsystémů a stovek lidí tradiční DIY karneval. Jeho poselství bylo jasné: „Nechceme žít ve světě, ve kterém se místo snah na řešení palčivých globálních problémů investují zdroje do udržování a rozvoje válečné mašinérie.“

V sobotu 21. září proběhl čtvrtý ročník antifašistického hudebního festivalu s dobrovolným vstupným Riot over River. Na venkovní a vnitřní scéně v Crossu zahrálo přes dvacet kapel.

Již čtvrtý ročník antifašistického turnaje bojových sportů Upright se konal v sobotu 26. října v Praze. K vidění byly pěkné

napínavé zápasy, vládla super atmosféra, potěšila mezinárodní účast a hladký průběh celého večera.

Ve dnech 4.–6. října jste se mohli zúčastnit druhého ročníku festivalu Vzpourná Praha, který se odehrával v holešovické Šachtě a byl plný přednášek a diskusí na témata „Město pro lidi, nebo pro zisk?“, „Jak společně usilovat o lepší město“, „Bydlení za časů financionalizace“, „Od OKD po Residomo: Zkušenosti nájemníků“, „Neoliberalizace stavebního práva“, „Alternativy k tržnímu bydlení“ nebo „Podvedení nájemníci: Sídliště Písnice“. Promítal se dokument Český žurnál: Reality a na programu byl také workshop „Jak se organizovat zdola“ či procházka za proměnami Holešovic s architektem Jakubem Nakládačem.

Brněnská kavárna Tři ocásci po celý prosinec posílala 10 procent z ceny dobrot z odpolední nabídky Kurdskému červenému půlměsíci, který se aktivně zapojuje do pomoci v Rojavě zmiňované tureckou vojenskou invazí.

Pravidelnému či příležitostnému rozdávání jídla potřebným se věnovaly kolektivy anarchistické iniciativy FNB, které najdete v Praze, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Vysokém Mýtě, Frýdku-Místku, Olomouci, Českých Budějovicích, Ostravě, Brně, Sokolově, Kladně, Jihlavě, Prostějově a dalších městech. Za zmínku bezesporu stojí Food not Bombs Vegan Fest, který se konal 21. září v pražském klubu Cross a na který se sjeli zástupci mnoha výše zmíněných kolektivů.

Černorudí skauti pořádají čundry, společná setkání a vodácké výpravy a pokračují ve sbírce na stavbu svého srubu. (-BJ-)

HISTORICKÝ SPOLEK ZÁDRUHA

nabízí následující publikace:

Anarchističtí komunisté ku proletariátu (10 Kč)

A. Šefl – Zničené štěstí. Obrázek z hornického života (35 Kč)

V. Kudlata – Komunistický anarchismus a marxistický socialismus (20 Kč)

Anarchismus a klamné důvody jeho odpůrců (30 Kč)

Mostecká stávka 1906 (60 Kč)

F. Dlouhý – Z pohnutých dob (30 Kč)

Verše pro Kuchařky (poezie, 50 Kč)

Anarchismus na Žižkově na přelomu minulého století (20 Kč)

K. Vohryzek – Abeceda anarchismu (20 Kč)

Snadný jako hračka (poezie, 20 Kč)

I. (Georges) Thonar – Co jsou a chtějí anarchisté (20 Kč)

G. Yvetot – Abeceda syndikalismu (20 Kč)

Tajná anarchistická tiskárna Hluboká 1885 (30 Kč)

A. V. Haber – Listopad (20 Kč)

F. Vágner – Z počátku hornického hnutí na severu (20 Kč)

Noční chod (25 Kč)

L. Knotek – čelní představitel českého anarchosyndikalismu (35 Kč)

H. Holub – vzpomínky na nestora severočeského anarchismu (60 Kč)

První severočeská hornická stávka 1882 (20 Kč)

více info na <http://zadruha.org/>

Ohlédnutí za dalším ročníkem Anarchistického festivalu knihy

Ve dnech 18. a 19. května 2019 se v Praze konal již sedmý ročník Anarchistického festivalu knihy. V posledních letech se ukazuje, že jde o jednu z nejvýznamnějších událostí místního anarchistického hnutí během roku, o příležitost v klidu se setkat, probrat se množstvím anarchistických tiskovin, poznat nové (i staré) iniciativy a kolektivy, něco se dozvědět během přednášek a společně diskutovat a taky se bavit. Již poněkoliť byl festival situován na Žižkov, tentokrát do poměrně nově otevřeného Prostoru 39 v Řehořově ulici. Další program se odehrával asi o 200 metrů dále v navazující Orebitské ulici, a to v podniku Bike Jesus, kde se konaly přednášky a promítání, a v infoshopu Salé, kde se připravovalo něco na zub a taktéž hned konzumovalo. Vzhledem k tomuto rozložení a navíc slunečnému počasí ani nebylo divu, že dalším frekventovaným festivalovým místem se stala samotná ulice.

SLOVO TIŠTĚNÉ

Na toto horizontální rozložení navazovalo i vertikální. V přízemí Prostoru 39, kde se hned zkraje připravoval vynikající veganský gyros, jste mohli vhodit dobrovolný příspěvek na pokrytí nákladů festivalu a zakoupit si narychlo spíchnutý bedekr, který vedle (poněkud na přeskáčku vyvedeného) programu obsahoval také texty o žižkovských anarchistech Michaelu Káchovi a Frantovi Sauerovi či rozhovor o žižkovské Klinice. Pokud jste měli žízeň, tak jste se k baru s pivem a množstvím různých nealkoholických nápojů dostali přes distro Salé, které pro tuto příležitost zajistilo dostatek zahraničních titulů na jedné straně uličky a nabídku družstva Black Seeds na straně druhé. Ta zahrnovala družstvem zpracovanou zapatistickou kávu a k tomu tematické grafiky a rukodělné výrobky z Mexika. Následovaly tituly z nakladatelství Broken Books a bohatý stůl Active Distribution – velký výběr samolepek, placek, odznaků a samozřejmě knih v anglickém jazyce jak od nakladatelství Active Distribution, tak od anarchistických vydavatelství AK Press a PM Press. Pro ty, co vládou angličtinou, učiněný ráj. S cizojazyčnými tituly se dostavilo také záhřebské vydavatelství Što Čitaš. Přízemí pak uzavíral stůl se zákusky, benefiční bazar starších časopisů a knih, kam bohatě přispělo především Nakladatelství AF, pohodlné sezení pro znavené duše a dětský koutek pro zabavení těch nejmenších návštěvníků.

O patro výš měli ve „sklenicích“ své stoly pražský Kolektiv 115, klimatická kampaň Extinction Rebellion a iniciativa Limity jsme my. Zde se také nacházel hlavní přednáškový sál. Kdo nelenil a vyšlapal až do třetího patra, mohl se zastavit u stánků undergroundového nakladatelství Pravěk, pražské solidární sítě Solis, Historického spolku Zádruha, environmentálního dvouměsíčníku *Sedmá generace*, nakladatelského studia Rubato, skupiny KPK, nezávislého kulturního čtrnáctideníku A2 nebo Anarchistického černého kříže. Se dvěma plně naloženými stoly nechybělo ani naše Nakladatelství Anarchistické federace, které se prezentovalo zejména třemi knižními novinkami (*A-písnička*, *Anarchie funguje* a *Radikální budhismus*). Vedle vlastních knih, brožur, komiksů a anarchistické revue *Existence* jsme měli v nabídce mj. benefiční rukodělné doutníky, černo-rudé vlajky, tašky, samolepky či básnické tituly rebelů Milana Kozelky a Milana Kohouta. Součástí našeho stánku byly také věci od Rupression distro – benefiční trička a mikiny na podporu anarchistů a antifašistů vězněných v Rusku v rámci kauzy Síť, doplněné o letáky popisující kauzu a seznamující s jednotlivými stíhanými aktivisty.

SLOVO MLUVENÉ

Jelikož doprovodný program byl velmi bohatý, rozdělili jsme se opět tak, abychom mohli čtenářům v tomto reportu přiblížit co nejvíce z toho, co se nabízelo.

Jana: „První událostí letošního Anarchistického festivalu knihy byla přednáška historického spolku Zádruha o historii českého anarchismu. Lidí bylo sice málo (ne každému se chce v sobotu ráno vstávat), ale i tak bych řekla, že se přednáška velmi vydařila. Dozvěděli jsme se o hornických stávkách na konci 19. a na začátku 20. století a o radikálních činech starých anarchistů. Následná diskuse byla podnětná a pokračovala i dlouho po uplynutí stanoveného času.“

V poledne představilo své knižní novinky Nakladatelství Anarchistické federace: Marek Sečkař, překladatel knihy *Anarchie funguje* Petera Gelderloose, shrnul důvody českého vydání. V krátkém čase, který byl k dispozici, bylo možné titul pouze stručně představit a také zmínit jeho význam coby vhodného materiálu pro zájemce z řad nejširší veřejnosti, kteří se s problematikou anarchismu setkávají poprvé, ale také pro kované anarchisty a anarchistky, kteří si potřebují osvěžit základní pojmy nebo se vyzbrojit pádnými argumenty do debat se svými méně osvěcenými spoluobčany. Max Ščur, který sestavil čítanku radikálního buddhismu nejen pro anarchisty, následně vysvětlil důvody, které ho k tomu vedly.

Emil: „Přednášky Kolektivně proti kapitálu (KPK) si na festivalu nikdy nenechám ujít už proto, že se problémy zabývají zejména z třídního pohledu a snaží se vycházet z praxe. Tentokrát zvolili téma poněkud abstraktnější, ale i tak ho dokázali svázat se zkušeností konkrétních kolektivů pracujících – Sociální stát versus sebeorganizace pracujících. Na úvod se přednášející zaměřil na radikální levice, která se po roce 2008 přimkla k obraně sociálního státu a stala se z ní taková ‚sociální demokracie na steroidech‘. Podobné požadavky jsou ale k vidění také na straně současné extrémní pravice. Pravdou však zůstává, že sociální stát nikdy nemůže být základem pro sociální revoluci, neodstraní diktaturu zisku, naopak vytváří hřiště pro akumulaci kapitálu a zanechává lidi nepřipravené na krizi kapitalismu. Na příkladu setkání kolektivů pracujících ze dvou nemocnic pak demonstroval dva odlišné politické koncepty. Prvním je spoléhání se na vlastní sebeorganizaci s tím, že největší sílu můžeme mít právě na pracovišti. Druhým je ozvat se ve veřejném prostoru a apelovat na zástupce veřejného zájmu, vycházející z iluze, že stát stojí na straně lidí a že skutečný boj se dá obejít. Zatímco radikální levice chce řešit problémy plošně na státní úrovni, my se musíme spíš zaměřit na to, jak se mohou ‚lidské zdroje‘ stát aktivním, na státu nezávislým aktérem. Jde totiž o mocenskou otázku na pracovišti, na což žádné formality na úrovni státu nestačí. Při zodpovídání následných otázek se mluvilo o sociálním státu jako faktické prohře skutečného dělnického hnutí, o Žlutých vestách coby protofašistickým hnutí, které volá po silném státu a svou identitu staví na absenci debaty. V tomto směru se mluvčí za KPK vyslovil: ‚My jsme pro chaos.‘ Měl tím na mysli: radši možnost svobodného vyjádření všeho než pochybná jednota bez diskuse.“

Na tuto přednášku jako by nepřímou navazovala ta, na níž o hodinu a půl později Arnošt Novák rozebíral téma Mimo stát a strany: politika autonomní levice. Šlo o polemiku s představou homogenní levice. Tu totiž můžeme podle zobecněných charakteristik rozdělit na dva základní proudy, na institucionalizovanou, stranickou,

hrající podle pravidel statu quo, a na autonomní, kritizující stát, s horizontální strukturou... Poukázal na odlišné praxe těchto dvou směrů, odlišný časoprostor, v němž operují, a také na rozdílný vztah k mimolidskému světu. Ve zkratce připomněl různé historické podoby sporů těchto dvou přístupů i teoretické vnímání jejich vztahů. Vrátil se k nadějím, které byly na levičce vkládány do politických projektů, jako jsou strany Syriza či Podemos, jež sice vzešly z mobilizace zdola, aby při příchodu k moci skončily u liberálního centrismu a reakční „odpovědnosti za stát“. Při reflexi poměrů v Česku kritizoval „tatíčkovskou politiku“, která má za následek marné spoléhání se na „osvícené“ osobnosti v čele státu, a odkaz českého disentu, který se namísto prozíravějšího pohledu Jana Tesaře přiklonil k odkazu Václava Havla. Následné reakce nejprve vyčítaly přednášce, že to a to zobecnila a to a to neobsahovala, jako kdyby mohla být nafukovací a trvat půl dne. S nesouhlasem ze strany většiny publika se setkal apel na to, abychom na levičce byli jednotní proti kapitálu a vzájemně se doplňovali. Marné jsem přemýšlel, kdy během posledních 150 let nepřinesla tato strategie antiautoritářům zradu od jejich „spojenců“. Hlas z publika se proti takové výzvě ohradil prostřednictvím zkušeností italských dělnických autonomistů.“

Andrej: „Následovalo vystoupení zástupce skupiny Limity jsme my, ekologické organizace bojující zejména proti těžbě a spalování uhlí. Z úvodního historického exkurzu vyplynulo, že se bojovníci proti využívání této horniny posunuli od původní strategie lobbování k prosazování obecných zájmů pomocí přímé akce. Limiták zdůraznil významné propojení uhelného byznysu a státu. Přátelství pevné a nevýhodné pro všechny kromě několika uhlobaronů, kterým černé zlato sype, zatímco vesnice se bourají, emise stoupají a drobné, které se nepodaří převést do daňových rájů, nikdy nemůžou stačit na odstranění ekologických škod, páchaných pro zisk několika lidí. Podobné je to na globální úrovni: více než polovinu emisí vypouští jen pár desítek firem, které samozřejmě patří bohatému globálnímu severu, zatímco dopady znečišťování nejvíce trpí chudý globální jih. Řečník možná trochu ukvapeně vybil publikum ke kladení otázek během přednášky, čehož využila sice jen malá část publika, zato velmi intenzivně. Přednáška byla v důsledku toho poněkud nesouvislá, ale řečník zvládl uspokojivě odpovědět na všetečné otázky a říct přitom i mnoho podstatných informací. Ze zajímavějších příspěvků z publika je třeba zmínit hlavně kritiku apolitickosti ekologických organizací či zdůraznění potřeby decentralizovaných sítí využívajících ekologické zdroje energie. Zazněla také otázka, co dělat, když už individuální ekologický přístup zjevně nestačí. Sdružovat se v ekologických organizacích, jako jsou Limity, a kolektivně a rozhodně jednat. Příležitost k tomu byla na letošním klimakempu.“

Přednášku Antifašistické umění v Čechách navštívil Marek: „Výtvarník Pavel Karous si pro svou přednášku zvolil velmi rozsáhlé téma a ve vymezeném čase nemohl poskytnout víc než velmi obecný přehled a úvod do problematiky. To se mu ale rozhodně podařilo: velmi poutavě pojednal jednotlivé tvůrce i skupiny, představil jejich práce ve smysluplném kontextu a vypíchl jejich jednotlivé prvky. Posluchači tak mohli sledovat vývoj českého antifašistického umění od dob první republiky, kdy byl antifašismus jedním z hlavních témat levicové avantgardy, reagující na soudobou politickou situaci v Evropě; přes období komunistické totality, kdy si vládnoucí režim antifašistickou tematiku v podstatě přivlastnil, učinil ji svým oficiálním programem a do značné míry ji tak zbavil aktuálnosti a životní síly; až po současnost, kdy mladá umělecká scéna opět spontánně a svobodně reaguje na posilování fašizujících, krajně pravicových a xenofobních tendencí v naší společnosti.“

O dalším dění v přednáškovém sále referovala Magda: „Bob Kuřík (a z obecnstva i Ondřej Slaček) v rámci letošního programu představil knihu Mikrofon je naše bomba, kterou nejspíš už všichni mají, a kdo ne, ten si ji po téhle přednášce určitě koupil. Je to totiž taky bomba. Popisuje a analyzuje politizaci subkulturních scén (takže jde samozřejmě hlavně o muziku a taky o squatting) v jednotlivých tematických kapitolách v docela velkém časovém rozpětí – od přelomu 80. a 90. let až po dnešek, a to nejen v pupíku Česka Praze, ale i v severních Čechách nebo na Valašsku. Formálním jazykem jde o případové studie, lidově řečeno se v knize dočteme o našem aktivistickém životě, o bojích, ideálech i rozporuplné každodennosti. A píšou o něm zasvěcení autoři: vedle Boba Kuříka a Ondry Slačka ještě Arnošt Novák, Petra Kumová, Marta Kolářová, Anna Oravcová a Jan Charvát. Ne náhodou bylo na přednášce narváno.“

Lidé toužící něco se dozvědět se mačkali také ve sklepním prostoru Bike Jesus.

Olga: „Na programu letošního bookfairu nechyběla ani feministická témata. Španělská spisovatelka María Barba přijela představit svou knihu Přehled depilačních technik od konce devatenáctého století do počátku dvacátého století ve Španělsku (*Depilación (definitiva). Un repaso por las técnicas depilatorias de finales del siglo XIX y principios del siglo XX en España*), kterou původně napsala jako diplomovou práci a její kamarádka ji nabídla vydání v knižní podobě. Kniha vyšla týden před knižním veletrhem ve španělštině. Úvodem María upozornila na fakt, že fenomén holení se neobjevil až v 60. letech 20. století, jak si mnozí myslí, ale že se odstraňováním chlupů lidé zabývali už od starověkého Egypta. V té době bylo běžné si holiť celé tělo včetně vlasů, a to jak pro muže, tak pro ženy. Důvodem odstraňování chlupů v průběhu dějin byla jednak snaha odlišit se od zvířat a jednak uměle zvýraznit rozdíl mezi mužem a ženou. Při představování hlavního tématu knihy, jímž je odstraňování chlupů v moderní historii, zmínila María i některé z technik, které se za dobu historie tohoto počínání objevily. Některé měly i smrtelné následky, například použití rentgenu, seškrabávání svrchní vrstvy kůže spolu s chlupy nebo pomazávání kůže jedovatým arzenem. Knihu si můžete objednat on-line, ale zatím jen ve španělštině.“

Následovaly přednášky Klárý Lang „Tělo jako prostor anarchistické strategie“ a Anarchistického černého kříže o kauze Fénix.

Petr: „Přednáška Křičím „To jsem já.“ Miloše Hrocha a Viktora Paláka, která se odehrávala v odpoledních hodinách v klubu Bike Jesus (a vzhledem k jejímu časovému překrývání s přednáškou Arnošta Nováka na ní moc lidí nebylo), představila stejnojmennou knihu Hrocha a Paláka. Pojednává o českých fanzinech od 80. let 20. století až po současnost a různí autoři v ní představují fanziny o počítačových hrách, riot girrls a feministické ziny, sci-fi, hardcore, komiks, fotografické a metalové ziny. Právě autorem poslední jmenované kapitoly je Viktor Palák, a tak byla přednáška po obecnějším úvodu od Miloše Hrocha zaměřena právě na tuto subkulturu a její ziny. Palák zmínil několik pro subkulturu významnějších fanzinů a pak se obsírněji věnoval jedné z nejpodstatnějších (a asi i nejbizarnějších) postav této scény – Laďovi, který je dlouholetým organizátorem ankety o nejlepší metalovou kapelu Britva. Každopádně všem, kteří přednášku nestihli, ale chtějí se o tématu nejen metalových zínů dozvědět víc, knížku doporučuji.

Další zajímavou přednášku měli členové a členka kolektivu Exarchia z italské Boloně. Představili svou knihu *Precarietà nova* a pozadí jejího vzniku. Motivací pro její napsání bylo samozřejmě i to, že se prekarizaci obecně věnuje daleko méně pozornosti, než by si podle nich zasloužila. Podle jejich slov jim ale chyběl zejména dobrý kvalitativní výzkum, protože toto téma je příliš citlivé na to, aby ho bylo možné obsáhnout kvantitativně. Proto se i snažili k rozhovorům najít lidi z co nejširší pojatých sociálních skupin. V přednášce nejdříve přiblížili situaci na své univerzitě, kde se kromě nich, jakožto jediné anarchistické organizace, věnuje právům studentů a studentek několik „zavedených“ levicových organizací. Ty mezi sebe často nechtějí pustit nikoho nového, a to byl i případ výzkumu pro tuto knihu, kdy z jejich strany naráželi na různé překážky. Většina přednášky se ale věnovala samotné prekarizaci studentství a jak to dále působí na zbytek města kolem nich. Zajímavé byly například popisy povinných stáží, při kterých musí studenti a studentky (nově i středoškolská!) odpracovat desítky hodin úplně zadarmo a další pak za směšné mzdy, přičemž se u některých oborů ani nedostanou ke své specializaci a ve firmách dělají poskoky. V následné diskusi pak došlo i na srovnávání podmínek na italských a českých školách.“

SLOVO ZPÍVANÉ

Kulturní program festivalu odstartovala release party anarchistického zpěvníku *A-pisnička*. Vybrané skladby zahráli Dáša Fon Flaša, Oi Oi Pirato a Beltza Gorria. Bylo hezky, takže se v Prostoru 39 otevřely okénka, posluchači zaplnili celou ulici a Žižkovem se nesly staré anarchistické písně i současná radikální tvorba. Atmosféra byla příjemná a párty na ulici trvala ještě dlouho po skončení koncertu, takže kolemjdoucí policejní orgány koukali jako vejři.

Mimoto mohli v sobotu přítomní navštívit promítání dokumentárního snímku *Sít* a diskutovat o represích v Rusku, dozvědět se něco o uměleckém projektu Black Isla Mystic Brothers, který vám může přiblížit rozhovor v minulém čísle *Existence*, nebo debatovat

o zkušenostech kolektivů **Food not Bombs**. A kdo neměl dost, mohl se radovat s ostatními na noční afterparty v Bike Jesus.

Pro ty nejvytrvalejší byl připraven ještě nedělní (přece jen odpocinkovější) program zahájený **workshopem dělání zínů**.

Marcel: „Neděle často bývá co do počtu účastníků slabší, přesto si překvapivě mnoho lidí nenechalo ujít odpolední přednášku **Fridays For Future** (FFF), u nás nově vznikajícího ekologického hnutí. Řečníci zprvu velmi obecně představili celosvětový vznik FFF v roce 2018 spolu s odkazem na jeho průkopnici, švédskou aktivistku Gretu Thunberg. Poté přednášející ukázali, jak toto rostoucí hnutí ovlivnilo mládež v České republice, která se k hnutí připojila v roce 2019. Velmi stručně tu zazněly principy a důvody stávkování českých studentek a studentů, protože většina posluchačů už FFF znala. Velká část přednášky byla věnována popisu samotného fungování FFF, například že čeští studenti mají mezi sebou přes sto členů z různých měst celé republiky. Toto velké množství se musí nějak organizovat. Celé české FFF je striktně nehierarchické hnutí. Tedy v této velké skupině se nehlasuje

a musí se vždy dojít ke stoprocentnímu konsenzu. Jak bylo řečeno, hnutí se rozprostírá po celé zemi, FFF tedy využívá ke komunikaci hlavně internetové kanály. K výměně názorů a k organizování společného postupu mladí aktivisté rovněž pořádají setkání, kde vášnivě diskutují. Po této přednášce ostatně také následovala diskuse zúčastněných. Většina se zajímala především o to, jakým způsobem hnutí funguje a jak v praxi probíhá rozhodování. Přišly i velmi zajímavé podněty k diskusi, například ohledně kladení požadavků a zda by se vůbec nějaké klást měly. Další z dotazů cílil na to, jakou má hnutí návaznost na další ekologické organizace a proč jim například neoplácí podporou, jakou samo dostává.“

Celý bookfair pak ve čtyři odpoledne uzavřela diskuse o aktivitách **Pražské solidární sítě SOLIS**, práci a významu organizování se a odborech. Padaly zajímavé připomínky a několik lidí se rozpovíдалo o svých špatných zkušenostech se zaměstnavatelem.

Bezesporu se jednalo o skvělý víkend plný knih, časopisů, přednášek a zábavy. Nezbyvá než se těšit na další ročník.

Dvě reportáže z jarních akcí v Brně a Praze, které lze považovat za reprezentativní přehlídku současné zínové tvorby.

MEZI ZINY

ZINY NA SIBIŘI

V sobotu 13. dubna se v brněnské Sibiři konal čtvrtý ročník přehlídky českých a slovenských fanzinů. Od druhé hodiny mohli návštěvníci procházet mezi stánky různých vydavatelů a vydavatelek zínů, které doplňovala také distra kapel. Přehlídka to byla vskutku pestrá – své výtvořily představili tvůrkyně a tvůrci feministických zínů *Rote Zora* nebo *Drzost*, undergroundové nakladatelství *Pravěk* nebo *Záduha*. Z jednotlivých titulů tu byly dál k dostání třeba *Smrt*, *Telepatie*, *Destruktorrr* nebo *Kolyma*. Nechybělo ani Nakladatelství Anarchistické federace, které kromě nové *Existence* nabízelo třeba kapesní brožury vydané před loňským bookfairem (*Paralelní svět v barvě* od Mikoly Dziadoka, *Páskové a chuligáni* od Romana Laubeho nebo brožurku o Malatestovi) a publikaci o sociální historii Sovětského svazu *Ocelové století* a o jehož tiskoviny byl poměrně slušný zájem.

Přehlídku titulů doplňoval i doprovodný program. Ten zahájil kolektiv z brněnských Tří ocásků, který představil svou knihovnu. Její nabídka se pěkně rozrůstá, časem si v ní budete moct půjčit i knížky z Nakladatelství AF. Rozrůstá se jim i počet čtenářů, tedy zájemců o radikální literaturu s tématy jako gender a feminismus, anarchismus, filozofie, historie, DIY, ekologie, sociologie, ekonomie a další, což nás rozhodně těší.

Do programu přispěla i Anarchistická federace. Na Zinfestu totiž proběhlo další promítání v rámci tour Sítí. Oproti předchozím zastávkám jsme měli tu čest přivítat i hosta – před filmem necelou dvacítku přítomných s kontextem celé kauzy seznámil náš kamarád. Kromě podoby současného anarchistického hnutí se věnoval i historickému kontextu represí proti anarchistům. Po filmu pak doplnil aktuální události spojené s celým případem a vysvětlil, jak můžeme vězněné kamarády podpořit z Česka. Na stánku Nakladatelství AF jsme kromě našich publikací měli i trička a mikiny od přátel z ruské kampaně Rupression, která vznikla právě jako reakce na celou policejní monstreakci Sítí. Kromě toho jsme připravili malou dopisovačku – opět byly k dispozici pohlednice od ABC, známky a letáky s adresami anarchistů a antifašistů vězněných v rámci Sítí. Solidární merch šel na odbyt a o korespondenci byl zájem také, za což pořadatelé tour Sítí vyřizují extra poděkování.

Po celý den se mohli účastníci občerstvovat ve vstřícně zásobeném baru, v exkluzivní kuárně a také jídlem od Food not Bombs. Program zinfestu zakončil koncert převážně hardcorových kapel. Celé akce, která byla parádně zorganizovaná a efektivně využila celý impozantní prostor Sibiře, se během dne zúčastnila přinejmenším stovka lidí.

Po cestě domů výprava Nakladatelství AF završila úspěšný výlet v hospodě U Černého partyzána ve Svitavách, kterou po válce provozoval Josef Serinek. Nad vyhlášenou bezinkovou limonádou mimo jiné založila nové komando, o jehož aktivitách ještě uslyšíte. (-KRJ-)

DRUHÁ JARNÍ ZINE PÁRTY

Po úspěšné premiéře z loňského jara bylo tak trochu zřejmé, že „Spring zine party“ nezemřela při porodu, a tak jsme se mohli těšit na druhý ročník, který se konal na stejném místě, tedy v podkroví smíchovské Eternie, a to v sobotu 4. května. Počasí bylo jako dělané k tomu, někam si zalézt a zůstat tam, proč tedy ne právě do Eternie.

Ačkoli byl oficiální začátek od dvou odpoledne, na místě to žilo už předtím, jednotliví autoři, kolektivy a distributoři vybalovali tiskoviny na připravené stolky. Tak jako loni tu ani teď nechyběl stánek s černo-rudou zástavou, na kterém se prezentovalo Nakladatelství Anarchistické federace se svou nabídkou několika ročníků anarchistické revue *Existence*, knih a brožur.

O občerstvení se postaral místní bar a připraveno bylo také několik druhů chlebíčků a nějaká ta sladkost za dobrovolné příspěvky. Koho během dlouhého odpoledne potrápil větší hlad, ten mohl zajít do veganské jídelny, která je součástí komplexu Eternie. V rámci programu byla také možnost nechat se tetovat, a i když byly v tetovacím koutku připraveny dvě tatérky, jejich služeb nakonec nikdo nevyužil. Nabídka zínů a dalších tiskovin byla poměrně rozmanitá, byly zde dostupné publikace artové, fotografické, komiksové, feministické, HC/punkové, skejťácké a samozřejmě u našeho stánku také anarchistické. Prezentovala se tu grafika z dílny Punx23, zín tištěný na úctenkovém papíře, *Mazinerie* vydávaná hlavní pořadatelkou celé akce, rychle vyprodaný feministický zín *Rote Zora*, HC/metalová *Telepatie*, *Drool magazin*, starší i úplně čerstvé (deváté) číslo komiksového *XXmagu*, crustový *B.I.T.C.H.*, skateboardový *Křivák*, hudební nosiče od Raw zine distra, pěkné tisky z dílny High Forehead pressu a od Nýbrž, a mnoho dalšího a dalšího. Nakonec došlo i na živou hudbu a zahráli avizované kapely – místní Nulajednanulanula, chorvatští Mališa Bahat a francouzští hardcoristé No More Waiting.

Podobné akce jsou vynikající zejména v tom, že dávají dohromady zínové tvůrce, undergroundové vydavatele a distributory, rozšiřují všem zúčastněným obzory zínové tvorby, jsou příležitostí nejen pro nákup a prodej, ale i pro výměny. Akci navštívily desítky zájemců, z čehož mnozí byli mimopražští a nebylo nijak výjimečné slyšet i slovenštinu. (-KR-)

Již dlouho kriticky sledujeme a podporujeme bezstátní sociální experiment v severosyrské oblasti zvané Rojava. Někteří členové a členky Anarchistické federace (AF) jsou zapojeni ve Výboru na obranu revoluce v Rojavě. Není tedy divu, že se také anarchisté a anarchistky zapojili do akcí na podporu rojavské samosprávy před tureckou agresí.

Ihned poté, co turecký autokrat Erdoğan zveřejnil svůj záměr na vojenskou okupaci severní Sýrie, bylo jasné, že útok jeho armády nezůstane bez odezvy. A tak už delší dobu kolovala výzva, že v Den X vyjdou lidé do ulic, aby se postavili za rojavskou samosprávu, která je hlavním cílem Erdoğanových válečných choutek. Už pokořil politickou opozici a kurdskou menšinu ve své zemi, přivádí ho však k nepřítelství, že by hned za hranicemi jeho říše mohla vyrůst společnost založená na svobodě, samosprávě, rovnosti mužů a žen a se silným environmentálním akcentem, a to vše ještě v režii Kurdů a Kurdek.

Den X nastal ve středu 9. října 2019. Turecké dělostřelectvo začalo ostřelovat města v pohraničí, ani letectvo nezahálelo, zatímco Erdoğanova propagandistická mašinerie, která nazvala operaci „Pramenem míru“, pokračovala ve lžích o nutnosti vyhnat teroristy a zajistit v oblasti mír a přesunout sem uprchlíky. Jak se záhy podle předpokladů ukázalo, bezpečná zóna v Erdoğanově pojetí znamená etnickou čistku, zabírání území, vyhánění lidí z jejich domovů, řádění džihádistických milicí, vraždění, mučení, únosy...

Následují reportáže a přehledy z akcí na podporu Rojavy, které se konaly za přispění či účasti příznivců antiautoritářského hnutí krátce po invazi.

DEN X V BRNĚ

V den zahájení tureckého útoku se v mnoha městech po celém světě, zejména pak v Evropě, narychlo sešli lidé, kterým je Erdoğanovo počínání nanejvýš odporné. U nás k takovým setkáním došlo v Brně a v Praze.

V moravské metropoli se 9. října před tureckým konzulátem s transparentem a bubny shromáždili odpůrci a odpůrkyně turecké invaze, aby upozornili na své rozhořčení a podpořili Kurdy v jejich revolučním boji za přímou demokracii založenou na emancipaci a rovnosti žen, ekologii, nehierarchii a toleranci.

Konzulát se nachází naproti brněnskému Výstavišti, kde pravidelně probíhá zbrojařský veletrh IDET, jehož partnerem bylo v roce 2017 Turecko. Jak účastníci protestu sdělili: „České zbraně tak napomáhají zločinným režimům k masivnímu potlačování lidských práv. Musíme neprodleně ukončit dodávky zbraní a ukončit podporu tureckého fašismu Erdoğanův Českou republikou. Premiér Babiš podporuje Erdoğan, protože mu přislíbil, že převezme aktiva z nedokončeného projektu hnědouhelné elektrárny Adulara. Byznys není víc než lidská práva! Je na čase ukázat, co si o této válce myslíme.“ (AF-BRNO)

DEN X V PRAZE

V hlavním městě dorazilo po šesté večer něco málo přes sto lidí na Palackého náměstí, a to i přesto, že deštivé počasí tomu zrovna dvakrát nepřálo. O smyslu akce na první pohled vypovídaly transparenty s nápisy „Dovolená? Určitě ne v Turecku. Žádné peníze pro diktátora“ a „Solidarity with Rojava“. Nechyběly ani kurdské prapory, včetně vlajek milic YPJ a YPG, stejně jako vlajka anarchistická. Akci organizačně zajišťoval Výbor na obranu revoluce v Rojavě.

Celá protestní akce byla složena z několika projevů, jež na začátku a na konci rámovaly reprodukované kurdské písně. Výboru patřil

pochvala za dobré ozvučení, které nebývá u tak narychlo svolaných akcí pravidlem, a skvělé moderování. První vystoupila zástupkyně Výboru, která uvedla důvod celé akce a prohlásila: „Obyvatelé Rojavy v čele s kurdskými milicemi YPG a YPJ svedli v posledních letech hrdinský boj s fanatiky takzvaného Islámského státu. Tehdy je Západ zahrnoval díky a sliboval jim přátelství. Dnes, když je Islámský stát v troskách, se pozornost velmocí odvrací. Americký prezident nečekaně oznámil, že z oblasti stahuje své jednotky. Ty dosud tvořily nárazníkové pásmo mezi Syrskými demokratickými silami a autoritářským Tureckem, jemuž je Rojava dlouhodobě trnem v oku. Turci vedení nacionalistou a novopečeným diktátorem Erdoğanem mají druhou největší armádu v NATO. A tuto strašlivou sílu chtějí obrátit na Rojavu, aby zdejší unikátní demokratickou alternativu zadupali do země.“ V závěru prohlášení jmenovala několik konkrétních požadavků: „Ukončení dodávek českých zbrojovek do Turecka. Aby se Česká republika vyslovila pro uvalení mezinárodních ekonomických i politických sankcí na Erdoğanův režim. Aby česká vláda podpořila požadavky Syrských demokratických sil, například na zajištění bezletové zóny nad Sýrií.“

Poté dostal slovo Martin Karim ze skupiny Československo-kurdská solidarita. Ten se kriticky pustil do oportunistických postojů Trumpa a Babiše, apeloval na ekonomický tlak ze strany Evropské unie na turecký režim a zmínil, že invaze do Rojavy má na svém kontě první civilní oběti. Vedle něj promluvil ještě mluvčí globální středoškolské iniciativy Fridays for Future (FFF) Petr Doubravský, jenž zdůraznil environmentální rozsah rojavského projektu demokratického konfederalismu, odsoudil agresí a podpořil tamní aktivisty FFF.

Následně byla přehrána audionahrávka se vzkazem našeho kamaráda, který se nachází v blízkosti turecko-syrské hranice, kde pomáhá zajišťovat zdravotní pomoc. V pozadí byla znát hektičnost tamního dění. Celý jeho vzkaz zněl: „Ahoj přátelé, chtěl jsem vám poslat rychlou zprávu ze Serê Kanîyê – Ras al-Ayn, kterou právě začala bombardovat turecká armáda, která se sem chystá poslat i 14 000 džihádistů pod umbrellou Free Syrian Army. Nemám moc času a ani moc prostoru komunikovat přes internet, lidi jsou tady v tunelech. Dnes odpoledne, před pár hodinama začalo bombardování. Situace je tady hodně vystresovaná, každopádně zpráva, kterou jsme chtěli poslat, je taková... Tady lidem už nezbývá nic jiného než bojovat, jakékoli protesty jsou u konce. Co se boje týče, štěstí na naší straně zas tak moc velké není a je potřeba, aby se lidi začali ozývat zvenku. My doma jsme tadyto zažili v naší historii několikrát, ať už z pozice revolucionářů nebo z pozice lidí žijících v Československu. To, co se stalo tady, je to stejné. To stejné, co se stalo v Mnichově, se teď stalo tady. Lidi teďka čelí naprosto sami okupaci druhé největší armády NATO, která se sem chystá poslat džihádisty a udělat naprostou etnickou čistku. Teď je to na lidech zvenku, jakou akci jak zvolí, aby jejich hlas byl co nejvíc slyšet. Rojava není rozhodně ráj, každopádně je to naděje. Nejenom naděje pro Blízký východ, pro svobodu žen, ale i naděje pro to, že jiný svět je možný.“

Vzkaz dokresloval vážnost situace, takže atmosféra byla spíše sklíčená. Nebylo tedy ani moc skandování s výjimkou hesla „Ať žije mezinárodní solidarita“. Celá akce byla zakončena ani ne do hodiny výzvou, že kdo má možnost, může podpořit protest zde žijících Kurdů, který se v danou chvíli odehrával před tureckou ambasádou. Zaznělo také ujištění, že další akce proti agresí v Rojavě budou následovat.

Asi 30 lidí se následně přesunulo na druhý břeh Vltavy, aby vytvořili efektní fotografii vyjadřující solidaritu se sociální revolucí v Rojavě. Ke slovu se tedy dostala i pyrotechnika, přičemž byly použity dýmovnice v tradičních kurdských barvách (žlutá, červená, zelená). (AF-PRAHA)

TRANSPARENT V HRADCI KRÁLOVÉ

V sobotu 12. října v Hradci Králové anarchisté a anarchistky z místní pobočky AF vyjádřili svůj odpor k turecké agresi do oblasti severní Sýrie. Anarchisté a anarchistky na podporu obyvatel Rojavy vyvěsili na mostě transparent „Solidarity with Rojava“, vylepili nástěnné noviny A3, věnované tureckému útoku, a ve městě se objevil i streetart vyzývající k solidaritě s obyvateli napadeného autonomního regionu. „Lidé Rojavy nasazovali své životy v přední linii v boji proti Islámskému chalífátu. Houževnatý odboj si na jejich straně za dlouhé roky vyžádal desetitisíce obětí, nejvíc obětí v boji proti ISIS v Sýrii. Nyní, opuštění všemi tzv. spojenci, čelí turecké invazi, která nepřinese nic jiného než etnické čistky, likvidaci autonomní správy severní a východní Sýrie, a osvobození džihádistů z ISIS správenou tureckou armádou,“ vysvětlila mluvčí anarchistů Viktorie Svobodová. Anarchisté a anarchistky vyzývají k dalším akcím a projevům odporu a solidarity. Dle slov jejich mluvčí je „Rojava nadějí nejen pro Blízký východ, pro svobodu žen, ale i pro to, že jiný svět je možný. Nikdo by neměl zapomenout, že ISIS byl poražen díky multikulturnímu, feministickému a zdola organizovanému odporu!“ (AF-VÝCHOD)

SVÍČKY V OLOMOUCI

Kurdové byli nuceni uzavřít spojení s prezidentem Syrské arabské republiky Bašárem al-Asadem. Těžko si však dělat iluze o pevnosti dohod uzavřených s jakýmkoliv státem, což nedávno potvrdila koaliční zrada. Odhodlání diktátora Asada bránit severní část Sýrie závisí ale na silnějších aktérech, jakými jsou Rusko a Írán, a minimálně Rusko nemá zájem na vojenském střetu s Tureckem vzhledem k stále aktuálnímu sblížování se těchto dvou zemí.

Proto olomoučtí anarchisté uspořádali ve spolupráci s místní buňkou AF v pondělí 14. října spontánní solidární setkání u sloupů Nejsvětější Trojice na Horním náměstí. Účastníci se sešli ve večerních hodinách a v centru města položili malý transparent s nápisem „Kolik genocid ještě zažijeme? Řekni ne turecké invazi v Sýrii“. Před něj rozmístili svíčky jako vyjádření piety za zavražděné obránce Rojavy tureckými vojáky a jejich džihádistickými spojenci v průběhu nadále trvající turecké invaze a rovněž jako symbol neuhasínajícího odporu kurdských obránců svého již spíše přežití než autonomie. U příležitosti této akce byly rozšiřovány tematické materiály, jako aktuální číslo anarchistického měsíčníku A3, reagující na nespravedlivou situaci Kurdů v severní Sýrii, či plakáty s různými motivy na obranu revoluční Rojavy, odkazující na mezinárodní kampaň #riseup4rojava. Potěšující byly reakce lidí, kteří vesměs jevíli zájem o rozdávané A3. Velká část z nich nám také sdělila, že dění v severní Sýrii aktivně sledují a v takových případech téměř vždy náš nesouhlas s tureckou invazí sdíleli. Solidární akce skončila zhruba po půl hodině. (AF-OLMOUC)

PRAHA: STOP TURECKÉ AGRESI!

Zatím největší veřejné vystoupení na podporu rojavské autonomie se konalo ve středu 16. října, a to hned v několika městech. Jen v Praze se sešlo asi 600 lidí na demonstraci pořádané Výborem na obranu revoluce v Rojavě.

Akce byla svolána na šestou hodinu večerní. V tu dobu byly na Klárově už stovky lidí, takže se asi po dvaceti minutách mohlo začít s prvními projevy. Jako první vystoupila s prohlášením zástupkyně Výboru. Stručně shrnula, co se děje v Rojavě, a poznamenala, že Erdoğan se útokem snaží posílit svou pozici doma. Zmínila, že po zradě Západem nezbylo Kurdům nic jiného než neblahé spojení se syrským diktátorem Asadem, mluvila o humanitární katastrofě, o spojení ČR s Tureckem v rámci NATO a vznesla požadavek zřízení bezletové zóny a ekonomických sankcí vůči Turecku. Poté se mikrofonu chopil Martin Rozumek z Organizace pro pomoc uprchlíkům. Vyjádřil své zklamání z českých politiků

a EU jako celku. Připomněl pomoc jeho organizace kurdským uprchlíkům pronásledovaným v Turecku, Sýrii a Íránu a varoval, že Asad je pro Kurdy dalším nebezpečím. Po skandování „Ať žije mezinárodní solidarita“, které se prolínalo celou demonstrací, promluvil Matěj Žaloudek ze Strany zelených. Sdělil, že na Praze 3, kde je zastupitelem, byla vyvěšena kurdská vlajka. Konstatoval, že NATO nedokáže reagovat na agresi vlastního člena, a pozastavil se nad tím, proč ČR vůbec vyvází zbraně do země, která utiskuje vlastní obyvatele, a Turecko není jedinou takovou.

Při skandování „Erdoğan – terrorist“ se po půl sedmé vydal dav na pochod za barevného doprovodu dýmovnic. V průvodu byly k vidění kurdské vlajky, včetně zástav rojavských milicí, ale také prapory antifašistické a anarchistické. S transparenty v čele se došlo za neustálého skandování na Malostranské náměstí. Tady proběhla po několika kurdských písních kolem sedmé hodiny další série proslovů. Zástupkyně Pirátů zdůraznila zásluhy kurdských milicí a zmínila ostudné chování české vlády a zradu Spojených států. Informovala o tom, že sněmovna odsoudila tureckou agresi, a přestřela další kroky Pirátů v Evropském parlamentě. Nakonec pozvala přítomné na další pražskou demonstraci v pondělí 21. října. Poté byl přečten dopis z ženské vesnice Jinwar, jenž začínal pozdravem lidem, kteří tuto vesnici v minulosti navštívili, a pokračoval výčtem toho, co se podařilo během krátké doby v jejím rámci vybudovat. To vše je ale tureckým útokem ohroženo a na místě jsou obavy z otročké budoucnosti žen, tak jako se to stalo po turecké okupaci Afrínu začátkem loňského roku. Jinwar se stal útočištěm mnoha žen a v rámci Rojavy se ženy organizují ve všech městech a sférách. Právě tato zkušenost může být příkladem všem ženám světa. „Postavme se společně za svobodný život,“ zněl závěr potleskem několikrát přerušeno proslovu.

Ve čtvrt na osm se dav opět pohnul. Během cesty se bez přestávky skandovalo, a to jak hesla v kurdštině na podporu Rojavy a jejich milicí, tak proti teroristovi v čele Turecka či antifašistické a antikapitalistické pokřiky. Poblíž Hradu došlo na pár pyrotechnických efektů, přičemž se pokračovalo přes Hradčanské náměstí na Loretské, kde sídlí ministerstvo zahraničních věcí. Tady se konala závěrečná zastávka. Po mnoha minutách skandování se chopil slova Rašid Chalíl, Kurd, který zde žije již 31 let. Připomněl různé turecké intervence a jejich dopady a skutečnost, že se Kurdové stali nepřáteli islamistů po celém světě. Řekl, že Kurdové nechťejí být druhohadými oběťmi a že neskloní hlavy: „My budeme pokračovat s pomocí i bez ní.“ Po další vlně skandování vystoupil někdejší ministr zahraničních věcí a následně předseda Valného shromáždění OSN Jan Kavan. Poděkoval přítomným za jejich protest, odsoudil Trumpův postoj a vyzval k označování tureckého angažmá v Rojavě pravými jmény, tedy jako agrese, invaze a porušení mezinárodního práva. Vyzval k uvalení sankcí, přerušení diplomatických styků a celkové izolaci Turecka. Fungování samosprávy na severu Sýrie označil za hodné následování pro mnohé další. Svou improvizovanou řeč zakončil zvoláním: „Ať žije mezinárodní solidarita!“ Poslední slovo pak patřilo českému dobrovolníkovi, který zaslal z Rojavy audiozáznam. Apeloval na nutnost „ukázat lidem tady, že jsme se k nim neotočili zády“, popsal, že už na 300 tisíc lidí muselo opustit své domovy a že lidé v Rojavě jsou odhodláni bojovat až do konce. Další vlna skandování doprovázená dýmem v kurdských barvách pak celou akci kolem čtvrt na devět zakončila. (AF-PRAHA)

DALŠÍ PROJEVY SOLIDARITY

Výbor na obranu revoluce v Rojavě pro lepší možnost šíření informací zprovoznil svou facebookovou stránku, kde ve svém prohlášení ocenil, že vláda po zdlouhavém přešlapování pozastavila vývoz zbraní do Turecka, stejně jako to, že Poslanecká sněmovna odsoudila tureckou invazi jako porušení mezinárodního práva. Nadále však požaduje splnění i dalších požadavků, jako jsou okamžité vyhlášení bezletové zóny nad severní Sýrií Radou bezpečnosti OSN, uvalení ekonomických sankcí na Turecko a vyloučení Turecka z Evropské celní unie, suspendování (nebo rovnou ukončení) členství Turecka v NATO, nalezení a vyhoštění agentů tureckých tajných služeb z EU, obžalování Erdoğan za válečné zločiny a jeho postavení před mezinárodní soud. K tlaku na českou vládu vyhlásil Výbor fotokampaň „Ne turecké invazi!“

Způsoby podpory mohou být opravdu různé. Solidární kampaň na podporu tureckou agresí trpící Rojavě kupříkladu rozjela skupinu punkových vydavatelství. 25 procent z výtěžku veškerých prodejí ve stanoveném týdnu putovalo jako benefice humanitár-

ním organizací Cadus a Jinwar Free Woman's Village, u nás se do kampaně zapojili vydavatelství Phobia records a Music for Liberation.

V Praze se v sobotu 12. října anarchisté a anarchistky připojili k demonstraci desítek lidí, která se za účasti zde žijících Kurdů a Kurdek konala na Václavském náměstí. V pondělí 14. října večer členové a členky skupiny AF-Praha vyvěsili na most přes Koněvovu ulici na Žižkově transparent s textem: „Zastavme tureckou invazi!“ V pondělí 21. října dorazilo na Palackého náměstí na demonstraci Pirátů několik stovek lidí. Na znamení solidarity s Rojavou byl vyvěšen nedaleko turecké ambasády transparent s nápisem „Rojava se stane hrobem ISIS. No pasaran“. V hlavním městě je k vidění nově také graffiti „Biji biji Rojava“ se stejným dovětkem a množstvím samolepek proti turecké invazi a se symboly milicí YPG.

V Brně se 16. října konala demonstrace proti turecké agresi. Na Dominikánském náměstí přišlo vyjádřit solidaritu s obyvateli severní Sýrie asi 300 demonstrantů s transparenty a kurdskými vlajkami. Po demonstraci následovalo promítání filmu *Rojava: skrytá syrská revoluce* v komunitním centru Sibiř. Ve středu 23. října proběhl v Brně happening v režii skupiny Solidarity with Rojava Brno odsuzující mj. politiku mocností připomínající „Mnichov“. Na jednom z brněnských mostů se objevil transparent s nápisem „Babiš a Erdogan vraždí Kurdy“, na dálnici u Brna zas transparent „Příměří? Genocida v Rojavě“.

V Ostravě 16. října uspořádal protestní akci místní kolektiv Food not Bombs, a to za účasti 150 lidí, kteří se vydali za skandování na pochod městem až k budově Nové radnice. Ve městě byl ještě vyvěšen transparent proti Erdoğanovi. Další akci zdejší FNB zorganizovalo 2. listopadu pod názvem „Vzpomínka na zesnulé lidi bez domova a oběti turecké agrese“ a 21. listopadu spolupřátelovalo debatou s novinářkou Markétou Kutilovou. Pro Kurdský červený půlměsíc bylo při té příležitosti vybráno přes 14 tisíc korun.

Transparent „#Riseup4Rojava“ byl vyvěšen na mostě v Hodoníně. V Břeclavi se objevila žluto-červeno-zelená cedule s nápisem „Svobodu Kurdům“.

V Jihlavě uspořádali menší veřejné protesty Piráti, a to 16. a 21. října. V Liberci se na náměstí Dr. E. Beneše sešlo ve středu 23. října pod záštitou Pirátů asi 25 lidí, aby vyjádřili solidaritu s kurdskými bojovníky i civilisty a odsoudili fašistický režim v Turecku. Zazněly krátké projevy zástupců Pirátů, Zelených a kurdského aktivisty.

V úterý 29. října nad rámem obsadila skupina klimatických aktivistů těžební rypadlo na dole Vršany. Vedle transparentů „Uhlí patří pod zem“ a „Kapitalismus klima nezachrání“ se na rypadle objevil také velký banner „No borders, no nations. Solidarity with Rojava“.

Solidaritě s Rojavou vyjádřili také Černorudí skauti a skautky na svém víkendovém setkání v Posázaví ve dnech 18.–20. října. Černorudí skauti pak společně s Historickým spolkem Zádruha vyhlásili mezi svými členy a příznivci sbírku formou solidárního členského příspěvku, která je adresována Kurdskému červenému půlměsíci. (-BJ-)

FOCENÍ PŘI SVÍČKÁCH

V Plzni se v rámci fotokampaně Ne turecké invazi! sešla neformální skupina třiceti podporovatelů a podporovatelek autonomní oblasti Rojava, aby vyjádřili solidaritu s tamními lidmi, kteří se stali terčem autoritářského tureckého režimu. Vedle transparentu „#NeTureckeInvazi. Solidarity with Rojava“ tu nechyběly anarchistické, antifašistické a kurdské symboly, včetně vlaječek milic YPG a YPJ.

V prohlášení, které přiložili k fotografii, mj. stojí: „Rojava je oblast, která staví na základech rovnosti mužů a žen, environmentální udržitelnosti a radikální demokracii tvořené zdola. Několik let práce a mnoho nevinných životů bylo pohřbeno tureckým bombardováním. Naděje v lepší zítřky byla vojenskou agresí zašlapána do země. O to důležitější je nyní mezinárodní podpora, jak v symbolické, tak v materiální rovině. Proto se připojujeme k výzvě #NeTureckeInvazi, jejímž cílem je vyvinout tlak na českou vládu, aby v této věci začala jednat. Čest všem padlým lidem, kteří bojovali za svoje domovy a progresivní myšlenky, které přinášely alternativu dnešnímu světu založenému na útlaku a ekonomickém profitu.“

Focení proběhlo na rohu družstevní kavárny Družba u improvizovaného pomníčku brutálně popravené kurdské političky Hevrin Khalaf, před nímž neustále hoří několik svíček a jenž byl doplněn nápisem s nápisem „A přišla dlouhá noc a po ní žádná ráno...“. Ve

městě se pak ještě objevily samolepky „No war on northern Syria!“ (AF-PLZEŇ)

UVÍTÁNÍ V DEJVICÍCH

Je už docela chladný večer 29. října a nasedám do tramvaje na Dejvické. Tramvaj se rozjíždí směrem Podbaba a hned v tramvaji potkávám další kamarády. Pohovoříme krátce o životě a už vystupujeme. Vydáváme se rychlým krokem do parku, kde je domluvený sraz s ostatními. Někteří tu jsou, ale většina ještě chybí. Nepadne však ani celá cigareta a jsme kompletní. Začíná poslední porada a vysvětlení akce všem, co přišli: vyjádření protestu u příležitosti oslavy velvyslanců, pořádané tureckou ambasádou. Rozdělují se role, kdo a jak vezme transparent, kdo bude držet vlajky a kdo fotit. Ještě dostáváme informaci, jak to vypadá na místě, a po krátkém poradě transparent překontrolujeme a vydáváme se pomalu směrem k hotelu International. Je už načase, od osmnácti hodin se začínají sjíždět jednotliví ambasadoři.

Po rychlém přesunu přicházíme na místo a rychle se rozhlížíme. Nejdřív se tváříme jako skupinka turistů obdivující architekturu. Vyčkáváme na moment, kdy okolní ochranka a policie na chvilinku poleví. Hned nabíháme nahoru před vchod a začínáme rozbalovat transparent. Za okamžik už celá skupina stojí za velkým nápisem „Erdogan je terorista“. Po stranách transparentu jsou pak dvě vlajky YPG.

Policie a ochranka stále pouze přihlíží. Na místě je také fotograf z médií. S transparentem stojíme asi třicet minut, mezitím vidíme přijíždět ambasadory. Reakce jsou různé, někteří jsou vystrašení, jiní si nás fotí nebo se jen usmívají. Po příjezdu všech „důležitých“ nám náš mediátor oznamuje, že dle policie bychom měli odejít, aby nemusela zasáhnout. Shodneme se tedy na odchodu, ovšem policie nás stejně nenechala jen tak odejít a všem zkontrolovala občanky. Po kontrole už se jen loučíme, někteří se vydávají k domovům a jiní ještě prodiskutovat akci při pivu. (-DP-)

POCHOD PRO ROJAVU

Výbor na obranu revoluce v Rojavě svolal do centra Prahy další demonstraci, a to na sobotu 2. listopadu u příležitosti Světového dne odporu proti turecké invazi do Rojavy. Praha se tak zařadila mezi desítky měst celého světa, kde toho dne vyšli do ulic lidé, aby odsoudili agresi turecké armády a ji podporovaných džihádistů a zároveň také pokrytectví velmocí, které vedou svou zahraniční politiku bez ohledu na životy obyčejných lidí.

Demonstrace měla začít od tří odpoledne na Palackého náměstí. S kamarádem jsme dorazili asi deset minut před, a jelikož jsme očekávali, že půjde o doposud největší veřejný protest, byli jsme nemile překvapeni, že počet demonstrantů (zatím většinou organizátorů) se rovná počtu přítomných „tajných“ policistů. Poměr se začal záhy měnit a kolem čtvrt na čtyři mohlo být na místě nějakých 150 lidí. Celé akci vévodilo množství kurdských vlajek, jelikož přítomna byla také početná skupina Kurdů žijících v ČR. Na cedulích stály nápisy jako „Ne turecké agresi“, „Smash Turkish fascism“, „Erdogan go home“ nebo „Save Rojava“.

Po vyřešení problémů se zvukem a zatímco přicházeli ještě další lidé, začala první série proslovů. Po pár slovech na úvod vystoupil jako první řečník předseda Pirátů Ivan Bartoš. Sdělil, že kvůli demonstraci přerušila jeho strana jednání republikového výboru, a neopomenul zdůraznit angažmá Pirátů ve věci zastání se rojavské autonomie, a to již při loňském tureckém útoku na Afrín. Připomněl Babišovu ignoraci celého tématu a následnou podporu premiéra tureckému diktátorovi. Tak trochu se pochválil za nedávné usnesení poslanecké sněmovny o turecké invazi a tlak Pirátů v této věci na půdě Evropského parlamentu. Konstatoval však skutečnost, že velmocí si ze Sýrie dělají jen hřiště vlastních zájmů.

Organizátoři upozornili na fotokoutek, kde se zájemci mohli nechat vyfotit s nápisem #NeTureckeInvazi a přidat se tak k fotokampani vyhlášené Výborem. Po krátkém skandování „Erdogan terorist“ se čekalo na příslibenou kurdskou hudbu, ale technika si postavila hlavu. Během čekání zaznělo ze strany Kurdů ještě pár krátkých skandovaček, avšak atmosféra byla zatím spíše rozpačitá. To už ale zástupkyně Výboru na obranu revoluce v Rojavě začala představovat pořadatelskou skupinu včetně aktivit, které doposud podnikla. Zdůraznila, že vedle lidských životů je ohrožen také unikátní sociální projekt a že stejně jako v Afrínu lze očekávat

celou škálu projevů mocenského útlaku. To celé pak další zástupce Výboru přetlumočil do angličtiny.

Potlesk, skandování... Pozornost na sebe se snažil obrátit anti-americkými výkřiky člověk s cedulí „Stop USA okupaci v Sýrii“ a s přilepeným obalem od bagety v rozkroku. „Na jedné z akcí jsem ho viděl s nápisem Ať žije Turecko,“ dodává mi na vysvětlenou, o jakého pacienta se asi jedná, kamarád stojící vedle mě. V duchu doufám, že na podobných demonstracích nebude ubývat normálních lidí a přibývat podobných pošuků. Ti se většinou přitahují, takže následovaly nadávky od člověka s českou vlajkou, který dorazil s paní zabalenu ve vlajce EU. Osobně mám z takových hadrů kopřivku, takže se za chvíli začínám drbat.

Naštěstí je už na radě proslov Výboru, který začíná poznámkou o tom, jak jedna armáda NATO zradila a druhá napadla samosprávu Rojavy, a vyjmenovává ničivé následky invaze, jejímž hlavním cílem je zničit nové uspořádání v této oblasti. Pokračuje o tom, co samospráva dokázala. „Jejich boj ani zdaleka nekončí, a tím nekončí ani ten náš.“ Požaduje nekompromisní zastavení obchodního styku s Tureckem, tlak vlády v rámci NATO na suspendování členství Turecka, vyhoštění agentů Turecka z EU a postavení Erdoğana před soud.

Následuje reprodukováná hudba, i když v předních řadách je hodně přervaná a jen těžko si lze povídat. Zachraňuje to ale přechtení vzkazu z ženské vesnice Jinwar, v němž mj. zaznívá: „Znovu jsme se přesvědčili, že bojujeme společně proti stejnému nepříteli: kapitalistickému patriarchálnímu systému, který se snaží sprovodit ze světa každou alternativu, která se zakládá na kolektivních lidských hodnotách, ženské kultuře, spravedlnosti a ekologickém chápání života. Toto zde v Rojavě bráníme a je to věc, která nás všechny spojuje.“ Navazuje projev zástupce turecké prokurátské strany HDP, která čelí systematické represí, i když ve volbách šlo o třetí nejsilnější stranu v zemi. Není tedy divu, že je připomenuto, že 15 poslanců strany sedí ve vězení s vykonstruovaným obviněním z terorismu. „My chceme mír. Aby všechny národnosti žily v míru a bezpečí. Nechceme bojovat.“ Vystoupil s kritikou etnických přesunů a džihádistických skupin řádících na severu Sýrie. Nakonec poděkoval za projevenou solidaritu.

Asi deset minut po čtvrté se dav cirká dvou set lidí zformoval za transparent „Solidarity with Rojava“. Před ním pak většinu cesty šly kurdské děti s vlajkami milic YPG a YPJ. Člověka až mrazilo, když slyšel během pochodu tahle děcka rozjíždět skandovačky. Skandovalo se od začátku až do konce, česky, anglicky i kurdsky, i když s občasnými pauzami, takže se neopakovala nepřetržitá smršť hesel, jakou jsme mohli zažít na akci 16. října. A i dynamika trojnásobného davu byla před dvěma týdny mnohem výraznější. Kdo se seznámil dopředu s plánovanou trasou, byl jistě při zahnutí do Myslíkovy ulice lehce zmaten. Nešlo se tedy vůbec po nábřeží, ale pokračovalo se Spálenou. U stanice metra Národní třída bylo velké množství lidí, kteří si průvod s kurdskými vlajkami se zájmem fotili a natáčeli na mobily. Pak ulicí Na Perštýně, prodrat se mezi turisty úzkou Husovou ulicí, přes Mariánské náměstí, Křižovnickou na Palachovo náměstí a už jen přejít řeku a skončit na Klárově.

To už odbila pátá hodina a padla tma. Po obkroužení klárovského trávníku došla řada na závěrečnou sérii proslovů. Ondřej Slaček zabrousil do minulosti a připomněl heslo „U Madridu se bojuje za Prahu“, a i když historická přirovnání mnohdy kulhají, dnes je naším Madridem Rojava. Kdysi nechaly západní demokracie utopit španělskou věc v krvi, nyní nejprve využily Kurdy, a když už je nepotřebovaly, předhodily je Erdoğanovi s mottem „Je to sice zkurvysyn, ale náš zkurvysyn“. ČR je členem NATO a nese za to svůj díl odpovědnosti. Už při vstupu jsme například v novinách *Konfrontace* upozorňovali na aktivity turecké armády. Nikdo to ale nechtěl slyšet. A tak Ondřej položil otázku, co by dnes asi říkal Havel, který podporoval NATO, tomu, jací pošuci jsou v čele spojeneckých vlád. Měly by se přijmout sankce, které budou Erdoğana bolet. Hnutí Kurdů si zaslouží naši bezpodmínečnou solidaritu bez toho, aby bylo projekcí našich vlastních snů a představ.

Zatímco Ondřej mluvil, zapalovali lidé svíčky u portrétů tří lidí, kteří zemřeli v důsledku turecké invaze – anarchistky Anny Campbell, která padla při obraně Afrinu, kurdské političky Hevrin Khalaf, kterou brutálně popravily džihádistické milice, a Konstantina, internacionalisty z milice YPG původem z německého Kielu. Po proslovu zazněly jejich krátké medailonky a následovala minuta ticha.

Dál byl na programu vzkaz našeho kamaráda, jenž pomáhá jako zdravotník na severu Sýrie. I když technika nechtěla spolupracovat, nakonec to vyřešila kombinace mobilního telefonu a mikrofonu. Ve

své zdravotní popisoval jak své osobní zážitky, které jsou pro nás tady naprosto nepředstavitelné, tak názor na nechutnou hru velmocí. Místy byl vzkaz velmi nesrozumitelný. O to víc mě švalo, že při tak vážných slovech z místa konfliktu o raněných a mrtvých se před reproduktorem nacpal již zmiňovaný pošuk s českou vlajkou a dělal si tam z svůj vlastní fotokoutek a ještě do toho něco povídal lidem kolem.

Jako poslední promluvil Max, a to za iniciativu Extinction Rebellion. Přiznal, že po takových vzkazech se těžko mluví. A tak jen krátce zmínil, že klimatické organizace podporují kurdskou samosprávu, jelikož je nutné bojovat nejen za spravedlnost klimatickou, ale i tu sociální proti hierarchii a diktaturám zbraní, peněz, státu a náboženství. „Neštěstí nemá hranic a ani naše solidarita.“ (-KL-)

MEZINÁRODNÍ DEN PROTI NÁSILÍ NA ŽENÁCH

V pondělí 25. listopadu organizoval kolektiv International Feminists United na Staroměstském náměstí v Praze happening k Mezinárodnímu dni proti násilí na ženách. Reagoval jím na odmítnutí vlády v ČR ratifikovat Istanbulskou úmluvu, která se věnuje prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Operuje s posílením sektoru, který se věnuje službám pro přeživší násilí, rozšiřuje trestní definici o nové typy činů spojené s životem v současné společnosti nebo vyžaduje změnu hodnotových postojů vůči tradičnímu nastavení genderových rolí. Měli jsme možnost poslechnout si projev a připojit se k intervenci ve veřejném prostoru, která si jako symbol zvolila červené boty.

Odmítnutí přijmout podobný závazek není určující pro naši bezpečnost, ale je jasným signálem, či zájmy státní politika brání. Mělo by to pro nás být poučením při budování kapacit pro vlastní schopnost sebeobrany.

Připojili jsme se k happeningu, abychom uctili památku žen padlých v boji proti fašismu při obraně revoluce v Rojavě proti turecké okupaci, při které se užívá prostředků přímého sexuálního násilí a mrzačení žen. Toto násilí má pokořit nezdolnost žen, kterou prokázaly v životaschopnosti svého emancipačního hnutí. Jsou nám připomínkou, že změna je v nás a musí se nevyhnutelně dít zdola, pokud chceme budovat společnost, která bere ženy vážně.

Náš výbor při té příležitosti zveřejnil překlad Prohlášení ženských organizací ze severní a východní Sýrie k Mezinárodnímu dni za odstranění násilí páchaného na ženách, jenž je zakončen výzvou: „Víme, že náš boj je jen částí boje, který vedou ženy po celém světě proti diktatuře a fašismu. Bereme si sílu z jejich bojů a posíláme jim naši sílu. Touto cestou vyzýváme všechny ženy světa, aby volaly po stíhání Erdoğana za jeho válečné zločiny a aby společně s námi bojovaly proti těmto válečným zločinům a za pravdu a spravedlnost.“ (VORR)

DEN LIDSKÝCH PRÁV

Na úterý 10. listopadu svolaly nezisková organizace NESEHNUTÍ, Kurdské občanské sdružení v ČR a kolektivy Solidarity with Rojava Brno a Food not Bombs Brno demonstraci, která měla být jak oslavou Mezinárodního dne lidských práv, tak s odkazem na něj vyjádřením solidarity s obyvateli severní Sýrie. Již v pozvánce zdůraznili, že „válečná operace Pramen míru je kromě válečného teroru založena na ničení kulturního dědictví a přírody, nucené správě, de facto zrušení volebního práva, etnickém čištění a enormním politickým věznění“.

Demonstrace nazvaná jednoduše „Solidarita s Rojavou“ začala v pět večer před Janáčkovým divadlem v Brně, kde se při té příležitosti sešlo několik desítek lidí. Po prosloveh přišel na řadu pochod centrem města, během nějž byly k vidění transparenty s nápisy „Stop war. Defend Rojava“, „Genocida Kurdů = návrat terorismu“, „Zastavme bezpečnou zónu pro terorismus“ nebo „Sik tir git Erdoğan“. Děti pomáhaly nést velkou kurdskou vlajku a mávaly prapory milic YPG. Rytmus udával samba band složený z několika bubeníků a bubenic.

Organizátoři vyjádřili odhodlání, že i přes vlažný přístup EU a OSN a přes nezájem médií vytrvají ve své snaze a budou opakovaně upozorňovat na to, co se děje v severní Sýrii. Vytrvat v podpoře rojavské autonomie je potřeba už proto, že turecká agrese vůči obyvatelům severní Sýrie postupně víceméně zmizela z médií a turecká armáda a Tureckem vycvičení a placení džihádisté se v oblasti stále dopouštějí válečných zločinů (-BJ-)

TÉMA EXISTENCE: HAUSPROJEKTY

Pro toto číslo anarchistické revue Existence jsme zvolili téma, které sice není nijak extra revoluční, ale reflektuje naše aktuální snahy po hledání alternativ tady a teď, a to v oblasti bydlení, popřípadě realizace projektů vázaných na konkrétní prostor.

Mnozí z anarchistů a anarchistek nechtějí neustále čekat na sociální revoluci, po níž by se jejich životy začaly ubírat cestou jejich představ a potřeb. Čekání na posmrtné království boží přenechme poddajným křesťanům. Naše životy žijeme v přítomnosti, v systému, který je nám cizí a který funguje na principech zpravidla zcela opačných, než jsou ty, kterými by se měla zdravá společnost řídit. Kapitalismus a stát, stejně jako každý jiný projev nepřírozené autority a nerovnosti, jež zažíváme, jsou realitou dnešních dnů. Na jedné straně se proti nim vymezujeme a snažíme se o jejich ukončení. Jenže chceme také žít a jednou z potřeb života je bydlení, které, ať chceme nebo ne, těžce podléhá pravidlům, která jsou nám vnucována shora.

Ačkoli se můžeme setkat s deklaracemi, že bydlení je právo a potřeba, která má být zajištěna všem lidem, praxe je jiná: právo na bydlení máte, pokud na to máte. Kapitalismus udělal z bydlení další z komodit, které jsou obchodovatelné a z nichž může plynout vlastníkům a spekulantům poměrně slušný zisk. Soukromé vlastnictví je zbožštěnou podstatou kapitalismu a generování zisku nejvyšším posvěceným úsilím a cílem. Potřeby lidí, komunit, měst a společnosti jako celku se s příkázáními boha Mamona naprosto míjejí.

Když už nedokážeme stát a kapitalismus v daném okamžiku porazit, chceme z něj naše životy aspoň co nejvíce vyjmout, aniž bychom ovšem ztratili kontakt s okolím. I my potřebujeme bydlet, takže hledáme cesty, jak to udělat v případě, že neplýtváme kapitálem, který by nám to pohodlně umožnil. Co se oficiálně nabízí? Nájemní bydlení, kdy většinu svého příjmu věnujeme k tomuto účelu a často musíme hledat spolubydlící, abychom nájem pokryli. Hypotéky – stěhujeme se sice do „svého“, ale jsme na desítky let dlužníky banky, které je náš osud lhostejný. A tak jsme poslušní v práci nebo máme dvě, abychom nepřišli o trvalý příjem a nakonec i to „své“. Čekání na smrt prarodičů nemá ani cenu komentovat, finančně nedostupné bydlení, které vede k cynickému uvažování, je pro kapitalistickou mentalitu tak typické...

Tuto situaci vnímali sociální aktivisté a nonkonformisté již v minulosti. Na mnoha místech vzniklo silné squaterské hnutí, které praktickými kroky napadalo skutečnost, že vedle sebe existují opuštěné domy a lidé bez domova či prostor k seberealizaci a komunitní práci. V západní Evropě bývaly obsazeny stovky domů, dnes bychom je spočítali na prstech jedné ruky. Není to ale tím, že by tyto projekty nebyly životaschopné. Většina zanikla cíleným tlakem vlastníků, developerů a státu. Neoliberální útok na celou společnost znamenal vedle osekání „starající se ruky státu“, tedy „prvků sociálního státu“, posílení „ruky trestající“. S tím souvisel také postupný proces gentrifikace většiny měst, kde se čtvrti plné squatů staly lukrativními a v rámci posílení byznysu bylo potřeba vyhnat nežádoucí obyvatele – squatery násilím a nerentabilní nájemníky prostřednictvím zvyšování nájmů a různých forem šikan. Policie jasně ukázala to, co už víme: že je tu proto, aby pomáhala a chránila – pomáhala kapitalistickému režimu chránit nedotknutelné soukromé vlastnictví. Další důvod pro potírání squatů se ukázal jako čistě ideologický. To jsme mohli sledovat i u nás na příkladu vily Milada, z níž byli vyhnáni její obyvatelé, aby dál bez užítku chátrala. V případě autonomního sociálního centra Klinika jsme zase mohli slyšet několik zástupných důvodů pro vyhnání aktivistů, kteří dali dlouhodobě opuštěné budově život. Nepřátelé Kliniky byli ale více než čitelní, byla pro ně nepřijatelná existence jakékoli alternativy a možnost zpochybnění principu soukromého vlastnictví.

Squaterské hnutí muselo nějakým způsobem reagovat. Obrana proti permanentnímu masivnímu nasazení represivní moci je

dlouhodobě neudržitelná, a tak zbývalo buď rezignovat, snažit se stávající squaty nějakým způsobem legalizovat, nebo hledat jiné způsoby, jak žít trvale podle vlastních představ a s co největší praktickou distancí od stávajícího systému, jemuž vládnou egoismus a peníze.

KONEC MŮŽE ZNAMENAT NOVÝ ZAČÁTEK

A tak začaly vznikat hausprojekty. Již tento „terminus technicus“, který jsme převzali do slovníku českého aktivistického prostředí, vypovídá o tom, že zkušenosti, které čerpáme, pocházejí z Německa. Právě tam bývalo jedno z nejsilnějších squaterských hnutí a právě tam po jeho praktické likvidaci hledali aktivisté a aktivistky cesty, které by jim umožnily legální cestou komunitně bydlet a rozvíjet vlastní činnost, a to pokud možno mimo kapitalistickou logiku generování zisku.

Není tomu tak, že by podobné projekty nevznikaly ještě před likvidačním squaterským hnutím, z něhož zbyly jen ostrůvky odporu. Byla tady například dlouholetá praxe družstevnictví sahající do druhé poloviny 19. století. A vždy se objevovaly snahy kolektivů svobodomyslných hnutí žít pospolu podle pravidel, která si sama určí.

Pokud je pro vás bydlení finančně nedostupné, můžete této skutečnosti čelit jako jednotlivci, ale je více než jasné, že v rámci kolektivu se takové situaci vzdoruje daleko snáze, natož když jste součástí solidární sítě, o kterou se můžete opřít nejen po stránce shánění prostředků, ale také sdílení nabytého know-how.

Dalším aspektem je, že můžete společně jít za primární potřebu bydlení a rozvíjet i projekty mnohem širší, například prostory pro řemesla a zahradničení, nebo přímo veřejné prostory pro realizování komunitních, politických či kulturních aktivit.

PROBLÉM VLASTNICTVÍ

Hausprojekty v tom nejširším slova smyslu mohou nabývat různých podob. A mnoho projektů jim může být více či méně podobných. Pokud vezmeme zkušenosti s pokusy, kde je zachováno soukromé vlastnictví (tzn. například, že vlastnictví objektu je v rukou jedné osoby, která poskytuje ostatním členům kolektivu prostor k bydlení, popř. k jinému využití, nebo kde má každá bytová jednotka svého vlastníka), pak velmi často narazíme na rozpory, které brání rovnosti v rozhodování, ve správě a v dalším nakládání s objektem. I přes rozsáhlé možnosti materiálního i nemateriálního sdílení narazíme na skutečnost, že soukromé vlastnictví je často překážkou v motivaci rozvíjet komunitní projekt a omezuje jeho otevřenost vnějšímu světu a dalším zájemcům. Vzniká nepsaný princip zásluhovosti a slovo vlastníka či spoluvlastníků má ve finále zcela jinou váhu než slovo „hosta“, i kdyby se kolektiv deklaroval sebevíce rovnostářsky a otevřeně. Obecně se ukazuje, že soukromé vlastnictví se dříve či později stává překážkou kolektivní sebeorganizace.

Navíc nemovitost či podíly na ní mohou být prodány za účelem zisku, a to i bez souhlasu ostatních členů kolektivu. Nebo může dojít k tomu, že veškeré břímě správy v praxi dopadne na vlastníka, nebo že ten v případě osobních finančních potíží může celý projekt ukončit.

Takovým případům se nechceme vyhýbat, jelikož jsou nutným prostředkem získání zkušeností a uvědomění si, co soukromé vlastnictví znamená a jaké má dopady na mezilidské vztahy, spolu-

práci a vzájemnou pomoc. My se ale zaměříme především na hausprojekty, kde je vlastnictví kolektivní, společné, z čehož vychází také nutný způsob konsenzuálního spolurozhodování, kde má každý hlas stejnou váhu a dbá se na to, aby se dostal každý ke slovu.

VZORY

Pokud hledáme nějaké vzory fungujících hausprojektů, pak je nejjednodušší podívat se do Německa, kde je jednou z nejznámějších sítí Mietshäuser Syndikat (Syndikát nájemních domů, MHS).

Tato síť je postavena na několika pilířích. Na prvním místě je to sebeorganizace podle hesla „Domy těm, kteří v nich bydlí“. Druhým pilířem je solidární transfer peněz. Když projekty fungují už několik let a půjčky jsou splacené, hromadí se finanční prostředky. Tyhle prostředky a know-how se v modelu syndikátu používají na nové projekty, které tak nestojí před obvyklými velkými překážkami. A na dalším místě je to, že budovy budou natrvalo vyjmuty z trhu nemovitostí, tzn. že nemohou být znovu privatizovány, jakési „neutralizování kapitálu“.

Aby se toto vše dalo zajistit v rámci stávajícího systému, bylo nutné najít vhodnou právní formu, která omezuje autonomii nájemníků v jednom jediném bodě, kterým je reprivatizace. V tom je rozdíl oproti běžným bytovým družstvům nebo společenstvím vlastníků bytových jednotek. V případě MHS tak vedle sebe existují dvě nezávislé organizace spojené v jedné společnosti s ručením omezeným (s. r. o.). Tato společnost vlastní dům. Domovní spolek, tedy konkrétní autonomní kolektiv obývací danou budovu, má v s. r. o. většinový podíl a objekt spravuje. MHS má právo veta v základních otázkách, jako je případ prodeje domu nebo neúnosného zvyšování nájemného. Když hausprojekt, tedy nájemníky, napadne dům prodat, musí se zeptat syndikátu. A syndikát samozřejmě řekne: „Ne!“

Dalšími modely hausprojektů v Německu jsou družstva a různé formy nadací. Kolektiv Sdílené domy, který se pokouší o realizaci hausprojektu v Praze, popisuje v rozhovoru, který naleznete o pár stránek dál, jak se snažil německou zkušenost přetavit do českého právního prostředí, přičemž zvolil formu sociálního družstva.

JAK NA TO?

Pokud se chcete pokusit o realizaci hausprojektu, je potřeba zvážit některé aspekty a úskalí. Zde doporučujeme prostudovat *Brožuru o hausprojektech*, kterou v české mutaci připravily Sdílené domy.

Přední podmínkou je stmelit kolektiv lidí, kteří chtějí jít za společnou věcí, znají vzájemně svá přání, představy a potřeby. Ač se to zdá jako to nejjednodušší na celé věci, je třeba na kolektivu a vztazích v jeho rámci neustále pracovat. Je nutné mluvit o problémech, naučit se řešit konflikty a najít nástroje, které je vyřeší v případě, že to bude nad síly skupiny. Je třeba naučit se mluvit o věcech, které v aktivistickém prostředí zpravidla každý nerad řeší, jako jsou peníze.

Následně je třeba definovat si principy, které má váš hausprojekt splňovat, a společné cíle. Je třeba odpovědět na otázky, „jaké jsou konkrétní společné cíle komunitního bydlení; kdo má být do projektu zapojen; jak bude probíhat vstup do projektu nebo odchod z něj; jaké bude ručení, popřípadě jaké bude ručení omezeno; jak se bude postupovat při konfliktech; jak se rozdělí úkoly a zodpovědnost; jaké následky bude mít odchod člena/členky/členů z projektu, případně jeho zánik; jakým způsobem se bude získávat kapitál“ apod.

Pokud budete mít v tomto jasno, pak je možné pro váš projekt hledat vhodnou právní formu. V tomto bodě se můžete obrátit na Sdílené domy, které zase spolupracují se sítěmi hausprojektů v dalších evropských zemích a přebírají jejich zkušenosti.

Pak je třeba najít vhodný objekt, který bude splňovat potřeby kolektivu, a zároveň bude jeho nákup finančně uskutečnitelný. Je dobré si vyhotovit finanční plán, který zohlední všechny výdaje a možné scénáře s ohledem na konečnou výši „nájem“ (váš dům zůstane navždy nájemním domem).

Samostatnou kapitolou je shánění prostředků. Pokud se stanete součástí nějaké dlouhotrvající sítě, je velká pravděpodobnost, že dostanete přímou bezúročnou půjčku. Jenže nejsme v Německu a na dobu, kdy nájemné z prvních domů začne generovat prostředky pro solidární podporu dalších projektů, si budeme muset ještě dlouho počkat. Než však přistoupíte k poslední možnosti, kterou je vyjednat půjčku u banky, zkuste ještě oslovit široký okruh známých a zpropagovat váš projekt. Třeba budete mile překvapeni, že se najde několik lidí, kteří vám poskytnou přímou půjčku. Vy jim zaplatíte menší úrok, než byste dali bance, a oni dostanou mnohem větší úrok, než kdyby jim jejich peníze ležely ladem na účtu. Můžete také zkusit oslovit zastupitele obce či městské části a vyjednat lepší podmínky v případě prodeje obecního majetku. Třeba nebudou tak zabezdění a pochopí, že podobný postup je v řadě ohledů dlouhodobě nejprínosnější.

A pak už stačí jen dům společně koupit, opravit, kolektivně ho spravovat, bydlet a dál se věnovat rozvoji jak vlastního kolektivu, tak i celé sítě a pomáhat vzniknout novým hausprojektům přispíváním do solidárního fondu a sdílením zkušeností.

KOŘENY HAUSPROJEKTŮ SAHAJÍ DO ZÁPADOEVROPSKÉHO SQUATERSKÉHO HNUTÍ MINULÉHO STOLETÍ. NĚKTERÍ AKTIVISTÉ A AKTIVISTKY SE PO NĚKOLIKÁTEM VYKLIZENÍ JEJICH AUTONOMNÍCH CENTER ROZHODLI ZMĚNIT TAKTIKU – DŮM SI SPOLEČNĚ KOUPLI, OPRAVILI A KOLEKTIVNĚ SE PODÍLELI NA JEHO CHODU I ROZHODOVÁNÍ O NĚM. HODNOTOVÝMI PILÍŘI TOHOTO ZPŮSOBU BYDLENÍ JE SAMOSPRÁVA, KONSENZUÁLNÍ ROZHODOVÁNÍ A MOŽNOST POSKYTNOUT SPOLUBYDLENÍ I LIDEM BEZ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ.

BROŽURA O HAUSPROJEKTECH

JE TO HODNĚ PRÁCE, ALE MÁ DOBRÉ VÝSLEDKY

Jak to vlastně na takovém hausprojektu vypadá? Kolektiv Sdílených domů měl už poněkolkáté možnost účastnit se několikaletého semináře v postupimském Projekthausu, projektu fungujícím už od roku 2005. Přinášíme rozhovor s jedním z členů kolektivu.

Projekthaus je jedním z hausprojektů v Postupimi, pod jeho hlavičkou funguje několik domů určených k bydlení, mj. pasivní novostavba, kterou před nedávnem dostavěli. Kromě toho má i několik užitečných budov. Jeden ze spolků, které v rámci hausprojektu fungují, pořádá vzdělávací semináře pro skupiny z různých evropských zemí. Jako Sdílené domy jsme se už podruhé mohli účastnit týdenního semináře zaměřeného na to, jak takový hausprojekt funguje. Dozvěděli jsme se mimo jiné, jak dům udržovat, jak pečovat o vztahy v kolektivu, jak řešit konflikty, jak rozvrhnout finanční plán. Kromě toho, že jsme si odvezli mnoho užitečných informací, jsme využili příležitost a s jedním z členů tamního kolektivu jsme udělali rozhovor o tom, jak jejich hausprojekt vůbec funguje.

Co to vlastně je takový hausprojekt?

Myslím, že se slovo hausprojekt musí doplnit o další přívlastky. My jsme nekomerční komunitní hausprojekt. V Německu je dnes hodně projektů, jako baugruppe, které jsou komerční a orientují se na vlastnictví. My jsme komunitní projekt, nezaměřujeme se na zisk a z našeho úsilí nikdo nebohatne. Dům, ve kterém bydlíme, spravujeme komunitně.

A jak to u vás vypadá, co se týče obsazení domu, jací lidé tu žijí?

Vlastně všechny typy lidí, máme tu takovou pestrout směsici pokrývající průměrný vzorek populace. Máme tu jedno dítě, které se narodilo teprve letos, nebo naopak lidi, kterým je přes šedesát let. Jsou tu studenti vysokých škol, žáci základních nebo středních škol, spousta lidí pracuje v sociální sféře, ale bydlí tu i fotografové, architekti, lidi s řemeslným zaměřením... Je to průměrný vzorek i ohledně sociálního postavení, někteří vydělávají tolik, že s placením nájmu nemají žádný problém, někteří to mají naopak. Což je situace, se kterou se lze vypořádat skrze solidaritu.

A máte jako hausprojekt nějaké politické stanovisko?

To je trochu složitější. Je to téma, kde mám jiný názor než ostatní lidi v našem kolektivu. Pál bych si, abychom se chápali jako politický projekt a podle toho se taky nějak politicky angažovali na veřejnosti, což se ale děje jen v omezené míře. Jsme sice komunitní nekomerční hausprojekt, což je už samo o sobě politické, ale v tématech, která se aktuálně řeší v ulicích, jako antirasismus, klimatická změna, reakce na extrémní pravicáky nebo vývoj města, se nijak společně neangažujeme.

Jak důležitý pro váš projekt byla forma přímých půjček?

Přímé půjčky jsou v mnoha ohledech zajímavým způsobem, jak financovat podobný projekt. Jednak se tím částečně zmenšuje závislost na bankách, stačí vám pak menší bankovní úvěr. V Německu jsou sice etické banky, ale i tak je lepší získat peníze spíše od lidí než od institucí. Druhým důležitým aspektem je, že přímé půjčky jsou prostředkem, skrze který se v projektu může angažovat velký okruh lidí, kteří jej chtějí podpořit nebo mají k projektu z různých důvodů blízko. Jsou to lidi, kteří se do hausprojektu nechtějí stěhovat, myšlenka jim je ale sympatická a uznávají přínos podobných projektů pro místo, kde stojí. Přímá půjčka je způsob, jak bezprostředně podpořit hausprojekt. Zatřetí jde o super způsob, co se týče možnosti finanční podpory politických projektů všeobecně. V Německu se podobné projekty často financují skrze granty, další možností je vzít si klasickou půjčku nebo vykořisťovat sama sebe. Přímé půjčky jsou ale v tomhle ohledu situací výhodnou pro všechny. V Německu je hodně lidí, kteří po roce '68 „pochodovali institucemi“, vrhli se do studií, aby obsadili učitelská místa, úřady nebo další významná místa, skrz která chtěli změnit svět. Dneska jsou z nich politici, doktoři, právníci, mají peníze. A přímé půjčky jsou

způsob, jak můžou svoje peníze investovat, a mít z toho větší úrok, než kdyby peníze svěřili bance. V Evropě teď vládne politika nulových úroků – když dítěti založíš spořicí knížku, vlastně se to nevyplatí. Když ale půjčíš peníze hausprojektu, znamená to, že investuje peníze politickým a solidárním způsobem, a máš ještě větší úroky než v bance. Pro nás je zároveň úrok, který dáme lidem, nižší než to, co bychom museli platit bance.

Zmínil jsi, že pro některé podporující je důležitá role hausprojektů ve vztahu k městu. Co to konkrétně znamená? Co z toho město nebo čtvrt má?

To je různé. V hausprojektech jsou průměrně nižší nájem než v okolí, je to dlouhodobě sociální bydlení. V Německu se při stavbě nového sociálního bydlení zaručuje počáteční dostupné nájemné jenom na deset patnáct let. Po té době už to sociální byt být nemusí a nájem může zdražit. V projektech, jako je ten náš, ale nájem občas po jisté době i klesá. Když je ve městě hodně hausprojektů, jsou tam obecně nižší nájem. Do podobných projektů se zapojuje hodně lidí, kteří jsou aktivní v rámci města, postupimské hausprojekty jsou taková elita mezi sociálními projekty. A taková lidé pracují v centrech pro ženy, pro mládež, v kulturních centrech. Hraje to roli i v otázce podpory podobných projektů ze strany města, když tam je hodně takových lidí, město to ocení. Koncept komunitního bydlení je čím dál oblíbenější po celém světě. Roste počet lidí, kteří nemají chuť dál bydlet v nájmu nebo mít nemovitost ve vlastnictví, ale chtějí raději zkusit nějakou formu komunitního bydlení. Hausprojekty nabízejí šanci si to vyzkoušet. Pro město je to zároveň příležitost zjistit, jaké možnosti to nabízí pro městskou politiku.

Jak bys popsal průměrný týden na hausprojektu?

Musíme to rozdělit. Jednak jsme komunita lidí, kteří tu spolu bydlí. A jednak máme spolek, který pořádá právě politické projekty. Co se týče bydlení, týden může proběhnout relativně nudně a nezajímavě. Jasně, jeden den v týdnu máme plénum, o víkendech máme často společnou brigádu, jednou za čas taky moc rád otevřu komunitní místnost, kde si můžeme u baru sednout a pokecat. Taky se ale může stát, že je to tu celkem prázdné, všichni mají hodně práce a s nikým se tu moc nepotkáš. Náš spolek sem zároveň vnáší neuvěřitelnou živost. Přijíždí sem hodně lidí, jako zrovna vy. Vedle má zrovna schůzku skupina, která založila bezplatnou půjčovnu transportních kol. Dnes jsme taky měli setkání uprchlického projektu, uprchlice z této skupiny tu společně slavily konec roku. A to všechno náš projekt hodně oživuje. A když člověk má čas, může potkat velkou spoustu lidí, kteří dělají super věci.

Můžeš ještě krátce shrnout, co všechno hausprojekt Postupim obnáší?

Jsme součástí MHS. Nejlepší by se to dalo popsat starým squaterským sloganem – Dům patří lidem, co v něm bydlí. Ten dům nám patří, komunitně se o něj staráme. Máme spolek, který pořádá všechny vzdělávací politické projekty, pak máme velkou dílnu, kde se pracuje s textilem, keramikou a dřevem, která je otevřená i pro veřejnost a je celkem hojně navštěvovaná. Máme i cyklo dílnu. Můžeš tady pracovat vlastníma rukama. Když něco potřebuješ, vyrobíš si to, a nemusíš to kupovat v neosobním supermarketu, kde nevíš, jak ten produkt vlastně vznikl a kdo a za jakých podmínek ho vyrobil. Dalším velkým tématem je uprchlictví, děláme integrační projekty, zvláště pro ženy a dívky. Máme mezinárodní vzdělávací projekty, výměnné pobyty obzvláště s východoevropskými zeměmi a Francií. Máme historické nebo ekologické projekty, jako třeba ta transportní kola. Zaměřujeme se i na vzdělávání s ohledem na udržitelnost

nebo na udržitelnost města. Jsme taky součástí různých sítí v rámci Postupimi.

Jaké jsou podle tebe výhody a nevýhody bydlení v hausprojektu?

Vezmu to z osobní perspektivy. Na jednu stranu mám se svou rodinou samostatný byt, můžu ale kdykoli otevřít dveře a ocitnu se uprostřed živého projektu. Můžu zajít k nám do dílny, můžu tam něco vyrobit. Můžu se zapojit do vzdělávacích projektů. Jsem učitel, ministerstvo mi nabízí hodně různých projektů dalšího vzdělávání, ale já se místo toho můžu účastnit projektů, které tu v rámci hausprojektu pořádáme.

O hausprojektech, konkrétně o německém Syndikátu nájemních domů, byl natočen propagační film, který je volně dostupný na internetu, a to dokonce s českými titulky. Pokud vás téma zajímá, rozhodně si ho pusťte.

Trh žene ceny nájmu i nemovitostí nahoru. Kromě toho, že se bydlení stává nedostupným pro stále větší skupiny lidí, zaniká i mnoho míst pro nezávislou kulturu a setkávání. Jak z toho ven? A existuje i něco jiného než bydlení v nájmu nebo individuální hypotéka?

Odpovědi na tyto otázky se snaží dát dokumentární film *To je náš dům!*. Něco málo přes hodinu dlouhý snímek z roku 2016 má na svědomí trojice filmařů Burkhard Griessenauer, Daniel Kunle a Holger Lauinger. Je v německém znění, avšak kolektiv Sdílené domy ho opatřil českými titulky, podnikl s ním několik promítacích večerů spojených s přednáškou a následnou diskusí a také ho zpřístupnil na YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=NITPd8cg8MU>).

Film přináší inspiraci v otázce sdíleného bydlení, tak jak se rozvíjí v sousedním Německu, kde už od devadesátých let funguje síť Mietshäuser Syndikat (Syndikát nájemních domů). Jedná se o pestrou síť komunitního, nekomerčního a sebeorganizovaného bydlení, v níž je v současnosti už více než stovka domů, a to jak ve městech, tak na venkově. A další rychle přibývají.

Přínosem filmu je vedle popisu principu fungování syndikátu a procesu zapojení se zejména to, že vás obrazem provede konkrétními projekty, uvidíte lidi různých věkových kategorií, kteří se na nich podílejí, a uslyšíte, jaké jsou jejich osobní zkušenosti a postoje. Navíc nejde o nudný přehled mluvících hlav, naopak pobaví nápadité animace, které se celým snímkem prolínají.

FREIBURK

Historický zárodek Syndikátu nájemních domů je ve Freiburgu. Zde se nachází komplex Grethergelände, kde jsou vedle prostoru k bydlení a podnikání zajištěny také dostupné a svobodné prostory pro iniciativy občanské společnosti. „Grether“ byl vlastně první projekt.

Na začátku 80. let se to tu dobývalo kousek po kousku, byla to doba, kdy si lidé věci prostě brali. Oblast byla ve velmi špatném stavu, vládla však atmosféra nového začátku a nechybělo odhodlání. Tady si lidé postupně při diskusích uvědomili, že je potřeba způsob organizování, který se rozšíří do společnosti. Někteří považovali tuhle cestu za špatnou: obsadit dům, to je O. K., ale kupovat domy? Postupný útok státní moci a kapitálu nakonec ukázal, že tato cesta byla nezbytností. Obsazené domy dnes už takřka neexistují, hausprojekty ano.

Nyní zde žije asi stovka lidí a těžko říct, kolik lidí tohle místo pravidelně navštěvuje. Jen Rádio Dreyeckland provozuje 150 až 200 lidí, přičemž velká část vysílání není jenom v němčině. Andreas, který se podílí na jeho provozu, říká: „Na území Grether fungují

Potkám tu spoustu nových zajímavých lidí a to je pro mě neuvěřitelně zajímavé. Je to takové město v malém. Lidi tu spolu žijí, pracují, jsou politicky aktivní. Takhle jsem si to vždycky představoval. Jasně že to s sebou nese obrovské množství práce, i v rámci komunitních projektů dochází k sebevykořisťování, ale dá se to nastavit tak, že je pro tebe práce a angažovanost zábavou. Taky často zjistíš, že problémy nemají snadné řešení, musíte se na tom společně domluvit a řešit to kolektivně. Na druhou stranu se tímhle způsobem může dojít k dlouhodobě stabilnímu řešení. Je to hodně práce, ale má dobré výsledky.

TO JE NÁŠ DŮM!

struktury demokracie zdola. Jsme zapojeni do rozhodování. Každá skupina může spolurozhodovat o vývoji objektu. Můžeme také spoluurčit výši nájmu.“

Fungují zde kolektivy na pomoc uprchlíkům, které jsou závislé na příspěvcích a na normálním nájemním trhu by jejich projekty nebyly vůbec možné. Působí zde SAGA (Jihobádenský akční svaz proti deportacím) poskytující právní poradenství nebo MediNetz zprostředkovávající lékaře, kteří ošetřují uprchlíky i bez pojištění. Probíhají tu také kurzy němčiny a zázemí zde nalezly dvě politické skupiny – Freiburské fórum a Akce pro právo zůstat. Nachází se zde velký archiv sociálních hnutí nebo feministické centrum otevřené pro ženy, lesby, trans- a interlidi, prostor, který má být bezpečným místem a kde ženy nejsou cílem neustálého obtěžování a jiných forem diskriminace.

Jochen popisuje dnešní realitu: „Tady můžeš zažít, že společné vlastnictví něco mění. (...) Nájem a ceny pozemků okolo vyletěly do výšky. Teď jsou dvakrát dražší než na území Grether. Ve chvíli, kdy se areál dostal do společného vlastnictví, cena se zmrazila. Nikdo nemá zisk z toho, že je to dobrá lokalita. A to je výhoda pro všechny.“ Elke k tomu dodává: „Nájem zůstává dostupný. Nikdo nemůže být vyhozen. To je důležitá hodnota. Přineslo mi to hodně jistoty do života.“ Rosmarie zas říká, že „samospráva znamená, že nejsme jenom nájemníci, ale současně i svoji pronajímatelé. Je to jako občina, myšlenka z minulých dob. Bylo to společné pole, které se společně obhospodařovalo a každý za něj měl odpovědnost. Egoismus nehrál tak důležitou roli. Možná je to cesta, jak aspoň o kousek překonat kapitalismus.“

LÜBECK

To jsme ale trochu přeskočili, protože první zastávkou je projekt Freie Hütte (Svobodná chýše) v Lübecku. Tam si jedna skupina obstarala s pomocí syndikátu starou vilu v buržoazní čtvrti. Na té se v záběru třepotá duhová vlajka s nápisem Refugees welcome. Kolektiv funguje od roku 2005, k syndikátu se přidal o dva roky později a za další tři roky již měli vlastní dům, který však museli rekonstruovat tak, aby se do něj všichni vešli. Členové kolektivu chtěli bydlieť v komunitě bez soukromého vlastnictví a líbilo se jim, že „syndikát žije ze solidarity a sdíleného know-how“, že „vzešel ze squaterské scény“ a „je rozmanitý a pestrý“.

Johanna to rozvádí následovně: „Koncept Syndikátu nájemních domů je tak dobrý, protože lidi, co tam bydlí, sami dům spravují, dům je jejich. Takhle to prostě má být. Komunitní majetek brání vytvoření hierarchie. Celou odpovědnost neseme společně. Já jsem

jednou vlastnila dům a přijde mi, že je to úplně jiný pocit, bez ohledu na to, jak svobodně nebo otevřeně jsem k tomu přistupovala.“ Ariane navazuje: „Hodně diskusí probíhá úplně jinak, protože se jedná o společné vlastnictví. Nejde o peníze, které investovali jednotlivci. A tyhle diskuse o penězích bych ani vést nechtěla. Když jde o vlastní peníze, lidé na sebe začnou být tvrdí.“ A další člen kolektivu, Ralf, vzpomíná: „V kontextu syndikátu, kde domy kupujeme, znamená ‚sebeorganizování‘ a ‚samospráva‘ také surreálnou hru s penězi. Jen nákup vily byl obrovský. Ale pak mít ještě na stole účet na 127 000 eur jen za střechu, zkontrolovat ho a prostě ho podepsat. To je úplně surreálné. Protože nikdo z nás tuhle sumu nikdy neviděl ani neměl. Kalkulovali jsme s takovými částkami, že jsme si občas mysleli... Ale funguje to a je to extrémně zajímavé.“

HADMERSLEBEN

O tom, že nejde jen o městskou záležitost, svědčí další návštěva, a to ve východní části Německa, v Hadmersleбенu jihozápadně od Magdeburku. Statek Lüdia zakoupil kolektiv jeho dnešních obyvatel v roce 2008, rok poté, co se stal členem syndikátu. Objekt má 15 000 m² a leží u řeky s koupalištěm. Členové kolektivu v dokumentu rozebírají rozdíly mezi projekty ve městě a na venkově, navíc když na východoněmeckém venkově jsou poměrně silné neonacistické struktury.

Rudi: „Tady rozhoduje o pozemku komunita. Neexistuje žádný pronajímatel z bohaté čtvrti v Hamburku, který může rozhodnout, jestli a kdy se něco opraví, jak vysoké budou nájem, kdy a o kolik stoupnou, jaké se nainstaluje topení atd. O tom rozhodujeme my, obyvatelé.“

Z politického hlediska bych pořád upřednostňoval squat, protože neguje princip vlastnictví úplně. Tenhle pozemek je jen koupený a ve vlastnictví s. r. o. Dál platíme nájem, sice podle našich podmínek, o kterých můžeme sami rozhodovat, ale nakonec zůstáváme do určité míry v systému. Ale vzhledem ke stávajícím společenským poměrům je to adekvátní model.“

HAMBURK

Další zastávka je v Hamburku, v řemeslnickém dvoře Ottensen. Řemeslníci se zorganizovali a postavili novostavbu, čímž si v rostoucí metropoli zajišťují dlouhodobě dostupné nájem pro své dílny, 1400 m² užitné plochy. Architektka projektu šla na městskou správu a prezentovala vypracovaný koncept řemeslnického dvora. Městská správa to ocenila, protože si je vědoma, jak velké problémy mají malé podniky, a areál poskytl za výhodnou cenu.

Hans k tomu říká: „Nájem tu jsou dlouhodobě stabilní, zatímco okolo nás stoupají. Mnoho budov určených pro živnostníky vzniklo, jen aby se dosáhlo vysokého zisku. Ale nám je to jedno. My zůstaneme tady!“

NEURUPPIN

A zpět na východ, do malého města Neuruppin v severním Braniborsku. Před pětadvaceti lety zde mladí lidé obsadili dům. Z téhle skupiny se vyvinul projekt na bydlení pro mladé. Když se před pár lety dozvěděli, že se v Braniborsku draží nádražní budovy, mládež koupila nevyužívané hlavní nádraží a přestavuje ho na sociální centrum. Museli ale jednat rychle a během jednoho týdne dát dohromady potřebné peníze.

Luna vysvětluje: „Jsme samosprávný mládežnický projekt. Dorost se musí sám angažovat, převzít odpovědnost. Není nad námi žádný sociální pracovník, děláme všechno sami.“ Avšak dodává: „Vysvětlit to mladým lidem není snadné. Není to svět, jaký znají. Ve škole všechno funguje autoritativně. Je jim řečeno, co se mají učit, co je má zajímat a co mají dělat. Nejsou zvyklí jednat samostatně a usku- tečňovat vlastní nápady. I sem přicházejí mladí lidé a očekávají, že někdo něco udělá za ně. A pak zjistí, že tady se to neděje. Oni sami jsou aktéry. Musí jednat samostatně. Jedině tak se v projektu něco děje. Většinou to chvíli trvá, než si řeknou: ‚Tohle je moje, jsem spoluodpovědný.‘ Všechno, co se tu děje, se děje, jen když to děláme my.“

Otti doplňuje: „Sociální centrum jako koncept pro nás znamená prostor pro lidi, kteří nechtějí přijmout, jak je dnes společnost

organizovaná. Tady najdou prostor k experimentování. Chceme navázat kontakt s lidmi ze sousedství, abychom vybudovali komunitu, která se stane něčím víc než jen mládežnickým projektem: sociálním centrem pro tuto oblast, základnou pro tuto oblast.“

V rámci kolektivu se dlouze diskutovalo, zda se přidat k syndikátu. Kladného rozhodnutí nakonec nikdo nelituje, jelikož dostali od dalších projektů několik desetitisícových přímých půjček. Na adresu toho Otti konstatuje: „Považuji model syndikátu za dobrý základ, který může ovlivnit také jiné oblasti společnosti – vyjít z bydlení a společného života a ovlivnit město tak, aby změnilo rytmus.“

TÜBINGEN

Tübingen je univerzitní město v německé spolkové zemi Bádensko-Württembersko, v kterém jsou hausprojekty ve fázi svého vzniku podporovány městem. Film představuje 4-Häuser-Projekt, čtyři domy, v nichž bydlí zhruba 100 lidí, z toho 40 dětí. Ke koupi došlo v roce 2011 a projekt je modelem, který má pro město mnoho výhod. Lidé, kteří tam žijí, jsou angažovaní a současně to brání spekulacím. Projekty jsou pro obyvatele dlouhodobě finančně dostupné a město si to uvědomuje.

Členové projektu museli za velmi krátkou dobu nasbírat milion eur. Realizovali velkou veřejnou kampaň a dostalo se jim mnoha pozitivních ohlasů. Přesto to bylo nakonec jen taktak. Bylo jasné, že to bude politické rozhodnutí. Musela to odhlasovat obecní rada a město Tübingen projektu poskytlo přímý úvěr ve výši 150 000 eur. Rada města je naštěstí natolik prozíravá, že na samosprávné projekty nepohlíží jako na nepřítel a že nechce, aby se pozemky prodávaly tomu, kdo nabízí nejvíc peněz, ale tomu, kdo přijde s nejlepším konceptem.

Člen projektu Chrischan: „Tyto domy patří samy sobě. Proto jsou tady možné úplně jiné věci. Naše zdejší zahrada vypadá jinak. Domy vypadají jinak. Je to hodně dané tím, že to není soukromý majetek. Samospráva pro mě znamená převzít odpovědnost za sebe a za své okolí. Nevzdat se odpovědnosti zaplacením nájmu, ale sám prostředím k bydlení organizovat. Je to prostor, ve kterém žijí, to znamená, že se o něj musím starat.“

CITÁT NA ZÁVĚR

Ingo (Wohnprojekt Schelling, který není ve filmu představen): „Samospráva znamená moci sám rozhodovat. To je něco úžasného. Žijeme ve společnosti, která se utváří okolo námezdní práce, která je vždy založena na hierarchii, kde ti někdo jiný dává rozkazy. A když je pak nějaká možnost dělat věci sám a vzít je do vlastních rukou – to je z politického hlediska dobrá věc, osobně je to dobrý pocit a jsou to nepostradatelné zkušenosti pro občanskou společnost.“

Bydlení je základní právo pro všechny. To, že se řeší otázka bydlení skrze soukromé vlastnictví, je pro společnost úplně nesmysl. Protože to znamená být závislý na trhu s jeho neustále stoupajícími cenami. A pak se změní životní situace a majetek zůstane nevyužívaný. Upřednostňuju společné vlastnictví, tj. užitné vlastnictví. Člověk se o něj stará, dokud ho používá, a potom ho nahradí jiná osoba. Není to model ekonomický, ale společenský.“

Podle filmu *To je náš dům!* zpracoval -jk-

ZABÍJÍ GENTRIFIKACE VŠE, CO MÁME RÁDI?

ADÉLA

Gentrifikace je pojem, který se u nás pomalu, ale jistě začíná zabydlovat spolu s tím, jak se mění tvář center měst a některých čtvrtí, které se postupně stávají pro své původní obyvatele nedostupnými.

Když jsem loni v létě během jedné horké srpnové noci brouzdala ulicemi hamburského Sankt Pauli, zničehonic mě přepadl intenzivní smutek a plnou silou na mě dolehl pocit pomíjivosti. Tahle část města, tenhle svobodný přístav pro všechny levičáky, anarchisty a pankáče, existuje pouze v tento jediný okamžik. Za pár měsíců nebo let už zde vůbec nemusí být, mohou ho spolknout sterilní kanceláře, vycíděné ulice a všude stejné hipsterské kavárny s kyse-lým espressem.

Co dělat, když nám gentrifikace bere neskutečnou rychlostí místa, která máme rádi? Místa, kde jsme doma? A do jaké míry se na tom všem sami podílíme?

Žít ve městě vždy znamenalo změnu. Něco zaniká, něco vzniká. Ale v posledních desetiletích a letech se toto tempo přeměny v každém velkém městě na světě dramaticky zrychlilo. Proces proměny, o které mluvím, se jmenuje gentrifikace. Ta bývá popisována jako proměna sociální struktury místa: dříve chudší a levnější čtvrtě se stávají atraktivnější, stěhují se do ní lidé s vyššími příjmy, což zdražuje nájmy a zvyšuje ceny nemovitostí. Za obětí jí padají nejen lidé, kteří si už život zde nemohou dovolat, ale i komunitní a nekomerční prostory. Vzpomeňme si například na smutnou vyklizenou Kliniku, chátrající memento Milady nebo aktuálně fyzly vyklizené squaty v athénské Exarchii. V místě, kde má každý čtvereční metr cenu zlata, není pro alternativu místo.

POZOR, PŘICHÁZejí PĚŠÁCI GENTRIFIKACE

Paradoxní je, že podobná místa jsou zároveň oběťmi, ale i pěšáky gentrifikace: nejdříve někde přijdou umělci, kteří například z chátrající fabriky vytvoří kulturní centrum, čtvrtě začne přitahovat jejich kamarády, po nich přijdou další zvědaví průkopníci a časem i střední třída usrkávající flat white za 75 Kč. Ceny ve čtvrti se zvyšují, a pokud si umělci včas nezařídí vyšší příjem, třeba z provozu kavárny, dlouhodobý pronájem nebo rovnou koupí své fabriky, musí se spolu s chudými pakovat zase o dům dál. To vše ukazuje, jak dvousečná tahle změna je – a že není možné vinit za ni ty, kteří prostě jen hledají levnější místo pro bydlení nebo jiné aktivity. Není to ani tak problém kulturní jako systémový. I když vedlejších faktorů může být celá řada (například i klimatická změna, která v rámci měst položených na břehu moře nově činí atraktivnějšími výše položené lokality), nakonec se stejně vždy dostaneme k jednomu faktoru. K neúprosným pravidlům kapitalistického trhu. A k tzv. financionalizaci bydlení, kterou bychom mohli stručně charakterizovat jako změnu v nahlížení na bydlení, ze kterého se místo prostředku pro uspokojení základních lidských potřeb stává investice, která se bude stabilně a krásně zhodnocovat.

CYKLOPRUHY, BARBER SHOPY, NEBO ZAPLIVANÉ PUTYKY?

Pro někoho je změna města pozitivní: ulice jsou uklizenější, přibývá cool podniků, farmářských trhů nebo cyklopruhů, zraky bohatších neuráží pohled na lidi na okraji společnosti. Pro jiného znamená příchod spekulantů a zničení kulturní diverzity a autentičnosti čtvrti. Záleží, na jakém okraji vlastnického spektra se nacházíte: vlastníci nemovitostí se naopak mohou těšit, že hodnota jejich budov, pozemků nebo bytů utěšeně roste.

Zajímavý je pohled na gentrifikaci a rasismus. Z případů ze zahraničí víme, že jsou propojené: například když se v roce 2005

prohnal New Orleansem hurikán Katrina, kvůli kterému musela své domovy opustit téměř polovina tamních obyvatel (cca 250 000 lidí), mnuli si developeři a politici ruce. Místo toho, aby umožnili vysídleným lidem návrat, rozposílali je do jiných měst. A pro další příklady nemusíme jít daleko: Karlín býval vždy dříve romský a teprve po povodních se začal měnit v dnešní vybělenou kancelářskou čtvrt – pro stávající obyvatele povodní poškozených domů se prostě nehledalo místo v té samé čtvrti a místo toho se čekalo na lukrativnější nájemníky a obyvatele.

SÁM NEJSI NIC

S tím vším se pojí otázka, zda a jak lze proti postupující gentrifikaci bojovat. Jak zaručit, abyste se vy nebo váš hausprojekt nestali hřebíčkem do rakve své čtvrti?

Jistě by se dalo zapálit pár pečlivě vybraných aut, aby střední vyšší třída viděla, že pro jejich vyvonené bouráky v tomto sousedství není místo. Občasné výstřel z plynové pistole na dvorku také může vyděsit ty, kteří by rádi zapustili kořeny v téhle klidné a doposud dostupné čtvrti. Jedno populární video doporučuje strategické rozmísťování odpadků, graffiti nebo psích hovínek. Konec vtípků.¹

Bohužel je to frustrující, ale výrazná změna v oblasti bydlení přijde jediné ruku v ruce se společensko-ekonomickou změnou. A co mezitím? V rejstříku tradičnějších politických organizací je více nástrojů: od kampaní proti privatizaci přes lobbování za zákony zaručující dostupné bydlení až po volbu těch správných politiků. Pro antiautoritářské kolektivy nebo jedince platí jediná, trochu otřepaná, ale stále funkční rada: organizuj se. Sám nejsi nic, a to platí i v tomto případě. Poznejte své sousedy, zajímejte se o to, co se okolo vás děje.

Příkladem úspěšného komunitního boje může být ostravská Bedřiška, londýnská koalice nejrozličnějších radikálních skupin Radical Housing Network nebo slavné španělské hnutí proti evikcím. Například na letošní Vzpurné Praze, kam byli pozváni nájemníci z iniciativ Moje Písnice, Snesitelné bydlení v centru Prahy nebo Ferona – proti bezohlednému developmentu, mohl každý vidět, jak pestré mohou aliance občanů být a že boj proti developerům a kapitálu nutně nemusí být předem prohraný.

Poznámka:

¹ Kdo si myslí, že osoba, která tento článek napsala, vybízí k násilí proti majetku nebo lidem, je neskutečně hloupý nebo si potřebuje vykápat činnost při chytání nebezpečných levicových extremistů. Tak tomu totiž není.

Rozhovor s členy a členkami kolektivu Sdílené domy, který se jako první snaží realizovat projekt inspirovaný zahraničními hausprojekty v našich poměrech.

Můžete na úvod stručně představit váš kolektiv?

Náš kolektiv v současnosti tvoří deset lidí různého věku i zaměření. Dali jsme se dohromady původně jako parta lidí, která chtěla bydlet spolu, to bylo asi před osmi lety. Už od začátku nás inspiroval německý model Mietsbüusersyndikatu (MHS, Svaz nájemního bydlení), síť, která v současnosti sdružuje už přes sto projektů komunitního sdíleného finančně dostupného bydlení. A po celou dobu fungování kolektivu je naším hlavním cílem vytvořit podobnou síť sdílených domů i v Česku. Domy by měly být ve společném vlastnictví družstva a sítě, bydlení v nich bude nájemní a z nájmu se budou splácet úvěry a přímé půjčky, za které se dům koupil. A samozřejmě je naším cílem koupit si sdílený dům a společně v něm bydlet. Fungujete tedy už relativně dlouhou dobu, dům ale ještě nemáte, v jaké jste teď fázi?

I když to tak nevypadá, během těch let fungování kolektivu jsme udělali celkem dost práce. Vzhledem k tomu, že u nás podobné projekty nejsou, musíme celý systém v podstatě vymýšlet od začátku. Můžeme se sice v otázce fungování podobné sítě inspirovat u zmíněného MHS, ten ale funguje na úplně jiném právním pozadí. U podobné sítě je zásadní zajistit, aby dům, který v rámci kolektivu koupíme, v podstatě zmizel z realitního trhu a zabránilo se tak spekulacím s ním. Musí tedy být nemožné ho prodat nebo ho jinak „komercializovat“ – třeba v něm místo finančně dostupných bytů udělat kanceláře nebo módní obchody a těžít z nájemného. Během uplynulých dvou tří let jsme proto pracovali na stanovách, které by tohle zajistily, a hledali jsme, jaká právní forma by pro nás byla vhodná. Nakonec jsme se rozhodli pro sociální družstvo, a to jsme taky letos založili. I když se to zdá jako pouhá formalita nebo uspokojení byrokratického molochu, mělo by to do budoucna zajistit, že domy v rámci naší zamýšlené sítě budou opravdu sloužit lidem, a ne kontům spekulantů. Bez hotové právní formy jsme taky ještě nemohli hledat vhodný dům – banka by nám nepůjčila, realitky na to taky koukají jinak, když se baví s oficiálním družstvem, nebo za nimi přijde banda nadšenců.

V současnosti tedy pomalu začínáme hledat objekty, které by byly pro náš kolektiv vhodné. Vznikli jsme s tím, že chceme bydlet v Praze. Situace s realitami je tu ale natolik pokroucená, že nás to možná donutí trochu své plány pozměnit a minimálně první dům koupit někde mimo Prahu. Zatím je to ale otevřené.

Vymezuje se nějak váš kolektiv, co se týče politického přesvědčení, nebo k vám může každý?

Velká část našeho kolektivu pochází z antiautoritářského prostředí, část z nás má anarchistické přesvědčení. Jako kolektiv se snažíme fungovat co možná nehierarchicky, vymezujeme se proti sexismu, rasismu a dalším druhům útlaču. Tyhle názory proto musí sdílet i případní zájemci nebo zájemkyně o členství.

Jak se tyhle postoje a názory projevují ve fungování vašeho kolektivu?

Fungujeme podobně jako další antiautoritářské kolektivy na principu rovného hlasu. Snažíme se na schůzkách dát prostor všem, i těm, kdo třeba nejsou ve svém projevu zrovna průrazní a hlasití. Zároveň se s tímhle přístupem a politickým pozadím snažíme seznamovat nové členy a členky, kteří by to měli ideálně sdílet také, případně by měli být ochotní to akceptovat a postupně přijmout. Zní to možná trochu sektářsky, ale vzhledem k tomu, že spolu chceme sdílet dům, je třeba brát v potaz i to, že spolu budeme trávit hodně času a řešit hodně věcí. A je náročné kromě konfliktu vycházejícího z běžného soužití řešit ještě ideologické problémy s někým, kdo si třeba myslí, že by se vládnutí a rozho-

dování mělo nechat jen silnějším jedincům. Sice to občas znamená, že mezi sebe nevezmeme každého nebo že náš přístup a politické pozadí může někoho odradit, zatím jsme ale přesvědčení, že se to v budoucnu bude hodit.

Co se vám za dobu fungování už povedlo a co byla naopak největší překážka?

Jak už jsme říkali výše, velký milník jsou hotové stanovy. Vytvořit je tak, aby odpovídaly současnému zákonu o obchodních korporacích, bylo zdoluhavé a namáhavé, takže to byla i největší překážka. Konzultovali jsme je s několika právníky, včetně jednoho z autorů tohoto zákona, a během procesu jsme museli změnit i samotnou družstevní formu. Nakonec jsme se rozhodli pro sociální družstvo, samotná praxe však potvrdí, jestli je tato forma nejvhodnější.

Další překážkou je zmiňovaná cenová situace v Praze. Uvidíme, jestli se s tím prostě smíříme a pokusíme se sehnat to neuvěřitelné množství milionů, které by dům stál, nebo se Prahy vzdáme a koupíme dům třeba na severu Čech, kde podobný objekt může stát i desetkrát méně (!). Znamenalo by to i to, že bychom ho mohli splatit o hodně rychleji a nemuseli bychom pořád řešit, kde vzít peníze. V současnosti to v naší skupině řešíme a zjišťujeme, kdo z nás by byl ochotný z Prahy odejít, a kdo ne. Zároveň pokukujeme po vhodných městech, řešíme třeba i to, jaká tam je politická situace nebo kulturní scéna. Zatím jsme absolvovali jeden společný výlet, byli jsme na průzkumu v Ústí nad Labem, kde jsou ceny nemovitostí opravdu řádově nižší než v Praze.

Problémem taky je, že už jako kolektiv fungujeme relativně dlouhou dobu. A i když celou tu dobu pořád na něčem pracujeme, může se někdy zdát, že se k cíli rozhodně neblížíme. Občas tak zažíváme menší či větší vyhoření. Navíc jsme ještě nedosáhli žádného hmatatelnějšího výsledku, naším největším úspěchem jsou zmiňované stanovy, což je ale pro mnoho lidí jen podružná věc, která je spíš vedlejším efektem shánění domu.

Abychom jen nenadávali, musíme vyzdvihnout naše mezinárodní kontakty. Spolupracujeme s německým MHS, který systematicky pomáhá novým projektům a sítím i ze zahraničí. Taky jsme ve skupině MOBA, která sdružuje východoevropské projekty usilující o dostupné sdílené bydlení. To je pro nás obzvlášť přínosné, protože naše situace, ať už co se týče politické situace v zemi nebo finančního zajištění, je podobnější třeba Maďarsku nebo Slovinsku než Německu, kde peníze bývají často ten nejmenší problém.

Na dobu svého působení jsme taky pořádali celou řadu diskusí a setkání a do mnoha debat jsme zváni jako hosté. Vypíchnout bychom mohli naši malou tour po České republice s filmem *To je náš dům!*, který pojednává o hausprojektech v Německu. Na ně vždy navazovala diskuse. Navštívili jsme takto Brno, Plzeň, Liberec a jedno promítání jsme dělali v pražském CAMPu. Součástí tohoto projektu byla i úspěšná mezinárodní konference s našimi kamarády z Maďarska, Německa a Rakouska, která se konala na podzim 2018 na Fakultě architektury ČVUT. Aktuálně připravujeme setkání s našimi partnery ze sítě MOBA v Praze, jehož součástí by měla být i veřejná diskuse. Na našem facebookovém profilu najdete víc informací o našich veřejných akcích.

Vášim cílem je koupit dům, co všechno předtím musíte ještě udělat? V podstatě už teď můžeme hledat vhodné domy. Ve chvíli, kdy dům najdeme, začne ten pravý frmol – v době, kdy nám ho realitka rezervuje, budeme mít pár měsíců na to, abychom sehnali peníze. Naším plánem je celkovou částku složit z úspor členů kolektivu, z úvěru od banky a z přímých půjček. To jsou půjčky na menší částky, které si půjčíme od „obyčejných“ lidí, kteří mají našetřené

nějaké peníze a úplně nevědí, co s nimi. Samozřejmě by si je mohli uložit do banky, ale my jim dáme lepší úrok než v bance. Ten bude zároveň nižší než úrok, který by nám banka poskytla, kdybychom si půjčili peníze od ní. A také budou moct vložit peníze do projektu, který je jim třeba sympatický. Situace výhodná pro obě strany, skrze ni ještě navíc obejdeme banku (aspoň částečně).

Čeká nás tedy koloběh propagace našeho projektu a oslovování lidí, kteří by nám mohli půjčit peníze.

Hodně se to tedy točí kolem peněz. Může se nakonec stát, že si řeknete, že peníze nesmrdí, kdyby vám je nabídl někdo „pochybný“? A naopak – co kdyby se k vám chtěl někdo přidat, ale žádné úspory nemá?

Naneštěstí hrají peníze v našem projektu opravdu klíčovou roli. O tom, že si necháme dům zaplatit nějakým miliardářem nebo že na něm bude viset cedulka „placeno z fondů EU“, padlo už nespočet vtípů. Zároveň hledáme možnosti, jak získat peníze tak, aby to pro nás bylo co nejjednodušší, a v případě koupě domu v Praze se jedná o částky, ze kterých některým z našich členů a členek jde dodnes hlava kolem. Co se týče pochybných „sponzorů“, je otázka, co si pod tím kdo představí. Kdyby nám měl prachy dávat Křetinský, je jasné, že nad tím ani nepřemýšlíme. Třeba v rakouském Linzi, kde vznikl první projekt (Willi*Fred) v rámci tamní hausprojektové sítě HabiTat, natrefili na majitele nemovitostí, který prošel spirituálním zážitkem a rozhodl se konat „dobro“. V jeho případě to tedy neznamenal odjet do uprchlického tábora nebo jít vařit jídlo do azyláku, ale kolektivu rakouského hausprojektu prodal jeden ze svých domů s malou slevou a místo třech měsíců jim rezervaci protáhl na šest, takže měli víc času sehnat na koupi domu peníze. Na takovýhle „zázrak“ sice nespolehnáme, ale po náročné schůzce u třetího piva každý rád hledá co nejjednodušší, i když občas pohádkové řešení. Pokud by se ale něco takového stalo a my měli zvažovat takovou možnost, určitě by to nebylo lehké rozhodování. V kolektivu se každopádně shodneme na tom, že nejdůležitější pro nás je, aby byl projekt skutečně nezávislý a autonomní. To je hranice, kterou rozhodně překračovat nechceme.

Co se týče úspor našich členů, v ideálním případě by bylo fajn, aby každý do projektu něco vložil, máme to i v základních podmínkách členství, ale stejně jako ostatní pravidla to není nic neměnného. Uvědomujeme si, že by bylo nanejvýš trapné dělat finančně dostupné bydlení a podmiňovat ho plnou matrací bankovek. Ani my nemáme všichni našetřenou obrovskou sumu peněz, někdo má míň nebo i nic, někdo víc. Snažíme se však rozložit riziko, které s sebou nese situace, kdy někteří členové a členky mají výrazně větší úspory než ostatní, a v případě totálního průseru a krachu projektu (se kterým počítáme jen jako s nejkatastrofičtějším scénářem) by měli větší ztráty než ti, kdo do něj nedali nic. Od antiautoritářského kolektivu zní takhle ekonomičtina asi celkem paradoxně, co? O penězích se nemluví zrovna příjemně, leckdy se tomu v kolektivu vyhýbáme, ale aspoň základní debatu je třeba mít vyřešenou. Jedno je jisté – nikoho neodmítneme kvůli tomu, že by měl prázdné konto.

Co můžete jako kolektiv nabídnout veřejnosti? Na FB sbíráte peníze od lidí, a určitě někoho napadne, proč by jiným lidem přispíval na bydlení.

Naším cílem není jen si sobecky zajistit bydlení pro naše potřeby. Samozřejmě nějaký dům, kde budeme bydlet, koupit musíme, a na to určitě peníze potřebovat budeme. V domě však kromě klasického bydlení plánujeme i veřejné prostory, kde se budou konat různé akce pro veřejnost, samozřejmě s ohledem na to, jaký prostor zrovna najdeme. Kromě toho by měl být tenhle první dům i základem pro celorepublikovou síť sdílených domů. Dalším kolektivům se stejným záměrem budeme moct nabídnout naše zkušenosti, můžeme jim poskytnout hotovou právní strukturu, můžeme se v rámci sítě navzájem podporovat, a to nejen finančně. V ideálním případě by si měla mít i vlastní solidární fond. Členové sítě do něj po vzoru německého MHS budou měsíčně přispívat spolu s nájemným, výše příspěvku se bude měnit s ohledem na to, kolik půjček už kolektiv splatil. Z fondu se pak můžou podporovat nové vznikající projekty. Solidární fond sice budeme mít hned od začátku, ale zprvu do něj budeme odvádět spíš menší částky. Abychom měli takovou částku, ze které bychom mohli výrazným způsobem finančně podporovat další projekty, bude se muset naše síť ještě trochu rozrůst.

Fungujete už dlouho a konkrétní dům je stále daleko. Nebojíte se frustrace, vyhoření nebo rozpadu kolektivu v případě, že něco dostupného nebude možné dlouho najít?

Ano, to je určitě riziko. Myslíme si ale, že náš kolektiv je za tu dobu užasne stmelový a zvyklý se nevzdávat, pokud se objeví překážky.

Důležitá je ale péče: shodli jsme se na tom, že se nemůžeme scházet pouze jako pracovní kolektiv, ale také jako parta kamarádů, a že stejně důležité jako makat na našich cílech je trávit spolu čas – ať už na pivu, na koncertě, při společné večeři nebo na výletě. Stejně tak důležité je mluvit o tom, co nás v kolektivu motivuje nebo nás štví.

Komunitní bydlení a družstevnictví u nás má poměrně bohatou tradici, navazujete na ni nějak, případně se vůči ní vymezujete?

Určitě na ni v mnoha ohledech navazujeme, tradice družstevnictví je u nás opravdu dlouhá, první družstvo na světě bylo založeno v roce 1844 v anglickém Rochdaleu, a už v roce 1847 byla v Praze založena první družstevní organizace, Pražský potravní a spořitelní spolek. Vyhovuje nám také, že družstva byla postavená na demokratických principech, samosprávě, solidaritě a vzájemné pomoci, kromě toho máme i praktické důvody: družstva jsou například lépe přijatelná pro banky a máme možnost připravit si svoje vlastní stanov.

Díky této dlouhé tradici v Česku máme obrovskou výhodu oproti našim kamarádům a kamarádkám z některých jiných postkomunistických zemí, kde kolektivy, jako je ten náš, možnosti družstevnictví teprve objevují a musí se potýkat například s nedůvěrou bank, které těmto projektům nejsou ochotné půjčovat peníze. Popularitu družstev ukazuje i zájem jiných kolektivů o tuto formu spolupráce: na družstevních principech funguje například Sociální bistro Střecha v Praze nebo Tři ocásci v Brně.

Zároveň se ale oproti klasickým bytovým družstvům v něčem vymezujeme. Největším rozdílem je to, že bytová družstva jsou rozdělená na podíly, které někdy mohou být převedeny do osobního vlastnictví, mohou se převádět nebo prodávat. Náš model nic takového neumožňuje. Domy jsou ve společném vlastnictví, které brání rozprodeji bytů i jejich komercializaci. Další podstatnou věcí je, že komunitní aspekt se ve většině bytových družstev odbývá jednou za čas členskou schůzí. A to nám nestačí.

Nabíráte ještě nějaké členy? Jak se k vám lidé můžou přidat?

Členy pořád nabíráme, dopředu ale každému říkáme, že než budeme mít dům, je před námi pořád ještě kupa práce, kterou je třeba udělat, a tak nestačí jen to, aby člověk chtěl bydlet komunitně. Podmínky přijetí můžou někomu připadat přísné, po lidech chceme, aby něco dělali, což pro někoho nemusí být úplně příjemné.

Setkali jste se už s podobnými pokusy u nás?

Ano, už od devadesátých let se různé skupiny snaží realizovat různé typy komunitního bydlení – od baugruppe, která je spíš doménou zajištěných, přes žití ve squatech, komunitní bydlení v pronajatých domech až po něco, co se hodně podobá našemu modelu. O ten se pokoušeli naši soudruzi z anarchistických kruhů, a i když udělali velice úspěšnou benefici v berlínském Köpi, o mnoho dál se bohužel nedostali. Komunitní bydlení v pronajatých nemovitostech může fungovat (a také v některých případech funguje) velice dobře, ale obyvatelé těchto projektů jsou vystaveni libovůli pronajímatele, který se může po vypršení smlouvy snadno rozhodnout pro jiné využití svého bytu či domu. Momentálně se nám ozývají lidé z Brna nebo z Ostravy, kteří se zajímají o podobný model: je velice vzrušující vidět, jak se naše myšlenka šíří dál a jak inspiruje ostatní aktivní lidi v Česku. V lednu plánujeme otevřenou schůzi, na které se můžou přijít podívat všichni, kteří se chtějí o tématu dozvědět víc.

Určitá propagace vašeho projektu už před časem proběhla médií.

Co bylo jejím účelem a jaký byl ohlas?

Ano, jednalo se o jakési první vlaštovky zájmu médií o nás, cílenou kampaň na získávání podpory a například přímých půjček budeme teprve rozjíždět. Účelem bylo informovat veřejnost o tom, že v bydlení existuje alternativa a že se jí snaží být náš projekt. Co se týká ohlasů, setkáváme se především s pozitivními reakcemi, lidé nám fandí a zajímají se o to, co děláme, případně o možnosti zapojení nebo podpory. Jsou zde i lidé skeptičtí, kteří nevěří, že zvládneme náš projekt realizovat, ale těm chceme ukázat, že když opravdu napneme síly, možné to je.

KDO PO SOBĚ ZASE NEUMYL NÁDOBÍ?

SDÍLENÉ DOMY

Kromě prostoru můžete sdílet i věci. Proč by každý měl mít svou žehličku, varnou konvici nebo vrtačku, když vám na dům stačí jedna nebo dvě? Výhodou může být i sdílení úkolů potřebných pro chod domu jako úklid nebo údržba, společné vaření nebo jenom to, že když vám není zrovna do smíchu, je velká šance, že ve společenské místnosti bude někdo, kdo vám zvedne náladu.

Společné bydlení si ale rozhodně neidealizujeme. I obyvatelé hausprojektů jsou totiž lidi, mají své návyky, zlovyky, potřeby nebo třeba jen občas špatný den. Ve větším počtu obyvatel je samozřejmě pravděpodobnější, že si nemusíte sednout úplně s každým a v každém kolektivu se najdete témata, která při plénu určitou část osazenstva nadzvednou ze židle. Kolektivy však s touto stránkou soužití počítají.

KOLEKTIV JE ZÁKLAD

Kolektiv se nezjeví v novém domě jen tak z ničeho. Už před koupí domu spolu jeho členové a členky úzce spolupracují a navazují bližší vztahy. Konflikty mohou samozřejmě nastat už před koupí domu, kdy je jejich řešení mnohdy snazší kvůli tomu, že za kolektivem nestojí „závazek“ v podobě nemovitosti, na niž se při konfliktech musí ohlížet. Je víc než užitečné probírat v kolektivu řešení konfliktů ještě předtím, než nastanou. I když to zní jako paranoia, jde spíš o realistické předvídání založené na pozorování fungování kolektivů před vámi. Je víc než jisté, že k nějakým rozepřím dojde. A sami jistě uznáte, že ve chvíli, kdy se konflikt řeší a jeho účastníci a účastnice jsou zavaleni emocemi, bude těžké najít objektivní řešení, jež by vyhovělo oběma (nebo všem) stranám. Samozřejmě předem nebudete vymýšlet všechny možné scénáře, ale podle vzoru ostatních hausprojektů lze vypracovatustr, podle něhož lze postupovat.

Stejně tak je užitečné vyjasnit si dopředu ideová stanoviska, abyste pak namísto tvorby kampaně na shánění přímých půjček nestrávili celou dobu, po kterou budete mít rezervovaný dům, zdoluhavými debatami, jestli náhodou není moc neradikální vzít si úvěr v bance.

O konfliktech je dobré hovořit co nejdřív, nenechávat je „vyhnít“. Může k tomu sloužit třeba pravidelný prostor na plénech, jako to dělají v hausprojektu 4-Häuser-Projekt v Tübingenu: „Osvědčilo se nám, že jsme pravidelně v různých formách vyhradili prostor pro vyjádření nespokojenosti a pro diskusi o konfliktech. Přitom jsme na začátek každého pléna zavedli „emo kolečko“, případné připomínky jsme házeli anonymně do krabice, při složitějších konfliktech jsme využívali po zvážení externí moderace/poradenství, vedli jsme specializované rozpravy v plénu. Stejně tak jsme realizovali dny, kdy jsme pracovali na našem projektu s pomocí různých metod tak, aby byl důležitým tématům vždy věnován dostatečný prostor.“

Mnohé konflikty může pomoci vyřešit zmiňované zapojení třetí, nezávislé strany. Nezáúčastněný pozorovatel může pomoci vnést do situace objektivní hledisko, které obě „soupeřící“ strany vzhledem k trávající při pomalu ztrácejí.

V Německu funguje skupina ModeM, která se přímo pomocí s řešením konfliktů v hausprojektech zabývá: „Nabízíme skupinám jakýsi doprovod při řešení jejich vnitřních konfliktů a zásadních otázek. Skupinám často pomůže už jen to, že uspořádání tohoto procesu přenesou na někoho jiného, a mohou se tak soustředit na faktický obsah. Při naší práci skupinám poskytujeme podporu

Hausprojekty jsou jedním z řešení současné krize bydlení. Podívejme se ale na praktickou část tohoto typu soužití. Jak to vlastně funguje na denní bázi? Jako každé společné bydlení sdílený prostor přináší celou řadu výhod, stejně tak je však třeba počítat s konflikty a třením, jež s sebou každá větší skupina lidí přináší.

v procesech rozhodování a umožňujeme reflektovat vzorce a role ve skupinách. Vycházíme při tom z různých koncepcí a metod. Jedním z nejdůležitějších způsobů řešení konfliktů s pomocí třetí osoby je mediace. (...) Témata, kvůli kterým se na nás skupiny obracejí, jsou rozmanitá: může se jednat o rozdělení rolí ve skupinách, způsob vystupování, solidární spolubytí a/nebo soužití či sebeidentifikace skupin (společné ideové stanovisko), ale také řešení konkrétních konfliktů týkajících se například rozhodnutí ohledně stavebních prací a podobně.“

Pokud chcete nahlédnout do několika německých hausprojektů sdružených v rámci Mietshäusersyndikatu, podívejte se na film *To je náš dům!* Na YouTube kanálu Sdílených domů ho najdete s českými titulky.

ABY BYLI VŠICHNI JAKŽTAKŽ SPOKOJENI

O výhodách a nevýhodách bydlení v hausprojektu pojednává i rozhovor se členkami projektu Staatschloss v německém Erfurtu, jehož zkrácenou verzi přinášíme:

Můžete představit váš kolektiv?

Jsmeme poměrně pestrá skupina lidí, máme mezi sebou dvacátníky i lidi přes padesát, manžele, svobodné lidi s dětmi. Někdo si přeje samostatný byt, někdo chce bydlet ve sdíleném bytě. Někdo chce mít okno přímo do ulice, někdo do dvora. A to jsou všechno věci, které musíme v rámci kolektivu vyjednávat.

Není to náročné?

No jasně, najít řešení, se kterým budou spokojeni všichni, je někdy neuvěřitelně namáhavé. Ale už rok to takhle v našem domě vedeme. Nejsme však jen skupinka lidí, která bydlí v jednom domě. Jsme spíš solidární nehierarchické společenství.

Co si pod tím představíte?

To znamená, že se rozhodujeme na základě konsenzu, a ne podle principu většiny. Každý týden máme plénum, kterého se účastní všichni, kdo mají čas. Tam rozhodujeme o všech možných věcech, například o tom, jaké prostory v domě jsou kuřácké nebo jestli si spolu zase vyrazíme na výlet. Neznamená to však, že by u každého rozhodnutí musela platit stoprocentní shoda na tom, že je to super. Cílem je, aby s rozhodnutím byli všichni jakžtakž spokojeni. Zároveň se snažíme, aby byli všichni zapojeni a aby se tak zachovalo skupinové fungování. Kdyby se nějaké rozhodnutí, třeba rozpis úklidu, odsouhlasilo jen dvěma hlasy ze čtyř, názor druhé poloviny se nereflektuje, a tak by se mohli cítit přehlíženi. To je přesně to, co nechceme, a tak o takových věcech musíme ještě dlouho diskutovat.

Funguje to?

Párkrát už jsme došli do situace, kdy bylo vysloveno „veto“, kdy někdo řekl, že tohle je pro něj přes čáru. V takovém případě je celý návrh smeten ze stolu a musíme hledat nové řešení. A to se párkrát povedlo a párkrát ne, tak to prostě chodí.

To, co praktikujete u vás, by mohlo být vzorem demokratického jednání pro každou rodinu...

Hotně o těchto věcech přemýšlíme. Řešíme, kde je problém nebo o co v tomhle „boji“ vlastně jde. Musíte konflikty řešit. Jinak se ještě prohloubí.

... jako třeba věčný problém, kdo zase neumyl nádobí?

Ano, to je všední téma snad v každém sdíleném bydlení. Kdo naposled kupoval toaletní papír? A kdo ho ještě nekupoval vůbec? To je ale běžné a řeší se to opravdu na každém hausprojektu.

Kolik lidí u vás sdílí kuchyň?

V současné době ještě pořád stavíme, a tak jednu kuchyň sdílí devět dospělých. Dvě rodiny ale mají kuchyň samostatnou.

Devět?

Máme tu dva sporáky vedle sebe. Když je tu frmol, občas si doslova vyrazíme talíře z rukou, ale daří se nám kuchyň udržovat víceméně uklizenou. Často se stává, že přijdete domů a někdo vás rovnou zve ke stolu, protože si toho uvařil moc. To je výhoda sdílené kuchyně. Nebo to aspoň za výhodu považuju já. Neznamená to ale, že hned jak se přestěhujete do sdíleného bydlení, budete hned se všemi za dobře. Časem však překonáte i to, že někteří spolubydlíci mají zvyky, které vám do té doby připadaly zvláštní.

A taky je super, když se po dovolené vrátíte domů, a od pěti lidí tam uslyšíte, že je super, že jste zase zpátky. To se vám v prázdném bytě nestane.

Až budete mít rodinu, dokážete si představit bydlet podobným způsobem?

No jasně. Pro děti je určitě obohacující, když si zažijí bydlení v takovém společenství, když vidí, jak se lidé můžou podporovat navzájem. Pro hodně lidí to je každodenní problém – jak se organizovat, když mají děti.

A je uklidňující vědět, že máte pár lidí, na které se můžete spolehnout.

DROBKY NA STOLE

O tom, kde začít, když se rozhodnete založit hausprojekt, kde najít potřebné kontakty, a co před vámi všechno leží, je *Brožura o hausprojektech*, kterou vydaly Sdílené domy. Najdete ji na jejich webových stránkách. Konfliktům se věnuje mimo jiné následující ukázka, popisující, jak se drobky od snídaně na kuchyňském stole mohou stát předmětem (nejen) politických debat.

Nekompletní seznam možných zdrojů konfliktů:

- Drobky od snídaně na kuchyňském stole.
- Odlišné nároky ohledně drobků od snídaně a kuchyňského stolu.

- Odlišná očekávání ohledně debat o drobkách od snídaně.
- Odlišné chování při konfrontaci kvůli konfliktům týkajícím se drobků od snídaně.

• Diskuse o kontextu „drobkové situace“: Jsou drobky od snídaně politické už jen proto, že leží na společném stole? Jak politický je osobní život?

- Komu vlastně patří stůl? A dům, ve kterém stůl stojí?
- Možná jsme jako projekt selhali, když řešíme (už jenom) drobky od snídaně...

• Kdo ze skupiny má na starosti diskuse o drobkách od snídaně? A kdo postavil kuchyňský stůl?

• Za jakých okolností drobky vlastně vznikly? Možná je tam nechaly děti (a kdo má vlastně za úkol vychovávat je?)

• Nikdo nevidí, že já po sobě drobky každý ráno uklízím. A uklízím i drobky po ostatních.

- A přitom si pískám Internacionálu!
- A vůbec, uklízet drobky od snídaně je v naší společnosti považováno za ženskou reprodukční práci. To bys konečně měl uznat, a ne jenom mluvit o stolech a domech.

• „Drobky od snídaně“ mi připadají jako dobrý bod do agendy schůze. Měli bychom si vyjasnit, jak se k nim obecně stavíme.

• Ty vole, ne, už zase schůzování?! Stejně na schůzích jenom žvaníme a vlastní usnesení nakonec nedodržujeme.

• A stejně je už teď jasný, kdo ty drobky vytáhne a kdo pak řekne něco proti tomu a komu to bude jedno, protože už nechce nic řešit. A nakonec zase budeme diskutovat o tom, jestli ve falešném životě může existovat něco dobrého.

• O drobkách ze snídaně jsme toho už opravdu namluvili dost. Měli bychom se znovu věnovat něčemu důležitějšímu. Musíme se zase podívat dál než jen na okraj našeho kuchyňského stolu.

• Možná bychom měli zahrnout výsledky diskusí o drobkách od snídaně do našeho textu o sebeidentifikaci (jestli se nám ho povede konečně dopsat).

• Fakt už na to nemám sílu. Jestli ty nekonečný diskuse o drobkách od snídaně brzo skončí, tak skončím já!

- A nastěhuju se do 2+kk s balkonem a výhledem na park.
- A tomu říkáš selhání?

Pár slov o právní struktuře systému Sdílených domů

Hlavní cíl v Německu působícího Syndikátu nájemních domů (Mietshäuser Syndikat) stejně jako jeho začínající české obdoby Sdílených domů je vcelku prostý: podpořit nehierarchické kolektivy ve vykupování konkrétních nájemních a jiných domů z trhu s nemovitostmi, nabídnout jejich prostřednictvím finančně dostupné samosprávně organizované nájemní bydlení a postupně tento model dále solidárně rozšiřovat. Za svoji více než čtvrtstoletí trvající existenci se Syndikátu nájemních domů podařilo vyvinout unikátní systém s celou řadou důležitých mechanismů a pravidel, které mají zaručit naplnění tohoto cíle. Sdílené domy se rozhodly jít stejnou cestou a všechny tyto důležité mechanismy zachovávají i ve svém modelu. Zatímco myšlenky a principy jsou v obou případech v podstatě totožné, možnosti jejich ukotvení skrze existující právní mechanismy jsou v obou zemích poměrně výrazně odlišné. I proto se Sdílené domy rozhodly mechanicky nekopírovat existující právní strukturu z Německa, ale naopak vyvinout strukturu novou, která by více odpovídala českému právnímu, sociálnímu i ekonomickému uspořádání.

S PRÁVEM PROTI TRHU SDÍLENÉ DOMY

V kontrastu s německým systémem, který využívá kombinaci společnosti s ručením omezeným a spolků, bylo vzhledem k dlouhé a hluboké tradici družstevního bydlení v českých zemích, stejně jako v zavedené spolupráci mezi družstvy a bankami od počátku v plánu využít v systému Sdílených domů kromě právní formy spolku rovněž družstvo. Hledání vhodné družstevní právní formy se oproti původním optimistickým očekáváním postupně vyvinulo v několikaletý proces se stovkami hodin rešerší, spoluprací s šesti různými právníky a právníčkami a neustálým narážením na slepé uličky českého právního řádu. Postupně bylo upuštěno jak od klasického bytového družstva, tak od tzv. „obecného“ družstva, neboť ani jedna z těchto forem neumožňovala aplikovat bezesbýtku všechny nezbytné mechanismy zaručující nekomerční a trvalý charakter jednotlivých hausprojektů. Jedinou použitelnou právní formou se tedy nakonec ukázalo být sociální družstvo, které se svým účelem a obsahem nejvíce shoduje s cíli a principy Sdílených domů, a ke kterému se navíc váže řada pravidel ztěžujících či dokonce znemožňujících jeho komercializaci či zneužití. Vyvrcholením

zatím úspěšného boje s právním šimlem bylo založení prvního sociálního družstva První vlašťovka na jaře 2019 a spolku Sdílené domy na podzim roku 2017.

Systém Sdílených domů tedy využívá kombinaci dvou právních forem: spolku Sdílené domy, který celý systém zastrešuje a plní funkci garanta trvalé nekomerčnosti všech jednotlivých hausprojektů sdružených v síti Sdílené domy, a sociálních družstev, která reprezentují vždy jeden konkrétní hausprojekt, tedy kolektiv a jeho dům.

Jednotlivá sociální družstva jsou plně autonomní v rozhodování, rozhodují si sama o přijímání nových členů, podobě, opravách a všech dalších důležitých i méně důležitých aspektech realizace a provozu svých domů s výjimkou jejich prodeje a využití ke komerčním účelům. Byť se systém Sdílených domů snaží fungovat na principech co možná největší nehierarchičnosti a horizontálního způsobu rozhodování, bylo zde nutné učinit ústupek právnímu řádu ČR, který udává povinnost mít v družstvech předsedu a předsavenstvo. Avšak i ti jsou společně i jednotlivě přímo zodpovědní členské schůzi, tj. celému kolektivu konkrétních hausprojektů, který má vždy hlavní a poslední slovo. Právní systém tedy do velké míry umožňuje ve stanovách přiblížit principy fungování družstva zavedené praxi nehierarchických autonomních kolektivů.

Druhým stavebním kamenem systému je spolek Sdílené domy. Coby zakládající člen musí být přítomen ve všech družstvech sítě

a disponuje vždy čtvrtinou všech hlasů. To je dostatečně málo na to, aby nebyla nezbytně nutná jeho účast na všech členských schůzích, ale zároveň dost na to, aby nebyl možný prodej majetku družstva bez jeho souhlasu – zabraňuje tedy možnému zneužití kolektivně nabytého majetku družstva. Pro dovršení kruhové vzájemné se kontrolující struktury jsou všichni členové družstev sdružených v síti Sdílené domy zároveň členy spolku.

Systém sítě hausprojektů je v současném společensko-ekonomickém uspořádání, kdy musí každý dům či pozemek někdo vlastnit, uměním možného. Jeho průběžným cílem je budovat a posilovat netržní vztahy mezi konkrétními lidmi „tady a teď“ v jednom konkrétním hausprojektu a posouvat společnost k netržnímu způsobu myšlení a organizování se za paralelního využívání základního tržního principu, vlastnictví, ve svůj prospěch. Takové hausprojekty není možné tak jednoduše vyklidit, zbořit, či zlikvidovat jejich kolektivy ukončením nájemní smlouvy. Sebelepší právní struktura sice může nabídnout rámec a bezpečnější formu organizování se, nakonec je ale vše hlavně „o lidech“. Systém Syndikátu nájemních domů i Sdílených domů stojí a padá s aktivitou a přesvědčením svých členů a členek o jeho smysluplnosti a ztotožněním se s jeho cíli.

NA VLASTNÍM ZAHŘÁDKÁŘ

O jednom rozhodnutí, o bydlení a komunitním sdílení a o tom, že to má výhody i úskali jako každá životní volba...

Tento článek není o ničem extra revolučním a anarchistickém. I co se týče stránky představ a ideálů, v něm leckdo bezesporu najde věci k rozporování. Píšu o tom, jak jsem se v nedávné době rozhodl ve svém životě ovlivněném anarchistickými myšlenkami udělat něco jiného, než co se dělá „normálně“. A to začít úzce spolupracovat na věcech týkajících se žití a přežití s přáteli. Dát síly dohromady a vyzkoušet to, že společně můžeme být silnější a snad i snadněji si plnit své sny a ideály.

ZÁKLAD

Už jako malému dítěti se mi líbila představa o životě na venkově, produkci vlastních potravin, dělání věcí svépomocí, a především bydlení s přáteli. (Časopis) Existence člověka skoro vždy dotlačí do bodu, kdy se musí rozhodnout, k čemu svůj život směřovat. Jistou představu o možnostech života získanou z encyklopedií o historii lidstva na zemi od počátku až po současnost a z anarchistických ideálů o rovnosti, svobodě a zodpovědnosti jsem měl. Jenže člověk se pak musí rozhodnout přímo tady a teď, jak bude spoluvytvářet historii, od které by rád pokračoval k hezké budoucnosti.

Ze standardizované představy jet v životě sám na sebe, chodit do nějaké práce a bydlet v paneláku jsem cítil nudu a podřizování se vyžadované „normalitě“. Na druhou stranu – realita je složitá a žít v ní stoprocentně podle ideálů asi fakt nejde, zvláště při požadavku udržet si běžný životní standard.

Není to úplně příjemná startovní pozice, když většinu výrobních prostředků ovládají bohatí jednotlivci, kde vy jste jen prostředkem k dosažení většího, až zbytečného, zisku někoho jiného. Namísto toho, abyste byli členy kolektivu, který společně vytváří a ze své práce se spravedlivě těší.

Není příjemné zjistit, že prostředky k bydlení jsou rovněž vlastněny jednotlivci, kterým generují zisk; nebo že když chcete žít na venkově podle vlastních představ, budete se muset jako jednotlivce bankám zavázat k 30 či 40 letům hypotéky, popřípadě je možnost koupit si ruinu, na jejíž opravu vám ovšem už příliš peněz nezůstane. A než se z toho vymaníte, tak už budete staří a na rozvoj života blížícího se našim ideálům bude pozdě.

Pokud mám pojmenovat nějakou formu útlatu, která je u nás nejvíce cítit, tak je to ekonomický útlak. Jedná se o akumulaci kapitálu (v podobě výrobních a dalších prostředků k životu) u jednotlivců sloužících jen jejich zájmům. V zásadě nevidím problém v drobném vlastnění nemovitostí, pronájmu jednoho či pár bytů a například menší truhlářské dílny, malého pivovaru atp. Problém jsou lidé vlastníci desítky či stovky bytů, továrny, telekomunikační a inženýrské sítě, velké agropodniky apod. Tam plyne obrovský zisk do rukou jedinců, namísto aby se méně či více rovnoměrně rozprostřel mezi lidi. Společnost tedy příliš nezískává.

Problém je i myšlení nemalé části lidí, kteří touží být těmi samými boháči a nad dalším nepřemýšlí. Zodpovědnost k rozvoji společnosti směrem k rozloženějšímu ziskům, a tím pádem i moci, je něco, o čem snad mnozí ani nic netuší.

Anarchistické hnutí, aktivismus, plakáty a demonstrace v ulicích jsou fajn. Je třeba představovat jiné myšlenky a tvořit základ trochu jiné kultury. Bohužel se to s každodenním zajišťováním reálných potřeb (jídlo, bydlení, energie, zboží) v dlouhodobějším horizontu moc neprotíná. Když se o těch myšlenkách pak baví člověk s ostatními lidmi, tak mu v lepším případě řeknou, že je to hezký, ale kdeže to prosím tě funguje? A v tom, myslím, tkví ta strašná marginalita celého hnutí. Téměř neexistuje jakýkoliv kapitál, který by se dal k zajišťování našich potřeb s větší rovností dělení zisku využít. Kde jsou domy pro bydlení? Kde je nějaká výroba něčeho? Ne, kapi-

tál v nějakém kolektivnějším vlastnictví tu téměř není. Kapitál sám o sobě neberu v kontextu anarchistických myšlenek jako sprosté slovo. To jsou prostě věci, prostředky, které tu jsou a používají se ke generování zisku, respektive životních potřeb (např. potravin, oblečení), které pak můžou být přerozděleny mezi lidi buď se ziskem pro jednotlivce, nebo si ten zisk může rozdělit kolektiv, či ještě lépe se tak nějak rozprostře mezi celou společnost. A přesun zisku z jedinců rovnou do společnosti (bez kolektivistického mezistupně) asi možný jen tak nebude. Navíc o širší mezilidské spolupráci při využívání kapitálu se toho od kapitalistické společnosti moc nedozvívá.

Pokud chceme, aby se měnilo dnešní společenské fungování, je třeba se soustředit na fungování ekonomiky, na naše ekonomické návyky a prostředí, skrz které žijeme. Cílem musí být výhodnější zajištění si vlastních životních potřeb z ekonomických struktur, které nám vyhovují, jdoucí ruku v ruce s oslabením zisků (a tím pádem i moci) těch nejbohatších jedinců.

PRAXE

Tak jo, z takového uvažování jsem při rozhodnutí koupit si dům s přáteli vycházel.

Kašlat na vše, chceme bydlet na místě, které se nám líbí, a aby to bylo jednodušší, koupíme si dům společně. Udělali jsme to nejednodušší cestou, a to klasicky převodem do osobního vlastnictví. Zabývat se jinou právní formou vlastnění nám přišlo složité a navíc právní forma se dá změnit i v budoucnu.

Hledáním domu jsme strávili asi rok a vyplatí se dát si s tím práci. Po zkušenostech z projektu DVP jsme chtěli takové místo, kde bude mít každý člen možnost vlastního bytu. Dalším požadavkem byl venkov a ideálně samota. Výhoda, aby měl každý možnost „svého“ bytu, tkví v tom, že v případě nějakého ideového rozkolu se přinejhorším změníte v bytovku, takže na tom budete podobně jako předtím v paneláku. V tomhle ohledu jsme vzali v potaz kecy známých o tom, že to nikdy nemůže fungovat.

Spolupráce s dalšími lidmi je fajn, pokud o ni tedy mají zúčastnění zájem. To, že je nejspíše jednodušší spravovat dům v nějakém kolektivu, zjistíte hodně brzy při jakýchkoliv pracích drobet většího rozsahu. A některé práce bez pomoci nemáte šanci zvládnout vůbec. Díky více lidem pak odpadá shánění či placení dalších pomocníků. Na přátele v tomto ohledu nemůžete moc spoléhat. Určitě vám přijedou rádi pomoci párkrát do roka, ale při opravách a údržbě staršího stavení potřebujete pomoc skoro každých čtrnáct dní.

Ještě doupřesním naši pozici: dům jsme koupili v dosti vybydleném stavu, je velký a rekonstruujeme ho převážně svépomocí, protože se chceme něco naučit a ušetřit peníze za řemeslníky.

Společné a sdílené náradí vám ušetří peníze, ve výsledku šetří i přírodu menším plýtváním a možná i nějaký zbytečně bohatý člověk bude mít nižší zisk. Pokud si děláte rádi věci sami, budete náradí potřebovat opravdu dost. Naše praxe je taková, že něco kupujeme dohromady a část každý sám. Pokud bychom se někdy rozešli, tak každý bude mít něco svého a zbytek se nějak rozdělí. Náradí, které někdo koupil osobně, však směřj používat všichni. A nezapomeňte se domluvit na údržbě: pokud něco takového využíváte, buď se o údržbě pobavíte předem, anebo potom, až to někdo začne stvát.

Zahradničení, chov zvířat, případně péče o sady, pole, lesy atp. je vždy jednodušší, když je lidí víc. Díky spolupracujícím si můžete v sezoně, kdy je třeba se o vše nejvíc starat, dovolit třeba na pár dní odjet pryč, nebo se v péči střídat, aby z toho nebyla každodenní zdeptanost. Zbyde vám jednoduše víc času, buď na vlastní věci, nebo rozvoj místa, kde žijete. Rozvíjet a vylepšovat je třeba, ale je nutné na to mít taky čas.

Po nějaké době takového fungování je smutné zjištění, že ve společnosti člověk už odmala takové příklady žití příliš nevidí, zejména ve městě. Na vesnicích tomu bývá často trochu jinak.

Jsmo-li oproti proklamovanému individualismu schopni kolektivně fungovat, naskýtají se nám opravdu zajímavé možnosti k různým životním postupům, pokud máme zájem vytvářet alternativu vůči společnosti mocných jedinců a chudých mas.

Ovšem najít lidi, se kterými si budete dobře a dlouhodobě rozumět, snadné není.

My jsme asi po dvou letech zjistili rozkol v názorech o fungování a směřování s jedním naším kamarádem. Tohle nejzjistíte tak, že vám to někdo řekne po večeri u piva.

Přístup dotyčného vám začne vadit. Pozor! Afektovaností a hádkami se ničeho, s čím budou obě dvě strany tak nějak spokojeny, nedosáhne. Je třeba si otevřeně předestřít problémy a najít řešení. A není to na jedno sezení, ale určitě na vícero, která postupně vyplynou. Pokud se o tom nechcete bavit, ale spíš se hádat, tak člověk snadno sklouzne k tomu, že se nebude chtít domluvit už na ničem, čímž si můžete zadělat na opravdu nepříjemné věci.

Pozice jsme si vyjasnili, kamarád se odstěhoval z domu do marigotky a po čase úplně. Teď žije úplně jinak a i ho to baví, aspoň to tak vypadá.

Byla mu vrácena část peněz, společné věci jsme si nějak rozdělili, návrh majetkového vypořádání vytvořil on a pak jsme se o něm dál bavili. Pokud nechceme naše myšlenky sami zdiskreditovat, tak je to nutné, jinak z toho bude pouze jiný druh sektářství.

A proč jsme neodešli my ostatní? Vložili jsme do startu projektu daleko delší životní úsilí (jak materiální, tak časové). Jo, možná někdo řekne, to není rovnost, to se odvíjí od vloženého kapitálu. Hovno. Je snad rovnost někomu nedobrovolně darovat několik let vašeho života oproti jeho pár měsícům?

Lidé by si měli uvědomovat takové věci už při rozhodnutí něčeho se účastnit, aby právě v takových okamžicích byli ochotni hledat rozumné řešení s ohledem na minulost.

V opačném případě by asi lidé, kteří to nejsou schopni reflektovat, neměli do takových projektů vůbec vstupovat. V tomto případě považují přístup „vše rovným dílem za každou cenu“ za kontraproduktivní. Samozřejmě to neplatí například pro dělení sklizně, na jejímž vypěstování se všichni podíleli stejnou měrou.

Nerovnosti na základě vloženého majetku a úsilí se nemůžeme nikdy zbavit, dalo by se podotknout. Možností, jak k tomu přistupovat a řešit to, je ovšem vícero. Jedna možnost je nabýt nějaké právní formy, kde se tohle vyřeší. S tím souvisí možnost se v „uvolněném“ společenství bez právní formy domluvit dopředu.

Nicméně co bych hlavně rád napsal, je nahlížení na toto téma pomocí poměrného časového srovnání. Je velký rozdíl věnovat se projektu například jeden či tři roky. To je poměr 1:3 rokům – a to se moc nerovná. Oproti tomu vezmeme v potaz situaci za další tři roky, kdy se jeden člověk účastní čtyři roky a další tím pádem šest. To je poměr 4:6 rokům – to už je mnohem blíž. O 15 let déle je poměr 16:18 rokům, což je s ohledem na délku lidského života prakticky to samé.

VPŘED

Zkušenosti s tímto „kolektivním“ stylem života nám pak můžou výrazně pomoci vytvářet uskupení zabývající se produkcí věcí pro naše každodenní potřeby. Výrobní prostředky nejsou levné, zejména pro jedince. Ve skupině je jejich získání daleko snazší a s menším rizikem pro členy.

Ve středozápadní evropské společnosti, kde nyní žijeme, je vytváření takových „komun“ jednou z mála možností, jak přestat potřebovat a živit podniky mocných boháčů, jejichž moc se projevuje skrze trh. Je to možnost, jak vytvářet podhoubí pro transformaci ekonomiky trochu jiným směrem. Oproti vyslovení myšlenek během pár minut je to ovšem snaha na desítky či stovky let.

Je dobré si dát také záležet na vztazích s místními lidmi a na jejich budování. Nejenže můžou mít velmi užitečné znalosti a dovednosti, ale jsou to svým způsobem nejdostupnější lidé (z hlediska vzdálenosti), se kterými si můžete pomáhat a spolupracovat. V případě změny situace, třeba války, hluboké ekonomické krize, velkých výkyvů počasí, to můžou být jedini lidé, se kterými budete mít možnost komunikovat a řešit lokální situaci v místě vašeho bydliště.

NOVÁ CESTA: HAUSPROJEKT V LESE

Asi nejstarší oficiální anarchokomuna nepřetržitě fungující v současném Rusku byla založena v roce 1989. Když vezmeme v úvahu kulturní specifika a geopolitické odlišnosti, lze tento alternativní komunitní způsob života považovat také za analogii „činzákového“ sdíleného bydlení na Západě. Tradici komun legálních už v sovětském Rusku ostatně připomínáme v tomto čísle článkem Tolstojovské komuny na straně 45.

Celkem neuvěřitelná je zřejmě i pro samotné Rusy představa, že v lesích ne až tak daleko od Petrohradu (co je v Rusku nějakých 300 kilometrů!) existuje už třicet let funkční komuna vyznávající anarchistické principy: každý tu nese dobrovolnou zodpovědnost za činnost, které se věnuje; neexistuje tu soukromý majetek a půdu, náradí atd. užívají všichni podle potřeby; peníze se v podstatě nepoužívají a produkty se prostě směňují; pro komunu důležité otázky se řeší na společných plénech, kde jsou si všechny hlasy rovné.

Za třicet let existence komuny v ní stihli na čas zakotvit dokonce i vojenští dezertéři, abstinující alkoholici, kteří o všechno přišli, mezinárodní anarchoturisté, hippies a všichni, pro něž se v systému nových ekonomických vztahů nenašlo místo.

CESTA DO UTOPIE

Nejbližší městečko se jmenuje Boksitogorsk. Má zhruba 15 tisíc obyvatel a vzniklo v roce 1929 jako vedlejší produkt těžby hliníku (což ostatně naznačuje už jeho název). Poslední domy cestou ke komuně jsou dnes už jen víkendovými chatami. První známka, že se blížíte k „utopické civilizaci“, jsou koně klidně se popásající na svahu. Je tu snad bojový jízdní pluk anarchistů? Jak se ukázalo později, lidé z komuny chtěli opravdu koně používat k dopravě při kontaktu s vnějším světem, ale nakonec je nikdy nezapřáhli ani neosedlali. Zemědělská technika v komuně ostatně zcela chybí. Zato nad největším příbytkem hrdě vlají anarchokomunistické trojúhelníkové praporky – černý a rudý. Komuna nesoucí hrdý název Nová cesta má k dispozici přes patnáct hektarů pozemků, kde se kromě onoho největšího domu nachází ještě přinejmenším dvě obytné budovy a půl tuctu dalších nedostavěných, několik zeleninových zahrad a políček a bouda s trochu tajemným nápisem Správa.

Při jedné z mála cest zvenčí do téhle komuny přijeli zvědaví návštěvníci shodou okolností za deštivého dne a dlouho se brodili blátem, než narazili na živého člověka. Snědá tvář s třídním strništěm, v uchu náušnice, na hlavě kšiltovka, na sobě těžký kabát – hotový sovětský pohraničník. Jmenuje se Ruslan a je jedním z takzvaných mobilních obyvatel komuny. Už čtvrtým rokem tu zůstává vždycky pět měsíců v kuse, staví si dům a obdělává s ostatními půdu. Když nepočítáme děti, žijí v komuně momentálně kromě Ruslana ještě tři dospělí.

POHLED REPORTÉRA ANDREJE

„Zouvat se nemusíte,“ vysvětluje Ruslan u domu s praporem (který tu stojí jistě dobrých sedmdesát let). Na prahu se plaší dvě kůzlátka, protože chlév je od domu oddělený jen malou chodbou. Do obytné části zvířata nechodí, ale typická „vůně farmy“ je i tam. Neplatí to ovšem pro všechny zdejší domy.

Uvnitř byste nepoznali, že jste u aktivistů – žádné plakáty nebo třeba portréty známých postav minulosti. Poletují tu všudypřítomné mouchy a pod nohama se plete obdivuhodné množství koček. Na zdi visí černobílé fotografie a kalendářové obrázky koní nebo psů. Je tu velká spousta knih, od politických až po dětské atlasy. Knihy jsou jako v nějakém nezávislém knihkupectví pečlivě rozřazeny podle oborů a autorů, a současně chaoticky poházené na nekoněčné řadě podomácku vyrobených políček. Kromě knih jsou tu ještě postele a notně otlučené hrnce.

VČELY, STALIN A ANARCHIE

Vítá nás přesvědčený „marxista-stalinista a ateista“ Nikolaj Pantělejev, zakladatel a nejstarší člen Nové cesty, přátelský starší muž menší postavy a pozoruhodně pevné tělesné konstituce. Při veselém úsměvu jsou vidět zuby, co mu ještě zbyly. Kdysi žil v Petrohradě, obhájil doktorát a pak pracoval na závodě Rudá záře. Nijak se netají svými hlubokými znalostmi historie a filozofie a vyprávění o založení komuny začíná kontextem z poloviny 18. století.

Na konci osmdesátých let se v mladém Pantělejevovi probudil zájem o včelařství a rozhodl se založit kolektivní včelín. V roce 1990 bylo pak oficiálně založeno družstvo. Zpočátku Nové cesty pomohla redakce boksitogorských novin, na jejíž počest družstvo také pokřtili. Tehdy se obyvateli Nové cesty stalo osm lidí, z nichž většinu tvořili staričtí včelaři a ostatní byli zemědělci, kterým se líbila idea dobového hospodaření na samotách. Včelaři rychle zmizeli. Některý se kvůli pokročilému věku vrátili k rodinám a jiní prostě umřeli. Po definitivním odchodu včelařů dal v roce 1993 Pantělejev do místních novin oznámení („Kdo má zájem starat se o polozpustlou půdu...“) a v komuně se objevili anarchisté v čele se známým radikálním aktivistou, historikem a publicistou z Petrohradu Petrem Raušem (generačním souputníkem čtenářům *Existence* dobře známého Vadima Damiera a dalších anarchistů, jako je Vlad Tupikin nebo Petr Rjabov). Na pozadí právě se rozvíjející „kontrarevoluční“ perestrojky, nostalgie po SSSR a zájmu o život bez státu našli Raušovi anarchisté a kovaný komunista Pantělejev rychle společný jazyk. Včelařské družstvo se stalo anarchistickou komunou.

Koncem devadesátých let móda venkovského života bez státu mezi petrohradskými levičáky opadla. Petr Rauš se vrátil k aktivismu v Petrohradě a později se stal politickým uprchlíkem. Z městských anarchistů se pro ně exotickému životu v anarchistickém kolchoze přizpůsobili jen někteří. Za třicet let se komuna rozrostla za hranice pozemku stalinisty Pantělejeva a okolní pustinu zaplnila ilegální výstavbou. Tahle lesní půda skoro nic nestojí a oficiální orgány už na ni dávno kašlou. Proto se tu dá úplně v klidu fungovat, aniž by hrozily nějaké represe, a dá se tu i začít nový život od nuly – pobývali tu kromě zběhlů z armády třeba bezdomovci nebo zahraniční baťůžkáři bez koruny v kapse...

„Rozhodně se nepovažuji za občana Ruské federace,“ prohlašuje Nikolaj, „jsem občan Sovětského svazu, protože si myslím, že stát existuje, dokud existují lidé, kteří se považují za jeho občany. Naposledy jsem volil 17. března 1991. Byl jsem za zachování Sovětského svazu a proti instituci prezidenta. Pro náš národ, a tím myslím sovětský, ne prostě ruský, židovský nebo tatarský, není typický prezidentský systém. Jsme spíš tradiční národ, pro nás je typičtější kolektivní rozhodování.“

Podle Nikolaje jsou v Nové cestě společné zájmy postaveny nad ty osobní. Všechna rozhodnutí se tu rodí kolektivně. Pléna probíhají tak dlouho, dokud se nenajde společná shoda, a z jejich průběhu se pořizují protokoly už přes dvacet let. Ne že by v praxi vždycky mechanismy kolektivního přijímání rozhodnutí fungovaly: například v otázce péče o neužitková zvířata, třeba krávy, které už nemají mléko, zhruba deset koní nebo deset černých koťat v hlavní budově – tam humanismus vítězí nad kolektivní vůlí, a dokonce ignoruje protokoly plén a jiné pokusy o systematizaci improvizovaného orgánu samosprávy.

„Třeba tady Ruslan není pravý kolektivist,“ bodře si rýpne Pantělejev, „je to individualista. Jako ostatně všichni anarchisti. Málo

se účastní společných věcí. I když jednou tu někomu řekl: Sedíš, žereš a na společné věci kašleš. Každý z nás v sobě najde sílu, když je potřeba. Teď Ruslan díky komunitě staví dům. Už v téhle naší díře zdomácněl.“ Energická Nikolajova gesta dostala do pohybu snad všechny mouchy posedávající na stěnách.

Kromě Nikolaje a Ruslana teď v komunitě žije Oleg. Ruslan o něm už poznamenal: „Snědl nějaké houby a ještě ho to nepustilo. Myslí si, že je potomek nějakého slavného slovanského plemene. Já bych řekl ještěřů. A ke všemu má vší.“ Oleg má hustý plnovous a dlouhé vlasy do culíku. Všechno oblečení čisté a jako nové, což budí respekt, když vezmeme v úvahu každodenní práci na poli, která je pro život tady nutností. I on je „mobilní člen“ a žije tu vždycky několik měsíců v roce. Vypráví, jak jel jednou vlakem pod vlivem LSD a seznámil se s Ruslanem (taky sjetým), jak utíkal policajtům, když měl v kapse trochu hašíše, ale není z toho jasné, jak se dostal do komunity ani nic o pravěkých ještěrech... Usmívá se, ale není ani zhulený a alkohol se v komunitě netoleruje.

KOMPROMIS

Nová cesta žije zjevně hlavně díky naturálnímu hospodaření. Možná právě kvůli namáhavé zemědělské práci tady nebyvalo stálých obyvatel ani v nejlepších časech víc než deset. Všichni tady dělají seno, všichni se starají o zvířata a obdělávají zahrady, které představují základní zdroj potravin. A místní jsou na to hrdí. Právě tolstojovština.

Už na prahu domu bylo jasné, že důsledné čisté bartrové vazby s vnějším světem se ale udržet nepodařilo. Používá se tu elektrika na na svícení i pro sledování televize (děti zrovna koukají na Práskátka Pepinu). Úplné zrušení peněžní směny se přes původní snahy nepovedlo. Na začátku tu obyvatelé začali budovat společnou kovárnu, šili oděvy a co nejvíc se tak od okolního světa distancovali. Jenže časem řemeslníci odešli, pořídili si rodiny a bez elektriny tu nikdo fungovat nechtěl (její alternativní zdroje jsou tu žel nedostatečné).

Nikolaj Pantělejev si myslí, že úspěšnost komunity v Rusku 21. století se poměruje také stupněm parazitování na státu. Čím víc je autonomie, tím líp. A v tomhle ohledu vidí svůj projekt jako úspěšný. Momentálně je hlavním zdrojem příjmů pro komunitu jeho penze a menší částky od ostatních členů: „Nějaký čas jsem odmítal mít pas a tak půl roku se mi nechtělo vyřizovat si penzi. Pak mě přesvědčili, že je to pitomost – na důchod jsem si vydělal a časy jsou zlé.“ Ve skutečnosti se ovšem peněz v Nové cestě používá hodně málo. Ruslan se zmínil, že tady utrácí 700 rublů (kolem 250 korun) za týden, a má dojem, že je to mnohem víc, než by bylo nutné.

Bičem, ale současně i tajemstvím tak dlouhého fungování komunity jsou kompromisy. Kompromisy mezi členy, kompromisy vůči ekonomice, vůči vlastním revolučním ambicím i tuzemské byrokracii. Předpokladem pasivního protestu členů komunity je smíření se s vnějším systémem – třeba proto, aby měla Nová cesta stále legální status družstva. To jí ovšem nebrání mít svou svobodu na všem zapomenutém místě. „Gorbačov kdysi řekl, že je dovoleno všechno, co nezakazuje zákon. Tohle jsme si dali do našich pravidel. V roce 2005 vyšel nový Občanský zákoník, kde se změnilo pojetí družstev, tak jsme se tomu formálně přizpůsobili. Ale stejně si tu žijeme podle našich pravidel.“

MAUGLÍ A BOJ S PSYCHIATRIÍ

V Ruslanově domě je perfektně čisto, žádná „vůně stád“ a snad jen jediná kočka. V roce 2013 došlo v tomhle domě k zabití, prvnímu za celou dobu existence komunity. „Osmadvacetiletý nezaměstnaný host zastřelil v opilosti během hádky sedmačtyřicetiletého obyvatele domu,“ uváděla média.

„Stručně řečeno, týpek to dostal do hlavy zrovna tady,“ ukazuje Ruslan na vybledlou krvavou skvrnu na stropě. Ruslan se sem nastěhoval hned potom a z „bezdomoveckého“ útulku udělal nejlepší dům v komunitě.

„Měl jsem takový sen založit osadu s vlastními pravidly a vlastním ozbrojeným oddílem. Dětský sen...“ vypráví. „Jednou jsem četl časopis *Protest* a narazil tam na informaci o Cestě. Našel jsem si to na internetu a začal si s nimi dopisovat. Jezdím sem z Rjazaně na kole. Nějakých 1100 kilometrů. V létě jsem tady a zbytek roku pracuju. Za zimu toho trochu našetřím. Naposledy jsem pracoval ve skladu cukrovinek. Ale jsem hodně šetrný.“

Ze zdi koketně shlíží portrét Lenina.

„Už tohle místo neberu jako komunitu. Jezdím sem jako na chatu. Stavím si domek, mám tu zeleninovou zahrádku. Jezdí sem za mnou přátelé...“

V komunitě jsou i děti, takže Ruslan vypráví i o nich. „U Nikolaje bydlí Táňa. Zachránil ji z blázince a adoptoval ji. Má diagnostikovanou oligofrenii. Táňa dostala tuberkulózu. Tu mají podle mě skoro všichni, ale problémy dělá lidem se špatnou imunitou. A Táňa kouří, špatně jí, a jak jsem pochopil, její rodiče byli alkoholici. Tak je teď kvůli nemoci ve městě...“

Kdysi Nikolaj spolupracoval s petrohradskou psychiatrií a na revers odváděl pacienty, aby je zachránil před životem v izolaci a v hrůzách ruské psychiatrické péče: „Stanoví jim diagnózu oligofrenie a namísto toho, aby jim opatřili byt, je strčí do uzavřeného pavilonu. Odtud vede přímá cesta na hřbitov. Jsou tam dvě kategorie lidí: staří, kterých se zbavili příbuzní kvůli bytu, a takovíhle osmnáctiletí pomatenci. Většinou jsou svéprávní. Mluvil jsem s profesorkou Rubinovou z dětské psychiatrie, která si představovala jako léčbu pobyt takhle nemocných dětí na venkově. V Holandsku pro tyhle lidi zakládají zemědělská městečka. Terapie prací, co nejmenší kontakt s okolním světem – a ti lidé jsou spokojení a šťastní. Jenže u nás když takový člověk vyjde na ulici, tak ho zavrou. Proto jsme se rozhodli zkusit tyhle lidi naučit zemědělství.“

Někteří z těchhle „chovanců“, co kdysi v komunitě pobývali, už si dokázali založit vlastní rodinu. Sám Nikolaj Pantělejev dokonce zkusil oficiálně koupit pozemky pro řadu nedobrovolných internovaných pacientů, aby tam mohli chodit hospodařit, ale nakonec ten nápad pohřbil jeden místní ouřad. Z chovanců komunity si tu přála zůstat právě Tatána. Roky utíkají, je jí už kolem třiceti a má tři syny, nějak od pěti do osmi let. Otcové jsou různí. Ten nejmladší z Maugliů mluví nejzodpovědněji. Táňa teď stále častěji jezdí přespávat do města, ale jinak tu tráví pořád hodně času. Spolu s Nikolajem tvoří hlavní trvalé obyvatele komunity.

Kvůli dětem se už o komunitu párkrát zajímala místní sociálka, ale vždycky to pro ně dopadlo dobře. Jednotliví úředníci mlčky souhlasí s tezí, že život v družstvu je mnohem lepší než v izolaci. Děti ostatně vypadají šťastné a ke svému adoptivnímu dědovi se čile mají, i když se to neobejde bez legráček typu strčit kotě do ledničky.

CO DÁL?

Vybudovat utopii se za těch třicet let nepovedlo, ale nabízí se otázka, co vlastně bude s Novou cestou dál? Momentálně tu všechno stojí a padá s Nikolajem Pantělejevem. Je oficiálním držitelem půdy, platí daně, řídí pléna i hospodářské práce. Co bude po něm, to je otázka, které se lidé v komunitě vyhýbají. Kdyby se to formálně nevyřešilo, přejde půda na jedno z jeho tří dětí z minulého života. A kdyby se ukázalo, že snad má nějakou hodnotu, není těžké si představit, co by se s ní stalo. Nikolaj se nechystá umřít, ale dobře si uvědomuje, že v jeho věku je třeba myslet na budoucnost zdejších obyvatel: „Tam nahoře je pro mě připravený hrob. Teda ne hrob, ale schránka. Těžko říct, co bude po mé smrti.“ Nejlepším kandidátem na post předáka se mu zdá Ruslan. Budí dojem člověka, co má na tak namáhavý život dost sil.

O osud dětí se ovšem Nikolaj postaral už teď: po jeho smrti dostanou jeho byt v Boksitogorsku. A zase: není těžké si představit, jak odrostlým dětem někdo byt sebere, jak si nedokážou na úřadech obstarat invalidní důchod a neustojí život ve městě. Ale Nikolaj je jako pravý hrdina ztělesněný Viggem Mortensenem odhodlaný naučit je základy samostatného života ještě tady a teď.

Nová cesta není žádnou selankou ani výspou anarchistické alternativy bydlení a životního stylu. Je to možná spíš agrární experiment, atrakce, kde starší muž žije ze své penze a už třicet let nabízí útočiště všem, kteří jsou ochotni podílet se na obstarávání společných základních potřeb. A to není zrovna málo. Velmi příznačné je pak jedno z pravidel pro ty, kteří sem přijdou: „Jídlo je k dispozici v bufetu a na zahradách. Jezte vydatnou a pestrnou stravu, kdykoli máte chuť, ale nejdřív se ujistěte, že dostala najíst všechna zdejší zvířata.“

JEDEN ROK ŽLUTÝCH VEST

16. listopadu oslavilo hnutí Žlutých vest první narozeniny. Je to víc než rok, co propukl hněv Francouzů a Francouzek, kteří začali vrážet klín do soukolí Macronovy administrativy.

Protest, který začal 17. listopadu 2018, zažehlo zdražení pohonných hmot, které pro mnohé jednoduše znamenalo poslední kapku v pomyslném poháru trpělivosti. Nerovnost a životní náklady se staly neúnosnými. Nezačalo to sice jako rebelie proti policii, přesto je jedním z klíčových faktorů, který nutí lidi vyrazet znovu a znovu do ulic, rozhořčení nad mírou represí, množstvím zadržených a zraněných. Podobná dynamika, kdy se policejní odpověď na sociální hnutí stává pro toto hnutí živnou půdou, začíná být od roku 2016 pro Francii typická.

V průběhu roku zaměřil francouzský stát veškerou svou sílu na Žluté vesty. Podle některých statistik 25 lidí přišlo o oko, nebo jim bylo způsobeno vážné zranění oka s trvalými následky. Pět lidí přišlo o ruku. Ministr vnitra odhadl celkový počet zraněných na 2448.¹ Osmdesátiletá babička Zineb Redouane byla loni v prosinci zabita policejním slzným kanystrem. V září 2019 ten samý ministr vnitra při inventuře spočítal, že bylo vypáleno 19 071 kontroverzních plasticko-hliníkových projektilů LDB (jedná se o nesmrtící zbraň, která způsobuje nejvíc úmrtí) a 5000 granátů se šrapnely z tvrdé pryže. Dosud bylo vyneseno 3000 rozsudků. Během první fáze protestů, loni v listopadu a v prosinci, bylo 3300 lidí zadrženo a 2354 umístěno do vazby.² Jenom v samotné Paříži bylo za jediný den 8. prosince 2018 zadrženo 1082 lidí.³ V současnosti je francouzským GIPSem šetřeno 300 případů užití nepřiměřeného násilí ze strany policie. První přelíčení, v němž je obviněn policajt, že házel 1. května dlažební kostky do davu demonstrantů, začalo nedávno. Hlemýždí postup při vyšetřování fyzlů a zrychlené procesy s demonstranty těžko někoho překvapí, šéfka GIPSu totiž v červnu deklarovala, že „pojem policejní násilí zcela odmítá“.⁴

Hnutí Žlutých vest vyvolalo paniku ve vládě. Po třech po sobě jdoucích sobotách střetů na barikádách v nejluxusnějších čtvrtích světa byla nová daň z pohonných hmot nejprve zmrazena a poté úplně zrušena. Další sobotu byl v centru Paříže vyhlášen výjimečný stav. Metro bylo uzavřeno, výlohy obchodů a bank zabezděny, na ulicích se pohybovali pouze stíny a po zuby ozbrojení policisté připomínající vojáky, bulváry znělo dunění obrněných vozidel. Po novém roce krize pokračovala. Armáda vyhlásila stav pohotovosti a doplnila hlídkující policii. Protiteroristické jednotky rozmístěné ve francouzských městech v roce 2015 znovu obsadily check pointy. Stát se dostal do situace, kdy se vyslání armády do ulic stalo jediným krokem, který ještě zbýval.

Během následujících měsíců byly policejní složky ještě víc posíleny. Vláda zakázala zahalování obličejů na demonstracích.⁵ To je běžné opatření, kterého jsme mohli být svědky v Řecku 2009 a nedávno také v Hongkongu. V případech, kdy v ulicích místo kyslíku dýcháte slzák, je zakrývání obličeje nutností a jeho zákaz se rovná kriminalizaci protestů. Neohlášené demonstrace byly rozprášeny a v mnoha ulicích byl vyhlášen zákaz demonstrací. Nahlášené protesty může nyní policie obklíčit dřív, než začnou, policie dostala také větší pravomoci při preventivním zadržování lidí. I přes četné stížnosti na nebezpečnost nebylo vydáno žádné omezení používaných zbraní, naopak byly zřízeny nové mobilní jednotky.

Nejenže došlo k výraznému formálnímu posílení policejních pravomocí, mocenská pozice policie se změnila i neformálně. Zatímco si s protesty nevěděla rady, v zimě loňského roku dokázala dokonale využít paniky. Jednotlivé útvary začaly organizovat vlastní neohlášené demonstrace požadující vyšší mzdy a další benefity. Někteří příslušníci naznačili, že by se nezdřáhali připojit k protestům Žlutých vest. Zděšený Macron jejich požadavkům

rychle vyhověl.⁶ Jelikož se nepopulární vlády stávají víc a víc závislé na policejních složkách, samotná policie získává nezávislost a moc prosadit své požadavky a vlastní politiku.⁷

Navzdory represím se Žluté vesty v ulicích objevovat nepřestaly. Každou sobotu byly na svém místě. Další překvapení přišlo v březnu, když si všichni mysleli, že je po všem, a policie ztratila kontrolu nad Champs-Élysées. Macron musel přerušit lyžovačku v Pyreneích, policejní prezident dostal kvapem padáka. Během roku začaly Žluté vesty podporovat další boje. Zapojily se do tradiční demonstrace na 1. máje a přes novou tvrdou linii přijatou policií, která měla hnutí zastavit, se ministr vnitra zmožil pouze na konstatování, že „nejhoršímu bylo zabráněno“.⁸ Během léta se Žluté vesty angažovaly při protestech kvůli smrti Steva Canica, který se utopil v Loirě během zásahu těžkooděnců na koncertě v blízkosti řeky. V září se přidaly ke klimatickému pochodu v Paříži, než byl brutálně rozprášen policií. Spousta lidí z hnutí se zapojila do generální stávk (5. prosince 2019) proti Macronově důchodové reformě.

Hodně lidí, kteří oblékli žluté vesty, předtím nikdy aktivních nebylo. Když se zmobilizovali, aby vyjádřili rozhořčení nad životními náklady, byli šokováni, s jakou brutalitou a vybavením na ně policie vyrukovala. Zbraně a taktika, která byla doposud používána víceméně na okraji společnosti, proti pracující třídě, obyvatelům předměstí nebo farmářům v Zone À Défendre (ZAD), byla namířena proti mainstreamové společnosti. Žluté vesty reagovaly tak, že si osvojily kritiku policie, doposud typickou pro radikální odboráře a antiautoritáře a antiautoritářky ze ZAD. Je pozoruhodné, že od začátku roku byl požadavek za odstoupení Macrona rozšířen o stáhnutí ministra vnitra. Postupem času se protipolicejní hesla objevovala častěji. Mezi hlavní témata se dostalo volání po zákazu nejnebezpečnějších zbraní ve výzbroji policie spolu se solidaritou se zadrženými a zraněnými. Policejní odpověď hnutí nezlomila, naopak poskytla pádné důvody pro další mobilizace.

Žluté vesty volně navázaly na sociální hnutí z roku 2016. Tehdy mezi březnem a červencem lidé stávkovali, okupovali a demonstrovali proti „loi travail“, novele zákoníku práce. To, co začalo v březnu a dubnu jako střety malých skupin nespokojenců s policií, neustále rostlo až do velkých militantních demonstrací, které se na začátku léta konaly skoro každý týden. Pokaždé, když se těžkooděnci snažili tyto demonstrace rozehnat, přicházelo víc a víc lidí. Nově příchodci podporovali „cortège de tête“ (black bloc), nebo se pouštěli přímo do střetů s policií. V létě už byla tato militantní část protestů stejně početná jako velké oficiální odborářské průvody. Taktika těžkooděnců založená na úzkém kontaktu pouze přilávala olej do ohně a nakonec jedině, co mohla policie udělat, bylo oplocení a ohraničení nepokojů, které je sice omezilo, ale nezastavilo. Hnutí uvádlo se schválením „loi travail“ a kvůli četným zákazům a kriminalizaci demonstrací. Poraženo však nikdy nebylo a během následujících osmnácti měsíců probíhaly neúspěšné pokusy o mobilizace, které by navázaly na rok 2016.

Do této atmosféry vstoupily Žluté vesty. Současný stav se v mnoha ohledech podobá létu 2016. Dne 16. listopadu tohoto roku policie obklíčila většinu Žlutých vest v Paříži na Place d'Italie a několik hodin je krmila slzným plynem. Policie nakládá se Žlutými vestami stejně jako s hnutím 2016, rozhání je za pomoci všech dostupných prostředků. Navzdory celému roku brutálních represí ale vychází tisíce lidí do ulic po celé Francii, aby oslavili první narozeniny Žlutých vest. Tisíce lidí po několik hodin odolávaly policejní palbě na Place d'Italie a potom se zapojily do mnoha spontánních demonstrací po celém městě. Stejně jako hnutí z roku 2016, nebyly

Žluté vesty poraženy a pravděpodobně budou nadále hledat způsob, jak se projevit.

Policejní manévry v letech 2016, 2018 a 2019 bezpochyby radikalizovaly mnoho lidí a pocit kontroly, který získávaly, byl pokaždé dočasný. Násilí a represe francouzského státu jsou natolik brutální, že už snad není pro další eskalaci prostor.

Po celém světě můžeme být svědky další vlny protestů a povstání. Životaschopnost jednotlivých vlád je závislá na represivních složkách, které jsou jedinou odpovědí na nepokoje. Můžeme se dočkat toho, že podobně jako v Chile a Hongkongu budou i v dalších zemích policejní opatření hnát davy do ulic. Čím víc je policie vyzbrojená, tím méně dokáže ovládat ulice bez rostoucího hněvu společnosti. To je past, v níž se zmítá francouzský stát. Jeho policie je čím dál tím silnější, lépe vyzbrojená, důrazná, ale sociální hnutí se stále vynořuje. Přes desetitisíce vypálených pryžových kulek a kanýstrů slzného plynu mohou pouze konstatovat, že „nejhoršímu bylo zabráněno“.

Odkazy:

¹ <https://alloplacebeauvau.mediapart.fr/>

² <https://www.bastamag.net/gilets-jaunes-champs-elysees-justice-repression-condamnations-violences-police-loi-anti-casseurs-prison>

³ <http://en.rfi.fr/france/20181209-1700-arrested-france-paris-takes-stock-destruction-after-yellow-vest-protest>

⁴ <https://www.bfmtv.com/police-justice/la-patronne-de-l-igpn-refute-totalement-le-terme-de-violences-policiers-1712147.html>

⁵ <http://www.rfi.fr/en/france/20190313-french-senate-backs-controversial-anti-riot-bill-yellow-vests-gilets-jaunes>

⁶ <http://en.rfi.fr/france/20181220-French-police-win-pay-rises-after-post-Yellow-Vest-protests>

⁷ viz Neviditelný výbor

⁸ <http://www.rfi.fr/en/visiting-france/20190502-worst-avoided-says-french-government-after-may-day-clashes-police-woes-not>

Zdroj <https://freedomnews.org.uk/we-are-here-even-if-macron-doesnt-want-it-one-year-of-the-gilets-jaunes>. Přeložil Tonda Kováč

Léto se v Rusku neslo ve znamení masových protestů proti diskriminaci putinovské opozice. Text našeho kamaráda Mikoly se týká těchto událostí, ale „poučení“ z jejich průběhu má obecnější přesah (i kdybychom vzali v úvahu třeba soft verze protestů u nás).

POUČENÍ Z VLÁDNÍCH REPRESÍ

MIKOLA DZIADOK

V sobotu 3. srpna 2019 proběhl v Moskvě jeden z největších protestů, kde bylo zadrženo 1001 lidí. V Rusku, stejně jako Bělorusku, vynakládají autokratické vlády obrovské prostředky na potlačení jakýchkoli lidových protestů a je dobré se poučit zkušeností z Moskvy a následně pak protesty zefektivnit. Je zcela očividné, že vláda se připravila velmi důkladně. Někde nahoře sedí lidé, kteří vůbec nejsou hloupí a dokázali si představit, co bude a jak se s tím účelně vypořádat. Neudělali to tak, že by prostě jen vypustili do ulic spoustu těžkooděnců, co by všechny zmlátili a rozehnali. Použili celý komplex promyšlených a vzájemně se doplňujících prostředků.

Zkušenosti můžeme stručně shrnout v bodech:

- Policijci se bojí, že přestanou být anonymní. Při posledním protestu byli na rozdíl od toho předcházejícího maskovaní, protože ti, kteří minule ukázali obličeje, pak byli jmenovitě otravováni na sociálních sítích. Bojí se o svoji osobní bezpečnost a stále víc si uvědomují vlastní zranitelnost. To je dobře. Je také zajímavé, že policijci-propagandista megafonem přesvědčoval protestující, aby se rozešli, tím, že apeloval na národní jednotu: „Vážení občané, nenarušujte veřejný pořádek. Příslušníci Ruské národní gardy jsou ve službě kvůli zajištění vaší bezpečnosti. Velká část z nich jsou vaši synové.“ Přesně tohle ještě častokrát uslyšíme v Minsku od „umírněné opozice“, nejružnějších mluvčích a hledačů kompromisů, kteří vylezou z děr, jen co se pod Lukašenkem zachvěje trůn.
- Vláda na svých opatřeních skutečně nešetří: kromě desítek tisíc policijčů používá například vrtulníky. Nátlakem získávají na svou stranu také soukromé firmy: YouDrive, firma provozující sdílení aut, odmítla nechávat auta v místech protestu; operátoři vypnuli mobilní internet i internet v kavárnách.
- Hodně aktivit zahájila policie virtuálně: zaútočila na opoziční weby; aktivovala provládní trolly v komentářích a ve skupinách na sociálních sítích; zintenzivnila pomluvy...
- Jako vždycky se vláda bojí radikalizace protestů. Náhodným kolemjdoucím kontrolovali tašky a hledali všechno, co by mohlo být použito jako zbraň. Jako riskantní kategorii vyhodnotili muže středního věku. Tenhle fakt mluví sám za sebe.
- Zadržným vezmou na dva týdny mobily pod záminkou, že jde o důkazy v trestním případě. Snaží se do nich dostat (vybavení

k téhle činnosti dodávají autoritářským zemím izraelské a čínské firmy). Šifrujte si všechna mobilní zařízení! Včas aktualizujte operační systém.

• Bez zaváhání se zahajují trestní případy s jediným cílem – zastrašit: kohokoli zbavíme útulného domova a rodiny a na léta ho strčíme do vězeňské cely.

Poučení:

- Decentralizované protesty fungují. Obecně při stejném množství lidí musí vláda na potlačení takto organizovaných protestů utratit víc než na ty centralizované.
- Zato právní mechanismy nefungují. Nepouštět k zadrženým advokáty? Mlátit ty, kteří se nebrání, neposkytnout lékařskou pomoc, násilím odebírat otisky prstů? To je snadné. Hajzlové s hodnotami nechárají zákon, ale privilegia elit, jejich moc a majetek. Proto se z přímého, drzého a vleklého porušování zákona případ nestane. A logicky z toho vyplývá, že pokoušet se udržet protest a vlastní aktivity v mezích zákona, donekonečna se dovolávat zákona jako vyšší hodnoty, a tím navíc odhalovat jako „provokatéry“ protestující, kteří zákon porušují (nejradši to dělají představitelé systémové opozice), je hloupost a krátkozrakost. Je to jako snažit se zvítězit bojem podle pravidel, která určil tvůj nepřítel. Takže všechno to patetické deklamování ústavy příslušníkům pořádkových oddílů je sice moc hezké, ale naivní a nepodstatné. Pro ně je tisíckrát podstatnější levný byt a premie.

Samozřejmě to neznamena, že je třeba bezhlavě používat násilí. Jen stačí pamatovat na to, že máme apriorní právo na sebeobranu.

Nakonec je důležité zmínit, že mezi fyzly byl zpozorován bývalý zástupce velitele Berkutu (ukrajinské policejní zásahové jednotky) Sergej Kusjuk, vyznačující se nebyvalou brutalitou při potlačení Majdanu, který uprchl z Ukrajiny. Ruská vláda postupuje chytře a najímá si ty, kteří za sebou spálili mosty. Tenhle muž už nemá kam utéct a kde se ukrýt. Kdyby režim v Rusku padl, takové jako on čeká smrt nebo doživotí. Proto bude za tuhle vládu bojovat zuby nehty až do úplného konce. Takovým netvorům se musí náležitě postavit všichni, kteří jsou také odhodláni bojovat až do konce – jenže na straně dobra. Poučení je tedy jednoduché: připravte se.

ZEMĚ A SVOBODA!

BLACK SEEDS

KRÁTKÁ BIOGRAFIE EMILIANA ZAPATY

Emiliano Zapata (8. srpna 1879 – 9. května 1919) byl vedoucí postavou Mexické revoluce roku 1910 proti diktatuře Porfiria Díaz. Je považován za národního mexického hrdinu a zapatisté, revoluční hnutí ze státu Chiapas, kterému jsme věnovali minulé číslo, svým jménem odkazují právě na něj.

Zapata se narodil v malém státě Morelos ve vesnici Anenecuilco. V Mexiku v té době panovala diktatura Porfiria Díaz, který převzal moc v roce 1876. Tehdejší sociální systém byl typem protokapitalistického feudálního systému s velkými pozemky (haciendami), které zabíraly stále více země na úkor nezávislých komunit indiánů (*pueblos*), již byli následně nuceni k dluhovému otroctví (*peonage*) na haciendách. Díaz vedl lokální volby tak, aby přispěly k pacifikaci rolníků, a vládu tak, aby se dala ospravedlnit jako dobrovolná. Jeho blízcí přátelé obsadili úřady napříč Mexikem. Tyto úřady prosazovaly pozemkové reformy, prostřednictvím nichž se haciendy koncentrovaly do rukou pár lidí.

Přestože Zapatova rodina nebyla nijak významně bohatá, zachovala si nezávislost. Nikdy nebyli ohroženi chudobou, vyhnuli se dluhovému otroctví a hospodařili na své půdě (*ranchero*), možná i proto, že v předešlých generacích byli podporovateli porfiriátu. Zapata byl proslulý svým propracovaným kovbojským kostýmem a častými návštěvami rodea a býčích zápasů. Brzy si získal obdiv a úctu lidí z jeho vesnice a ve třiceti se stal vůdcem Anenencuilca.

Přestože Zapata neměl čistě domorodé kořeny (měl i španělské předky a byl považován za mestice), začal se brzy angažovat v bojích za práva indiánů v Morelosu. Všiml si četných konfliktů mezi vesničany a majiteli haciend kvůli neustálým krádežím vesnické půdy a jednou byl svědkem toho, jak hacendados spálili celou vesnici.

Po mnoho let vytrvale bojoval za práva vesničanů. Nejdříve tím, že navázal na starobylé vlastnické listy, které vesničanům dávaly právo přít se o půdu, a poté tím, že tlačil guvernéra Morelosu k tomu, aby zasáhl. Znechucení pomalou odezvou vlády a neskrývanou náklonností k bohatým vlastníkům plantáží nakonec Zapatu přivedlo k použití ozbrojené síly a k tomu, že půdu, o níž se vedl spor, jednoduše obsadil.

V té době začala Díaz ohrožovat kandidatura Francisca I. Madera. Zapata vytvořil s Maderem tichou alianci, Madera byl totiž považován za naději na skutečné změny v Mexiku.

V roce 1910 se po nepokojích konečně zformovaly gerilové skupiny. Zapata se rychle chopil důležité role a stal se generálem armády zformované v Morelosu (Osvobozenecká armáda Jihu).

Zapata byl zčásti ovlivněn Ricardem Floresem Magónem, anarchistou ze severního Mexika. Jeho vliv můžeme vidět v zapatistickém Plánu z Ayaly, ještě ztelněji pak v zapatistickém sloganu *Tierra y Libertad* (Země a svoboda), což je název a maxima Magónovy nejznámější práce. Zapata se k anarchismu dostal přes místního učitele Otilia Montana, který mu ukázal práce Petra Kropotkina a zmiňovaného Florese Magóna v době, kdy se Zapata začal zapojoval do rolnických bojů o půdu.

Madero svrhl Díaz, převážně díky široké rebelii peonů. Za vlády Madera byly schváleny některé nové pozemkové reformy a zaručeny volby. Zapata nicméně nebyl spokojen s Maderovým postojem k pozemkové reformě, a nepodařilo se mu, navzdory opakovanému úsilí, přesvědčit Madera o důležitosti této otázky nebo o podpoře Plánu z Ayaly. Po Maderově schůzce s guvernérem, který podpo-

Letos jsme si připomněli sto let od smrti Emiliana Zapaty, což byla pro mnohé událost, kterou skončila Mexická revoluce. V minulém čísle Existence jsme se věnovali zapatistům, jejichž povstání navazuje na jeho odkaz. V následujícím článku přiblížíme Zapatův život a v krátkosti popíšeme, jak Zapatu ovlivnil anarchismus a domorodé tradice vlastnění půdy.

roval vlastníky plantáží, a jeho chabé podpoře reforem Emiliano znovu mobilizoval Osvobozeneckou armádu.

Vyděšený Madero požádal Zapatu o odzbrojení a demobilizaci. Zapata mu odpověděl, že když lidé nemohou získat svá práva ozbrojením, nebudou mít už žádnou šanci neozbrojení a bezmocní. Madero poslal několik generálů, aby se pokusili Zapatu porazit, ale dosáhli jen malého úspěchu.

Madero byl brzy nato svržen pučem Victoriana Huerty, dřívějšího porfiristického generála, který dal Díazovi amnestii a potlačil domorodý odpor za pozemkové reformy. V reakci na to rolníci značně navýšili velikost Zapatových sil, což také na severu dalo vzniknout nové skupině – villistům pod vedením Pancha Villy. Villisté byli složeni převážně z podporovatelů Madera. Zapata zprvu váhal setkat se s Villou. Ten totiž důrazně odmítl koncept Plánu z Ayaly, když mu ho zapatisté představili ve vězení.

Opozice vůči Huertovi se spojila pod Venustianem Carranzou, který vedl Konstitucionalistickou frakci, s níž Villa i Zapata nakonec uzavřeli spojenectví. Tato koalice byla silnější než Huerto, a ten byl rychle sesazen. V reakci na jeho porážku konstitucionalisté zorganizovali kongres k rozhodnutí nad formou vlády. Zapata se odmítl kongresu zúčastnit s poukazem na to, že nikdo ze členů kongresu nebyl jmenován. Namísto toho velitelé z Morelosu poslali delegaci, která měla představit Plán z Ayaly a pozorovat stav kongresu.

Brzy poté se Carranza sám jmenoval hlavou vlády, což vyvolalo další rozhořčení. Carranza původně velel Álaru Obregónovi, který potlačil villistické gerily. Zapatisté zůstali mobilizovaní, ale po letech válečných tažení byli stále roztržštěnější.

Carrazův režim nakonec vypsal odměnu na Zapatovu hlavu a očekával, že ho zapatisté zradí. Také se pokusil odlákat další velitele ze Zapatovy armády; ani jeden plán mu nevyšel.

Dne 9. května 1919 pozval generál Guajardo Zapatu na setkání a předstíral přitom přátelství. Když Zapata dorazil, Guajardo nechal Zapatu prostřílet skrz nasrzk a s jeho tělem si šel pro odměnu (dostal půlku slíbené částky).

Po Zapatově smrti se Osvobozenecká armáda Jihu pomalu rozpadala, po Obregónově povstání proti Carranzovi pak zmizela úplně. Zapatův vliv však můžeme vidět do dnešních dnů, zejména v revolučních tendencích jižního Mexika.

MAGÓNISMUS A ZAPATISMUS

Příjezd imigrantů ze Španělska a vliv spojení se severoamerickým anarchosyndikalismem provázely na začátku 20. století znovuzrození hnutí pracujících a anarchismu. Vedle anarchosyndikalismu, který zosobňovala La Casa de Obrero Mundial (COM, Dům světového dělníka; mexická socialistická a anarchosyndikalistická organizace pracujících) a na ni navázané odbory, byl hlavním myšlenkovým a praktickým faktorem vývoj ve straně Partido Liberal Mexicano (PLM, Mexická liberální strana), která postupně opustila liberalismus a stala se revoluční organizací. Hlavní postavou tohoto posunu byl libertarián a rodák ze státu Oaxaca Ricardo Flores Magón.

Magón v roce 1900 založil *Regeneración*, která se v Mexiku stala nejdůležitějším levicovým periodikem 20. století. Zpočátku studoval Kropotkina, Malatestu a Gorkého, jejich texty měl z osobní knihovny liberálního vlastníka půdy Camila Arriagy, nad nímž a jeho křídlem později vyhrál v rámci PLM. Vedle *Regeneración* vydával

noviny *El Hijo de Ahuizote* (Syn Ahuizotla), do kterých dodával své grafiky José Guadalupe Posada – dnes považovaný za zakladatele moderního mexického umění.

Za tyto tiskoviny byl Magón vězněn, a proto se přestěhoval do Texasu, kde začal roku 1905 znovu vydávat *Regeneración*, kde se setkaly všechny radikální směry v opozici k Díazovi. Později byl nucen odejít severněji do St. Louis a pod nátlakem Díazova spojence, vlády USA, musel na čas emigrovat do Kanady. Pobyt v USA ale upevnil jeho kontakty s anarchosyndikalistickými odbory International Workers of the World (IWW).

Magón se z exilu snažil v letech 1906 a 1908 vyvolat celomexickou rebelii. Díazovi se pomocí vlády USA a placených agentů (například nechvalně známé Pinkertonovy agentury) podařilo tyto plány přerušit. Přesto však v těchto letech PLM přímo nebo nepřímo stála za sérií stávek a lidových povstání napříč Mexikem.

V roce 1907 byl Magón s dalšími anarchisty ve Spojených státech uvězněn a na svobodu se dostal v roce 1910. Po svém propuštění začal v Los Angeles znovu vydávat *Regeneración*, její anglická mutace se tiskla v nákladu 27 000 kusů.

Po začátku Mexické revoluce zorganizovali magonisté v roce 2011 povstání v zahraničním kapitálem ovládaném Baja California, kde chtěli zřídit bezstátní libertariánskou komunu, která by byla anarchistickou inspirací pro Mexiko i zbytek světa. Na necelý rok obsadili hlavní města v Baja California včetně Mexicali a Tijuany. Zděšení severoameričtí bankéři se spojili s předním lídrem revoluce, prezidentem Maderem, pro kterého byly Magonovy myšlenky příliš radikální, a revolucionáře porazili.

Okupace Baja California měla ve Spojených státech velkou podporu od socialistů, odborářů až po radikální IWW a další anarchisty a anarchistky jako Emma Goldman. Jedním z nich byl i dnes světoznámý spisovatel Jack London, který napsal otevřený dopis revolucionářům:

„My socialisté, anarchisté, vandráci a zloději slepic, psanci a nežádoucí občané Spojených států (...) jsme s vámi srdcem a duší ve vaší snaze svrhnout otroctví a aristokracii v Mexiku. (...) Všemi jmény, kterými vás nazývají, častují i nás. A když povstane korupce a chamtivost a začnou vyvolávat jména, nemohou poctiví lidé, stateční lidé, patriotičtí lidé a mučedníci očekávat nic víc, než že budou prohlášeni za zloděje slepic a psance.

Budiž. Ale přeji si, aby bylo více zlodějů slepic a psanců toho druhu, jaký tvoří skupinu, jež obsadila Mexicali, druhu, který hrdinně trpí v dírách v Díazových věznicích, toho druhu, který bojuje, umírá a obětuje se v dnešním Mexiku.

Váš zloděj slepic a revolucionář.“

Ricardo Florés Magón se i poté věnoval psaní a agitaci. Nakonec byl ve Spojených státech zatčen a 21. listopadu 1922 za nevyjasněných okolností zemřel ve věznici Leavenworth v Kansasu. Z jeho smrti byla viněna vláda Spojených států.

Zapata a zapatisté neměli ucelenou ideologii a zpočátku hnutí vycházelo z konceptu *calpulli*, který byl hluboce zakořeněn v povědomí domorodých obyvatel. Ze strategických a ideových pozic může být toto hnutí považováno za pokračování rurálních revolučních hnutí z roku 1870, která byla inspirována Bakuninem a dalšími anarchisty té doby.

Později začal Zapata používat na svých vlajkách motto *Tierra y Libertad*, které převzal právě od magonistů a které poprvé použil anarchista Práxedes Guerrero. Nepovažoval se za anarchistu, ale velmi ho ovlivnil tajemník Zapatovy armády Soto y Gama, který byl činný v Casa Obrero de Mundial, představil Zapatovi libertariánské myšlenky Florese Magóna a byl pravděpodobně autorem hlavního zapatistického textu Plánu z Ayala.

Anarchistický myslitel John Woodcock srovnával Zapata s Machnem, toto srovnání obou zemědělských revolučních hnutí se objevuje i v dalších publikacích. Woodcock dodává: „Filozofie zapatistického hnutí – se svým egalitarismem a touhou obnovit přírodní řád, se svým trváním na tom, že lidé by měli kontrolovat půdu ve vesnických komunitách, se svou nedůvěrou k policii a pohrdáním osobním ziskem – velmi připomíná rurální anarchismus, který se objevil v Andalusii za dost podobných podmínek.“

EJIDO A POZEMKOVÁ OTÁZKA

Historie lidí v Mexiku je zakořeněna hluboko v půdě. První osídlení bylo částí velké migrace, která probíhala přes Beringovu úžinu ze Sibíře. První archeologické nálezy odkazují k dvanácti tisíc let starým kosterním nálezům u Tepexpanu severovýchodně od Mexico

City. Usazené farmářské komunity existovaly v Mexiku přibližně od sedmého tisíciletí před naším letopočtem.

Původní lovecké komunity neznaly koncept vlastnictví půdy. Lov i rybaření, stejně jako produkce byly praktikovány společně a jejich výsledky se dělily mezi všechny. Idea privátního, dokonce rodinného vlastnictví půdy se rozvíjela velmi pomalu i poté, co indiáni opustili nomádský způsob života, a to se po staletí měnilo velmi málo. První lidé se v Mexiku usadili v Mexickém údolí a na okolních územích, včetně Morelosu, zhruba sto let před naším letopočtem. Kolem roku 400 našeho letopočtu přišli do této oblasti noví lidé nazývaní Toltekové nebo Mistři stavitelé, kteří ovládali území do prvního tisíciletí. Od té doby do roku 1300 byla mexická společnost chaotická, což dalo vzniknout směsici kultur, které vyústily v to, co se obecně nazývá Aztécká federace.

U Aztéků se sice v malé míře ve vztahu k některým poraženým kmenům objevilo otroctví a *peonage*, ale i Aztékové a jejich konfederální kmeny vlastnili půdu společně a jediné produkce mohla být vlastněna individuálně. I ve zbytku Mexika v době aztécké nadvlády se lidé organizovali a žili v kmenech nebo konceptu *calpulli*, podle kterého spravovali své sousedství komunitně.

Půda tak byla pro mexické indiány nejdůležitější, ale nepředstavovala ničí vlastnictví. Jak napsal ke konci 19. století Petr Kropotkin: „Je dobře známo, že mnoho kmenů Brazílie, Střední Ameriky a Mexika kultivuje svá pole společně.“ Půda patřila všem a zároveň nikomu. Samozřejmě, že španělská kolonizace často měnila vztahové vzory, ale ne všechny a ne bez odporu a konfliktu.

Ricardo Flores Magón napsal v roce 1906: „V Mexiku je okolo čtyř milionů indiánů, kteří do doby před 20–25 lety žili v komunitách, jež držely půdu, vodu a lesy ve společném vlastnictví. Vzájemná pomoc byla v těchto komunitách zákonem a autorita se ukázala, pouze když se pravidelně zjevovali výběrčí daní nebo když se nabírali rekruti do armády [...] Všichni měli právo na půdu, vodu k zavlažování a lesy pro dřevo, z kterého se stavěla obydlí. Pluhy k orbě kolovaly z ruky do ruky stejně jako dobytek. Každá rodina obdělávala zvláštní pruh půdy, která se vypočítávala s ohledem na množství úrody, jaké rodina potřebovala; a pletí a sklizeň plodin bylo také prováděno společně, celá komunita se spojila, aby měl Pedro plodiny dneska, Juan zítra a tak dále.“

Společná půda obvykle leží na vnějších hranicích puebla – proto termín *ejido*, což znamená „východ“.

Systém *ejido* byl během Díazovi pětaticetileté diktatury soustavně ničen. To bylo jedním z hlavních důvodů nepokojů, které vyústily v Mexickou revoluci. Avšak až do zvolení Lázara Cárdenase mexickým prezidentem v roce 1934 nebylo volání obyvatel Mexika za právo na půdu vyslyšeno. Po jeho nástupu se *ejido* stalo jedním z hlavních komponentů agrární reformy a bylo začleněno do mexické ústavy. Neoliberální reformy vedoucí k podpisu Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA), která vstoupila v platnost 1. ledna 1994, změnila na popud prezidenta Gortariho článek ústavy č. 27, který zakazoval privatizaci nebo prodej půdy *ejido*.

Jako odpověď přišlo povstání postmayských kmenů pod hlavičkou Zapatovy armády národního osvobození, které začalo v den podepsání smlouvy NAFTA. Zapatisté (také známí jako neozapatisté) čítají okolo 300 000 lidí, jsou jedinou nestátní entitou v Jižní Americe, která má tři složky vlády, a v srpnu tohoto roku značně rozšířili svá autonomní území.

Zvolání *Tierra y Libertad* stále zní napříč Mexikem i za jeho hranicemi.

Použité zdroje:

- Emiliano Zapata, short biography na <https://libcom.org/history/articles/1879-emiliano-zapata>
- Peter E. Newell: *Zapata of Mexico*, Freedom Press a Active Distribution, 2005.
- Ángel J. Cappelletti: *Anarchism in Latin America*, AK Press, 2017
- <https://roarmag.org/essays/a-community-in-arms-the-indigenous-roots-of-the-ezln/>
- <https://libcom.org/history/zapata-mexico>
- https://www.goodreads.com/author/quotes/1627776.Emiliano_Zapata
- <https://www.anarkismo.net/article/10762>

PŘÍMÁ AKCE BYLA JEHO JAZYKEM, ANARCHIE ŽIVOTNÍM KRÉDEM

PETR MAREŠ

Loni se vzpomínalo na všelijaké osmičkové výročí, ale na jedno výročí by se málem zapomnělo, na čtvrté výročí úmrtí performera, literáta a společenského kritika Milana Kozelky (1948–2014).

Podle slov jeho blízkých současníků byl svérázným solitérem a uměleckým samorostem, avšak značně erudovaným a neustále se vzdělával, i když za sebou měl „jen“ školu života. Znal ho kdekdo, ale s kdekým se dokázal taky rozhádat na život a na smrt, pokud nebylo po jeho. Byl umanutým provokatérem a nonkonformním myslitelem bořícím hranice měšťáckého způsobu uvažování a zaběhnutých mentálních stereotypů. Přímá akce byla jeho jazykem, anarchie životním krédem.

Leckdo by ho možná nazval posledním českým beatnikem či „zasloužilým umělcem“ undergroundu, kdyby on sám tyhle nálepky se svým pověstným úšklebkem kdysi neopustil a nevydal se vlastní cestou, i když ovlivnění zmiňovanými zdroji je každopádně v jeho působení patrné. Sám sebe prohlašoval spíš za performera, básníka a radikálního anarchistu. Vždy si však zachovával nepřehlédnutelnou autenticitu i za cenu života na okraji společnosti a kulturní periferii.

Kozelkovým rodným krajem bylo Karlovarsko (narodil se v lázních Kyselka, kde byl znám především v klubu Propaganda svými radikálními performancemi, jako bylo kupříkladu zapalování vatry v jeho interiéru. Doma však byl téměř všude, kam zavítal v rámci svých performancí či autorského čtení, později i přednášek na téma umění, politika a mocenské vztahy. Často měnil místa svého pobytu a několikrát do roka objel celou českou kotlinu, kde vždy přespával u přátel a jejich známých či známých jejich známých. Postel pro vtípného glosátora s bohémským naturelem se vždycky nějak našla.

Nebyl však plodný jen umělecky. Podařilo se mu rovněž počít několik potomků, i když rodinného života se příliš neúčastnil. Nezbyvalo mu na něj zřejmě dost času. Zůstaly po něm spíš dluhy, nařčení a přizivnictví a neplacení alimentů. V době husákovské normalizace střídal různé dělnické profese, dělal zeměměřiče, zřízence v biografu či kulisáka v divadle. Díky incidentům s policií a svému svobodnomyslnému toulavému životu pobýval úhrnem pět let ve vězení, kde samozřejmě pokračoval v neúnavné tvorbě, diverzní činnosti a psal. Zde sestavil i první česko-cikánský slovník z výrazů, které pochytil od svých romských „spolusedících“. Jak říkával: „Kriminál byl mým Harvardem.“

Angažoval se i politicky. Dle svých slov dělal na přelomu osmdesátých let kontaktéra s členy německé radikální levicové organizace RAF a potkával se se spoustou dalších skupin, které by možná někdo nazval extremistické. Stýkal se jak s anarchisty, tak s uměleckou avantgardou a politickým disentem. Po revoluci byl u zrodu ODS, později Pirátů, když o nich ještě skoro nikdo neslyšel, natož aby seděli v parlamentu. Byl však i jedním z prvních kritiků systému a jeho nevýhod, přinášejících velkou sociální nerovnost. V jednom rozhovoru řekl: „Domnívám se ale, že nelze donekonečna předstírat, že se tady nic neděje, že dnešek je tou nejlepší dobou, jakou máme tu čest žít.“ Tím se podstatně lišil od většinové přijímaného názoru, že současný neoliberální systém je ten nejlepší z možných. A o české porevoluční společnosti měl často jen slova odsudku jako v jedné své provokativní básni: „V ráji kreténů pod Řípem, nevřžem ani neskřípem.“

Po revoluci spoluzaložil nakladatelství Gulu-gulu a inicioval karlovarskou pobočku Artfora, kde pořádal literární večery a přednášky o současném umění a organizoval mnohé výstavy. Později dělal

editora pro Votobii a na přelomu milénia sestavil tři antologie českého slovesného a výtvarného umění v periferních regionech Ostřavsko, severních Čech a Olomoucko. Velmi rád prý také popíjel pivo na Smíchově ve své oblíbené hospodě Sokol či v Jamajce a ani tráva mu nebyla cizí. Náruživě tam diskutoval o ožehavých společenských tématech a samozřejmě o umění a jeho dalších perspektivách. Přílišné pití a neuspokojivá ekonomická situace mu však na zdraví nepřidaly.

Jeho svérázná tvorba v podobě performancí, happeningů, akcí, básní, prózy, koláží, land artu či pohádek byla výsledkem jeho intenzivního volnomyšlenkářského života, až se nakonec sám stal svým uměleckým dílem jako legendární postavička s hárem, dlouhým vousem mudrce a brýlemi jak „víčka od jogurtu“. Z mnohých performancí lze připomenout jeho pionýrské landartové a bodyartové akce *Kontakty s kameny*, *Chůze proti proudu* či *Splynutí* ze sedmdesátých let, kde pracoval se svým tělem a tělesností v interakci s přírodními živly, zejména s kamenem a vodou, nebo *Meeting Islámské strany virtuální autokracie* (2010), kdy předjímal islámskou tematiku ještě před nástupem její masové medializace a umělecké reflexe. Zúčastnil se rovněž mnohých společných výstav u nás i v Evropě, především jako performer a duchovní mentor, ale i „rozkladný element“ stojící vždy v opozici. Známá je i jeho minimalistická tvorba nebo satirické koláže *Podvrtné mýty* z let 2005–2008 (spolu s Andreou Lexovou), v nichž glosoval různá politická témata a sociální nešvary. Umění však vždy chápal primárně jako proces společenské změny, nikoliv pouhé estetické hrátky pro potěchu uměnovědců či komoditu pro galeristy na trhu s uměním.

Za dob reálného socialismu vydával své texty v rámci samizdatu, oficiálně však debutoval až básnickou sbírkou *Koně se zapřahají do hracích automatů* v roce 1999 a beletristicky až v roce 2001 tragikomickými glosami *Ponorka z prostředí stejnojmenné olomoucké hospody*. Následoval jeho asi nejrozsáhlejší opus *Celebrity* (2004), kniha mystifikací, paradoxů a fiktivních rozhovorů, vytvořených na pozadí příběhů známých postav českého i světového dění různých historických období. Za jeho stěžejní dílo pro undergroundovou scénu lze považovat knihu krátkých povídek *Život na Kdysissippi* (2008), kde mistrně vytvořil několik groteskních karikatur postav, patřících k tehdejší pražské intelektuální „smetance z podzemí“ od Egona Bondyho, Ivana „Magora“ Jirouse, Mejly Hlavsy, Václava Havla až po Jindřicha Chaloupeckého, s kterými udržoval za života čilý styk.

Jeho posledním literárním dílem byla sžíravá politická satira, plná vulgarismů a osobních invektiv v podobě básnických sbírek *Semeniště zmrđů* a *Teteliště zmrđů* z roku 2012, kde si literárně vyrovnával účty s tehdejší politickou garniturou (Klaus, Kalousek, Schwarzenberg a další), která ho vlastně nikdy nebrala úplně vážně, ačkoli se snažil být vždy u toho, když se rodily nové události. Sbírkou byly tak trochu jeho osobním manifestem „proti všem“ a nekompromisní kritikou soudobé pozdně kapitalistické společnosti, založené na konzumním způsobu života. Labutí písní byl pro něj počín *Manhattanský deník*, jenž se se svými kulisami přesouvá z Čech do USA a popisuje pro změnu tamní kultovní osobnosti, jako jsou Miles Davis, Jackson Pollock, Allen Ginsberg či Noam Chomsky, které používá jako popartové ikony a odrazíště svých

spikleneckých úvah a kozelkovsky břitkého humoru bez servítek a skrupulí. Posmrtně vyšly ještě sbírky textů *Fastfood* a *Startuji do San Franciscy*, které potvrdily Kozelkův nastavený kurz společenského satirika, tentokrát však v poetickém převleku.

Se stopovými prvky Kozelkovy tvorby je možné se seznámit i na internetu, kde se dají najít některá jeho autorská čtení, ale i břitká přednáška v Galerii Sam83 v České Bříze u Plzně z dubna 2011 na téma prolínání umění a mocenských vztahů, tak jak ho vystihl ve svém jasnožřivém a nemilosrdném eseji *Egoniášovo proroctví* (on-line na www.divus.cz). Nevybíravě zde kritizuje současný kurátorský systém distribuce umění s jeho téměř mafiánskými praktikami a klientelismem, ke kterému by mělo vzniknout umění opoziční. Umění by podle Kozelky mělo být především sociální, nikoliv ideologické. Mělo by být svobodné a nezávislé, nikoliv vytvářené marketingem a poptávkou trhu. Zároveň upozorňuje na ztrátu morálky v umění, ekonomice i v politice. Nabízí však i několik nástinů řešení, kam by umění mohlo směřovat, aby se z něj nestal jen „zbožný fetišismus“ v rukou manažerů Titanu kapitalismu či

státních úředníků, ale svébytný autonomní prostor pro svobodu vyjádření a kreativní utopie.

APPENDIX:

Osobně jsem se s jeho prací seznámil až skrze brněnskou výtvarnici Terezu Damcovou, která mu byla nablízku v posledních letech jeho života. Ta pak z jeho pohádek vytvořila animovaná videa v cyklu Kozelkoviny. Požádala mě tehdy, zda bych neudělal k některým z nich hudební doprovod. Výsledkem je EP *Bílej Voďník*. Kozelkovsky příznačné pak bylo, když jsme spolu šli prvně na jeho hrob a místo na Malvazinky jsme ho šli hledat na Olšany, kde proběhl jeho oficiální pohřeb. „Plakali“ jsme tedy příslušně nejen na cizím hrobě, ale přímo na cizím hřbitově. Kozelkův hrob jsme tedy nakonec našli až na druhý pokus v místech, kde na věčnosti o kousek dál dlí i Mejla Hlavsá či Egon Bondy... Odpočívej v pokoji, český barde s duší anarchisty.

FANTOM MACHNO

Před 85 lety zemřel anarchista Nestor Machno. Dožil a je pochován v emigraci, a mocenská klika jeho rodné Ukrajiny se právě letos rozhodla začlenit ho do své vlastenecké propagandy mimo jiné převezněním jeho popela zpět do země. Anarchisté proti tomu zahájili kampaň a na největším pařížském hřbitově, kde je Machnův hrob, rozdávali v květnu při výročí Pařížské komuny leták s následujícím textem.

NÁVRAT MACHNOVA PŘÍZRAKU!

Nestor Machno je historická postava Ruské revoluce a stal se legendárním hrdinou Ukrajiny. Je to jeden ze zakladatelů Revoluční povstalecké armády Ukrajiny, která porážela okupační rakousko-německou armádu a potom i carskou bílou Dělnickou armádu, čímž zachránila samotnou Ruskou revoluci. Bolševici se jí za záchranu kůže odvděčili zrušením spojení s tím, že na ni pro radně zaútočili. Lenin a Trockij nesnesli představu, že by revoluce ukrajinských rolníků nebyla podřízena jejich diktátorskému modelu.

Po dobu tří let se díky povstání, inspirovanému anarchistickými principy, dařilo na Ukrajině budovat novou rovnostářskou společnost. V roce 1921 byl poražený a zraněný Machno, pronásledovaný bolševiky, kteří zabíjeli revolucionáře, nucen uprchnout. Několik zemí ho vyhostilo a nakonec se v roce 1925 usadil v Paříži a na živobytí si vydělával jako dělník v továrně Renault v Boulogne-Billancourt. Zemřel 25. července 1934 a byl pochován na hřbitově Père Lachaise, nedaleko Zdi komunardů, kde je jeho hrob dodnes.

Na krvi poznamenané půdě Ukrajiny přežilo povědomí o Machnovi odsunutém do ilegality. Bez ohledu na bolševickou propagandu, která se ho snažila vykreslit jako vulgárního banditu, zůstala živá památka na Machna jako Robina Hooda ve formě legendy, že se jednou jeho přízrak vrátí, aby pomstil všechny chudé, vykořisťované a marginalizované.

Dnes se nacionalistická vláda Ukrajiny pokouší přivlastnit si tuto legendární postavu. Ne proto, aby uskutečnila machnovský ideál spravedlnosti a svobody, ale proto, aby z Machna udělala ukrajinského národního hrdinu. Starosta Machnova rodného města chce jeho popel dostat zpátky do země jen kvůli tomu, aby z něj udělal „obchodní značku“, která by lákala zahraniční turisty. Už vidíme tu horskou dráhu s mobilními kulomety tačankami, které Machno vymyslel a dokázal díky nim vítězit!

Dělat z Machna a machnovců symboly ukrajinského nacionalismu je opravdu směšné. Jak napsal v roce 1927 jeho spoluobojník Volin, „machnovské povstalec – a stejně tak obyvatelé v povstalecké

oblasti i mimo ni – nezajímala národnost pracujících, bylo jim jedno, jestli jsou to Ukrajinci, Rusové, Židé, Řekové nebo Arméni. Ani na vteřinu je nenapadlo probouzet národní nebo vlastenecké citění. Veškerý boj machnovců byl veden výhradně ve jménu práv a zájmů pracujících. Nacionalistické předsudky neměly s machnovštinou nic společného. Nikdo se nikdy nezajímal o národnost konkrétního povstalece a nijak ho neznepokojovala.“

Ironií osudu chce ukrajinská vláda postavit Machna v ukrajinském vlasteneckém panteonu vedle nacionalistického vůdce Petljury, který je považován za „národního hrdinu“ a kterého machnovská armáda úspěšně porážela. Tisíce anarchistických povstalců a ukrajinských pracujících a rolníků padly v boji proti tomuto katanovi, který obyčejné lidi pronásledoval a který odmítl zastavit genocidu ukrajinských Židů během občanské války. Petljuru nakonec popravil v Paříži v roce 1926 anarchista a bývalý machnovec Samuil Švarcbard, dobrý přítel Nestora Machna.

Machno byl anarchokomunistou, byl proti tržnímu kapitalismu, proti hranicím a proti vlastenectví. Udělat z jeho jména obchodní značku a prapor nacionalismu znamená nejhorší možný cynismus. Byla by to největší urážka památky tohoto revolucionáře a jeho stoupenců, stejně jako všeho, za co bojovali.

Dnes je Machnův popel na hřbitově Père Lachaise poblíž památníku komunardů z roku 1871, jeho revolučních bratrů. To nejlépe odpovídá jeho revolučnímu a internacionalistickému přesvědčení. Nacionalisti, reakcionáři a státní představitelé musí nechat starého revolucionáře na pokoji, jinak uvidí, jak se jeho přízrak probudí a s ním i jeho tačanky.

Zdroj: <https://makhno.home.blog/>

STAS A NASTĚA

OLGA ALLENHOVÁ

Před deseti lety byli v centru Moskvy zastřeleni Stanislav Markelov a Anastázie Baburová. Za tuto vlasteneckou vraždu byli odsouzeni náckové Tichonov a Chasisová.

NOVINÁŘKA

Anastázie Baburová se narodila v Sevastopolu v roce 1983. Absolvovala jazykové gymnázium, během středoškolského studia se účastnila šachových turnajů. Po maturitě poslala v roce 2000 přihlášky na osm univerzit. Dostala se na šest z nich, ale rodina neměla dost peněz na to, aby mohla Anastázie odjet studovat do jiného města. V létě 2001 si koupila lístek na vlak do Moskvy, pronajala si pokoj v nedalekém Čechovu a začala studovat Fakultu mezinárodního práva moskevského Státního institutu mezinárodních vztahů (MGIMO).

ADVOKÁT

Je večer, hovor, cigaretový kouř, Stanislavovi přátelé sedí u malého stolu v klubu Bilingua. Všichni jsou z levice: docent Moskevské státní univerzity (MGU) Jaroslav Leontěv, klidný člověk ve starých džínách, s aktovkou nacpanou knihami; výbušný anarchist a člen ekologického hnutí Ochránci duhy Maxim Kučinskij; anarchist a antifašista Vlad Tupikin. Tihle lidé říkají Markelovovi Stas nebo Stasik. Všichni jsou starší než on. Stanislav Markelov se narodil v Moskvě v roce 1974. Vzpomínají na Stasovo mládí, kdy nosil dlouhé vlasy, koženou bundu a pletené náramky. Leontěv vypráví, jak ho zažil na akci pořádané na Bakuninově usedlosti. Přes den všichni pracovali, večer poslouchali Stasovy přednášky o historii Ruska: „Byl velmi erudovaný. Jednou jsem byl nemocný a on místo mě přednášel studentům na univerzitě. Byla to vynikající analýza předválečné situace v Sovětském svazu a Evropě.“

NOVINÁŘKA

Hodně lidem, kteří by se dostali s prázdnou kapsou na MGIMO, by to ke štěstí úplně stačilo. Anastázii ne. „Studovat s těmi lidmi, zlatou mládeží, je nudné. Nudí mě sterilní vědomosti,“ psala rodičům. Podala žádost o ukončení studia a přešla na MGU, kde začala dále studovat Fakultu žurnalistiky.

ADVOKÁT

Druhého října 1993 se devatenáctiletý student práva Stanislav Markelov přihlásil do Vološinovy skupiny, aby pomáhal zraněným z ozbrojeného incidentu u magistrátu, v televizní věži Ostankino a u sídla parlamentu (střety s armádou byly vyvrcholením konfliktu prezidenta Jelcina s parlamentem). „Rozhodli jsme se tehdy nestát ani na jedné straně, ale prostě pomáhat zraněným, jako to kdysi dělal Vološin za občanské války. Vyvěsili jsme leták, aby se nám lidé hlásili, a ještě ten den přišel Stas a celou dobu s námi zůstal.“

Když skončil útok na magistrát, boj se přesunul do Ostankina. „Když jsme tam přijeli, všude se střílelo,“ vzpomíná Olga Trusevičová, pracující v lidskoprávním centru Memorial. „... uprostřed toho jsme se snažili dělat něco se zraněnými, na postřelené se ale člověk bojí sahat, když ví, že jeden neopatrný pohyb je může zabít. Stas se nebál, rozhodl se je obvazovat a já mu jen podávala obvazy. Byli jsme v parku nedaleko televizní věže, kde se střílelo.“

Stas při přestřelce přeběhl ulici, aby k nám dostal další raněné. Dělal to i později u parlamentu, kde střílely tanky. Přes zátarasy se tam dostal jen on. Často jsem pak měla pocit, že tak jak začal, jak cítil vinu kvůli těm, které se nepodařilo zachránit, tak potom i žil.“

NOVINÁŘKA

V roce 2004 se Anastázie Baburová vdala za studenta MGU Alexandra Frolova. Svatba byla v Sevastopolu, Nastěa si vzala bílé šaty a závoj. Jako manželé pak mohli dostat pokoj na koleji MGU. Po čtyřletém životě v Moskvě se rozešli. Rozvod oslavili parádním přátelským večírkem.

Když Nastěa studovala na MGU, začala pracovat – nejdříve ve *Večerní Moskvě*, potom v *Izvestijích* a v *Ruských novinách*. Po rozvodu si znova pronajala pokoj nedaleko Moskvy. Někdy jí rodiče posílali peníze a ona jim psala: „Zbláznili jste se?“

ADVOKÁT

V roce 1994 přivedl Jaroslav Leontěv Markelova do Memorialu a student práv, který začal pro lidskoprávní centrum pracovat, měl brzy nato odjet do Ingušska, aby shromáždil materiál o osetsko-ingušském konfliktu. „Jel tam i s tím hárem na hlavě, přestože mu všichni říkali, ať se oštríhá,“ říká s úsměvem Jaroslav.

V té době se Stas rozhodoval co dál: vstoupí do některé z levicových stran, nebo si uváže kravatu a stane se obyčejným advokátem? „Když mluvil se stranickými levičáky, zjistil, že se mnohem víc věnují teorii než praktickým možnostem,“ říká Olga Trusevičová.

V roce 2000 přestal být Stanislav hipikem. Pracoval už v advokátní kanceláři, chodil k soudu. „Měl tehdy dvě možnosti: dospět a být jako všichni, nebo se stát marginálem,“ říká obránce lidských práv a novinář Alexandr Čerkasov. „Jenže on našel třetí cestu. Ostríhal se, vzal si sako a kravatu, aby mohl dělat na případech, které ho jako levičáka zajímaly. Šlo o ekology, antifašisty, Čečence.“

NOVINÁŘKA

Triadvacetiletý Saša Čorných, kluk v mikině, s náušnicí v uchu a piercingem ve rtu, byl nejbližším přítelem Anastázie Baburové: „S Nastěou jsem se seznámil šest let před její smrtí. Chodil jsem do prvního na žurnalistiku a ona byla v druháku. Oba jsme nosili koženou bundu a veškerý čas trávili v počítačové učebně.“ Rok nato se Čorných začal věnovat bojovým uměním a tam se zase s Nastěou setkali: „Skamarádili jsme se, když jsem jí vyprávěl, jak se v ulicích peru s nácký. Hodně ji to zaujalo.“

Čorných Nastěu seznámil s lidmi z Antify. Začala se účastnit jejich akcí, kam nepatřily jen střety s nácký, ale i piketové akce „proti policejní zvlášti“ nebo ekologické kempy proti průmyslovým podnikům znečišťujícím přírodu. Na jedné akci se Anastázie seznámila s moskevskými anarchisty a napsala o nich: „Asi nejvíce usilují o svobodu ti, kteří se ji nesnaží vzít jiným.“

ADVOKÁT

První případy advokáta Markelova nebyly nijak halasné, zato byly velmi příznačné. Obhajoval mladé lidi, kteří byli bez pořádných důkazů obviněni z výbuchů u pomníků Mikuláše II. a Petra I. a z přípravy útoku na správní sídlo Krasnodarského kraje. „Byl to návrat pravidel hry zavedených politickými advokáty, kteří Markelova zajímali v mládí,“ říká Jaroslav Leontěv. „Například známý právník Iollos, kterého v roce 1907 zabili černosotněnci, byl jedním z lídrů kadetů.“

Markelovovi přátelé jsou přesvědčeni, že byl prvním a možná jediným advokátem v současném Rusku, který obhajoval jen ty, kterým sám věřil. „Nejde si představit, že by Stas obhajoval kriminálníky nebo vrahy,“ říká Leontěv. „Je jedno, kolik by mu nabídl peněz, nevzal by případ, kdyby mu obhajovaný nebyl sympatický.“

V roce 2001 začal zastupovat Annu Politkovskou, když na ni byly podávány žaloby kvůli jejím článkům. Stal se tak jediným ruským advokátem, který jezdil na soudní jednání do Čečny. Postupně začal spolupracovat s novinami *Novaja gazeta* a vedl prakticky všechny jejich případy.

„Věděli jsme, že nedá přednost finančně výhodnější kauze,“ říká šéfredaktor Sergej Sokolov. „Markelov byl jedinečný i v další věci – advokáti jen zřídka berou případy poškozených, protože se tam platí méně a bezpečnostní riziko je větší. A odsouzení mají venku komplice, kteří by se mohli mstít.“

NOVINÁŘKA

Anastázie se účastnila nejrůznějších akcí: demonstrací na obranu ekonomických migrantů, proti zvyšování jízdného, za propuštění zatčených antifašistů. O jedné z takových akcí (nenahlášeném pochodu proti policejní zvlášti) si 18. dubna napsala: „Sešli se tam hodně různí lidé a skandovali společně: Ne policejnímu státu! Pár letáků se rozdalo i policistům. Kolemjdoucí a řidiče to taky bavilo, určitě proto, že hesla, která se skandovala na Tverské, se jich dotýkají stejně. Rezonují v jejich rozhovorech, které mají k politice hodně daleko, a týkají se toho, že policajti dostali už hodně lidí...“

ADVOKÁT

V roce 2002 začal Stanislav Markelov zastupovat čečenskou dívku Jachi Nėserchovou, která byla při útoku na Dubrovce. Přišla na muzikál, stala se rukojmí, musela být hospitalizována s otravou plynem, ale byla zatčena jako teroristka. Pátého listopadu byla uznána jako rukojmí a propuštěna, aniž by proti ní bylo vzneseno obvinění.

V roce 2004 Markelov podal žalobu v zastoupení rodičů Marie Panovové, která zahynula jako rukojmí, ale oficiálně to úřady neuznaly. „Poprosila jsem Stase, jestli by se tím případem nezabýval,“ vypráví Olga Trusevičová. „Odmítl mě tehdy jeden velmi známý advokát, jehož syn se taky stal rukojmí. Ale Stas neodmítl, nebyl součástí systému. Často si ani nebral od poškozených peníze. Od matky Máši Panovové si peníze nevzal. Tu několikaměsíční práci dělal úplně zadarmo. Pro rodinu a děti peníze měl, a nikdy mu nešlo o to, aby se obohatil.“

NOVINÁŘKA

V červnu 2008 se Anastázie Baburová účastnila protestní akce ekologů a anarchistů v Chimkách, kde vznikl protestní tábor na obranu lesa proti vykácení. Koncem června se dostala na ubytovnu UFSIN, která předtím patřila továrně Smena. Úřady z ní začaly obyvatele vystěhovávat. Šlo o bývalé zaměstnance Smeny a uprchlíky ze zemí Společenství nezávislých států. „Nevím, jak se tam dostala,“ říká Vlad Tupikin. „Vchod byl zavřený, ale mohla i přelézt zeď. Natáčela všechno, co se tam dělo. Kameru policie zabavila a Nasťa strávila dvacet čtyři hodin ve vazbě.“

ADVOKÁT

V roce 2002 obhajoval Markelov na návrh Memorialu rodinu čečenské dívky Elzy Kungajevové, kterou zabil ruský plukovník

Jurij Budanov. V Memorialu se domnívali, že tehdejší obhájce Abdullah Chamzajev možná tak složitý případ nezvládne. Čečenský advokát ale vzal své nahrazení mladým kolegou osobně a přesvědčoval otce mrtvé dívky, aby se změnou nesouhlasil. Došlo to tak daleko, že advokát Chamzajev dal Markelovovi pěstí. Ten se potom případu vzdal. V létě 2004 zemřel čečenský advokát na cukrovku. Memorial tehdy navrhl Markelovovi, aby se k případu vrátil – a on to udělal.

Krátce předtím Markelova zmlátili v metru. „Napadlo ho pět lidí ve vagonu a křičeli: Skončil jsi! Stas ztratil vědomí,“ vypráví Olga Trusevičová. „Vyvlekli ho na stanici Dmitrovská a tam do něj kopali. Zmizela jeho aktovka s dokumentací – velkou část materiálů k případům nosil vždycky s sebou. Léčil se s otřesem mozku, psal zprávy na policii, ta nereagovala. A přitom tam byly kamery a bylo možné najít svědky – ale nikomu se to nechtělo dělat: byl už známý z předchozích soudních případů.“

NOVINÁŘKA

Anastázie Baburová chtěla psát o tom, co je to ruský neonacismus: „Dobře se vyznala v tom, jaké neonacistické organizace zastřešují silové struktury,“ říká Alexandr Čorných. „Věděla, ve které organizaci mají i střelné zbraně. Tak jako mnohé z nás ji trápilo, když narazila na brutalitu. Když náckové zabili jednoho z našich, Ilju Borodajenka, v ekologickém kempu u Angarsku, všemi to otrásl. A právě Nasťa nás přesvědčovala, že je třeba bojovat dál.“

ADVOKÁT

V roce 2006 založil Stanislav Markelov Institut právní svrchovanosti. „Dal tam dohromady právníky, kteří podle něj nebyli lhotejní,“ říká Vlad Tupikin. „Jeho snem bylo založit v Rusku sdružení levicových advokátů, kteří by pomáhali účastníkům demonstrací, obětem neonacistů nebo policejní zvlášti. Bylo mu jasné, že sám to nezvládne. Několik právníků ze svého institutu vzal na Evropské sociální fórum ve švédském Malmö. Chtěl jim ukázat, že po celém světě se advokáti věnují obhajobě práv sociálních aktivistů.“

NOVINÁŘKA

V září 2008 jela Baburová se skupinou ruských neformálů do Švédska na stejné Evropské sociální fórum v Malmö. Tam se seznámila s pracovníky *Nové gazety*. Po návratu do Moskvy opustila *Izvestije* a začala externě pracovat pro *Novou gazetu*.

„Přišla k nám se svým tématem,“ vypráví šéfredaktor *Nové gazety* Sergej Sokolov. „Z hlediska bezpečnosti nebo slávy to nebylo nejlepší téma: skinheadi, Antifa, neformální akce.“

ADVOKÁT

V roce 2007 zastupoval Markelov matku antifašisty Alexandra Rjuchina, kterého zabili náckové. Před soudem stanuli tři aktivisti Slovánského svazu a neonacistické skupiny Format 18, obvinění z vraždy. Později bylo ale obvinění překvalifikováno na „výtržnictví“. Proti tomu Markelov protestoval. Domníval se, že za souzenými stojí oficiální silové struktury. Nakonec dostali od čtyř do šesti let odnětí svobody. Po vynesení rozsudku se na jednom z nacionalistických webů objevily výhrůžky, že advokát „bude po Nikolaji Girenkovi další na řadě“. Odborník na nacionalismus Nikolaj Girenko byl zabit v roce 2004 v Petrohradě.

NOVINÁŘKA

Anastázie Baburová stihla v *Nové gazeté* uveřejnit několik článků. Všechny se zabývají neonacismem. V jedné krátké zprávě informovala o odsouzení vůdce neonacistické skupiny Format 18 skinheada Maxima Marcinkeviče, známého jako Tesák. Byl odsouzen na tři a půl roku za extremismus. „Když Nasťa chodila na soud s Tesákem, natáčeli ji náckové v soudní síni na mobil,“ říká Saša Čorných. „Sama mi o tom vyprávěla. Často napadli i její blog. Nebála se.“

ADVOKÁT

Na jednom mítinku mluvil Stanislav Markelov o problému nacionalismu: „Válka už začala. Konflikt mezi fašisty a antifašisty, to jsou reálné politické střety, které postupně přecházejí ve válku, v níž ochránci zákona prostě zaspali a umožnili vznik obrovského nacistického podzemí.“ Domníval se, že proti náckům zatím bojují jen členové Antify, „kteří se objevili spíš z osobních než politických důvodů, aby šli náckové „do háje, protože začínají vládnout ve městech a v ulicích““.

V posledních letech se Markelov zabýval nejrůznějšími kauzami. Obhajoval hlavního redaktora *Chimkinské pravdy* Michaila Beketova ve sporu s městskou správou. Dělal na případu zmizení Čečence Mochmadsalacha Masajeva a „tajných věznic“ v Čečně. Ten chtěl dovést až do Štrasburku a hlavním podezřelým v něm měl být čečenský prezident Kadyrov. Dál také zastupoval rodinu Elzy Kungajevové.

NOVINÁŘKA

Den před vraždou, 18. ledna 2009 vstoupila Anastázie Baburová do anarchistické organizace Autonomní akce. Připravila maketu nového čísla anarchistického časopisu *Autonom*, do kterého napsala i několik článků pod pseudonymem Skat. „Nasťa velmi přirozeně zapadla do anarchistického hnutí. Věnovalo se ostatně aktuálním sociálním tématům, které znepokojovaly i ji,“ říká Vlad Tupikin. „Novinářka a aktivistka se v ní navzájem doplňovaly.“

ADVOKÁT

Dva dny před vraždou, 17. ledna 2009, pochoval Stanislav svou matku. Ještě předtím byla na 19. ledna ohlášena tisková konference k případu Jurije Budanova.

Koncem roku se totiž o případu znovu začalo mluvit, protože plukovník měl být podmíněčně propuštěn. Markelov napsal dopis předsedovi Vrchního soudu Vjačeslavu Lebeděvovi a žádal ho, „aby za to nesl osobní odpovědnost“. Hned nato začaly Markelovovi chodit výhrůžky. Jedna přišla esemeskou: „Ty tupý zvíře... už zase se cpeš do případu Budanova?! Pitomečku, nemohl sis najít lepší způsob sebevraždy?!“

Markelov tiskovou konferenci nezrušil.

NOVINÁŘKA

V noci z 18. na 19. ledna napsala Anastázie Baburová Alexandru Čornychovi, že neví, kam druhý den půjde – na Kazaňské nádraží, kde chystá prokremelské hnutí Mladá garda akci proti migrantům, nebo na tiskovou konferenci Stanislava Markelova na Kropotkinské.

ADVOKÁT

Devatenáctého ledna žádal Stanislav Markelov na tiskové konferenci vyšetření dalších Budanovových zločinů v Čečně a přislíbil, že se obrátí na Evropský soud. Tisková konference netrvala dlouho. Za půl hodiny už byl znova na ulici.

NOVINÁŘKA

Devatenáctého ledna šla Anastázie Baburová na tiskovou konferenci Stanislava Markelova. Připravovala s ním rozhovor pro *Novou gazetu*.

NOVINÁŘKA A ADVOKÁT

Stanislav Markelov a Anastázie Baburová se znali několik let. Kdy a jak se seznámili, to si nikdo z jejich přátel nepamatuje.

Záříjové fórum v Malmö, po kterém začala Baburová pracovat v *Nové gazeti*, organizoval Markelov: „Stase jsme už tenkrát znali,“ vzpomíná Alexandr Čornych. „Pomáhal mnohým lidem z Anti-

fy, obhajoval je u soudu, poskytoval nám bezplatné právní konzultace.“

Pár měsíců předtím jela Nasťa na letní tábor v Bakuninově usedlosti, organizovaný moskevskými anarchisty, a tam měl Markelov přednášky o historii Ruska.

Tricátého listopadu 2008 proběhlo shromáždění proti útokům na veřejné aktivisty a mezi nimi byli lidé, které hájil Markelov. Po mítinku se šlo do sousedního klubu Bilingua. „Byla s námi i Nasťa,“ vzpomínají Markelovovi přátelé. „Měla narozeniny a pozvala nás na pivo. Stas pořád vybíhal na ulici konzultovat s aktivisty, kteří za ním přicházeli – nikdy to nikomu neodmítl.“

V roce 2007 obhajoval Markelov u soudu Irinu Bergalijeovou. Byla jednou z těch, které vystěhovali z ubytovny továrny Smena, z té, kam se podařilo dostat Anastázii Baburové.

„Nasťa se Stasem kamarádila,“ říká Vlad Tupikin. „Stas pro ni byl zajímavý jako aktivista i jako zdroj informací. Oba se účastnili levicových akcí, oba pomáhali perzekvovaným aktivistům: Nasťa jako novinářka, Stanislav jako advokát. V něčem si byli hodně podobní.“

Kolem druhé odpoledne 19. ledna 2009 vyšli advokát Stanislav Markelov, 34 let, a novinářka Anastázie Baburová, 25 let, z Nezávislého tiskového centra. Cestou Markelov odpovídal na otázky Baburové do chystaného interview. Šli ulicí Prečistěnka směrem k metru Kropotkinská.

Stanislav si pravděpodobně ani neuvědomil, co se stalo, když ho člověk v černé bundě a kulichu, který k nim přiběhl, střelil do týla. Nasťa si to uvědomila a napřáhla se, aby vraha chytila. Druhý výstřel byl smrtelný pro ni. Nasťu Baburovou pohřbili v Sevastopolu. V den její smrti napadli její blog náckové. To, co napsali, nelze opakovat...

Tři měsíce předtím řekl Stanislav Markelov na mítinku: „Potřebujeme ochranu před nacionalisty, potřebujeme ochranu před mafiánskou vládou, před ochránci zákona, kteří jim jen přisluhují. Moc dobře víme, že kromě nás samotných nám tu ochranu nikdo neposkytne. Ani bůh, ani car, ani zákon – už nikdo, jen my sami.“

Stasovi přátelé říkají, že teď jsou pro ně tahle slova jeho testamentem.

Tolstojovština byla organizovaným společenským hnutím, které sjednocovalo lidi kolem duchovně-etických hodnot založených na učení Lva Nikolajeviče Tolstého. Vznikla v 80. letech 19. století a už počátkem 20. století se rozšířila z centrálního Ruska na Sibiř a na Kavkaz. Stoupenci tohoto učení vyznávali nenásilný bezstátní způsob života, zemědělskou práci, rovnoprávnost, názorovou a náboženskou svobodu.

TOLSTOJOVSKÉ KOMUNY

J. D. MELEŠKO

Za jedinou formu společného života, která člověka neutlačuje a neprovokuje ho k násilí, považoval Tolstoj občinu. Tolstého socialismus se liší od toho západoevropského, zejména od jeho marxistické verze. Program tolstojovského socialismu je založen na osobitě interpretaci křesťanství. Její hlavní specifikum spočívalo v kategorickém odmítání jakéhokoli násilí a v orientaci na „pokojný, pracovitý zemědělský život“, „osvobození od veškeré lidské moci“, vzájemnou úctu, „sebezapření, smíření a lásku ke všem lidem a ke všem bytostem“. Masové zakládání zemědělských komun začalo po Únorové revoluci, která zahájila liberalizaci a demokratickou transformaci společnosti. Komuny vznikaly v různých guberniích Ruska: v Moskevské, Tulské, Orlovské, Poltavské, na Krymu, v Jekatěrinodarském kraji, samostatná komuna byla založena v Alma-Atě, a v Moskvě vznikla komuna Rozumný život.

Obvykle vznikaly komuny ze skupin stoupenců Tolstého, které se spojily a přidaly se do komun i se svými rodinami. Vstupovali do nich lidé z nejrozličnějších sociálních vrstev. Našel v nich místo bývalý „statkář“, který pochopil hanebnost svého dosavadního života, nejposlednější chudý mužik, utlačovaný církví, student s diplomem, zavšivený voják, který málem zemřel v zákopech světové války, dělník ze zbrojařského závodu nebo vyšetřovatel Čeky, který pod vlivem Tolstého myšlenek zavrhl politickou činnost a vzal do rukou pluh. Tolstojovské zemědělské komuny se zakládaly a existovaly jako samostatná hospodářská sdružení a jejich základním ideovým pilířem bylo učení Lva Tolstého. Toho učení propojilo a ke společnému životu svedlo nejrozličnější věřící i lidi různých národností. V komunách bylo hodně mládeže. Zakládali tam rodiny a měli děti – v komunách bylo obvykle hodně dětí.

Hlavní pravidlo umožňující nějakému člověku žít a pracovat v tolstojovské komuně však oficiální stanovy komuny (zaregistrovaný dokument zaručující komuně statut právnické osoby) neobsahovaly. Toto pravidlo říkalo: „Členy komuny mohou být pracující, kteří dosáhli osmnácti let věku, věnují se s rovným přístupem zemědělství a souvisejícím pracím, sdílejí názory L. N. Tolstého, odmítající zabíjení nejen lidí, ale i zvířat, a rovněž odmítající užívání omamných látek, jako je alkohol, tabák apod., a jedení masa.“

Tolstojovské zemědělské komuny tedy nebyly náhodnými sdruženími. Stát je uznal jako hospodářské a právně suverénní organizace, existovaly ovšem mimoetaticky, zcela podle učení Tolstého, které odmítalo násilí včetně toho státního (povinnou vojenskou službu, státní daně ad.). Zkušenost tolstojovských zemědělských komun, které se dokázaly snést se sovětským režimem a bez konfliktu v něm vydržet, je mimořádně zajímavá.

Hospodářský základ komun tvořilo zemědělství, půda, bydlení a práce byly zespolečenštěné. Finanční prostředky komun vznikaly z vkladů jejich členů a příjmů z obchodování, úvěrů atd.

Nejvyšším orgánem komuny bylo všeobecné plénum, které schvalovalo všechny důležité otázky, týkající se organizace a života komuny. Výkonným orgánem byl sovět komuny, který byl volen na všeobecném plénu na jeden rok a bylo v něm minimálně pět lidí. Sovět byl povinen jednat se státními organizacemi, soukromými osobami, uzavírat smlouvy, obchody apod. Odpovídal také za všechny ztráty, které by případně komuně způsobil. Sovět rozdělával členům komuny práci, informoval je o aktuálním stavu věcí, vypracovával plány.

Zvláštností komun byl fakt, že všechny práce vykonávali její členové. Najímat pracovníky bylo nepřipustné. Jedinou výjimkou byly sezonní zemědělské práce. Fyzická práce byla povinná, nesměl ji odmítnout žádný člen komuny. Tuto povinnost mohlo zrušit jen

rozhodnutí všeobecného pléna (kvůli invaliditě, těhotenství nebo nemoci). Za práci se v komuně platilo penězi. Kritériem výše mzdy bylo množství odpracovaných dní. Zabezpečení dětí v komuně, lékařská péče, vzdělávání a kultura byly financovány ze společných příjmů. Když se stalo, že byla komuna zrušena, členům se vracely jejich podíly a vklady a o osudu společného nedělitelného majetku se rozhodlo na všeobecném plénu.

Hlavní podmínkou zemědělské práce, jejím mravním základem bylo pracovat čestně, bez nechuti, s radostí a přáním, přesvědčením, že fyzická práce je nejen užitečná pro druhé, ale zdravá pro tělo i ducha, že fyzická práce je nezbytná podmínka, přirozený zákon pro každého člověka.

Není proto překvapivé, že produktivita práce byla v komunách vysoká, a to i v družstvech zastánců zemědělského obhospodařování půdy bez využití techniky. Ti někdy i bez použití nástrojů, jako jsou lopaty či rýče, obdělávali pět až sedm hektarů polí a získávali 131 až 164 kg pšenice z každého hektaru. Z principu nevyužívali k práci ani zvířata, protože to považovali za vykořisťování a násilí. Proto také nejenže nejedli maso, ale odmítali i vejce a mléko a výrobky z vlny a kůže. Toto ruční zemědělství přinášelo bez ohledu na pochopitelné nesnáze působivé výsledky. Přestože se komuny zakládaly na neúrodné půdě, „kde nic nerostlo“, postupně se díky nadšení, iniciativě a oddané práci měnily v silná hospodářství. Produkce komun šla na odbyt, protože jejich základem bylo zelinářství a chovatelství. Zásobovaly mlékem nemocnice a zařízení pro děti, zdarma ho poskytovaly opuštěným ženám a starým lidem z nejbližších vesnic. Místní obyvatelstvo mělo s komunami vstřícné vztahy, lidé tam přicházeli, aby se poradili, často kupovali potraviny nebo zvířata.

V komunách byly jesle, knihovny, orchestry, nestátní školy vyučující na principech nenásilí a lásky. Byla by chyba vidět v tolstojovských zemědělských komunách sekty vzdálené ostatním lidem kvůli vlastnímu světonázoru a způsobu života. Příslušníci komun se snažili „spojit se se všemi lidmi“. Jeden z nich napsal: „Nejsme stoupenci klášterního útěku před životem se vším jeho zlem i dobrem, utrpením i radostí. Právě v proudu života musíme usilovat o to, abychom byli lepší, abychom byli lidmi, a tak nás do komuny nelákají lepší podmínky pro zdokonalování“

Ekonomickými principy a odpovídající organizační strukturou představovala komuna společenské hospodaření založené na principech rovnosti, rovného přerozdělování podle práce a plánování.

Praktická realizace Tolstého myšlenek byla hlavním duchovním faktorem spojení lidí do těchto komun. Jejich členové vyznávali vzájemnou toleranci a starostlivost: „... nikoho neutlačovat a před nikým se neponižovat, mluvit otevřeně a postupovat tak, jak chceš, s jedinou podmínkou – abys neškodil druhým; žít radostně, bez hněvu a bez sebemenšího strachu.“ Nenásilí ve vztahu ke všemu živému podmiňovalo i způsob života tolstojovců v komunách: byli přísnými vegetariány, nekouřili a nepili alkohol, nenadávali. V tolstojovských komunách neexistovaly zámky, dveře byly otevřené pro každého člověka, jídlo bylo společné a zdarma. Specifické chápání světa jako životního naplnění a štěstí prostupovalo všechny stránky života komuny:

*To není svět, jenž tolik krás má –
to duše tvá je někdy krásná.
Když tě k jezerům, do lesiků
„harmonie přírody“ zve,
to srdce v čistém okamžiku
svobody zpívá v hrudi tvé.*

Vztahy členů komun se státní mocí a vládními úředníky nebyly jednoduché. Komuny se pokoušely koexistovat se státem tak, aby neporušovaly zákony a současně žily podle svých principů. To bylo možné v době, kdy zemědělství Ruska, zruinované revolucí, občanskou válkou a zestátněním půdy, neprodukovalo dostatek potravin. Navíc v letech 1917–1927 sovětská vláda ještě zachovávala prvky demokratičnosti a tolerovala jistý pluralismus v hospodářském a kulturním životě. Právě v těchto letech dosáhlo tolstojevské zemědělské hnutí největšího rozkvetu a mělo i relativní svobodu.

Když na rolníky koncem 20. let dolehla kolektivizace, zlikvidovala komuny právně – převedla jejich hospodářství do kolchozů. Z různých formálních důvodů (neužívání státních úvěrů, hospodářský pokles apod.) byly komuny rozpouštěny. Státní úředníci navrhovali komunám, aby přešly pod kolchozy, a dokonce aby je vedly. Tyto návrhy ovšem neměly odezvu, protože komuny a vláda se zásadně rozcházel v otázce provádění státní kolektivizace, která měla ve skutečnosti násilný, donucovací charakter. Příznačné je odpověď tolstojevce B. V. Mazurina předsedovi Kuncovského okresního výkonného výboru Morozovovi na jeho návrh vést kolchoz: „Ano, jsme pro kolektivní práci, ale pro dobrovolné kolektivní, ne proti vlastnímu přesvědčení. A pak, vyznáváme životní styl, který se liší od toho jejich, pokud jde o stravování, víno, nadávání, uznávání církve a jejich svátků a všech možných obřadů. Dosud jsme žili v komuně a chceme tak žít, ale slučovat se do jediného kolektivu a ještě to řídit – to dělat nebudeme. Pokud jde o naši zkušenost, budeme se ochotně dělit s těmi, kteří to budou potřebovat.“

Na druhé straně už samotný fakt samostatného fungování komun dokazoval možnost nestátní formy organizace hospodaření. Příklad rolnického socialismu nezapadal do obecné koncepce státní kolektivizace tím spíš, že členové komun vyznávající nenásilí odmítali státu platit daně, plnit vojenskou povinnost i ekonomická nařízení spojená se zajišťováním armády.

Ti příslušníci komun, kteří si nepřáli opustit své principy, se stěhovali jinam. Hodně komun, jako například komuna Světové bratrství, bylo rozehnáno a jejich členové byli zatýkáni a deportováni. Známé jsou soudní procesy s tolstojevci, kteří odmítli plnit brannou povinnost. Ještě ve 20. letech se stávalo, že byli osvobozeni přímo soudem, ale ve 30. a 40. letech je buď zastřelili, nebo poslali do lágrů bez vyšetřování i bez soudu. Tolstojevci nepovažovali za přijatelné podřízovat se státu, a tak rezolutně odmítali účast ve volbách. Dochoval se zápis ze všeobecného pléna komuny: „Jako stoupenci Lva Tolstého odmítáme násilí a uspořádání společného života lidí cestou násilí státní moci, a proto odmítáme plnit to, co od nás požadují. Můžeme dělat to, co není proti našemu svědomí, ale

účastnit se organizování tohoto násilí nemůžeme.“ Podle svědectví D. J. Morgačova bylo jen v komuně Život a práce v letech 1936 až 1940 zatčeno a odsouzeno 65 lidí a v letech 1941 až 1945 za odmítnutí nosit zbraň více než 100 lidí. Většina jich byla zabita.

Tolstojevci nekompromisně zastávali princip neprotivení se zlu násilím. Tak jako Tolstoj neuznával násilí a nenásilné metody užívali všude. Například v letech 1931–1932 začal ekonomický nátlak vlády na sibiřskou komunu Život a práce. Tolstojevci nastavili neúnosné normy. Když je nesplnili, přijely vládní síly a zabavovaly většinu úrody nebo sena. Došlo přirozeně ke konfliktu, který byl zažehnán jen díky tolstojevskému principu „nepodněcovat zlo“, nepopouzet, „nevyvolávat vzájemnou zlobu“. V osmém čísle časopisu *Opravdová svoboda* z roku 1921 je otištěna epizoda ze života tolstojevců ze vsi Rajevka Orského újezdu Orenburské gubernie. Rolníci tam vyznávali nenásilí, a odmítli proto volit státní orgány ve své vsi. Během povstání ve 20. letech je povstalci vyzývali, aby se k nim přidali, což rolníci odmítli také. Když byli v okolí zabíjeni vládní vojáci, ve vsi byl právě rekvirovací oddíl. Povstalci žádali jeho vydání, ale rolníci to odmítli. V dalších případech nenásilných protestních akcí proti moci šlo o občanskou neposlušnost. Tolstojevci například odmítli jít k soudu nebo do věznice: lehli si na zem a nehýbali se. Museli je tam tedy odnést. Vyhlašovali hladovku, aby upozornili na absurditu a zjevnou předpojatost obvinění, mlčeli, odmítali odpovídat na otázky i během soudu.

„Život podle svědomí“, podřízení vlastního jednání morálním normám a pravidlům znamenaly pro tolstojevce víc než materiální blahobyt nebo vyplnění státních a soudních nařízení, pokud odporovaly jejich morálním hodnotám. Tolstojevce rádi posílali jako strážlivé, energické a šikovné na různé práce, a jednou jim nařídili rozebrat domy „rozkulačených rodin“, které zůstaly na ulici. Tolstojevci to odmítli udělat a přišli tak o mzdu. Jiný případ se stal tolstojevci, kterého zranili nožem obyvatelé sousední vsi. Po ostrých sporech se členové komuny rozhodli, že nepředají opilé zajaté rolníky milici, a pustili je, protože jim bylo jasné, že odsouzení a vězení by „v těch lidech žádné dobré city neprobudilo“.

Skutečný maximalismus, věrnost principům, vlastnímu svědomí si tolstojevci uchovávali po celý život. Dokonce i v lágrech, v nesnesitelných pracovních podmínkách, za hladu a posměchu obětavě hlásali ideály dobra, lidskosti a věrnosti tolstojevskému učení.

Přeloženo z originálu Е. Д. Мелешко, Толстовцы, in *Анархия работает. Примеры из истории России* (антология), common place, Moskva 2014, s. 77–86.

**VE SVÉ PODSTATĚ JE TOLSTÉHO SOCIÁLNÍ UČENÍ
SKUTEČNÝ ANARCHISMUS, VE SVÉM ODSOUZENÍ
AUTORITÁŘSKÉHO USPOŘÁDÁNÍ STÁVAJÍCÍ SPOLEČNOSTI,
V NAVRŽENÍ NOVÉHO LIBERTARIÁNSKÉHO POŘÁDKU
A V PROSTŘEDCÍCH, JIMIŽ BY MOHL BÝT TENTO POŘÁDEK
DOSAŽEN. JELIKOŽ TOLSTÉHO NÁBOŽENSTVÍ JE
PŘIROZENÉ A RACIONÁLNÍ A HLEDÁ KRÁLOVSTVÍ PRO
VLÁDU SPRÁVEDLNOSTI A LÁSKY NA TÉTO ZEMI,
NEPŘEKRAČUJE ANARCHISTICKOU DOKTRÍNU, ALE
DOPLŇUJE JI.**

GEORGE WOODCOCK

10 LET OD DĚLNICKÉ VZPOURY V JIŽNÍ KOREJI

S. PROCHÁZKA

V novodobých dějinách se nestává příliš často, že pracující brání svoje práva doslova všemi prostředky. Výjimkou buďž povstání v jihokorejské automobilce SsangYong Motor, kterou dělníci okupovali neuvěřitelných 77 dní, a to navzdory nebývalému policejnímu násilí. Od události letos v létě uplynulo deset let.

Jak vlastně vzpoura v korejském Pyeongtaeku vypukla? Automobilka začala z důvodu poklesu výroby masivně propouštět zaměstnance, takže během prvního pololetí 2009 opustilo továrnu zhruba šestnáct set lidí. Zbylí zaměstnanci se však rozhodli, že se z práce vyhodit nenechají, a zahájili časově neomezenou stávkou. Šéfové ovšem na vyjednávání nepřistoupili. Čínská korporace SAIC, která držela jedenapadesát procent akcií SsangYong Motor, zatlačila na jihokorejské soudy, a ty po několika týdnech poslaly na neposlušné dělníky policii. Na konci června 2009 začal násilný policejní útok na továrnu.

Fízlové se však setkali s aktivním a houževnatým odporem. Vehody do továrny byly zabarikádovány, často pomocí hořících pneumatik a proti policejním projektilům a slzným granátům byly použity podomácku vyrobené praky a zápalné lahve. Státní represe zesílila a nad továrnou se objevily policejní vrtulníky, které kropily stávkující dělníky kyselinou. Třetí den stávky se objevil na střeše SsangYong Motor nápis „Nechcete-li vyjednat, raději nás všechny zabijte“.

Vypadalo to, že policie si vzkaz ze strany dělníků opravdu vzala k srdci, protože záhy najala militantní stávkokazy s elektrickými tasery a počet zraněných dělníků brzy stoupl na padesát, nicméně vstupu zdravotníků do továrny bylo zabráněno. Policie navíc odpojila přívod vody, takže dělníci si ani nemohli omýt místa zasažená slzným plynem či ošetřit poleptání způsobené kyselinou z helikoptér. Před branami továrny byl přistaven kovový kontejner s po zuby ozbrojenou zásahovou jednotkou.

Dne 25. července uspořádaly odbory v centru města solidární demonstraci, které se zúčastnilo více než sedm tisíc lidí, akce byla napadena policií a střety pokračovaly až do pozdních nočních hodin.

Sedmadvacátého července oslovila jihokorejskou vládu Mezinárodní organizace práce. Požadovala okamžité zastavení policejního násilí a zahájení vyjednávání. Ministr práce veškeré požadavky zamítl s tím, že motivace stávkujících není sociální, ale politická.

O dva dny později se konala před branami továrny početná demonstrace na podporu stávkujících dělníků tvořená širokou koalicí jihokorejské veřejnosti. Další demonstraci vyhlásily odbory v centru Pyeongtaeku, nicméně akci kvůli obavám z předchozích násilností vláda zakázala. Večer téhož dne se před branami SsangYong Motor shromáždili lékaři a zdravotní sestry, kteří odsoudili zablokování dodávek léků a zdravotnického materiálu. Shromáždění před branami továrny bylo permanentně napadáno najatými stávkokazy i policií, kteří několikrát zdemolovali provizorní stanové městečko postavené solidárními demonstranty.

Okupující dělníci se sice dokázali urputně bránit, v továrně však postupně docházely zásoby. Osmašedesátý den okupace na sedm set stávkujících fungovalo v dosti provizorním režimu – pili převarěnou dešťovou vodu, jedli pár rýžových kuliček denně. Záchody z důvodu odpojené vody nefungovaly, neošetřená zranění začínala hnisat. Přidaly se deprese a důsledky nevyspání, protože policejní útoky probíhaly ve dne i v noci. Postupně pak dva a půl tisíce policistů (s pomocí zhruba dvou tisíc najatých stávkokazů) obsadilo všechny budovy továrny s výjimkou barvírny, kde stále odolávalo na pět set dělníků.

Poslední velká bitva se odehrála 6. srpna, kdy se definitivně všichni zbývající dělníci vzdali do rukou policie.

Odbory se nakonec dohodly s vedením firmy, že do předčasného důchodu odejde jen dvaapadesát procent zaměstnanců, zatímco osmačtyřicet procent z nich si vezme neplacenou dovolenou. V kontextu ekonomické recese a praktického bankrotu firmy to však byl relativně slušný výsledek.

Stinnou stránkou celé události byly represe, které následovaly. Jeden z odborářů, kterého soud označil za vůdce vzpoury, byl odsouzen na rok a půl do vězení.

Bitva o SsangYong Motor dodnes zůstává nejvýznamnějším dělnickým bojem moderních jihokorejských dějin.

ZE VZPOMÍNEK DHARMOŠLAPA

NOAH LEVINE

PŘIBITÝ NA X

Když jsem přijel do Nového Mexika za rodiči, přidal jsem se k partě pankáčů z Albuquerque – znal jsem je ještě z dob, kdy jsem tam vyrůstal. Můj kamarád Steve se po roce nebo dvou od našeho posledního setkání dal na straight edge. To bylo hnutí v rámci punkové a hardcorové scény, které se drželo zásady „život bez drog“. Žádné kouření, pití ani náhodný sex.

Těmto morálním zásadám bych se dřív mohl jen vysmát, ale po všech těch malérech, co jsem měl během posledních pár let, jsem se skutečně chtěl zbavit drog, a tak to pro mě byla ideální filozofie: pořád punkrock, ale za střízlivá. Jediné, s čím jsem měl problém, bylo omezování mého sexuálního života, ale tento bod jsem si vykládal podle libosti.

Hnutí straight edge se vyvinulo z washingtonské punkové scény a jeho znamením byla černá písmena X na hřbetech dlaní. Ke konci 80. let, když jsem se do něj zapojil, bylo straight edge významné hnutí v rámci punku a hardcoru.

Steve mě seznámil s kapelami jako *Youth of Today*, *Chain of Strength*, *Bolɪd*, *Judge*, *Wide Awake*, *No for an Answer*, *Instead a Uniform Choice*. Já už jsem docela dobře znal *Minor Threat* a *7 Seconds*, ale když jsem si poslechl všechny tyhle hardcorové skupiny, jak řvou o životě bez drog, věděl jsem, že to je odpověď na moje dilema „jak být pankáč a nebyť alkáč“. Bylo to hodně podobné tomu, jako když jsem slyšel punk poprvé, když jsem byl ještě dítě: natolik hluboce jsem s tím vším souzněl. Zase jsem pro sebe objevil hnutí mladých lidí, kteří prožívali to samé co já.

To, že jsem se dal na straight edge, mi možná zachránilo život. Nebyl jsem připravený přijmout duchovní řešení pro svůj alkoholismus, které mi nabízel dvanáctibodový detoxikační program. Straight edge, to byla parta pankáčů, kteří si navzájem pomáhali zbavit se drog. Scéna straight edge měla dvě frakce. Ta první mluvila o tom, že punková scéna je jednotná a že máme překonávat rozdíly pomocí pozitivního přístupu. Velký důraz kladli na bratrství a na morální pravidla. Druhá frakce byla tvrdší a násilnější a důrazněji odsuzovala ty, co pili a brali drogy. Toto nekompromisní hnutí čerpalo sílu z toho, že se cítilo nadřazené všem ostatním a oddělené od všech, kteří nesdíleli jejich přesvědčení.

U nás v Santa Cruz žádná straight edge scéna nebyla. Dlouho mi připadalo, že jsem jediný straight edge pankáč v okolí, a dokud jsem konečně nepotkal Russe, cítil jsem se docela izolovaný. Viděl jsem ho dřív na nějakých srazích, ale nikdy jsme spolu nemluvili. Pak mi jedna holka ze střední řekla, že je tu ještě jiný kluk, který nosí na hřbetech dlaní černá Xka. Když jsme se konečně poznali, stali se z nás dobří přátelé, a když jsme spolu začali vyrazet, pomalu se na nás nabírala jiná děcka, co byla na straight edge. Byl to začátek dodnes existující straight edge party v Santa Cruz.

(Russ je stále čistý a jeho kapela *Good Riddance* se stala jednou z nejpobulárnějších punkových kapel současnosti. Většinu času teď tráví v zahraničí na šňůrách a svými texty šíří politickou a duchovní uvědomělost.)

Na hardcorovém koncertě na Gilman Street v Berkeley jsem jen žasl, když jsem uviděl stovky děcek s Xkami na rukou. Bylo to něco surreálního, být obklopen tolika lidmi, kteří stejně jako já věřili ve svobodu od drog. Předávali si mezi sebou knížky o vegetariánství, hinduismu, sociálním aktivismu. Před tím koncertem jsem zůstával čistý hlavně ze strachu z toho, co by se stalo, kdybych se opil, ale po něm jsem začal přemýšlet, jestli bych pro svět nemohl udělat něco

V minulém čísle Existence stejně jako v letos vydané knize Radikální buddhismus jsme se dotkli vztahu anarchismu a buddhismu. A co takhle spojit tento duchovní směr s punkem? O tom je osobní vyprávění „dharmového pankáče“ Noaha Levina.

pozitivního, jako stát se vegetariánem nebo nějak posloužit společnosti.

Když vyšli hrát *Uniform Choice*, na scéně bylo nějakých padesát lidí, kteří spolu s kapelou zpívali hymny, na nichž byly založené naše životy. Vymrštěné pěsti a strkanice u pódia byly nejlepším projevem naší nespokojenosti a závazku dosáhnout pozitivních změn všemi prostředky. Byl jsem ve větším rauši než kdykoli předtím na drogách. Ryzost mého přesvědčení a síla adrenalinu, který mi koloval v žilách, mi pomohly k jinému způsobu života.

Těsně potom, co jsem prožil svůj první straight edge koncert v roce 1988, jsem začal s tetováním. Byly to vesměs symboly a výjevy straight edge. Vždycky, už od dětství, jsem chtěl mít tetování. Většina mých přátel už nějaké měla. Ani nevím, proč jsem se tomu vyhnul, když jsem pobýval na ulici. Spousta mých přátel si pořizovala tetování, ale já jsem se k tomu nějak neměl. A bylo dobře, že jsem počkal, protože až teď jsem doopravdy uvěřil v něco, co bych chtěl zaznamenat na svém těle.

Svoje vůbec první tetování, zkrřížená kladiva a na nich pěst s Xkem, mám na levé paži. Znamená mou odevzdanost věci straight edge a mou víru v etiku dělnické třídy. V té době jsem měl v plánu jít se vyučit truhlářem, proto ta kladiva. Byl jsem na tu malou kěrku tak pyšný, že jsem si vyhrnoval rukáv, aby byla vidět. Když jsem řídil svůj Pontiac Bonneville a z okna mi visela potetovaná ruka, cítil jsem se jako faktický drsňák.

Těsně nato jsem si pořídil tetování na druhé paži a ještě další na zádech. Bolelo to, ale stálo to za to. Chtěl jsem si potetovat i ruce, ale napadlo mě, že s tím raději počkám, až budu starší, co kdybych si sehnal nějakou práci, kde by bylo viditelné tetování na rukou problém – a tak jsem se rozhodl, že si nechám potetovat nohy.

Brzy potom, co mě pustili z polepšovny, jsem zažil s jednou partou vážnou autonehodu. Jak jsem trhnul hlavou, hnul jsem si s krční páteří a zranil jsem si záda. Po několika měsících chiropraxe jsem byl znovu v pořádku. Pojišťovna mi vyplatila několik tisíc dolarů jako mimosoudní vyrovnání. Z těch peněz jsem něco vrátil lidem, které jsem okradl během své závislosti, chtěl jsem to vynahradit aspoň rodině a nejbližším kamarádům. Za zbytek peněz jsem si pořídil starou motorku evropské výroby.

V té době mě většina pouličních pankáčů přehlížela, protože jsem pro ně byl střízlivej kokot. Tak jsem to nějakou dobu táhl s bikery. Tobyho bratranec Jason byl jedním z vůdců té bandy bývalých pankáčů a skinů, kteří se všichni dali na staré motorky a poslouchali buď rock-n-roll z padesátých let nebo nový druh muziky, takovou směs punku a rockabilly, co se jmenuje psychobilly a pochází většinou z Anglie. Některé starší punkové kapely jako *Social Distortion* se taky přidaly ke greaserům, což podle mě bylo super, a tak jsem byl nějakou dobu součástí psychobilly scény. Nechal jsem si narůst pompadour a vyhrnoval jsem si džíny, což se mi líbilo, ale srdcem jsem byl stále punker a k tomu ještě straight edge. Měl jsem na motorkářské bundě nášivku *Minor Threat* a pořád jsem chodil na spoustu hardcorových a punkových koncertů.

Když mi dopraváci kvůli agresivní jízdě zabavili motorku a sebrali řidičák, začal jsem znova jezdit na skateboardu. UVědomil jsem si, že začínám pomalu ztrácet kontakt se svou straight edge identitou, proto jsem se rozhodl, že budu dělat straight edge graffiti. Protože jsem byl kompulzivní egomaniak, hrozně se mi líbilo kochat se svými tagy na zdech a vyrážel jsem sprejovat několikrát v týdnu. Psal jsem „Noah Core“, „Just Say Noah“, „STR8 Edge“, „EDGE 1“. Pořád jsem na sebe chtěl upozornit nějakou neplechou, což se mi dařilo už od dětství. Tím, že jsem sprejoval

na zeď své jméno, jsem se snažil dokázat, že existuju a mám ve své své místo.

POTŘEBA ÚTOČISTĚ

Jednou jsem z okna svého bytu viděl, že k našim dveřím přijíždí šerifův vůz. Prudce jsem se sehnul, aby mě šerif neviděl. Slyšel jsem, jak zabouchl dveře a šel nahoru po schodech. Hned jsem se schoval do skříně. Srdce mi nahlas bušilo v uších, snažil jsem se být co nejvíc potichu, aby mě neslyšel. Vzpomněl jsem si na návod k meditaci: „Sleduj svůj dech a uvolni břicho.“ Slyšel jsem, jak mi ta slova říká hlas mého otce, ale nezabíralo to. Byl jsem z toho úplně vykurvenej, nechtěl jsem zase jít do lochu. Tolik jsem udělal pro to, abych tam nemusel. A přece jsem se teď schovával ve skříně před fyzly: po dvou letech drogové abstinence jsem ještě pořád žil jako zločinec.

Když šerif odjel, nemohl jsem se strachy hýbat, a tak jsem se rozhodl, že tam chvíli zůstanu a budu přemýšlet o tom, co mě zase dostalo do toho známého stavu úplné demoralizace. Už dva roky jsem nepil a nebral drogy. Navenek to vypadalo, že můj život je zcela v pořádku: měl jsem motorku, což jsem vždycky chtěl, měl jsem dobrou práci v obchodě s muzikou, chodil jsem do školy, a dokonce jsem bydlel ve fajn bytě, který jsme sdíleli se starším bráchou.

A přece jsem se musel schovávat před poldy ve skříně, protože tenhle byt byl plný věcí, co jsem nakoupil z kreditních karet, které jsem ukradl v práci. Občas někdo „zapomněl“ v našem hudebním obchodě kreditní kartu a já jsem si ji strčil do kapsy. Většinou jsem kupoval oblečení a hudbu, ale nedávno jsem si pořídil domácí stereo a spoustu uměleckých předmětů.

Kudy jsem v poslední době chodil, všude mi říkali, že se fyzlové vyptávali na mě a moje graffiti. No jo, sprejovat po zdech „Noah Core“ asi nebylo moc chytré, ale vidět svoje jméno po celém městě se mi líbilo. Bylo to vzrušné, zjevit se někde uprostřed noci na skateboardu a pomalovat zeď.

Drew a kluci, kteří mi v polepšově pomohli přestat brát drogy, na tom byli všichni dost dobře. Pořád mluvili o vnitřním klidu a o tom, jak jsou teď šťastní po dvanáctibodovém programu. Vždycky jsem si myslel, že ten jejich program je sračka – Bůh a všechny ty pitomosti. Nechtěl jsem se ani za mák podílet na fantaziích o „míru a lásce“. Nesnášel jsem hipíky a všechny ty mírumilovné kecý. Radši bych se celé dny pral a šoustal. Ale fakt už jsem se nechtěl cítit na dně. Nevzdal jsem se drog, abych se teď musel schovávat před fyzly u sebe doma.

(...)

Ráno mě probudilo zazvonění telefonu; snažil jsem se ho ignorovat, ale slyšel jsem, jak brácha v pokoji vedle říká: „Ne, není doma.“ Pak přišel ke dveřím mého pokoje a řekl: „To byl tvůj kámoš detektiv.“ Vstal jsem a osprechoval se. Zkusil jsem sníst toast, ale bylo mi pořád blbě od žaludku. Zvedl jsem telefon a chvějící se rukou jsem vytočil číslo, které stálo na dopisu od detektiva Lofrana.

Chvilku jsme si povídali, pak jsem mu řekl, že jsem se rozhodl, že se ke všemu přiznám, že chci uhradit škodu, že vím, že to nebylo správné a že všechny ty graffiti odstraním. „Skončil jsem s tím,“ řekl jsem mu, „je mi líto, co jsem udělal.“

Musel jsem dojít na policejní stanici, sejmuli mi otisky prstů a tak dále. Musel jsem jim nechat vzorky mých tagů (Noah Core, 8edge, Psycho).

Když jsem se vrátil domů, zavolaal jsem chlápku jménem Don, kterého jsem znal z protidrogového programu, a požádal jsem ho o to, aby se stal mým kurátorem. Souhlasil a navrhl, abych se nejdřív přiznal sám sobě, že jsem opravdu bezmocný, že nedokážu řídit svůj život. Měl jsem to přiznání hodit na papír a další den mu zavolat. Začal jsem s tím hned, napsal jsem, jak je všechno zkurvený a jak vždycky všechno dokážu posrat – kdepak řídit. Psal jsem celé hodiny o tom, jak ten svět nenávidím a jak moc ho chci změnit. Na konci to vypadalo, že všechny moje problémy pochází z toho, že jsem bezmocný.

Než jsem šel tu noc spát, zkusil jsem trochu zmeditovat a soustředit se na vnímání nádechu a výdechu. Trochu to pomohlo, a usnul jsem spokojený, s pocitem, že konečně dělám v životě něco kladného.

Než jsem musel k soudu za ta graffiti, docela jsem s radikální proměnou svého života pokročil. V den přelíčení na hlavní stránce novin *Santa Cruz Sentinel* stálo: „Známý vandal, sprejer 8edge, dopaden“. U soudu se detektiv a veřejný žalobce, kteří mi slibovali, že mě nechají jít, pokud uhradím škodu, dožadovali, aby mě soud-

ce zavřel do zkurveného lochu! Měl jsem na triku tolik případů vandalismu, že jsem mohl dostat i sedmnáct let. Žalobce navrhl minimálně dva roky ve státní věznici. Hrozně jsem se bál, že budu zase muset do vězení, ale v duchu jsem se modlil a snažil jsem se soustředit na přítomný okamžik, což mi trochu pomohlo.

Nakonec se soudce ukázal být v pohodě a uložil mi pokutu 10 000 dolarů jako úhradu škody a 500 hodin veřejně prospěšných prací, abych umyl ta graffiti. Bylo to hodně peněz, ale cokoli bylo lepší než vězení. Pocítil jsem obrovskou úlevu. Nestaral jsem se o peníze ani o veřejně prospěšné práce. Hlavní bylo, že jsem na správné cestě k záchraně a odpuštění.

Před soudem mě a mou matku přepadli novináři, vykřikovali otázky a zahnali nás do jejího auta. Během několika následujících týdnů mi volali naštvaní lidé, že prý přijedou a posprejují mi dům. „Uvidíš, jak se ti to bude líbit, ty hajzlíku.“ Bylo to k nevydržení a musel jsem se přestěhovat do garsonky v Seaclyff, zatímco můj bratr James si pronajal něco v centru.

Modlitba a meditace se brzy staly součástí mého života. Pomohly mi k pochopení toho, že všechno má hlavu a patu. Začal jsem vidět ve svém životě smysl a směr. Jsem ten typ člověka, který snadno propadá závislostem, a když si najdu něco, co mi dělá dobře, chci to dělat pořád. Stejně to bylo i teď: nasměřoval jsem svůj život k obrodě a duchovní praxi. Všechno ostatní jsem už vyzkoušel. Drogy nezabraly, hromadění hmotných statků nepomohlo, násilí už vůbec, a ego-trip s graffiti, pouličními gangy a porušováním zákona, jehož cílem bylo na sebe upozornit, mě málem zase dovedl do kriminálu. Věděl jsem, že ta posraná duchovní praxe je má poslední naděje.

KDO ZABIL BAMBIHO?

Během prvních několika let vážné duchovní praxe se můj život opravdu proměnil. Mnohé negativní a destruktivní projevy mého chování, jako krádeže, lhaní, všechny formy fyzické agrese začaly odpadávat. Čím víc jsem se cvičil v srdečnosti a skromnosti, tím víc mi svět připadal přátelský a ukočirovatelný. Jako poradce jsem pomáhal několika klukům přestat s drogami a ve dnech volna jsem dobrovolně pomáhal v hospicu. Najednou jsem v sobě objevil neuvěřitelnou ochotu pomáhat ostatním. Jelikož jsem se zavázal k celibátu, trávil jsem čas spirituální praxí namísto toho, abych hledal lásku. Nemohl jsem uvěřit tomu, že dokážu odolat pokušení. Občas se mi zdálo, že ženy to na mě zkoušely právě proto, že věděly, že žiju v celibátu.

Už samotné praktikování celibátu mi otevřelo hlubší smysl toho, jak funguje konexe mezi rozumem a tělem. Pozoroval jsem znovu a znovu, jak se můj rozum a tělo naplňují touhou, a jak to bez ohledu na intenzitu bažení vždycky po čase přejde. Nemusel jsem ukájet každou touhu, která vznikla v mém mozku. Začal jsem chápat, co je to nestálost, a to prostřednictvím přímé zkušenosti, nikoli díky teoretickému uvědomění.

Tehdy jsem poprvé v životě začal zpochybňovat svou punkovou identitu. Byl jsem natolik ponořený do počátečních stadií duchovní praxe, že jsem se bál, že mě z toho negativní energie hardcorového punkrocku vytrhne. Vždy jsem miloval punk, protože mi umožňoval ventilovat vztek, ale teď jsem našel nový způsob, který fungoval mnohem líp než punk. I uvnitř samotné punkové scény se hodně lidí dávalo na spiritualitu. Existovaly dokonce hardcorové kapely, jako *Shelter* nebo *108*, které propagovaly vědomí Kršny. Já sám jsem se pokusil poslouchat jiné hudební žánry, jako jazz, soul a reggae, ale i když se mi něco z toho líbilo, nic mě ani zdaleka nezasáhlo tolik jako punk. Poslouchal jsem dál punk a rap, chodil jsem stále na koncerty, ale se změnou mého pohledu na život se měnilo i moje souznění s negativitou a násilím v hardcorové scéně.

(...)

Inspirovaný tím, co mě naučil Matthew, svým celibátem a množstvím spirituálních knih, které jsem tehdy četl, jsem se rozhodl, že se zase zúčastním meditačního ústraní. Už jsem byl na několika víkendových dílnách, které pořádali mí rodiče a které se týkaly smrti, umírání a uvědomělých vztahů. Paní, která pomáhala mým rodičům s dílnami, mi prozradila, že organizuje ústraní pro jednoho buddhistického mnicha. Řekla, že ten mnich by se mi líbil, a tak jsem se rozhodl, že to vyzkouším.

Tak jsem potkal Ajahna Amara, mnicha, který se měl stát mým novým učitelem. Byl to Angličan, který se před patnácti lety stal mnichem v Thajsku. V době našeho seznámení stále bydlel v klášteře v Anglii, poté co prošel v Thajsku několikaletou přípravou.

Ústraní spolupořádala sestra Sundara, buddhistická mniška ze Západu, která se zřekla světa pro život v celibátu. Každý rok na pozvání skupinky Američanů pořádali ústraní v severní Kalifornii, v čínském klášteře, který se jmenuje Město Deseti Tisíců Buddha. Nachází se v bývalém státním blázinci, což je budova z cihel a betonu, kde jsou vany určené pro šokovou terapii – zdi budovy si pamatují, jak byli chovanci ústavu dlouhá léta mučeni a předávkováni léky. Připomnělo mi to film *Přelet nad kukaččím hnízdem* a také časy, které jsem strávil ve vězení. Ústraní bylo o hodně formálnější a přísnější než to s Jackem Kornfieltem, kde jsem byl vůbec poprvé. Tady jsem se musel pořádkem klanět a zpívat v nějakém úchylném cizím jazyce. Ani večeri jsme nedostali!

Po celodenních pokusech o meditaci jsem se dostal zpět do svého pokoje, který až příliš připomínal celu: měl cihlové zdi, nepohodlnou postel na podlaze a i přes vonné tyčinky byl cítit po nemocničním zařízení. Ptal jsem se, co tu dělám. Jak jsem si mohl myslet, že něco takového zvládnou? Chtěl jsem odejít, ale věděl jsem, že je důležité, abych zůstal. Učil jsem se něco nového, a dokonce jsem toužil po nepohodlí, jen abych našel nový způsob života.

(...)

Ajahn Amaro mě povzbudil, abych pokračoval v praxi, a ujistil mě, že časem to bude jednodušší. Rád jsem mu uvěřil a zanedlouho jsem odjel. Měl jsem dobrý pocit z toho, co jsem zažil na ústraní, ale určitě jsem se těšil, že se vrátím ke stravování třikrát denně, hlasitě hudbě a dlouhému vyspávání.

Po celé týdny jsem vyprávěl všem přátelům o tom, že jsem byl na ústraní v klášteře s mnichy. Mysleli si, že jsem se zbláznil. „Proč by někdo chtěl vstávat ve čtyři ráno, celý den nic nedělat a jít spát o hladu?“ nechápali. No, já jsem to taky nechápal. Občas to během ústraní bylo jako mučení, ale pak jsem se cítil fakt vybuzený, že jsem to dokázal, a hned jsem to chtěl zopakovat. Dokázal jsem si docela dobře představit, že lze šťastně a spokojeně žít a nedělat nic jiného než meditovat. Poprvé v životě jsem pochopil, že největší štěstí pochází z nejjednodušších věcí.

Tehdy jsem začal fantazírovat o tom, že se jednoho dne stanu mnichem. Ajahn Amaro mě natolik inspiroval, že jsem doufal, že se jednou vydám v jeho šlépějích, šlépějích Buddhy.

Vyrůstal jsem v těch nejkrásnějších a nejdívočejších končinách Spojených států, v sekvojových lesích severní Kalifornie a v nekončících pouštích Nového Mexika, ale vždycky jsem raději trávil čas ve městě, na chodníku. Nikdy mě moc ne bavilo kempování nebo putování; tyhle sračky byly pro objímače stromů a kovboje.

Jakmile jsem nastoupil na cestu detoxikace, hodně jsem slyšel o vnitřním klidu, ale pokaždé jsem si ho představoval jako nějaké

místo mimo mě. Představoval jsem si v duchu jakousi klidnou louku, plnou divokých květín, motýlů a pasoucích se zvířat. Cítil jsem, že klid je pro hipíky a že já jako pankáč mám povinnost bojovat proti těmhle pasivním budižkničům, abych podnítil skutečné změny, anebo po sobě aspoň zanechal stopu v podobě ničení, aby lidi věděli, že jsem existoval. V té době jsem si představoval, že přijdu na tu klidnou louku s plamenometem a s cíčkem v puse a že celou tu posranou idylku spálím, všechno zničím a zabiju Bambiho.

Skutečně jsem se bál toho, co by se stalo, kdybych zůstal chvíli v klidu. Nechtěl jsem se nudit ani být nudný. Frustrace a vztek mě naplňovaly a poháněly v letech násilí a užívání drog (ani v abstinenci nikam nezmizely), a tak jsem se bál toho, co najdu pod povrchem svých negativistických postojů a skutků, jakmile se zklidním.

Ale když jsem začal praktikovat meditaci, po chvíli jsem skutečně zažíval momenty vnitřního klidu, a můj strach z něj se zmenšil. Když jsem pochopil, že klid nemá co dělat s přírodou a že je to jen další stav mysli, který můžeme prožít kdekoli, začala mě lákat představa, že trávím čas v horách nebo na pobřeží. Čím víc se moje mysl uklidňovala, tím víc jsem chtěl, aby mě obklopovala přírodní krása. Začal jsem podnikat odpolední výlety podél pobřeží severní Kalifornie, mezi Santa Cruz a San Franciskem, jen tak jsem se potuloval, modlil se a meditoval.

Poté co jsem absolvoval ústraní s Ajahnem Amarem a sestrou Sundarou, jsem si řekl, že jsem už zralý na to, abych praktikoval o samotě, v divočině, vsedě pod stromem, jako Buddha.

Hodil jsem do auta stan, spacák, trochu jídla a výtisk knihy *Postupné probouzení*, kterou napsal můj otec – byla to tenkrát moje meditační bible. Tehdy jsem naplno pracoval v nemocnici a dělal jsem si nástavbu, takže na kempování jsem měl jen pár dnů. Kamarádi si mysleli, že jsem cvok. Ptali se mě: „K čemu je kempování o samotě?“ Odpověděl jsem něco ve smyslu, že budu hledat svou duši nebo tak něco, na což mi řekli: „Jak myslíš, kámo, ale stává se z tebe posranej hipízák.“ Ano, měli pravdu. Ale byl jsem šťastnější než oni, takže mi to bylo u prdele.

Noah Levine (nar. 1971) je americký učitel buddhismu, veterán punkového hnutí, autor knih *Dharma Punx* (Dharmový pankáči, 2004), *Against the Stream* (Proti proudu, 2007), *The Heart of the Revolution* (Srdce revoluce, 2011) a *Refuge Recovery: A Buddhist Path to Recovery from Addiction* (Záchrané útočiště: buddhistická cesta léčení závislosti, 2014). <http://www.dharmapunx.com/>

Z anglického originálu *Dharma Punx* (Dharmový pankáči), Harper Collins e-books 2007, vybral a přeložil Max Šeur.

VE JMÉNU NÁBOŽENSTVÍ BYLO V DĚJINÁCH PROLITO VÍC KRVÉ A UTLAČOVÁNO VÍC LIDÍ NEŽ VE JMÉNU ČEHOKOLI JINÉHO! AČKOLI VÍRA A POBOŽNOST HRAJÍ V LIDSKÝCH DĚJINÁCH ÚSTŘEDNÍ ÚLOHU, MOŽNÁ NASTAL ČAS ZAPUDIT VŠECHNY FORMY ORGANIZOVANÉHO NÁBOŽENSTVÍ A ZAČÍT OD ZAČÁTKU S PRAKTICKOU, POUŽITELNOU FILOZOFIÍ, ZALOŽENOU NA ZKUŠENOSTI. A SPOLU S NIMI BYCH ZAHODIL I TAKZVANÝ BUDDHISMUS, PROTOŽE MNOHÉ Z TOHO, CO SE DNES VYDÁVÁ ZA BUDDHISMUS, JE V PŘÍMÉM ROZPORU S TÍM, CO BUDDHA SKUTEČNĚ KONAL A UČIL.

NOAH LEVINE

ANARCHISTICKÁ FEDERACE

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

JAK SE PROMÍTALA SÍT

V pondělí 18. března začala promítací tour na podporu vězněných ruských anarchistů a antifašistů. Akce se konala v Hradci Králové, kde se tak po delší době zase něco dělo. Hradeckého promítání dokumentu *Sít*, který o stejnojmenné kauze natočili ruští anarchisté, se účastnilo na dvacet lidí. Úvod i následná diskuse se týkaly podrobností vykonstruované kauzy i širších souvislostí represí, kterým je v Rusku vystavena anarchistická scéna. Byla samozřejmě řeč i o tom, že nejde v žádném případě o nějaký typický „východní“ fenomén a že obdobná policejní „výroba teroristů“ je v posledních dekáдах běžná například ve Francii a Španělsku, a nakonec ani česká policie nechtěla zůstat pozadu, a předvedla se kauzou Fénix. Organizátoři solidární kampaně připravili na promítací akce i všechno potřebné pro psaní a odeslání vzkazů kamarádům do ruských věznic, a tak je hodně potěšilo, že se do následného dopisování zapojili skoro všichni, kteří na místě po debatě zůstali. Adresy mohl každý čerpat z rozdávaného letáku s přehledem vězněných.

Druhou zastávkou promítací tour bylo 20. března pražské Salé. V typické domácí atmosféře žižkovského infoshopu film zhlédlo kolem deseti diváků. Po půlhodinovém dokumentu jedna z organizátorek ke kauze doplnila aktuální informace a vyzvala všechny přítomné k solidární podpoře vězněných kamarádů. Dopisovačka se sice v Praze nesečkala s takovým úspěchem jako na východě Čech, zájem o benefiční předměty však byl velký.

Třetí zastávkou bylo Brno. Promítání bylo součástí doprovodného programu Zinfestu, který se konal 13. dubna a byl to už čtvrtý ročník. Letos jej hostilo autonomní centrum Sibiř. Kromě stánku Anarchistické federace, o jehož distro byl velký zájem, si mohli zájemci o literaturu založenou na DIY principu prohlédnout produkci nakladatelství Pravěk, historické publikace spolku Záduha, politické pamflety Tridní války nebo prolistovat jednotlivé ziny, jako například *Rote Zora*, *Destruktorr* nebo *Drzost*. Nechyběl ani stánek FNB Brno, který literaturu doplňoval bagetami. Kromě večerního koncertu, kde vystoupila třeba pražská Lakka nebo španělsko-německá blackmetalpunková banda Ancient Emblem, bylo na programu i mnoho dalšího. Otevřelo ho představení knihovny Ká ve Třech obcích, do níž jsme mimochodem doplnili takřka kompletní nabídku Nakladatelství AF.

Zlatým hřebem programu Zinfestu bylo naše promítání filmu *Sít*. Tentokrát jsme měli i posilu – před filmem necelou dvacítku přítomných s kontextem celé kauzy seznámil náš kamarád z Ruska. Vysvětlil divákům, jak dnes vypadá anarchistické hnutí v Rusku, které je značně decentralizované a v každém menším městečku najdete nějakou anarchistickou skupinu. Jednou z nich byla i afinitní skupina z Penzy, která v současnosti sedí za mřížemi s obviněním, že šlo o teroristy. Policie zatkla na podzim 2018 kvůli drogám jednoho z jejích členů. Na jeho výpovědi později založila celou kauzu, v níž tvrdí, že se anarchisté z Penzy scházeli za účelem násilného převzetí moci. Zdůraznil, že velká část anarchistů a antifašistů, kteří jsou v současnosti ve vazbě už skoro rok a půl, byla při výsledcích mučena elektrickým proudem a bita, a proto se přiznala i k tomu, co neudělala. Na kauzu se podařilo upozornit i dost „obyčejných“ lidí, protože policie využívá mučení v nevidané míře.

Po filmu náš host doplnil aktuální informace k případu – film byl natočen na začátku tohoto roku a od té doby v kauze už padly první rozsudky (Igor Šiškin se rozhodl spolupracovat s policií a souhla-

sil s tím, aby byl jeho případ projednáván ve zvláštním režimu – ke všemu se přiznal a soud vůbec nezkontroloval důkazy; výsledkem byl „mírný“ trest vězení v délce 3,5 roku) a probíhají soudní jednání. Nakonec zaznělo i to nejdůležitější – jak můžeme vězněné kamarády podpořit i z Česka. Na stánku Nakladatelství Anarchistické federace jsme kromě našich publikací měli i trička a mikiny od přátel z ruské kampaně Rupression, která vznikla právě jako reakce na celou policejní monstrakci spojenou se Sítí. Kromě toho jsme udělali malou dopisovačku – měli jsme připravené pohledy, známky a letáky s adresami anarchistů a antifašistů vězněných v rámci Sítě.

Další zastávkou promítací tour byl Liberec, kam jsme s filmem zavítali 18. dubna. Tentokrát promítání probíhalo venku, kde nás hostila komunitní zahrada Lias. Skvělé bylo, že to byl mnohem větší prostor než například v Brně, musíme ocenit pěkně velké plátno a samozřejmě i možnost zapálit si k ne zrovna optimistickému dokumentu cigaretu. Pořádající kolektiv návštěvníkům připravil i vynikající vegan špízy. Díky tomu všemu nakonec nikomu nevadilo, že jsme se začátkem promítání museli počkat do setmění, což v Liberci znamená také to, že se kromě tmy udělá ještě větší zima. Na promítání s námi znovu jel náš kamarád z Ruska, který přítomným opět před filmem shrnul kontext celé kauzy. Po filmu proběhla živá diskuse, probíralo se například to, jak se o kauzu zajímá ruská veřejnost – a ukázalo se, že je to podobné jako u nás, tedy že když lidem vysvětlujete, o co jde, dokážou si udělat jasno, ale jinak celkem pasivně přijímají výkřiky loajálních médií o dalších teroristech. Mluvílo se i o tom, jak složité je pro rodiny vězněných sehnat dobré právníky, když se samy ocitly v situaci, ve které se jen těžko dokážou zorientovat. Rodiče ale nakonec založili akční solidární skupinu a nazvali ji Sít – když už ta policajty vybíjená stejnojmenná teroristická skupina neexistuje. Jak už se v rámci naší tour stalo zvykem, zbytek večera jsme kromě popíjení vybraných druhů piva věnovali psaní dopisům vězněným soudruhům.

Poslední samostatnou zastávkou našeho turné byla Plzeň, kde jsme navštívili družstevní kavárnu Inkognito. Tentokrát s námi náš host žel nemohl jet, a tak jsme po filmu shrnuli všechny aktuální informace od něj i z webu Rupression. Zhruba dvacítkou lidí vytvořila v Inkognitu skvělou atmosféru, což se podepsalo na diskusi, která byla opravdu živá a padalo mnoho zajímavých dotazů. Došlo také na srovnání situace v Rusku a Česku, respektive na dalších místech po celém světě. Policie totiž není zlá jenom v Rusku – skoro všude platí, že když se státu znelíbíte, nebude se rozpakovat a rychle s vámi zatočí. Kromě české kauzy Fénix jsme vzpomínali i na represe proti ruskému anarchistovi Igoru Ševcovovi, který si v podstatě za nic odseděl tři měsíce ve vazbě a kvůli celému na hlavu postavenému procesu nakonec v Česku musel pobývat ilegálně, protože si nemohl prodloužit vízum. Na místě byly k dispozici kromě triček kampaně Rupression i pohledy a známky, a zájemci si mohli nakoupit také nejnovější publikace Nakladatelství Anarchistické federace.

V květnu se konaly v pražském Prostoru39 krátce po sobě dvě moc zajímavé akce, na kterých jsme dokument *Sít* rovněž promítali. Kromě bookfairu šlo o Tattoo Circus. Na obou promítáních se dohromady sešlo skoro padesát lidí. Bylo obohaceno zasvěceným povídáním kamarádky Táni, která pochází z Ruska a o kauzu se dlouhodobě zajímá. Kromě základního kontextu kauzy doplnila i aktuální dění ohledně vězněných anarchistů a antifašistů. Represe se v Rusku totiž neomezují jen na vězněné anarchisty a antifašisty v kauze Sít, ale FSB své pařáty roztahuje čím dál víc. Neustále probíhají domovní prohlídky – stačí abyste něco „nevhodného“

napsali na sociální síť nebo aby vás tajní dokázali dát do vzta-
hu s již vyslýchanými, a už se v tom vezete. I proto na závěr poví-
dání Táňa zdůraznila, že kromě podpory v podobě psaní dopisů
nebo finančního příspěvku je třeba být připraven pomoci lidem,
kteří z podobného marasmu utíkají. Roste totiž počet lidí, kteří si
nechtějí nechat otravovat život tajnými fyzly a žít v neustálých
obavách, že si je FSB vyhlídne, bude je neustále prudit a v nejhor-
ším případě při výslechu i mučit. Jak Táňa zdůraznila, FSB si totiž
v Rusku jako chráněnkyně Putina, který z jejích řad sám vzešel,
může dovolit v podstatě cokoliv, na rozdíl od policie, která podléhá
jakžtakž fungující veřejné kontrole.

Na závěr můžeme udělat drobnou rekapitulaci. Dokument *Sít* na-
ším prostřednictvím zhlédla více než stovka lidí a řada jich na místě
vězněné solidární podpořila. Během dopisovaček jsme poslali klu-
kům do vězení přes dvě desítky pozdravů. Finančně jsme na
kampaň přispěli skoro deseti tisíci korunami. I tak je důležité
o téhle vykonstruované kauze šířit informace dál. Dokument je
volně dostupný (www.afed.cz/text/6956/dokumentarni-film-sit),
o kauze se snažíme informovat i na našich webových stránkách.
Pokud víte o nějakém spřízněném prostoru, kde by se dalo udělat
promítání dokumentu *Sít*, jen do toho. Rádi vám se zorganizováním
akce pomůžeme – ozvěte se nám. Můžeme na promítání pozvat
někoho z našich kamarádů ze zahraničí, kteří se kauze dlouhodo-
bě věnují, a sehnat trika nebo mikiny z kampaně Rupression, jejíž
výtěžek jde na pomoc vězněným kamarádům. Děkujeme všem, kte-
ří přišli na promítání a podpořili tak vězněné anarchisty a antifa-
šisty v Rusku! (-VAG-)

ZINY VČERA A DNES

Ve čtvrtek 21. února se v Praze v Kampusu Hyberská uskutečnila
panelová diskuse zaměřená na české a slovenské fanziny. Tato
akce se konala v předvečer mezinárodní konference „Building the
Scenes? Fan/zines in Central Eastern and South Eastern Europe
before and after the Fall of Berlin Wall“, která probíhala následující
dva dny na Filozofické fakultě UK. Jak beseda, tak konference
byly pořádány Archivem českých a slovenských subkultur ve spolu-
práci s Centrem pro studium populární kultury a Filozofickou
fakultou UK.

Projekt Archivu je velmi zajímavým počinem, do něhož je zapo-
jena skupina akademiků s odborným i osobním zájmem o fenomén
zinů. Jeho cílem „je vytvoření digitálního archivu subkulturní pro-
dukce, který bude sloužit jako pomůcka při výzkumu a výuce dějin
každodennosti a nezávislé kulturní produkce v Česku a na Sloven-
sku“. Subkulturní příslušnost je zde brána jako jedna z důležitých
forem společenské identifikace, a archiv se tedy zaměřuje zejména
na sběr tiskovin a pořizování rozhovorů s osobami do subkultur
v minulosti či současnosti zapojenými.

Beseda měla začít v sedm večer, ale už s předstihem jsem měl
možnost dát se dohromady s dalšími dvěma hosty v přílehlé
kavárně. Jedním z nich byla Petra, vydávající od roku 2006 zin
Cerelitiða, druhým Mišo, provozující v současnosti blog Muzika-
-Komunika. Já pak byl pozván coby člen kolektivu Nakladatelství
Anarchistické federace. Měli jsme dost času letmo se seznámit,
zjistit pár společných známých a promluvit si o našich aktivitách.
Nejvíce mě asi nadchlo, když Mišo vyprávěl, jak zinovou tvorbu vyu-
žil při své práci s lidmi s mentálním postižením, kteří tak mohou
prezentovat v plátku *Na kolene* svou literární a výtvarnou tvorbu.

Samotná diskuse začala s nutným akademickým zpožděním.
Mezi pozvanými hosty nás v panelu doplnil ještě Milan, který má
přehled o metalové podzemní publicistice a vydával zin *Spawn
Rebirth*. Z pořadatelů z Archivu se coby moderátoři a také se svými
vlastními vzpomínkami a postřehy přidali Miro a Miloš, který mj.
stojí za knihou o fanzinech z různých scén nazvanou *Křičím: „To
jsem já.“* Co se týče publika, sotva početně převyšovalo nás v pane-
lu. Je to velká škoda, jelikož debata byla hodně zajímavá, a jestli si ji
někdo skutečně užíval, tak to byli diskutující i oba moderátoři – na
všech bylo znát, že jsou ve svém živlu.

Nejprve všichni zavzpomínali, jak a kdy se vůbec se ziny setkali.
Zajímavé bylo, že každý příběh byl jiný. Někteří se s neoficiálními
tiskovinami či s jejich tvorbou setkali ještě na konci 80. let,
například ve formě kopírákových přepisů či katolického samizda-
tu. Odtud následovala otázka, proč jsme si vybrali právě tuto ak-
tivitu a s čím kdo začínal. Ukázalo se, že u všech šlo spíše o jednu
z aktivit, která se odvíjela od jejich komplexnějšího zapojení ve scé-
ně, s čímž mohlo souviset pořádání koncertů, hraní v kapele, poli-

tické aktivity apod. Všichni se také vyznali ze své vášně pro papí-
rové médium, z čehož vyplynula debata o zinařství v době roz-
víjejících se digitálních médií. Padla shoda, že publikace ve své
materiální podobě mají mnohem větší životnost a člověk se k nim
mnohdy rád vrací. Vtipná byla odbočka k počátečním vlivům při-
cházejícím z mainstreamových tiskovin, vzpomínalo se také na
různé nadšence, kteří měli pro tu kterou scénu svůj nepopíratelný
význam. Ohledně samotné přípravy publikací a principu DIY byl
mimo jiné vyzdvížen přínos kolektivní tvorby a spolurozhodování
o výsledném díle. Moderátoři z Archivu následně zaměřili k tématu
sběratelství a zveřejňování archivů. Problém, kde je hranice, co
zveřejnit a co ne, jaké údaje (např. jména a adresy) neposkytovat,
jsme sice nevyřešili, ale došli jsme k dalším otázkám. Například jak
přístup k archivům vytváří privilegovanou pozici při interpretaci
dějin subkultur a jednotlivých scén. Pokud však nechtějí být
odkázány na akademické studie, měly by svou historii mapovat
samy. Nakonec došlo také na dotazy z publika. Jeden se týkal
zahraničních vlivů na zinovou tvorbu. Často se zmiňovalo Polsko,
kde byly subkultury v tomto ohledu přece jen dost napřed zřejmé
i díky jiným legislativním podmínkám.

Po oficiálním konci obdrželi panelisté malý prezent od Naklada-
telství AF – poslední číslo *Existence* – a diskuse, nyní již zcela nefor-
mální, se přesunula do přílehlé kavárny a po jejím zavření se konal
hromadný odchod na pivo a mluvílo se ještě dlouho do noci. (-VA-)

JARNÍ SETKÁNÍ INTERNACIONÁLY

Přišlo jaro a s ním i první letošní setkání delegátů zahraničních
sekretariátů členských skupin Internacionály anarchistických
federací (IFA), které se konalo ve Francii, konkrétně v Saint-Denis.
Česká delegace tentokrát přijela zavčasu, takže jsme po procházce
po místních pamětihodnostech a následném lehce zmateném
hledání místního infoshopu, kde se setkání konalo, mohli vypo-
moci s přípravami. K večeru začali přijíždět i ostatní kamarádi,
společně jsme uvařili večeri a přátelsky se tímto přivítali.

Hlavní setkání proběhlo druhý den. Sešli se zástupci federací
z Německa, Velké Británie, Španělska, Itálie, Nizozemska, Balkánu,
Francie a ČR. Kromě klasických organizačních záležitostí, jako jsou
finance nebo první číslo časopisu Internacionály, jsme se tentokrát
věnovali převážně přípravám anarchistického kongresu, který se
bude konat v létě. Vyřešilo se téměř vše, co bylo potřeba, takže
zbývá už jen doladit detaily. I přesto, že byly schůze produktivní
a měli jsme hodně co na práci, jsme ale všichni na sociálních sítích
po očku sledovali vývoj velké demonstrace Žlutých vest, kterou
jsme velmi neradi propásli.

Večer jsme se jeli podívat na koncert na druhý konec města. Hrá-
la převážně elektronická hudba a zúčastnilo se několik stovek lidí
hlavně z anarchistických kruhů. Čas od času se halou rozléhalo
skandování „Tout le monde deteste la police!“ v reakci na stupňují-
cí se policejní násilí a represe týkající se hnutí Žlutých vest.

V neděli jsme se opět věnovali kongresu a krátce i webovým
stránkám. Protože však většina lidí musela odjet, schůzovalo se jen
dopoledne. Poté jsme se vydali na prohlídku anarchistického rádia
a následně i místních podniků. Večer už musela vyrazit i česká
federace, takže jsme při loučení zamáčkli slzu a vydali se na dlou-
hou cestu domů.

Na závěr bychom rádi poděkovali francouzským kamarádům,
kteří nás ubytovali, připravovali nám luxusní pohoštění a ukázali
nám spoustu zajímavých koutů Paříže. I všechny ostatní jsme rádi
viděli a těšíme se na další setkání. (ZAHRAJČNÍ SEKRETARIÁT AF)

MEXICKÝ VEČÍREK

S vydáním dalšího čísla anarchistické revue *Existence* proběhlo
také pravidelné setkání se čtenáři, k němuž při takové příležitosti
již několik let dochází. Na úterý 26. března jsme v žižkovském info-
shopu Salé nachystali „existenční večírek“ na téma zapatistické
povstání. Již z úpravy prostoru Salé muselo být každému příchodnímu
jasné, že je tu správně. Stěny totiž zdobila výstava grafik
mexických umělců na téma zapatistické autonomie.

Jako vždy se začalo společnou večerí, která se skládala hned
z několika chodů. Nejprve cizrnová polévka na zahrnutí. Pak fazole
se zeleninou, ke kterým jste si jako přílohu mohli vybrat ze dvou
druhů rýže, popřípadě placky. A nakonec vynikající dezert z chia
semínek a ovoce.

Téma večírku se ukázalo být atraktivní, jelikož se v Salé sešlo kolem dvaceti lidí. Poté, co na místo dorazily také výtisky nové *Existence*, se mohlo začít. V úvodním slově bylo představeno hlavní téma čísla, rozsah jeho zpracování a důvody pro jeho volbu, kterými bylo jednak pětadvacáté výročí zahájení povstání a také skutečnost, že nejde jen o historickou událost, ale o hnutí, které je stále živé, vyvíjí se a zaslouží si naši pozornost a aktivní podporu. Zazněl také popis toho, co znamenalo zapatistické povstání pro anarchistické hnutí v Česku, pro které to byl jeden z inspiračních zdrojů (stejně jako u dalších nehierarchických hnutí a anarchistických skupin ve světě) při zapojování se do globálního odporu proti politice neoliberalismu a za sociální spravedlnost.

Aby však existenční večírek nebyl jen o tom, že se několik lidí baví o něčem, co znají z knih, jako tomu bylo například u výročních témat o Ruské revoluci či o roce 1968, pozvali jsme také naše kamarády, kteří v poslední době navštívili Chiapas a zapatistické komunity. Navíc nám také dodali několik textů do zapatistické *Existence* a obohatili ji svými odpověďmi v tematickém rozhovoru. Díky předání přímé zkušenosti tak dostala debata hned jiný rozměr.

Nejprve představili svůj družstevní projekt Black Seeds, který se v první řadě zaměřuje na dovoz, zpracování a distribuci kávy od zapatistických družstev. Mluvili ale také o grafické dílně, kterou rozjíždějí, a o své inspiraci právě tradicí mexické grafiky. Zdůraznili i skutečnost, že v Mexiku je mnohem více zajímavých hnutí, projektů, kolektivů a družstev, než jsou jen ty přímo navázané na EZLN. Mnohé takové jsou sdružené v Domorodém národním kongresu (CNI), který byl založen za účasti zapatistů v roce 1996. Mluvili o svých zkušenostech z návštěv zapatistických autonomních oblastí – k těm nejstejnějším patří naprosto odlišné vnímání času. Odpovídali na dotazy ohledně života domorodých obyvatel, jak se zlepšil díky zapatistickému povstání, jak se zapatisté baví, jak se organizují na různých úrovních, ale také jak si vládá různými korupčními mechanismy kupuje lojalitu, jak někteří sledují jen svůj vlastní prospěch atd. Účastníci setkání se pobavili při vyprávění o tom, jak významnou plodinou je pro místní lidi kukuřice a co všechno jsou z ní schopni vyprodukovat. Stejně tak jako při povídání o jejich vztahu ke Coca-Cole, který má někdy až náboženský charakter. Mluvil se ale také o věcech, které zapatisty v současné době nejvíce trápí. Jde zejména o plánovanou stavbu rychlodráhy Tren Maya, která s vidinou přilákání turistického ruchu do Chiapasu s největší pravděpodobností způsobí ekologickou a sociální devastaci oblasti.

Bylo zodpovězeno hodně zvědavých dotazů, i když některé ne zcela uspokojivě. Ne proto, že by kamarádi z Black Seeds odpovědět nechťeli, ale museli by na místě asi strávit mnohem a mnohem víc času, aby pronikli do všech oblastí tamního života a mohli o něm pak fundovaně hovořit. Závěrem představili svou nabídku kávy a dalších produktů ze zapatistických komunit. Tímto jim opakovaně děkujeme a přejeme jejich družstvu rozkvět a zájem lidí o solidární podporu zapatistickým komunitám. (NAKLADATELSTVÍ AF)

PODPORA STUDENTSKÉ STÁVCE ZA KLIMA

Anarchistická federace na svém webu vyjádřila podporu studentské stávce za klima, která se chystala na 3. května. Když se středoškoláci zapojili do světových stávek za klima, požadovali od politiků činy namísto slibů. Hned ve svém druhém prohlášení byla studentská iniciativa Fridays For Future nucena konstatovat, že se jim politici vysmívají nebo je v lepším případě ignorují. Že prostě jako obvykle nevidí dál než do vlastního koryta a k nejbližší volební urně. Svou podporu studentskému boji za klima a vlastní budoucnost jsme mimo jiné vyjádřili v březnovém čísle nástěnných novin A3. Jako anarchisté a anarchistky jsme si vědomi, jak důležitá je solidarita a vzájemná provázanost a podpora jednotlivých bojů. Je tedy evidentní, že naše místo je na straně středoškoláků bojujících za záchranu planety proti ignorantským politikům a kořistnickým zájmům korporací. Každý se musí rozhodnout, zda se zapojí do zápasu o záchranu klimatu a budoucnosti dalších generací, nebo zda svým mlčením a zpátečnictvím bude umožňovat kapitalistické mašinérii generovat zisky na úkor všech ostatních. (AF)

JARNÍ SJEZD AF

Na přelomu května a června se tentokrát v Brně odbýval pravidelný federální sjezd, kde byly zastoupeny téměř všechny regiony (kromě

těch, které na poslední chvíli zasáhl lehký katar horních cest dýchacích). Na programu byla obvyklá agenda, tedy shrnutí aktivit od posledního sjezdu a akční plánování, ale i pospolitá zábava zahrnující pohyb i posezení.

Pokud jde o aktivity lokálních a pracovních skupin, rekapitulace prokázala neutuchající kondici Anarchistické federace, a zejména rostoucí podíl individuálního participování na nejrůznějších akcích, pokud jejich téma rezonuje s anarchistickými postoji. Nad jiné pak vyniklo zorganizování federálního solidárního promitacího turné na pomoc stíhaným anarchistům a antifašistům z Ruska, které navíc ještě neskončilo. Zajímavě se rozvinul i kulturní rámec aktivit AF, který do budoucna obsáhne i výtvarné umění. Už tradičně byla kvitována činnost Nakladatelství AF a jeho letošní knižní novinky. Zaznělo také ocenění letošního ročníku Anarchistického festivalu knihy, který byl jednak organizačně velmi povedený a jednak nadprůměrný, co se týče zájmu právě o nové publikace Anarchistické federace. Skupina zajišťující distribuci podvratných tiskovin zároveň využila příležitosti, že je v Brně, a doplnila lokální nezávislou knihovnu tituly z Nakladatelství AF, které v jejím katalogu dosud chyběly. Současně se tu s předstihem naplánovalo podzimní přednáškové turné Petera Gelderloose. Anarchistická federace je zkrátka všestrannou organizační platformou.

I volný čas během sjezdu byl vyplněn nanejvýš podnětně. Viděli jsme tradiční pivní běh i surreální dětský den, navštívili jsme proletářské i „lepší“ čtvrti, vystoupali k památníku dělnických stávek, zažehli noční předrevoluční táborák a naslouchali šumění moře a cikád. To všechno a ještě mnoho dalšího totiž Brno nabízí, i když by to agenti BIS ve svém čtvrtletním reportu nejspíš popřeli, protože pro něj mají zkrátka předebranou jinou časomíru.

Ještě plní dojmů, plánů a excelentního houbového guláše (s olivami) jsme se při loučení těšili na další sjezd. Jistě nás na něm čeká podobně podnětná atmosféra, kterou na naší oblíbené federaci všichni tolik milujeme. (AF)

TAK ZASE ZA TŘI ROKY, KAMARÁDI!

Od 24. do 28. července se konal další z pravidelných kongresů Internacionály anarchistických federací (IFA), mezi jejíž členy patří i česká AF. Kongres je pořádán každé tři roky a letošního ročníku se ujala naše sesterská organizace ve Slovinsku FAO (Federacija za anarhistično organiziranje), a nutno říct hned na začátek, že se toho ujali víc než zodpovědně a všechno plynulo zcela bez problémů a zádrhelů. Na kongres se do Lublaně vypravila i čtyřlenná parta z řad AF.

Akce se kromě nás a pořadatelské organizace účastnilo osm dalších členských federací. Doplnili je i hosté mimo členské organizace, a to z Brazílie, Nizozemska, Japonska nebo třeba Venezuely.

Obsahově nejrozsáhlejší částí programu byly interní tematické diskuse a workshopy. Kromě toho, jak zapojovat do fungování internacionály nové členy, se diskutovalo i o tom, jaká je vlastně politická role IFA. Debata se točila kolem čtyř tematických okruhů, které jsou pro fungování zastrešující anarchistické organizace nejdůležitější: solidarita, výměna informací a dovedností, internacionální aktivity a síťování, a to nejen v rámci členských a sympatizujících skupin, ale i navenek. To bylo mj. tématem samostatného bloku. Došlo i na školení o bezpečné komunikaci.

Nechyběly samozřejmě debaty k politickým kampaním a tématům, kterým se federace i celá IFA chtějí věnovat. Mimo jiné bylo na programu povídání o antimilitarismu, kde se jednotlivé federace zamýšlely nad tím, jak v zemích, kde sídlí, dochází k plíživé militarizaci, např. skrze obnovování vojenských služeb pro civilní obyvatelstvo. Slovinští soudruzi a soudružky například zmiňovali, že u nich funguje měsíční výcvik, za účast v něm dostanou obyvatelé zaplacen. Je to prý naneštěstí častý způsob výdělků chudších vrstev, které stát navíc může skrze výcvik indoktrinovat militaristickou propagandou.

Jeden z workshopů byl věnován také represí. Běloruský anarchist se účastníkům pokusil popsat, jakých prostředků represivní složky využívají k decimaci nepohodlných. Zmínil mimo jiné, že škála jejich nástrojů je opravdu široká a důležitou součástí jejich taktiky je nepřímé psychické týrání. Často se může jednat o tlak na příbuzné vězněných, jejich nápadné pronásledování, zbytečné prohlídky nebo návštěvy v práci. Na druhém konci škály, co se týče intenzity, je pak samotné věznění, mučení, nebo dokonce vraždy. Uvedl pak několik příkladů z Běloruska, kdy tamní fízlové k nátlaku na „podezřelé“ využívají obrovské množství dat z internetu. Za-

kládají jim falešné profily na sociálních sítích nebo na seznamkách. Na závěr se zastavil u motivů, kterými represivní složky své konání obhajují, ať už jde o nálepku extremistů, teroristů (zminil, že veřejnost sice obecně nemá ráda teroristy a na tuto obhajobu státu slyší, nemusí to tak však fungovat vždy, jak je vidět v kauze Sít, v níž se část veřejnosti nad touto nálepkou naopak pozastavuje) nebo kriminálních. Povídání doplnil i několika praktickými radami, jak se na represii připravit a bojovat proti ní. Kromě klasického důrazu na propracovanou bezpečnostní kulturu, solidární struktury nebo solidaritu v každodenním životě, tj. hlavně podporu rodinám a blízkým vězněných, zazněla i rada „nepanikařte“. Strážlivým přístupem k průseru se totiž mnohdy můžete vyhnout průseru ještě většímu.

Další z workshopů byl věnován genderovým bojům (kde se mimo jiné zdůrazňovalo, že opozice proti sexismu a machismu musí být základním kamenem každého aktivistického hnutí) nebo mentálnímu zdraví. Probíralo se, jaký na něj má vliv kapitalismus, ale i aktivismus. Součástí interního programu byla i byrokratická část, kde se řešilo organizační fungování internacionály.

Abychom ale všichni z politických debat a vedra nepadli na hubu, nebyl samozřejmě všechen čas věnován schůzování. Důležitou součástí totiž bylo i neformální setkávání o přestávkách a při společném veganském jídle, které bylo mimochodem, jako už skoro tradičně na podobných akcích, skvělé. A nemyslete si, že to byly jen guláše nebo luštěninové směsi. Na menu byl třeba i kebab, občas se k obědu podávalo i točené pivo, které letním parnem stouplo na ceně a mizelo rychleji, než by si všichni přáli (aspoň jsme se díky tomu na jednání po obědové pauze vraceli v jakžtakž použitelném stavu).

Důležitou a nejzábavnější částí byl program pro veřejnost. Hlavní neveřejný program se odehrával v rozlehle budově místního „sokola“, která leží co by kamenem od slavné Metelkovy. Tam to naopak žilo večer. Součástí programu byly veřejné přednášky nebo koncerty a účast byla více než uspokojivá. Jeden večer proběhlo představení některých federací a jejich aktivit: britská AF představila svou novou publikaci *Capitalism is killing Earth*, argentinská FLA archiv audioknih pro libertariánskou historii, představil se francouzský projekt Radio Libertaire a vystoupil i místní zástupce FAO, který publiku popsal důvody, proč se místní anarchisté organizují zrovna formou federace. Další večer pak vystoupili hosté z Brazílie, kteří pohovořili o historii místního punku. Že bylo o čem povídat, dokázali následně rovnou i skvělým koncertem. Hvězdou večera pak bylo místní trapové uskupení Strategio tenzia, které celý klub naprosto ovládlo a dostalo do varu už úplně všechny.

Dalším hudebním zážitkem byl venkovní koncert slovinského ženského pěveckého sboru Kombinat, jejichž vokální provedení známých revolučních hitů si rozhodně pusťte. Kromě toho, že jim to opravdu zpívá, jde navíc o aktivistický sbor, který se účastnil mnoha demonstrací a zpěv využívá i při přímých akcích. Zpěvem narušily například vystoupení evropské komisařky pro obchod, která jela do Slovinska pohovořit o prospěšnosti TTIP, ale zpěvačky ji nenechaly domluvit.

Veřejnou část samozřejmě následovaly večírky, na nichž se v areálu Metelkovy utužovaly mezinárodní kamarádské vztahy. I když jsme po čtyřdenním mejdanu prokládaném procházkami po Lublani (která je mimochodem okouzlujícím způsobem polepená a posprejovaná anarchistickou propagandou) a občas i nějakým tím jednáním – většina delegace samozřejmě v jiném pořadí – vraceli domů unavení, hrála nás u srdce pronikavá atmosféra sounáležitosti, která celé setkání provázela. I když jsme se s některými účastníky za celou dobu nestihli seznámit, loučili se s námi tak vřelým objetím, že to i těm otrlejší z nás vehnalo slzy do očí.

Budeme se těšit zase za tři roky, kamarádi a kamarádky!

P. S.: Lublaň je sice oproti jiným metropolím relativně malá a její historické centrum projde během jednoho dne. Doporučujeme ji však k návštěvě ne kvůli pamětihodnostem historickým, ale autonomním. Na to, že má Lublaň méně než polovinu obyvatel, co Praha, přečísluje „nás“, co se týče squatů. Metelkova sice tak trochu zarůstá do gentrifikující se okolní čtvrti a město ji zařadilo i do oficiálního průvodce, ducha ale pořád neztratila. Ještě monumetálnější je pak Rog, bývalá továrna na bicykly. Tamní obyvatelé jsou zvlášť přívětiví. Jestli budete mít možnost, zkuste někomu říct, ať vás squatem provede, a budete koukat. Vyhradte si ale rozhodně víc času než třeba na hnusně opravený hrad v centru, který za to ani moc nestojí. Tady vás totiž čeká pětipatrová fabrika, která je sídlem mnoha umělců, mají tam vlastní oktagon a luxusní rozlehlý skatepark (největší v bývalé Jugoslávii). Navíc se k místu váže mnoho historek o tom, jak obyvatelé svůj squat v roce 2016 ubránili

před policejní evikcí, které vám určitě rádi povědí. (ZAHRANIČNÍ SEKRETARIÁT AF)

FREE ALL ANARCHIST PRISONERS!

Letos se anarchisté a anarchistky už posedmé zapojili do Mezinárodního týdne anarchistických vězňů. Tentokrát se solidární akce konaly v týdnu od 23. do 30. srpna pod heslem „Za společnost bez států a věznic!“. Upozorňovaly na skutečnost, že v mnoha zemích stále dochází k politicky motivovanému pronásledování osob z anarchistických či antifašistických kruhů. Stále máme vězné svědomí a stále máme vězeňský systém, který nikoho nenapravuje a je v současnosti využíván především k otročké práci. Navíc se ukazuje, že policie se cítí všemocná a nad zákony, protože bez skrupulí používá při tzv. vyšetřování i fyzické mučení, jako třeba v poslední době v Polsku a Rusku.

V solidaritě s perzekvovanými kamarády vyvěsili transparent také členové a členky východočeské pobočky Anarchistické federace. V Hradci Králové na mostě nad Gočárovým okruhem tak byl k vidění nápis „Free all anarchist prisoners“. V tiskové zprávě k tomu mimo jiné uvedli: „Soudy v Itálii, Francii, Německu, Rusku a mnoha dalších místech posílají další anarchistky a anarchisty do soukolí vězeňského systému. Je povinností nás všech, kteří zůstávají mimo věznice, pomáhat vězněným během výkonu jejich trestů a v udržování jejich vědomí, že ve svém boji nejsou sami.“ Nešetřili ani kritikou vězeňského systému a pojetí spravedlnosti v systému buržoazní demokracie: „Zapomínat nesmíme ani na to, že samotná povaha kapitalistické společnosti vytváří předpoklady k mnoha zlým činům. Sociální nerovnost, chudoba, odcizení, marginalizace, důraz kladený na bezohledný individualismus, výchova v duchu konkurenčního boje. To vše je současnému systému vlastní a motivuje to mnohé, aby dělali nepěkné věci. Právě proto usilujeme o revoluční proměnu společenských poměrů. Kde mizí motiv, tam nevzniká zločin.“

Začátek Mezinárodního týdne anarchistických vězňů byl stanoven na 23. srpna na památku obětí justiční vraždy dvou anarchistů z roku 1927. Jejich osud jsme připomněli na webu AF textem, který vyšel v jednom z dřívějších čísel *Existence*. (AF-VÝCHOD)

KLIMATICKÉ ČÍSLO NOVIN ŽDOLA!

Anarchistická federace připravila u příležitosti stávek pro klima speciální číslo svých pouličních novin. Znamená to, že jsme po pár letech zase oživilí anarchistický zpravodaj *Ždola*. Desáté číslo se věnuje globální změně klimatu a reakci kapitalistického systému. Ačkoli ochrana životního prostředí a sociální ekologie vždy patřily mezi naše stěžejní aktivity a témata, s teoretickými články na téma „klima“ jsme doposud šetřili. Uveřejněné texty jsou úvodem do diskuse, kterou hodláme nadále rozvíjet. Snaží se demaskovat kořeny krize a dotknout se nefunkčních řešení nabízených systémem.

Článek „Systémové příčiny ekologické krize“ by neměl nechat nikoho na pochybách a osvětlit bázi našeho přístupu. Text „Globální změna klimatu z anarchistické perspektivy“ rozebírá problém do morku kostí. „Zelený kapitalismus“ je pak vyprávěním o tom, kterak se stal kozel zahradníkem. Máme tu jednoduše řečeno tři koncepty ženoucí planetu do záhuby. Protržní neoliberalní pseudořešení, šité na míru největším znečišťovatelům, boháčům a korporacím, jehož hlavním úkolem je zachovat privilegium devastování životního prostředí. Nejznámější formou je asi obchod s emisními povolenkami. Dále represivní guláš, navařený pro domácnosti a obvyčejné lidi, jehož záměrem je svalit vinu za zničenou Zemi na každého z nás. To je ta polívka, která nechutná Žlutým vestám. Nakonec jsou tu popírači, vzedmuvší se ze smetiště dějin v barvách neliberální konzervativní pravice, jdoucí náboženstvím proti faktům. Nejbolestivější formou tohoto konceptu je eskalace problému například v podobě podpory fosilního byznysu nebo vypalování pralesů.

Vedle těchto excesů se tu pravděpodobně rýsuje kombinace volnotržních a represivních opatření. Ta volnotržní tradičně zaměřená na velké firmy a ta represivní na domácnosti. Náklady jakékoli krize, ať už finanční, uprchlické nebo klimatické, způsobené těmi nahoře, jsou tradičně účtovány těm dole. Cílem je tedy demaskovat falešná řešení, bránit zavádění represivních opatření a rozšiřovat zdola organizovaný odpor proti globální ekocidě. Nechť vzplane stejně rychle jako Amazonie!

JAK FUNGUJE ANARCHIE?

U příležitosti českého vydání své knihy *Anarchie funguje. Příklady anarchistických myšlenek v praxi* přijel v říjnu do ČR její autor Peter Gelderloos, aby promluvil o příkladech anarchistických společností v minulosti i současnosti.

Jeho přednášky proběhly postupně v Brně v kavárně Tři ocásci (1. října), v Liberci v Komunitní zahradě Lias (3. října) a v Táboře na tradičním knižním festivalu Tabook (4. října). Kapacita všech tří míst byla zájemci o téma velmi uspokojivě využita a část z nich si také konečně pořídila české vydání knihy (i další tiskoviny z produkce Nakladatelství AF). Všechny zřejmě zaujal i fakt, že Peter Gelderloos nemluvil jen o téhle knize (kterou ostatně napsal „už“ před devíti lety), ale také o tom, kterým dílčím tématům se věnuje od té doby. Ta samozřejmě stále vycházejí z toho, jak se anarchie projevuje v neaktuálnějším dění, a to například ještě víc na východ od zdejšího „ráje“.

Diskuse po přednáškách se nicméně točily často kolem těch základních otázek. Například v Táboře řada návštěvníků přednášky evidentně nepatřila mezi praktikující aktivisty a přivedlo je sem ideové spříznění s pojetím společnosti, kde mezilidské vztahy určuje solidarita a vzájemná pomoc, nikoli hierarchie a násilný výkon moci. Bylo to patrné z otázek, hledajících ujištění o tom, že anarchii lze aplikovat v každodenním životě. Peter Gelderloos i překladatel jeho knihy do češtiny tak byli se svou anarchistickou tour spokojeni, zvlášť když i přejezdy mezi městy a kulturní minipobyty v nich zvládali s noblesou, dochvilností a bez nehod. (-BSJ-)

PODZIMNÍ SJEZD AF

Druhý listopadový víkend se na východě Čech konal podzimní řádný sjezd Anarchistické federace. První účastnice a účastníci dorazili již v pátek, což bylo využito k poznávání místních pohostinství a v jejich teple k diskusím a nezávaznému klábosení nejen o různých aktivistických tématech, ale i o životě. Tyto neformální části federačních sjezdů jsou důležité zejména pro vzájemné poznávání se, nacházení společných zájmů, a tím pádem i větší stmelení kolektivu, jehož části jsou po zbytek času roztroušeny po celé republice a mnohdy i za jejími hranicemi.

Po dopolední dávce perníku (s čoko polevou a iniciálami federace), čaji na zahřátí a přivítání se s těmi, kteří dorazili až v tento den, se mohlo začít s klasickou agendou. Nevědlné mrhnutí jsme nechali za oknem a po obligátním představovacím kolečku mohlo

dojít na referáty z regionů, které zpravidla tvoří začátek každého sjezdu. Míra a podoba aktivit odpovídá možnostem, které jsou v tom kterém místě, zejména těm personálním. Přetrvává trend aktivit, které nutně nepotřebují nálepku naší organizace – podpora revoluce v Rojavě, zapojení do hnutí za klimatickou spravedlnost, Food not Bombs, benefiční akce, antifašistické aktivity atd. Vedle toho vylepování nástěnných novin A3, rozdávání anarchistického zpravodaje *Zdola*, graffiti, vyvěšování transparentů, distribuce anarchistických publikací, nabídka zapatistické kávy...

Domluvili jsme se na termínu a místě dalšího sjezdu, vybraly se členské příspěvky (kdo to neví, tak se vybírá minimálně 50 Kč měsíčně, takže každý dává podle svých možností a v případě, že nemáte, můžete požádat o prominutí a i o cestovné). Členové Zahraničního sekretariátu AF referovali o dění v rámci Internacionály anarchistických federací (IFA) a o průběhu kongresu, který se letos konal v Lublani. Debatovalo se o sociálních sítích, jejichž velkými příznivci obecně nejsme, a o zejména z pohledu bezpečnosti, sociální kontroly a možností marketingové manipulace. Federace má svůj profil na Facebooku, Twitteru a Mastodonu, nyní uvažujeme také o průniku na Instagram. Bylo kvitováno, že se nám velmi rychle podařilo připravit a vydat klimatické číslo *Zdola*, a padlo několik návrhů na téma dalšího čísla, které by mělo odpovídat účelu tohoto zpravodaje, jímž je zejména rozdávání na veřejných akcích souvisejících s tématem. Co se týče anarchistické revue *Existence*, je nutné o něco odložit vydání nejbližšího čísla, a to jak z technických důvodů, tak kvůli přípravě textů k hlavnímu tématu, jímž budou hausprojekty. Pro další číslo se pomalu rysuje téma klimatického hnutí s anarchistickým pohledem na různé přístupy. Kolektiv Nakladatelství AF pak informoval o turné, na němž Peter Gelderloos v Brně, Liberci a Táboře hovořil o knize *Anarchie funguje*. Dále kolektiv představil plány na propagaci nejnovější knihy *Vzpomínky anarchistky*, která si bezesporu zaslouží pozornost širší čtenářské obce, a návrh edičního plánu, zejména co se týče oblíbených kapesních brožur.

Živě se diskutovalo o práci se sympatizanty, o finanční podpoře stíhaných členů a členek federace či o dalších solidárních aktivitách ohledně ohrožené sociální revoluce v Rojavě. Díky nově příchodím jsme mohli debatovat o plánech na osvětu ohledně specifických genderových témat, jelikož většina z nás zjistila, že mnoho z řečeného je pro ně samotné velkou neznámou. V průběhu sjezdu pak byla zcela spontánně a mimo program spuštěna minikampaň „Díky, že můžem. Jako fakt?“, která je reakcí na nekritické oslavování polistopadového vývoje. Přítomní si mezi sebe rozdělili jednotlivé úkoly, jako vydat tematické listopadové číslo nástěnných novin A3, navrhnout samolepky a zajistit jejich výrobu.

A zatímco se někteří po oficiální části sjezdu rozjeli do svých domovů, další se zdrželi v družném hovoru až do neděle. (AF)

**ABYCHOM SE MOHLI POSTAVIT TOMU, CO SE NÁM NELÍBÍ,
A POKUSIT SE REALIZOVAT TO, CO BYCHOM RÁDI, CÍTÍME
POTŘEBU SPOJIT SE V TOMTO SNAŽENÍ. PROTO TAKÉ
VZNIKLA ANARCHISTICKÁ FEDERACE (AF) FUNGUJÍCÍ NA
PRINCIPECH, KTERÉ ODPOVÍDAJÍ NAŠIM CÍLŮM, TEDY
PRINCIPECH SVOBODY, SOLIDARITY A VOLNÉ DOHODY.**

PROGRAMOVÉ MINIMUM AF

ÚNOR 2019

VLASTNICTVÍ, NEBO ŽIVOT?

Letos v lednu byla nedobrovolně ukončena činnost autonomního sociálního centra Klinika, které po čtyři roky úspěšně vyvíjelo rozmanité aktivity na pražském Žižkově. Na začátku byla skupina lidí, kteří nemají, tak jako naprostá většina z nás, prostředky na to, aby zakoupili nějakou nemovitost. Na druhou stranu ale měli touhu dělat něco pozitivního, z čeho by měli užitek i ostatní. A dělat to takovým způsobem, který by umožňoval lidem z okolí i všem ostatním zapojit se, přijít s vlastními nápady, realizovat se a rozvíjet komunitu. Z tisíců prázdných budov, které v Praze dlouhodobě chátrají, si vybrali bývalou plicní kliniku. Podle ní zvolili i svůj název.

Za dobu svého působení nadchli nespočet lidí k vlastní aktivitě, uspořádali nepočítaně kulturních a osvětových akcí, zdarma pořádali jazykové a další kurzy. A kdo chtěl, mohl jen přijít do kavárny a za dobrovolný příspěvek si dát cokoliv z nabídky.

Kolektiv Kliniky si u mnoha lidí získal sympatie, zejména díky své otevřenosti, zásadovosti a odvaze dělat věci jinak. Získal obdiv za to, že šel proti normalizačnímu proudu, který udělal z mnoha lidí přizpůsobivé loutky, co nevidí, kde skutečně pramení jejich problémy, a spokojí se se zástupnými terči své frustrace. Není proto divu, že právě od takových zároveň sklídl vlnu nenávisti, když začal s pomocí lidem, kteří se ocitli v zoufalé situaci při útěku ze země postižených válkou. Na jednu stranu obdržel od Nadace Charty 77 Cenu Františka Kriegla za občanskou statečnost pro rok 2016, na druhé straně mu byly adresovány výhrůžné a vulgární zprávy a budovu se pokusili zapálit neonacisté.

Klinika čelila různorodé koalici složené právě od neonacistů přes politiky zejména pravicových stran a vrcholné státní úředníky až po jinak neprivilegované stoupence stávajícího řádu a neoliberální ideologie. Klinika se tedy stala ideovým sporem, kde se jedni ohánějí legalitou a nedotknutelností soukromého vlastnictví a druhí argumentují legitimitou a respektováním potřeb lidí, komunity, města a společnosti.

Jako anarchisté a anarchistky stojíme jednoznačně v druhém táboře. Nemáme totiž žádný důvod naivně si namalovat, že kapitalistický řád, jemuž se vše podřizuje, je něčím posvátným a nedotknutelným. Stejně tak jsme stáli proti systému kapitalismu státního, který nastolili bolševici.

Neoliberální ideologie se ohání svobodou. Jde ale především o svobodu úzké elity shromažďovat privilegia a ekonomickou moc. To vytváří z většiny společnosti neprivilegovanou masu, která je dále zdrojem zisku, podobně jako jím jsou přírodní zdroje. Kapitalismus se řídí pravidlem nízkých nákladů a maximalizace zisků. Není tedy divu, že za sebou zanechává paseku v podobě klimatické krize, válek, pracující chudoby, zadluženosti a bezdomovectví. Aby se zakryla podstata problému, tedy sociální nespravedlnost a nerovné podmínky, vtulouká se lidem do hlav, že za svůj osud si můžou jediné oni sami a že se musí víc snažit. Jako kdyby se lidé chodící do práce a ještě na brigády, aby mohli poplatit nájem a základní potřeby, málo snažili. A zatím nejvyšší manažeři vydělali za první tři dny v roce to, co člověk s průměrným platem za rok. Využívání umožňuje právě soukromé vlastnictví.

Je třeba rozlišit osobní vlastnictví, které člověk potřebuje ke svému životu a které běžně či rekreačně využívá, a soukromé, které do

A3 je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují je její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace.

takové kategorie nespadá. Samostatnou kapitolou je pak ladem ležící soukromé vlastnictví, jako jsou třeba prázdné domy. Je zcela legitimní je využít k jejich původnímu účelu, tedy bydlení či komunitní činnosti. Jenže podle kapitalistického řádu a jeho zákonů je to nelegální. V praxi to vypadá tak, že i když jsou domy prázdné, na ulici umrzají lidé bez domova. Podle stoupenců neomylnosti zákonů to tak musí být. Vzpomeňme, že norimberské zákony daly právní základ genocidě Židů. Stoupenci zákonitosti by je jistě nenapadli.

Podobně je to s nedotknutelností soukromého vlastnictví. Ačkoli se nám zdá otrokářství dnes jako barbarské, ve své době bylo obhajováno na úplně stejném principu. A pokud budeme chtít zajít úplně do krajnosti, může se nám před očima vyjevit nemilá budoucnost. Představme si, že jedna korporace nakonec skoupí všechny domy, pozemky, zdroje, patenty atd., tedy celou planetu. Podle těch, kteří tvrdí, že si každý může po libosti dělat se svým soukromým majetkem, co chce, nás taková korporace může zcela legálně nechat exekučně vystřelit do vesmíru.

Neoliberální ideologie je k užtku těm, kdo drží ekonomickou moc. My proti její asociálnosti stavíme solidaritu. Proti rozmarům a prospěchu hrstky vlastníků stavíme prospěch každého jedince a společnosti jako celku.

BŘEZEN 2019

KLIMATICKÁ STÁVKA

V pátek 15. března vyšlo do ulic půl druhého milionu středoškolačků, kteří se tak zapojili do studentské stávky za klima. Akce se konala na více než 2000 místech ve 125 zemích světa. Nejde o první protest tohoto druhu, ale o ten globálně největší. Středoškolačky a středoškolači se už nějakou dobu zdola organizují inspirování švédskou studentkou Gretou Thunbergovou, která začala každý pátek namísto školní docházky protestovat před parlamentem. Odtud i název globálního hnutí teenagerů Fridays for Future (Pátky pro budoucnost). Greta svým nekompromisním postojem dokázala oslovit tisíce mladých lidí, kteří dospívají se stejnými obavami jako ona a nechápou ignoranci starších generací, které před blížícím se klimatickým kolapsem strkají hlavu do písku. Jak řekla Greta: „Tvrdíte, že milujete své děti nade všechno, a přitom jim kradete budoucnost přímo před očima.“

Studenti odkazují ke zprávě Mezivládního panelu pro změny klimatu při OSN z loňského roku, v níž se praví, že lidstvu zbývá asi dvanáct let na radikální snížení emisí skleníkových plynů, pokud se chce vyhnout oteplení o víc než jeden a půl stupně. Toto omezení sice neznamená konec klimatických katastrof v různých částech světa, ale je nadějí, že nedojde k úplnému klimatickému kolapsu, který díky suchům, povodním, bouřím, požárům, tání ledovců a uvolňování metanu z dříve trvale zamrzlých oblastí či prudkým nárůstem hladiny oceánů učiní značnou část planety neobyvatelnou.

Asi pět tisíc studentů zaplavilo v den stávky i centrum Prahy a demonstrovalo se i v dalších asi 14 městech ČR. Středoškolači po celém světě si uvědomují, že pokud se nic nestane, jsou de facto bez budoucnosti. Mají jen dvě možnosti, buď se radikalizovat a za svou budoucnost bojovat, nebo přijmout hédonistický postoj předchozí generace, jehož vyzněním je heslo „po nás potopa“. Čas se krátí, a tak apelují na politiky, aby jednali. Jenže zde těžce narážejí, jelikož technokratická garnitura, která je u moci, na jejich argu-

menty neslyší. Současné politické a ekonomické elity žijí v zajetí neoliberální ideologie, jež je mimo jiné charakteristická takovými nesmysly, jako je neomezený ekonomický růst (rozuměj jejich vlastní zisky) a nedotknutelné právo soukromého vlastnictví (tzn. vlastnit části Země a vykořisťovat ji, stejně tak zvířata a lidi, kteří nemají k dispozici nic jiného než svou pracovní sílu). Nejenže žijí a své bohatství budují (rozuměj kradou) na úkor ostatních, dělají to i na úkor budoucích generací. To, že korporace vydělávají v uhelném, ropném, masném, vojenském či automobilovém průmyslu a maximalizují své zisky, znamená, že okrádají o budoucnost další generaci. Nebude tedy divu, když dnešní teenageři za pár let dojdou k rozhodnutí, že založit rodinu a přivést na svět potomky je v podstatě něco naprosto nezodpovědného a krutého.

Je skvělé, že se mladí chopili akce a je nutné, aby ve svém úsilí vytrvali a radikalizovali ho. A zároveň aby ho udrželi nehierarchické, tedy odolné vůči zastupitelské korupci a kompromisnictví.

Politikům, studenty naznačují, že jsou to děti, které do toho nemají co mluvit, kteří mladí už nejdou vzkázali, že jim nezbyvá nic jiného než se chovat jako dospělí, když se politici chovají jako děti. Je třeba nepadnout do léček, kterými jsou demonstranti odbýváni – jako ta, že mají raději studovat a jednou se stát odborníky na klima. K čemu ale budou odborníci na klima na mrtvé planetě? Nebo ta, že nemají křičet v ulicích, ale raději jít sázet stromky a sbírat odpadky. K čemu, když korporace těží lesy ve velkém a produkují obrovské množství odpadu? Největším pokrytectvím je vyčítat jim pokrytectví, že sami nežijí ekologicky. Jenže jak žít odpovědně ve světě, který je nastaven v zájmu generování zisku?

Krátkozrakost kapitalismu, evidentně kořistnického systému, je do očí bijící. Ekologická katastrofa ho ale nemůže zastavit, protože je nastaven jen na jedno – růst, růst, růst. A to bez ohledu na vedlejší dopady (externality). Zatímco korporace přepočítávají zisky, externality dopadají na bedra obyčejných lidí. I to byl jeden z důvodů, proč se ve Francii zrodilo a stále je velmi aktivní hnutí Žlutých vest. Už měli dost toho, aby platili za něco, z čeho těží hrstka vyvolených. A vězte, že tato hrstka elit se o sebe vždycky dobře postará. Nebude žít na předměstích utápějících se měst či v krajině, která se mění v poušť. Své ráje vytvoří z ukradené budoucnosti ostatních.

Jedním z častých hesel stávky bylo oblíbené heslo hnutí za klimatickou spravedlnost: „Měňme systém, ne klima“. Pokud bude systém stále založen na kořistnictví, ať už ve jménu soukromého vlastnictví, národních zájmů či boží vůle, katastrofa je nevyhnutelná. A času je málo.

DUBEN 2019

PRÁCE A KLIMA

Je před námi První máj, který je od roku 1890 neodmyslitelně spjat se Svátkem práce. I když v dnešním kalendáři můžeme číst, že jde o „státní svátek“, ze začátku tomu tak rozhodně nebylo. Prvomájová tradice vznikla na pozadí justiční vraždy několika anarchistů, kteří v Chicagu osmdesátých let 19. století bojovali za osmihodinovou pracovní dobu. Mezinárodní dělnické hnutí pak na jejich počest a zdůraznění globálního požadavku omezení nelidské pracovní doby určilo 1. květen jako den, kdy pracující bez ohledu na jejich údajnou národnost či pohlaví vycházejí do ulic domáhat se na jedné straně zlepšení svých životních podmínek tady a teď, ale také vyslovit svou touhu po svobodné a rovnostářské společnosti, která by se řídila životními potřebami pracujících. Tedy nikoli tak, jak tomu bylo kdysi a je tomu i dnes, kdy žijeme v nesvobodné společnosti plné sociálních nerovností, která se řídí zejména zájmy těch nejbohatších a nejmocnějších.

Záhy však mnozí z těch nahoře pochopili, že lepší než čelit na První máje oprávněným požadavkům pracujících užitím policejní síly bude přivlastnit si tento svátek, udělat z něj „státní“ a tvářit se přitom, že zájmy obyčejných lidí je zajímají. Ale nezajímají. Jde jen o to otupit hrot radikality, která by mohla smést ze světa kořistnický kapitalistický řád, popřípadě nějaký ten rádobydělnický stranicko-byrokratický režim. Není tedy divu, že dnes vychází na Prvního máje do ulic kdekdo – a s odkazem anarchistů bojujících za zkrácení pracovní doby a nejlépe za zrušení instituce námezdní práce jako takové nemá vůbec nic společného. Od bolševiků přes socdemácké zastánce „volného“ trhu až po fašisty. Pracující jsou pro ně možná tak odrazový můstek k moci, popřípadě vzývají práci jako bohulibou modlu, která má ve skutečnosti lidi zotročit a udržet v tichosti, a je jedno, jestli to má být ve jménu

boha, národa, strany, ekonomického růstu, všemohoucího trhu nebo nějakého jiného zbožštěného výmyslu.

Není ale důvod si nechat První máj znechutit. Ani od těch, co přeručují jeho tradici a význam, ani od těch, co na něj plivou s primitivním pseudoargumentem, že jde o přivlastnění minulého režimu. My, anarchisté a anarchistky, máme v tomto bodě jasno a víme, kde je naše místo – ve vrstvě neprivilegovaných, kteří nechápou, proč by údělem jejich životů měla být nekončící dřina, aby ukojili luxusní potřeby ekonomických elit a ještě přitom vydělávali na obušek, který je přetáhne po hlavě, když se takhle nastavenému systému vzeprou. A ti méně šťastní z těchto nešťastníků musí živořit na podpoře nebo bez ní, jelikož se jim nedostává pozehnání nechat se odírat ve jménu blaha šéfů.

Smyslem práce v kapitalistickém režimu se zabýváme dlouhodobě. A takto nastavenou práci odmítáme. Odmítáme, aby se lidské bytosti musely nedůstojně prodávat těm, kteří na to mají prostředky (i když sami nepracují o nic víc). Takto ztracenou důstojnost jim pak zaměstnavatelé a jim naklonění politici a korporátní média pomáhají hledat v nenávisti k druhým, v nacionalismu, rasismu a podobném mentálním odpadu. Namísto toho podporujeme pojetí práce, která by nesloužila úzké skupině, ale rozvoji jednotlivce, jeho komunity a společnosti jako celku; práce, která by nebyla symbolem vykořisťování, ale lidské emancipace a pokroku, jenž slouží všem.

Vedle toho musíme také brát v potaz, že se nacházíme v době, kdy je nějaké dlouhé čekání na revoluční změnu a porážku kořistnického kapitalismu luxusem, jež si nemůžeme dovolit. Kapitalistická mašinerie totiž netěží jen z práce lidí, co jsou jí odkázáni na milost. Zisky generuje i na úkor přírody a klimatu, měnící se neuvěřitelně rychlým tempem, a katastrofy, které přináší, dopadají zase nejvíce na ty nejchudší a neprivilegované. A jak jsme psali v minulém čísle A3, svět kapitálu tímto způsobem už stihl vytěžit i budoucnost příštích generací.

Mnozí středoškoláci a středoškolačky ale nestrkají hlavu do písku a nedělají, že se jich změna klimatu netýká. Týká se jich doslova bytostně. Středoškoláci kvůli tomu vstupují po celém světě do stávek. Vypůjčili si účinnou zbraň pracujících. Ti, jak se zdá, na ní ale už skoro zapomněli. Přitom právě stávka, do důsledku dotažená a co nejšířší, je jedním z mála nástrojů, jak se něčeho domoci. Určitě ne apely na volené zastupitele nebo ustrašeným předkládáním umírněných požadavků.

I když vám nejde o svobodu a rovnost, ale jen o pracovní místo, které vám umožní jakžtakž přežít, vězte, že „na mrtvé planetě pracovní místa nejsou“. Je třeba, aby pracující podpořili boj středoškoláků za klima. Třeba i stávkami.

Jde o naši planetu! A jediné, čemu může náš společný boj uškodit, jsou jejich špinavé zisky.

KVĚTEN 2019

CO CHTÍT OD EVROPY?

Tak byly zase jednou eurovolby. Média na jednu stranu pláčou, že oslabily strany „levého a pravého středu“, na druhou stranu uklidňují, že očekávaná invaze fašounů do Evropského parlamentu se nekonala. Máme být rádi, že kandidáti na diktátory zatím nebyli zvoleni.

Moc rádi bychom připomněli, že nám anarchistům a anarchistkám je vlastně jedno, která klika bude vládnout. Je to jako vybírat mezi jedním za osmnáct a druhým bez dvou za dvacet. I když, pravda, bez těch otevřených diktátorů se přece jen dýchá trochu volněji. Ve výsledku se ale moc nemění, tak jako tak jsme nuceni věnovat své životy na oltář trhu práce bez ohledu na vlastní přání, touhy a potřeby. Bez ohledu na to, kdo sedí v poslaneckých lavicích, ať už státních či evropských, pravidla jsou nám už dávno vnucena a buď podle nich hraješ, honíš se za každou korunou a konzumuješ, co ti strčí pod nos, nebo můžeš chcípát na ulici.

Pro nás je důležité, abychom mohli žít lépe. Nechceme dělat kvůli holému přežití nesmyslnou a neúčinnou práci a dostávat za ni směšně nízkou mzdu. Nechceme zkomercializované vzdělávání a zprivatizovanou zdravotní péči nebo neustálé zdražování. Nechceme neoliberální ekonomické reformy, které prospívají lada tak velkokapitalistům, bankéřům a podobným šibrům. Nechceme zastrahování policií ani nadvládu úředníků. K čemu jsou nám volby, kde se „levý a pravý střed“, konzervy, populisty a nacionalisty perou o to, kdo z nich nás nakonec stáhne z kůže? My chceme důstojně žít.

Vlády a parlamenty, které nám to neumožní, mají odstoupit, rozpustit se a táhnout do háje.

Zastupitelská demokracie s jejími volbami (a výkřiky, že mezi nimi má volič držet hubu), s jejími prezidenty, vládami a parlamenty neumí a nechce naše problémy řešit. Jediné zájmy, které řeší, jsou ty jejich vlastní, jejich „kontaktů“ a jakýchsi neviditelných „trhů“, kterými se argumentuje kdykoli, když nás berou u huby. Kolikrát jsme již slyšeli, že by se „trhy“ mohly odvrátit, ztratit důvěru, učitit naši nekonkurenceschopnost apod.? Vše pro blaho těch, kteří ho již zažívají. Ti dole ať utrou. Vždyť jsou na to zvyklí a tak to prostě chodí.

My na to odpovídáme: Nasrat! Podle nás nemají politici na jakékoli úrovni právo rozhodovat a mluvit za nás. My totiž víme, čeho se nejvíce bojí: že můžeme vzít naše životy do vlastních rukou, sami se organizovat bez jejich parazitického zprostředkování, rozhodovat sami o sobě, tedy naplnit slovo demokracie jeho skutečným obsahem.

A jaký je vlastně náš vztah k myšlence sjednocené Evropy? Při referendu o vstupu do EU jsme připomínali, že jde především o projekt byznysmenů a byrokratů. Na druhou stranu jsme internacionalisté a hlásíme se k faktu univerzální rovnosti všech lidských bytostí, bez ohledu na jejich barvu, domnělou národnost, sexuální orientaci, pohlaví... Jsme pro bourání hranic. Jenže EU je budována jako zastřešení pro nadnárodní kapitál soustřeďující se v centrech moci napříč kontinentem. Zrušení vnitřních hranic je jen pozlátka, které se přestane blýskat s příchodem hraničních kontrol na obranu summitů potentátů před rozněhvaným plebsem. Vnější hranice je posílena, aby dovnitř propouštěla bohatství, ale zabránila vstupu těm, kteří o něj byli připraveni.

Alternativou není posilování národních států, po kterém volají novodobí fašouni a miliardáři upevňující si politickou a ekonomickou moc v rámci konkrétních států. Je příznačné, že za svou zbraň volí šíření nenávisti proti jiným lidem, zpravidla menšinám, které nemají tu moc se bránit, a na druhou stranu nepochybně to, co nejvíce devaluje naše životy – kapitalismus.

Jsou nám cizí lokální mocenské i velmocenské ambice a pýtky. Víme, že volání po národní jednotě byl vždy jen způsob, jak oblbout pracující a další nepriviligované, aby šli ruku v ruce naproti zájmům těch nahoře. V rámci této logiky, stejně jako v roce 2008, budeme muset nadále z daní udržovat při životě velké banky a odvracet se od lidí, které likviduje exekuční mafiánství. Naši země je planeta Země a našimi sousedy každý, kdo neutiskuje druhé a netěží z jejich životů.

ČERVEN 2019

NÁVRAT SLOUPU HANBY?

V listopadu 1918 proběhla v Praze na Staromáku přímá akce. Anarchista Franta Sauer zorganizoval stržení mariánského sloupu jako symbolu habsburské a katolické nadvlády. Za horkých červnových dnů 2019 proběhla v Praze katolická přímá akce. Sochař Váňa zahájil nepovolené osazení kopie sloupu, trochu se tam přitom modlili, trochu se prali se strážníky a trochu si za to tleskali. Katolické noviny byly na vrcholu blaha a napínavě psaly o „sloupu smíření“ a „atmosféře jako před bitvou“. Až má člověk pocit, že kouká do vypouklého zrcadla a má sám hlavu jako džez na pomeje, břicho jako napité kanovník a chce se mu vrhnout.

Česko vede žebříček ateistů v rámci Evropy. V Česku je navíc dost silný občanský odpor vůči církevním restitucím, a fakta o tom, jak podivně a nezákonně byly vyšpekulované, se občas objevují i v korporátních médiích. Jen ignorant není schopen si během pár minut vygúglovat i čísla zákonů, podle kterých katolická církev od roku 1874 majetky v monarchii nevlastnila, ale jen spravovala, a podle kterých bylo za první republiky zestátněno přes dvě stě tisíc hektarů tzv. církevní půdy.

Že jsou poslanci ve všech ohledech ignoranti a omlouvá je přý neznalost zákonů a historie, tomu se snad nikdo nediví. Od toho, aby měli znalosti, poslanci jistě nejsou. Že politici v Česku dokážou připravit zdejšího občana o několikánásobně větší částku než paměťkářské Polsko, aby církvím dali to, co jim nepatřilo už pradávno před bolševikem, to je realita zdejší vládnoucí lobby.

Že mocenská sebranka ignoruje názory svých voličů, to souvisí zřejmě s tím, že ti ji chodí volit pořád dokola a ještě si to sami před sebou dokážou zdůvodnit. Můžeme se pak divit, že nás konzervy vyzývající elitářství všeho druhu označí za šovinisty a rozvraceče,

když nechceme na Staromáku mariánský sloup, který je prý symbolem smíru a přátelství mezi národy? Symbolem opravdu je. Nejvíce ze všeho je symbolem bezmocnosti obyčejných lidí, když se mocní perou o moc a nechají přitom ty lidi umírat. Postaví jim sloup na modlení, protože modlit se o přežití, to je tak všechno, co je figurákem ve válce kromě umírání a zabíjení dovoleno. I proto byl poražen pražskou volnomyšlenkářskou spodinou při vzniku posthabsburské republiky – coby ztělesnění dlouhé doby temna reprezentovaného dvouhlavou orlicí, jejíž jeden zobák patřil monarchii a druhým oklovovala katolická církev, na co přišla.

Mariánský sloup, pokud ho pojmem jako hromadu kamení, je bezvýznamná věc, která bude maximálně překážet turistickému proudění ve městě, jehož centrum už není pro obyčejné místní obyvatele, ale pro kšeftaře, kterým cinká pokladnička s každým nadšeným turistou, kanceláře bohatých firem a těch pár vyvolených, kteří si můžou dovolit předražené nájmy.

Politici, kteří nemají co jiného nabídnout, straší islámem, který je v ČR naprosto marginálním vyznáním, a masovou výstavbou mešit. Jenže při halekání na neexistující nepřátele se ztrácí fakt, že jiné vyznání si upevňuje svou mocenskou pozici, což chce navíc stvrdit obnovou dřívějšího sloupu potupy, jež ještě v rámci dnes tolik oblíbeného newspeaku cynicky nazve „sloupem smíření“. Miliardy už byly katolické církvi předány, teď ještě získat skutečný vliv.

A tak můžeme každý rok sledovat klerofašistické pochody pro rodinu s podporou všelijakých zpátečníků, tím na Hradě počínaje a zamindrákovanými nadsamci, jimž se dostává tolik pozornosti, konče. Z plakátů na nás kouká usměvavá tvář propagující protipotratové hnutí Pro život inspirované marketingovými postupy svých západních bigotních souvěrců. Kardinál Duka prská síru na adresu odborářské lůzy či lidí v existenční nouzi, když zrovna nežehná nějaké nové zbrani. A tak dále. Nutno konstatovat, že i mnozí křesťané a křesťanky, tedy ti, kteří pochopili, že smyslem učení Krista je láska, nikoli nenávist, nad tím zvraci.

Pokud si necháme bez odporu vnutit mariánský sloup, je dost možné, že i v ateistickém Česku si lidé bez většího odporu nakonec nechají vnutit zákaz potratů a budou muset přihlížet, jak jsou jejich homosexuální přátelé veřejně hanobeni a systematicky pronásledováni. Mariánský sloup se tak stane opět sloupem pokoření a hanby. Nic ale není ztraceno, každý z nás může být Frantou Sauerem.

ČERVENEC 2019

PŘÍLIŠ MNOHO ANTIKOMUNISMU...

... a příliš málo antikapitalismu. Výstižnější slogan pro posledních třicet let zdejší politicko-mocenské manipulace by se našel stěží. Tragikomicky ji završilo letošní prázdninové mediální téma – falešná oběť gulagu paní Sosnarová.

Tahle paní se v roce 2002 rozhodla pořádat přednášky o tom, jak byla od konce války skoro dvacet let vězněna v sovětském lágru. Její drastické vyprávění dostalo i knižní podobu a ta jde u dojatých chovanců zdejší buržoazní demokracie všech věkových kategorií pěkně na odbyt. Jenže antikomunističtí odborníci na historii z instituce, která formuje veřejné mínění správně vybíranými tématy z minulosti, mají problém: podle jejich zjištění tahle paní v gulagu nikdy nebyla. Je podle nich super, že dojemně poutá pozornost k hrůzám komunistických represí, ale trochu jim i vadí, že při tom lže, jak když tiskne.

Hledají pro její chování vhodná ospravedlnění. Na jedné straně ji přirovnávají k falešným obětem holocaustu, které se jimi upřímně staly kvůli traumátům z dětství, což by na paní Sosnarovou sedělo, protože maminka Ruska se v Čechách mezi válkami protloukala jako autentická kriminálnice, za války se pro jistotu přihlásila k německé národnosti a byla konfidentkou gestapa, no a po válce zase radši odjela i s dětmi do rodné země. Na druhé straně je ve hře méně omluvitelné vysvětlení: od roku 2002 lze žádat stát o odškodnění za komunistické krivdy a paní Sosnarová by měla nárok na tři miliony korun.

Je vlastně jedno, jestli je paní mimo sebe nebo se chová prospěchářsky. Její „kauza“ totiž jen groteskně završuje tři desetiletí povinného antikomunismu. A vzorem i prototypem tohoto postoje je třeba flexibilní Andrej Babiš, který bez obalu řekl, že před rokem 1989 vstoupil do komunistické strany, protože se mu to vyplatilo. Prostě za komunismu byl komunista a za kapitalismu je kapitalista

a antikomunista. Takže teď dodává, že se tahle strana měla po roce '89 zakázat.

Proč? No přece proto, že komunismus u nás už třicet let může úplně a všechno. Tedy i za to, že tu dneska lidi nemají šanci na slušné a cenově dostupné bydlení, kvalitní potraviny, nebo třeba na delší cestu vlakem.

Režim pod taktovkou bolševiků stál za dvě věci a dopustil se mnohých zvěrstev. Jenže vymyšlení si falešných příběhů o utrpení nepovede k ničemu jinému než k tomu, že ani těm skutečným nebude nakonec nikdo věřit. Stejně tak nelze připustit, aby si skupina lidí udělala z toho, že trpěli oni nebo jejich předci, obranný štít proti jakékoli kritice a ospravedlnění pro svou politiku, jakkoli by byla odporná a způsobovala utrpení zase jiným. Takovým příkladem budiž stát Izrael, který zneužívá utrpení Židů během nacistického běsnění k tomu, aby eliminoval jakoukoli kritiku své rasistické koloniálně-osadnické politiky proti původním obyvatelům Palestiny.

U nás se stal antikomunismus, coby nekritická ideologická mantara, zástěnou pro „budování“ reálného kapitalismu, tedy systému, kde vítězí jen ti, co mají ostřejší lokty, ohebnější páteře a žaludek, který stráví takřka všechno. Tak dlouho se mávalo strašákem komunismu, až jsme se promávali do doby, kdy statisíce lidí, včetně dětí, drží pod krkem exekutoři a kdy statisíce dalších balancují nad propadem do chudoby. Promávali jsme se do doby, kdy sociální rozdíly jsou tak obrovské, že miliardáři si na úkor zdraví ostatních „kupují“ prodloužení provozu svých elektráren nebo na úkor přírody dělají z krajiny řepkové doly na své rostoucí zisky. A lidi práce dřou a dřou a dřou a nic z toho. Na protibabišovských demonstracích se dozví nesmysl, že za jejich stav můžou ještě dneska komunisti. Od otevřených i skrytých fašistů à la Vandas, Okamura, Klausové, Zeman či Foldyna se pak dozví další nesmysl, že za jejich problémy můžou uprchlíci, cikáni, nezaměstnaní, feministky a další.

Necháme se ale dál krmit nesmysly, nebo se podíváme, jak se věci skutečně mají? Pak uvidíme, že komunisti jsou už dávno pasé a že ti nejchudší nám z kapes opravdu nic neberou. Pak uvidíme, že společenské bohatství, na němž se svou prací podílíme, už desítky let vesele teče do kapes miliardářů v daňových rájích.

Nepomohlo by trochu toho antikapitalismu, ze kterého by navíc bylo jasné, že střídání stále stejných kreatur u moci nic nevyřeší?

SRPEN 2019

HUDBA S NÁZOREM

Léto je časem festivalů. A nejen těch výsostně a všestranně komerčních. Před nějakými deseti lety otevíral sezonu aktivistických festáků prvomájový May Day v Praze na Císařské louce. Pořádala ho Antifašistická akce a další antiautoritářské skupiny, samozřejmě bez jakýchkoli sponzorů, státních dotací nebo záštity nějakých partají. A zadarmo. Nebo za dobrovolný příspěvek, pokud jste chtěli pořádání akce nějak podpořit. Konsenzus, nezávislost, spolupráce, dobrovolnost a jasné názorové poselství měly jednoznačný výsledek – super program nabitý domácími i zahraničními interprety, přednáškami a diskusemi a několikatisícovou účast, která se s každým novým ročníkem zvyšovala.

I dneska má ale tuzemský aktivista-venkovan, který se kvůli práci a domácím povinnostem během roku dostane leda tak do vedlejší vsi, relativně dost možností a může to vzít v létě od západního konce až na Moravu. Třeba vyhlášený červencový nezávislý DIY HC/punkový festival Fluff fest letos sice propršel, ale zase měl excelentní přednáškový stan. Dalším lákadlem byl víkendový srpnový ZLO fest vol. I u Brna, no a v září dojde na matičku Prahu a její už čtvrtý ročník antifašistického hudebního festivalu Riot Over River s dobrovolným vstupným.

Navíc lze zaznamenat zajímavý trend. Když si třeba na letošním metalovém Brutal Assaultu rozložili náckové stánek, v kterém nechyběly ani podobizny Adolfa Hitlera, pořadatelé s nimi rychle vyběhli. A to jednu dobu milovníci metalu a fanoušci tohohle festivalu diskutovali zcela vážně o tom, že tradiční stánek Antify tam nemá co dělat, protože je to už politika. Letošní vypakování prodavačů führera ale jeden z nich komentoval: „Jasný signál. Follow your leader.“ A další příklad: i na těch polokomerčních festivalech s ochrankou a pseudocharitou třeba pro Člověka v tísní, jakým je dnes Mighty Sounds, pořád vystupují politické kapely. A organizátoři je anoncují na zdejší poměry diplomaticky odvážně

a dokážou třeba napsat, že „zásadní úlohu v hudbě Los Fastidios hrají především texty zaměřené na sociální problémy, antifašismus, svobodu nebo práva zvířat“ nebo že „Mono & Nikitama je aktivistická kapela, která se ve svých textech jasně vymezuje proti politice nenávisti, ultrapravicí a fašismu“. U Moscow Death Brigade uvedli aspoň to, že jde o nejzvanější nezávislou kapelu v EU s „progresivním sociálním poselstvím proti rasismu, diskriminaci a proti válkám“.

U nás i v zahraničí je velké množství interpretů, kteří chápou, že hudba není jen zábava, v lepším případě pouhý prostředek úniku od sociální frustrace. Tu charakterizuje nechutenství z pondělního rána, kdy startuje stereotyp driny pro uspokojení potřeb těch nahore. Hudba může být i úžasným nositelem poselství. Proto jsou mnohé z textů progresivně uvažujících kapel ve svém důsledku tak politické. A je jedno, zda pojmenovávají příčiny zlořádu přímočaře, tedy odsuzují kapitalismus, rasismus, homofobii či sexismus, nebo zda vypráví osobní příběhy olivněné tímhle svinstvem a peroucí se s ním. A samozřejmě, kdo by chtěl poslouchat jen stesky a politické agitky... I to je potřeba promíchat s řádnou porcí zábavy, odkazy k semknuté komunitě přátel a třeba i společné konzumaci alkoholu (škoda jen, že z toho posledního některé tuzemské kapely udělaly vyčpělý samoúčel).

Naštěstí jsou už pryč doby, kdy kulturní linii vyznačoval nastupující kapitalismus, preferující bezobsažnost a nivelizaci kultury na co nejnižší úroveň, aby si na své přišla co nejširší posluchačská obec. Pryč už je snad také doba, kdy v polistopadových časech prominenti undergroundu mytizací sebe sama a povznesením se na morální autoritu takřka zapovídali možnost sociální kritiky stávajících poměrů. Z toho dodnes někteří zaslepení čerpají s odkazem, že i po třiceti letech, kdy v čele země stojí miliardář vzešlý z bezohledného vývoje těchto dekád, za všechno můžou komunisti. Je čas začít o problémech mluvit a zpívat, začít pojmenovávat věci pravými jmény a mířit na správné cíle. Pokud dokážou hudebníci na festivalech nadchnout jiné pro myšlenku svobody a rovnosti a pomoci jim odmítnout diskriminační předsudky a hierarchii, pak jen houšť.

ZÁŘÍ 2019

ZADUPAT ALTERNATIVU DO ZEMĚ

Sníme o lepším světě, bez řetězů hierarchie a útlaču, kde je kvalitní jídlo, ošacení, bydlení a prostor pro plnohodnotný život právem, nikoli komoditou nebo výsadou. Sny samy o sobě jistě nestačí, je třeba pracovat na jejich naplnění. Necucáme si vize z prstu, nepíšeme je od stolu a nerealizujeme je pomocí tabulek. Osvědčenou metodou anarchistů a anarchistek po celém světě je přímá akce. Předpokládá, že si lidé dokážou spravovat své záležitosti sami a rozhodně to funguje lépe, než jak kážou politici, co nikdy nemusejí počítat, jestli jim vydrží výplata do konce měsíce, a nohy používají jen pro přesun mezi výtahem a limuzínou. Jednou takovou laboratoří přímé akce a sebeorganizace je athénská čtvrť Exarchia, plná squatů, hausprojektů a sociálních center, kde nechybí ani samosprávné kliniky a komunitní vývažovny.

Squatting proslul svým bojem proti realitním magnátům, kteří v době krize skupují nemovitosti, a pak čekají a čekají na konjunkturu trhu. Budovy zatím chátrají a lidé v neproduktivním věku, absolventi, mladé rodiny, samozvítelky, důchodci se propadají do dluhové pasti kvůli drahým nájům, nebo hnijí na ubytovnách. Ještě jednou, squatting neobnáší obsazování zazimovaných zahradních chatků, jak píšou neliberální demokraté na facebooku. Squatting se ukázal jako životaschopná alternativa během finanční krize, kdy lidé ztráceli práci a střechu nad hlavou a stát se staral pouze o to, kde vezme peníze na sanaci bankovního sektoru. Squatři spolupracovali s uprchlíky dřív, než byl internet zaplaven poplašnými zprávami, protiimigrační partaje neexistovaly a ultrakonzervy se bály vystrčit paty ze salonů. Dřív než mafie začala nahánět lidi traumatizované válkou do olivových hájů, aby tam hákovali za pár centů, v Exarchii už fungovaly uprchlické squaty. Okamžitá pomoc tady a teď, světe, div se, bez výběrového řízení, byrokracie, korupce a přispění daňových poplatníků, využívající pouze přebytky spekulantů a zpochybňující modlu soukromého vlastnictví! Taková praxe se nelíbí byznysu a nelíbí se ani politikům, kteří střídavě vysedávají v parlamentu a v představenstvech velkých firem. Exarchia se musí vyčistit, asanovat, děje se tam něco, co nemá stát pod kontrolou, co nepodléhá tržním principům, je to vlastně no go

zóna, zaznívalo v kampani konzervativní strany, nešťastnou shodou náhod se podílejíci na rozvratu Řecka a v době největší krize zevlují v opozičních lavicích.

V pondělí 26. srpna 2019 před úsvitem vnikly do Exarchie protiteroristické jednotky za asistence dronů a dragounů na skútrech. Fízlové vyklidili čtyři hůř bránitelné squaty za přispění násilí páchaného na mužích, ženách i dětech. Byty rozmlátili, aby se do nich nemohl nikdo vrátit. V následujících dnech ochránci pořádku namátkově mlátili lidi na ulici. V pátek večer 29. srpna zamořili Exarchii slzným plynem, potom napadli sociální centrum K*VOX a rozmlátili ho. K*VOX i náměstí byly zaplněny lidmi a policejní operace se neobešla bez těžkých zranění na straně obyvatel čtvrti. Lidé Exarchie se začali srocovat a protestovat. Prvního září anarchisté napadli policejní stanici, sloužící jako základna těžkoooděnců. Plameny stanici těžce poškodily. Fízlové na oplátku rozmlátili squat Tsamadou 19.

Lidé, jejichž domovy a dětská hřiště se proměnily v bojiště, a ti, kteří unikli nesnesitelnému klimatu, způsobenému bezpáteřním byznysem, byli nahnáni do táborů, kde budou čekat na deportaci, vystaveni shnilé stravě, štěnicím, nulové lékařské péči a násilí dozorců, aby litovali svého rozhodnutí vkročit na půdu pevnosti Evropa. Ti, co se rozhodli bránit, byli zavřeni do cel.

Jelikož alternativa ohrožuje jejich koryta, chtějí ji zadupat do země. Odhodlání těch, jejichž srdce hoří pro svobodu a spravedlnost, ale zlomit nelze. Tenhle požár se nedá uhasit, rozhodně ne olejem, který představují elitní jednotky v transportérech. Uhasí ho jen absence nespravedlnosti a útlatu, prozatím však žádné příměří, žádná kapitulace nejsou na pořadu dne.

ŘÍJEN 2019

ZRÁDNÉ NÁMLUVY NACIONALISTŮ A DŽIHÁDISTŮ

Americký prezident Donald Trump posvětil invazi tureckého impéria do severní Sýrie. Bezpáteřní zrada, jež nemá od Mnichova obdoby, odhaluje symbolický vztah mezi západním nacionalismem, tureckým klerofašismem a džihádistickými organizacemi, jako je Islámský stát (ISIS). Neplánuje se nic jiného než etnické čistky a likvidace autonomní správy severní a východní Sýrie, známé jako Rojava, a osvobození džihádistů správenou tureckou armádou.

Lidé Rojavy – Kurdové, Arabové, Asyřané, Jezídové, Arméni, Turkméni, muži i ženy ve zbrani, ateisté, muslimové i křesťané, dobrovolníci a dobrovolnice z celého světa – nasazovali své životy v přední linii v boji proti Islámskému chalífátu. Houževnatý odboj si na jejich straně za dlouhé roky vyžádal desetitisíce obětí, nejvíce obětí v boji proti ISIS v Sýrii. Bojovali pod praporem ženských milicí YPJ a mužských milicí YPG v koalici Syrských demokratických sil (SDF). Dobyli předměstí Aleppo a Raqqy. Navzdory politikaření a soustavným zradám ze strany USA osvobodili Manbidž za cenu těžkých ztrát. V Džarábulu čelili zákeřné taktice džihádistů, odrázeli je od hlavního spojení – tureckého prezidenta Erdoğan, aby byli vzápětí vyhnáni tureckou armádou, která později rozjela po boku bojovníků ISIS etnické čistky v Afrínu za nečinného přihlížení mezinárodního společenství. Nakonec v Baghúzu letos na jaře zasadili Islámskému státu poslední fatální ránu. SDF je tak jediným pozemním vítězem nad Islámským státem v Sýrii i přes mizerné vyzbrojení. Všechny zbraně na pomoc Kurdům totiž v minulosti putovaly pouze k Pešmergům do Iráku. Jakmile byl Islámský stát poražen, donutila je Trumpova administrativa, aby rozebrali obrannou linii na turecké hranici. Nyní jsou částečně odzbrojeni a Erdoğan dostává svolení k útoku.

Guru šovinistického konzervatismu má plnou hubu ochrany hranic, jenže hranice respektuje, jen když se to hodí. Plná huba boje proti terorismu teď vydává souhlas s osvobozením džihádistů Islámského státu z věznic na severu Sýrie. Turecká invaze do Sýrie je jedinou šancí, jak reorganizovat a znovu aktivizovat ISIS. Po celou dobu války v Sýrii jsme byli svědky toho, jak dobrovolníci a zbraně proudí z Turecka na území okupované Islámským státem. Po celou dobu války dovážel Islámský stát ropu do Turecka. Turečtí vojáci si s džihádisty posílali přes hranice zdravotce. Logika zrady je jednoduchá. Z existence organizací zasévajících teror těží politickou kariéru demagogové jako Trump, Erdoğan a Putin. Dnešní tragédie dokonale zapadá do historické skládky. Zpravodajská služba CIA se zasloužila o vzestup Tálibánu v Afghánistánu. Bushova invaze do Iráku vytvořila podmínky pro vznik Islámského státu a džihádistům zanechala bohatý zbrojní arzenál.

Turecká invaze nastaví nový precedens pro nesmyslná válečná tažení, další etnické čistky a likvidaci rovnostářských sociálních experimentů, o jaké se snaží rojavský lid. Je návodem, jak za přispění západních i východních velmocí rozpoutat masakr kdekoli na světě. Přináší budoucnost, v níž etnonacionalističtí autokrati jako Trump, Erdoğan, Assad, Bolsonaro a Putin řídí běh dějin a obyčejné lidi ve svých soukromých panstvích udržují ve strachu díky své drakonické autoritářské agendě a organizacím, jako je ISIS. Aby bylo možné skoncovat s Islámským státem, vybaveným moderními zbraněmi, které armáda USA v Iráku zanechala, v zájmu vlastního přežití dospěli lidé Rojavy k závěru, že nemají jinou možnost než se spoléhat na vojenskou podporu Spojených států. Věděli, že jakmile splní svůj účel, USA je zradí, ale cítili, že nemají jinou možnost. Kudla v zádech rojavských bojovnic a bojovníků ale nenese jen otisky Donalda Trumpa. Nad částí Rojavy držely „bezletovou zónu“ ruské stíhačky, které se poslušně stáhly. NATO, Evropská unie a OSN mají na této katastrofě lví podíl. První, kdo vlezl Erdoğanovi do prdele, byl bezpáteřník Andrej Babiš.

Proč všichni buržoazní mírotvorci mlčí? Nebojí se Erdoğan, ani otevření bran do Evropy pro syrské uprchlíky. Bojí se rojavské alternativy, která velmocím neslibuje žádné privatizační zítřky, a ať už se troulafou rojavskou vizi podaří zrealizovat nebo ne, jejich bezstátní a netržní řešení, jehož základem je boj s patriarchátem a ekologicky šetrný přístup, může Evropu, Ameriku, možná celý svět zbavit parazitní třídy miliardářů, zkorumpovaných kapitalistických režimů, vypořádat se s nehumánní nerovností a ekologickou krizí.

Nikdo by neměl zapomenout, že ISIS byl poražen díky multikulturnímu, feministickému a zdola organizovanému odporu!

LISTOPAD 2019

DÍKY, ŽE MŮŽEM. JAKO FAKT?

Kdeko asi narazil u příležitosti výročí 17. listopadu na kampaň nazvanou „Díky, že můžem“. Na webu kampaně čteme hesla o tom, že můžem „žít ve svobodě“ (záběry příslušníků předlistopadové policie v košilích a s obuškami a bortící se berlínské zdi), že můžem „cestovat“ (záběry peruánského Machu Picchu a zřejmě nějaké tichomořské destinace), že můžem „říkat svůj názor“ (záběr demonstrace neonacistů a vyvěšené tibetské vlajky), „tvořit“ (záběr z koncertu a ateliéru), že můžem „volit“ (záběr z prostor České televize). Šťastní ti, kteří opravdu můžou. A šťastní jsou asi i ti, kteří aspoň věří, že můžou. Ostatní zřejmě přemýšlí, jestli je to minéno vážné, nebo kolem podobných propagací mýtu o znovunabytí svobody procházejí bez povšimnutí, aby se nemuseli naštvat.

Na začátek je nutno říci, že až na několik zastydlých stalinistů všichni přivítali na konci roku 1989 pád vlády jedné strany. Vzhledem k tomu, že režim se zhroutil už téměř ve všech ostatních východoevropských satelitech bývalého Sovětského svazu, muselo chtít nechtě na řadu přijít i Československo. Ulice se zaplnily, byla to doba euforie, zadostiučinění a nadějí. Nepočítáme-li demonstraci ze 17. listopadu, kterou napadla policie, došlo k naprosto nekonfliktnímu předání moci. Po třiceti letech můžeme zhodnotit své naděje. Nemnozí děkují, že můžou. Mnozí jsou frustrováni z toho, co vše i přes ten propagandistický plášť vlastně nemůžou.

Několik jedinců děkuje, že můžou... že můžou být miliardáři, že můžou mít v područí zkorumpované politiky nebo vlastnit vlastní stranu, že můžou mít nevídaná privilegia, že můžou pobírat ohromné dotace z EU, že můžou dostávat výjimky při ničení životního prostředí a klimatu, že můžou mít zisk z chudoby nájemníků a lidí ve finanční nouzi, že můžou vlastnit média a rozhodovat tak o tom, jaké informace a v jaké podobě se k lidem dostanou, že můžou lítat ve vlastním letadle, můžou žít v některém ze svých domů po celé planetě... Pokračovat by se dalo dlouho, jelikož privilegií dnešních dnů toho můžou opravdu velmi moc.

Pak jsou tu ti, kteří také můžou nemálo, cestovat do výše uvedených destinací, říkat svůj názor, který se ale nebude přičít stávajícímu režimu, i když třeba nadávají na estébáckou minulost premiéra. Často to jsou dobře situovaní podnikatelé, vyšší šarže na úřadech a v korporacích, politici...

Co ale ten zbytek? Co všichni ti neprivilegovaní dole? Děkují za to, že často musí žít z ruky do huby? Děkují, že žijí v permanentní sociální nejistotě? Děkují, že mohou kdykoli přijít o práci? Děkují, že musí dřít od nevidim do nevidim, aby pokryli základní potřeby? Děkují za akční slevy v supermarketech? Děkují za předražené

nájmý? Děkuji za ty statisíce případů exekucí? Děkuji za možnost cestovat, když si musí propočítávat, na kolik je měsíčně vyjde jenom cesta do práce? Děkuji za volby, když jim stejně nikdo nic jiného než kořistnický kapitalismus nenabízí? Děkuji, že mohou říkat vlastní názor, když je nikdo neposlouchá? (Horší je to, pokud si za vlastním názorem chtějí organizovaně jít a odstranit kapitalismus, to pak spolu s anarchisty skončí na seznamu nebezpečných osob.) Děkuji za to, že náplastí na jejich frustraci má být národní hrdość, rasismus a xenofobie? (Žel někteří se na tuto vějičku nechají snadno chytit. Nenávidět ty, co jsou na tom ještě hůř, jim ale ve skutečnosti k ničemu nepomůže.) Děkuji za neuvěřitelné sociální nerovnosti ve společnosti? Děkuji za to, že několik lidí může vlastnit tolik, co zbytek populace? Děkuji, že mohou jejich děti studovat vysokou, když na školné nejsou peníze a na ostatní náklady si musí místo studia vydělávat po brigádách? A dalo by se dlouze a dlouze pokračovat.

O životě ve svobodě za posledních 30 let můžeme jako anarchisté a anarchistky vyprávět. Předlistopadová fyzická vypadají oproti dnešním obrněným mlátičkám jako neškodní panáci. Jen svou poslušností a absencí svědomí se v ničem neliší. Sledování, odposlechy, razie, nezákonné perlrustace na demonstracích, bezdůvodné policejní násilí, zinscenované procesy... to nejsou vzpomínky na minulost, to je realita dneška. A tak díky, že můžeme mít pod policejní ochranou pochody neonacistů a antifašisté dostanou za vyučenou, že můžeme zachovat zisky uhlobaronů a ochráncům klimatu nasázet pokuty.

Díky, že můžeme tvořit... když na to máme peníze. Jinak smůla. Když potřebujete místo pro své projekty a tvorbu a obsadíte dlouhodobě nevyužívanou budovu, jako to bylo v případě pražské Kliniky, se zlou se potázete. A tak díky, že můžeme mít pod prázdné budovy a zároveň lidi bez domova a umělce bez prostor. Díky, že můžeme žít ve světě, kde soukromé vlastnictví a generování zisku je víc než životy, zdraví a důstojnost lidí, víc než budoucnost mladých lidí a příštích generací...

Díky, že můžeme věřit pohádce o blahodárnosti kapitalismu a buržoazní demokracie. My jí ale nevěříme!

PROSINEC 2019

PŘEVÝCHOVA PO ČESKU?

Vězeňství je svým způsobem neviditelnou, zato nezbytnou institucí každého státu, ať už se pyšní přízviskem totalitní nebo demokratický. Jeho historie a současnost nám poměrně jasně ukazuje, že primárním účelem není ani tak ochrana společnosti, nebo dokonce převýchova pachatele zločinu, ale zachování daného řádu a v jednadvacátém století hlavně prohlubování nerovností způsobených nadvládou trhu, dle příznačného hesla „Chudým brát a bohatým dávat“. Česká republika (ČR) patří v tomto oboru mezi světovou špičku.

Počet vězněných na hlavu v rámci Evropské unie je v ČR druhý nejvyšší po Litvě. Tyto dvě země jsou ve věznění svých obyvatel velmi efektivní, počet vězňů na hlavu na Západě, ale i v Rumunsku nebo Bulharsku je totiž poloviční. Česko má tedy dvakrát víc vězňů, než je v Evropě běžné. Bezkonkurenčně nejvyšší počet trestů si odpykávají lidé odsouzení za krádež (2016–19), a to 7140. Drtivá většina lidí si ve vězení odpývá trest za drobné nenásilné majet-

kové delikty. Naprostou většinou lidí ve vězení za krádež jsou mladíci od 19 do 33 let. Nejvíce vězňů pochází z chudých regionů: Ústecko, Teplicko, Chomutovsko a Mostecko. Na druhou stranu za lichvu, již jsme svědky na každém rohu, byli mezi lety 2016–18 odsouzeni nepodmíněně dva lidé. Za neodvádění daní, které se stalo oblíbeným sportem všech úspěšných, si nešel v tom období sednout nikdo. Za zjednání výhody při zadání veřejné zakázky dva lidé. Přijetí úplatku nikdo.

Státní moc si tak očividně vychovává ne úplně marginální skupinu „trestaných“, která zcela jistě v průmyslové budoucnosti 4.0 nebude potřeba. Recidiva dosahuje 70 %, takže Kropotkin měl před sto lety pravdu, když hlásal, že „vězňice jsou univerzitami zločinu“. Počet uvězněných s kumulovanými tresty v ČR pomalu, ale jistě dohání počet uvězněných s jedním trestem. Rohlíkoví zlodějčkové si tak často odnášejí mnohem vyšší (nasčítané) tresty než příslušníci vládnoucí třídy usvědčení z rozsáhlé hospodářské kriminality. Kumulace trestů už začala být takový problém (vězňice jsou přeplněné k prasknutí), že ji musel v srpnu omezit Ústavní soud. Jedná se však pouze o úlitbu, která na drakonickém řádu příliš nemění: „Pokud hrozí nepřiměřená kumulace trestů, nemusí soudy výjimečně přeměnit starší podmínku na nepodmíněný trest.“ Kumulovaný trest je v těchto případech navíc nahrazován trestem alternativním. Mainstreamové politické proudy se nyní přou. Ten neliberální konzervativní chce utužovat, utahovat, přejí si přísné tresty a plné cely. Ten liberální povoluje a hledá alternativy. Instaluje hlídací obojky, zadává prospěšné práce a vymýšlí restorativní manévry. Výsledkem je jen posouvání mříží mimo budovu vězení a legitimizace vězeňství jako přirozené součásti života.

Elita se přes všední rutinu ožebračování většinové společnosti vyšetřování i trestům úspěšně vyhýbá. Poslední kauza Dalík napovídá, oč jde. Nejprve divadlo s přísnou ostrahou pro diváky, během výkonu trestu obcování v luxusním penzionu, nakonec prominutí zbytku trestu, aniž by prasknul spolupachatele ze stranických špiček ODS. Šéfové H-Systému, manažeři investičních fondů Trend a Mercia, Pitr, Lukeš, manažeři Union banky, Dohnal, Chvalovský, Kaplanová, manažeři firmy Bena, Srba, Rédl a další poskoci Radovana Krejčíře, Takáč a Bakus, Tejkal... tito příslušníci sameťové podnikatelské nomenklatury si užívají svobody díky amnestii Václava Klause.

Co se neprivilegované části společnosti týká, ta je podrobena trvalému dohledu. O každém se ví, jestli řádně platí daně, pokuty, zda nesimuluje a řádně dochází do práce, o děti se stará podle tabulek a na internetu diskutuje, jak se má. Jelikož kapitalismus, nadvláda peněz, diktatura trhu a korporací vytváří mezi elitami a neprivilegovanými bezprecedentní majetkové rozdíly, pro jednotlivce, kteří se ocitají na samém okraji společnosti, bývá porušení zákona otázkou přežití, a tak jsou zatýkáni a vězněni za drobné krádeže, distribuci drog, prostituci, nebo třeba nocování na veřejných prostranstvích. Za zdmi vězení neexistuje možnost volby, není zde žádná iluze demokracie, pouze vězení. Denní rutinu určuje přísný řád, který vynucuje ozbrojená stráž. Každé jednání je s podezřením sledováno. Veškerá individualita, jakákoliv identita jsou zničeny a nahrazeny statusem vězeň, kriminálník. Vězení je poslední instancí vynucující poslušnost systému. Izoluje nepohodlné živly od jakékoliv reálné interakce a vnucuje jim předdefinované role. Dokud bude společnost vykořisťována a podrobována zákonům tvořeným úzkou skupinou privilegovaných, zůstane vězení nezbytnou institucí.

ANARCHIE FUNGUJE

Pokud by se někdo zajímal hlouběji o anarchismus, bezesporu bych mu doporučil knihu Václava Tomka a Ondřeje Slačka *Anarchismus. Svoboda proti moci*, která vyšla v roce 2006 a je obsáhlým přehledem vývoje anarchistických myšlenek jak v historickém sledu, tak v jejich rozmanitosti. Po letošním Anarchistickém knižním festivalu bych k tomu přidal ještě knihu Petera Gelderloose *Anarchie funguje*, která ilustruje to, jak zmíněné ideje mohou ať už vědomě či zcela mimovolně vypadat v praxi.

Od Nakladatelství Anarchistické federace to byla skvělá volba, jelikož její produkce se v posledních letech orientovala sice na skvělé a doporučeníhodné tituly, avšak se zaměřením zejména na historii. *Anarchie funguje* je mnohovrstevná práce, aniž by nutně tíhla k tomu stát se mnohastránkovou bichlí vhodnou pro lisování listů do herbáře, jakkoli by to zvolené téma umožňovalo. Její kouzlo tkví v tom, že nepopisuje případy fungující anarchie jednotlivě, ale promítá je postupně do témat, která s anarchistickou praxí (a s problémem společenského uspořádání a řešením rozličných sociálních situací) úzce souvisejí. Autor ale není ideologicky úzkoprsý, což umožňuje takový rozsah uvedených příkladů. Jsou z různých dob a různých míst, „celkem jich je asi devadesát. Třicet z nich je výslovně anarchistických; zbytek představují různé bezstátní, autonomní nebo vědomě antiautoritářské společnosti.“ Navíc se snaží vyhybat idealizaci uváděných příkladů, jelikož poučné jsou často i jejich slabiny, mezi něž patří zejména izolace, falešná spojenectví, vnější represe, spolupráce se stávajícím systémem či dočasnost. Gelderloos často odkazuje na antropologické poznatky a snaží se vyvarovat zaběhnutého eurocentrismu, který se mnohdy nevyhýbá ani anarchistickému hnutí. „I sama ústřední otázka této knihy, totiž jestli může anarchie fungovat, je z podstaty eurocentrická.“ Sympatické také je, že autor není jen od stolu píšící akademik. Kniha je tak pro běžného čtenáře srozumitelná a navíc je opřená o mnoho vlastních pozorování a zkušeností z různých míst celého světa.

Aby bylo jasné, o co v knize jde, načrtává Gelderloos stručnou definici anarchie coby „společenské situace bez vlády a donucovacích hierarchií, již udržují při životě samostatně organizované horizontální vztahy“. A ač anarchie může znamenat pro různé lidi různé věci, je několik základních principů, na nichž panuje shoda: autonomie a horizontalita, vzájemná pomoc, dobrovolné sdružování, přímá akce, revoluce a osvobození sebe sama.

Na konkrétních příkladech jsou postupně vyvraceny předsudky o tom, že lidé jsou od přírody sobečtí, agresivní a soupeřiví, že vždy žili v patriarchátu a nadvláda a autority jsou přirozené. Exkurze do prosazných dob a míst odpovídá na otázky, jak se budou přijímat a prosazovat rozhodnutí, kdo bude urovnávat spory, co bude motivovat lidi k práci, kdo se postará o staré a nemocné, jak to bude se školstvím, výměnou a správou rozsáhlé infrastruktury, jak budou fungovat města, jak se bude čelit přírodním katastrofám, co se změnou klimatu, jak se obejít bez policie, jak porazit stát a co dál, či jak se ubránit před autoritářským sousedem.

Knize ale nejde jen o to informovat a předat poznání, „že anarchie je mnohem běžnější věc, než bychom se nadáli“, chce především inspirovat. Pokud vás tedy vyburcuje k nějaké vlastní aktivitě, dbejte také na varování v ní uvedená: „Důležité je nedopustit, aby bylo vaše úsilí svedeno do některého z kanálů, jež systém vytváří, aby ovládl a neutralizoval odpor. (...) Máme-li se osvobodit, musíme získat kontrolu nad všemi aspekty svých životů: kulturou, zábavou, vztahy, bydlením, vzděláním i zdravotní péčí, nad tím, jak chráníme své komunity a opatřujeme si jídlo – zkrátka nad vším. (...) Ty příběhy dokazují, že anarchie *může* fungovat. Musíme ji však sami vybudovat. Odvahu a sebedůvěru, které k tomu potřebujeme, ale v téhle knize nenajdete. Už jsou v nás. Musíme je v sobě jen probudit.“

Peter Gelderloos: *Anarchie funguje. Příklady anarchistických myšlenek v praxi*. Nakladatelství Anarchistické federace 2019. 232 stran A5, brožovaná, doporučený příspěvek na pokrytí nákladů 200 Kč. (-JK-)

RADIKÁLNÍ BUDDHISMUS

Anarchistická idea jednoznačně stojí v opozici k nepřirozeným autoritám, jak těm reálným, tak těm imaginárním. Je to také důvod, proč za nepřítel považuje mimo jiné náboženství s jeho ideou všemu nadřazeného boha či od přírody oddělených božstev. Je to i dů-

vod, proč byl tzv. křesťanský anarchismus naprostou většinou anarchistického hnutí (i přes jisté sympatie) odmítán, jelikož lidskou mysl neosvobozoval ze zajetí iracionality, ale naopak ji v ní utvrzoval. Jak se ale stavět ke směrům, které jsou označovány za náboženství, i když ve skutečnosti za nimi žádná idea boha nestojí, jako je kupříkladu buddhismus? Ani zde není odpověď jednoznačná. Na jedné straně nacházíme filozofii a metodu oproštění se od předsudků, na straně druhé institucionalizovaný náboženský systém, který omezuje lidi stejně jako jiná náboženství, a místo toho, aby předsudky a modly bořil, přímo se v nich vyžívá.

Jak z toho ven? Nápomocná by mohla být kniha vydaná letos v květnu u příležitosti sedmého ročníku pražského Anarchistického festivalu knihy a nazvaná *Radikální buddhismus. Malá čítanka (nejen) pro anarchisty*. V knize obsažené texty vybral, přeložil a poznámkami a doslovem opatřil Max Ščur. Ten je dlouholetým anarchistou a v posledních pár letech také buddhistou. „S překvapením jsem zjistil, že mé anarchistické přesvědčení jen posílilo a že není vůbec v rozporu s buddhismem,“ říká v doslovu. Navíc mu pomohl částečně se oprostit od západní myšlenkové tradice, k níž sice anarchismus náleží, ale i tak se svou různorodostí vymyká ostatním západním názorovým systémům. Max konstatuje, že „buddhistická odpověď na utrpení leží v rovině nikoliv teoretické, nýbrž praktické, a to je první a zásadní věc, která ho s anarchismem sblíčuje: i ten je v první řadě životní praxí, až posléze nějakou teorií“.

V knize se setkáte s texty samých mužů (že by se nenašla žádná „radikální buddhistka“?) – filozofa Egona Bondyho, psychoanalytika Ericha Fromma, profesora Jamese M. Shieldse, žijícího kněze zenové školy Sító Briana D. Victorii, popraveného kněze stejné školy Gudó Učijamy, indického revolucionáře Hara Dayala, angažovaného buddhisty Bhímrao R. Ámbédkara, spisovatele Garyho Snydera, sociálního aktivisty Sulaka Sivarakšiho, sociálního ekologu Maxe Cafarda, profesora filozofie Davida R. Loye, zenového mistra Roberta Aitkena a punkera Noaha Levina. V závěru knihy se zároveň o všech jmenovaných také něco dozvíte.

Už zkraje Fromm poukazuje na antiautoritářský charakter buddhismu: „Odstranit boha, udělat individuum zcela zodpovědným za jeho skutky, zbavit ho všech iluzí, překonat jeho příslušnost k třídě a národu a dospět ke kolektivní, sdílené příslušnosti k pravdě – jen o nemnohých dnešních radikálních myslitelích se dá říct, že dosáhli podobného radikalismu.“ Cafard ve své vtipné a ironické stati Zenová anarchie rovnou tvrdí: „Od začátku byl zen anarchističtější než anarchismus.“ A dodává: „Zen nám pomáhá zbavit se zácpy autoritářského ideologického odpadu,“ vždyť i „Buddha je jen díra, kterou prochází všechny staré sračky, když se jich zbavujeme“.

Učijama ve své Anarchokomunistické revoluci jasně říká, že je třeba zbavit se sociálních pověr, za něž považuje údajnou povinnost, „že máte platit vlastníkovi půdy nájem (...) že máte platit vládní daně (...) že máte posílat své mladé a silné chlapce do armády“. A není divu, že dopadl, jak dopadl, když na základě toho vyzýval k akci: „Pak pojďme zabavit veškeré bohatství, které nám vláda násilím a útlakem vzala od dob našich předků, a pojďme ho spravovat společně!“ O desítky let později podobně mluví Loy: „Náš ekonomický systém je etablovaná chamtivost sama, militarismus institucionalizuje nenávist a média bludy. Jakékoli osobní procitnutí, jehož dosáhneme na svých polštářích, bude neúplné bez sociálního probuzení a sociální odpovědi na tyto tři (...) příčiny (...) utrpení.“

Vězte, že náboženství vás lepšími neudělá. Jak Ámbédkar ve výkladu Buddhova učení říká: „Člověk má být morální ne kvůli tomu, aby potěšil nějakého boha. Člověk má milovat jiného člověka kvůli sobě samému.“ Levin v sobě nezapře punkera, když nabádá: „Nevěř ničemu, co se zakládá na tradici a charismatické prezentaci. Nevěř ani Buddhovi, a už vůbec nevěř mně.“ Takže, jak doporučuje Cafard: „Běžte ven a koukejte zabít nějaké Buddha, a přeji vám tedy moc, fakt moc pěkný den!“

Radikální buddhismus – malá čítanka (nejen) pro anarchisty. Nakladatelství Anarchistické federace 2019. 250 stran A6, brožovaná, doporučený příspěvek na pokrytí nákladů 150 Kč. (-JK-)

VZPOMÍNKY NAPŘÍČ SOVĚTSKOU DIKTATUROU

Nakladatelství AF vydalo v říjnu u příležitosti tábořského knižního festivalu Tabook 2019 další knihu zobrazující dějiny Sovětského svazu. Po studii o sociálním odporu v Sovětském svazu *Ocelové století* od Vadima Damiera jde tentokrát o navýsost osobní vzpomínky. Andreji Nikitinovi, který je také autorem předmluvy, se

podařilo dát dohromady knihu sestavenou ze vzpomínek nanejvýš zajímavé ženy, Anny Michajlovny Garasjovové (1902–1994).

Dozvíme se o jejím dětství a dospívání v Rjazaňské gubernii a o otci, který mohl za zformování jejich pozdějších názorů. „Dnes jsem přesvědčena, že ty tajně odposlechnuté hovory z počátku století sehrály jistou roli v naší výchově, možná v ní byly dokonce to nejdůležitější.“ Není tedy divu, že v roce 1925 byla v Leningradě zatčena coby anarchosyndikalistka spolu se svou sestrou Taťánou, která hrála v jejím životě velmi důležitou roli a s níž také trávila poslední roky života ve společném bytě. Byly obviněny z příslušnosti k teroristické skupině (nepřipomíná vám to po necelých sto letech něco?). Další vyprávění přibližuje život v rámci sovětského represivního systému, který na člověka dýchá, i když se konečně octne „na svobodě“. Popisuje, jak bolševici spustili „mechanismus zničení všech s jiným názorem“, život v kazašském Čimkentu, válečné utrapy v Moskvě i návrat do Rjazaně.

Je sympatické, že Garasjovová nemá potřebu mluvit o sobě a předkládat vlastní zásluhy. Její vzpomínky naopak působí velmi skromně a díky tomu se stávají seznámením s nejrůznějšími lidmi, které na své životní cestě potkala, ať už šlo o rodinu, přátele, soudruhy, spoluvězně, ale i vyšetřovatele a bachaře, nebo prostě jen „obyčejné lidi“ či postavy, které jí navždy – ať v dobrém či ve zlém – uvízly v paměti, jejíž rozsah je vskutku obdivuhodný.

Výjimečnou kapitolou je pak její pozdější spolupráce, i když se skromností sobě vlastní to tak nenazývá, se spisovatelem Alexandrem Solženicynem. Zřejmě právě podíl na vytváření jeho *Souostroví GULAG* dával Garasjovové pocit jistého zadostiučinění. „Přestože jsme nevěřili v brzký návrat svobody, za sebe vím, že jsme dělali všechno možné, abychom se mu přiblížili, napomohli mu, napomohli odhalení a zničení té lživé a vůči člověku nenávislné komunistické doktríny „všeobecné rovnosti a štěstí“, která jednu krásnou šestinu naší planety natrvalo proměnila ve všemocnou říši zla.“

Již v dětství v některých lidech pocítila „cosi zvířecího a tupého“. A i když v roce 1917 nebrala bolševiky vážně, posléze poznala, že dokážou postavit lid „ke zdi jenom s pomocí partiček mizerů“. Ve vězeňských zařízeních si všimla, že „komunisti se vždycky považují za nejlepší ze všech. Oni jsou „nejlepší částí lidu“, jejich strana je „rozum, čest i svědomí doby“. Dokonce i potom, co prošli stalinskými lágry, se jich většina vrátila do strany, která je likvidovala.“ Na lidi ale nepohlíží skrze ideologickou optiku, nýbrž hodnotí je podle toho, jací opravdu jsou. Ušetření tedy nejsou ani mnozí „opozičníci“, kteří „kdyby byli na místě komunistů, postupovali by úplně stejně“. A kritika dopadá i na některé anarchisty, jak kvůli v té chvíli bezvýznamným „principiálním hádkám“ s jinými vězeňskými frakcemi (ve věznicích a vyhnanství se političtí organizovali podle své politické příslušnosti), tak kvůli stranickým tendencím, které šly proti svobodné vůli autorky, i když často velmi svéhlavě. To vedlo až k jejímu vyloučení z anarchistické komuny izolátoru, což komentuje slovy: „Tak jsem zaplatila za to, že jsem se nikdy nepodřídila davu a hájila si právo na vlastní cestu, na vlastní názor...“

Garasjovová neváhá prokládat své vzpomínky vlastními myšlenkami. Tak alespoň jednu na závěr, která odpovídá tomu, jak prožila svůj život: „Člověk je povinen vždy protestovat proti nespravedlnosti a bránit vlastní důstojnost, jinak přestává být člověkem a stává se otrokem a dobytkem.“

Anna Garsjovová: *Vzpomínky anarchistky*. Nakladatelství Anarchistické federace 2019. 256 stran A5, doporučený příspěvek na pokrytí nákladů 200 Kč. (-JK-)

NEOHROŽENÉ ŽENY

Nakladatelství Argo letos v březnu vydalo knihu, která formou komiksu představuje (slovy svého podtitulu) *Sto padesát let boje za volnost, rovnost a sesterství*. Autorkami tohoto díla, vydaného o rok dříve v Norsku, jsou Marta Breenová, která má za sebou již řadu publikací věnovaných feminismu a významným ženám, a Jenny Jordahllová, která se zase postarala o výtvarné zpracování.

Neohrožené ženy jsou bezesporu určeny mladším čtenářům, i když poučení a podněty k zamyšlení dokážou přinést také dospělým. A tak putujeme od naprosto podřadného postavení ženy v 19. století, abychom se seznámili s *Manifestem o rovnosti pohlaví* od Elizabeth Candy Stantonové a neohroženými akcemi bývalé otrokyně Harriety Tubmanové při osvobození otroků. Zatímco formálně byli později v USA černí otroci osvobozeni a „zrovnoprávně-

ni“, v otázce ženských práv k posunu nedošlo, natožpak pokud šlo o černé ženy.

Autorky si berou na paškál slavné filozofy, kteří s ženami jaksi nepočítali nebo zdůrazňovali jejich pasivní roli. Schytává to Rousseau, kterému připakává Kant s Hegelem. Naštěstí se objevují také filozofky – později popravená Olympe de Gouges se svou *Deklarací práv ženy a občanky* či Mary Wollstonecraftová s knihou *Obhajoba práv ženy*. Na ně pak na konci 19. století navázaly ženské organizace zajišťující ženám přístup ke vzdělání.

Jedním z důležitých bojů byl zápas za volební právo pro ženy, a tak se čtenář může seznámit s radikálními sufražetkami, mezi nimiž se vyjímá jméno Emmeline Pankhurstové. Přinášely mnohé oběti, ale rozhodně se nebály střetů s policií, vězení či provádění žhářských útoků. Jejich heslem bylo „Činy, nikoli slova“. A tak můžeme sledovat, jak se volební právo pro ženy postupně ujímá v různých zemích od Nového Zélandu (1893) přes Československo (1919) a Švýcarsko (1971) až po Saúdskou Arábii (2015).

Dále se podíváme na boj žen na pracovištích, vznik Mezinárodního dne žen a osud Rosy Luxemburgové („Kdo se nepohne, okovy nepocítí“); nebo na boj za právo rozhodovat o svém těle. Tady se člověk neubrání myšlenkám na zpátečnické tendence klerofašistů (jedno z jakéhož náboženství) a jejich snahu vrátit svět o mnoho let zpět, zakazovat potraty, antikoncepci, homosexualitu, gender studies, neřešit sexuální obtěžování a domácí násilí. Zabrousíme ale také k tématu volné lásky a k boji za práva homosexuálů (včetně Stonewallského riotu).

Je pozitivní, že se kniha neorientuje jen na Evropu a Spojené státy, nahlédne také za Táhere Qoratalajnu do Íránu nebo za Malálu Jusufzajovou do Afghánistánu.

Za oněch 150 let se podařilo vybojovat mnohé. V čele některých zemí se dokonce objevily ženy, i když to často z pohledu neprivilegovaných nebyla žádná velká výhra, jelikož zpravidla jen reprezentují zájmy vládnoucí třídy. Z feministického pohledu je ale stále za co bojovat, ať už u nás nebo někde jinde na světě, například za to, aby pohlaví neomezovalo svobodu a příležitosti jednotlivce, aby ženám nebyla zapovězena některá povolání, aby nebyly nuceny ke sňatkům (v dětském věku), k obřízce, k prostituci, aby nebyly znásilňovány, zneužívány a nestávaly se terčem sexuálního obtěžování v zaměstnání...

„Pomalou, ale jistě se posouváme vpřed. Jen někdo se odváží kráčet v čele.“ Můžeme doufat, že publikace takového formátu rozšíří přední řady boje za emancipaci, jak tu genderovou, tak tu sociální. Minimálně však jednoduchým a příjemným způsobem zprostředkovává často opomíjenou část moderních dějin a skutečnost, že žádná práva vám nikdo nedá bez boje, musíte si je prostě vzít.

Marta Breenová, Jenny Jordahllová: *Neohrožené ženy: Sto padesát let boje za volnost, rovnost a sesterství*. Argo 2019. 128 stran A4, 348 Kč. (-JK-)

ZROD KONTRAKULTURY

Pro historické definování pojmu kontrakultura je zásadním počinem dílo *Zrod kontrakultury a úvahy o technokratické společnosti a mládeži v opozici* (1969, česky 2016) od renomovaného historika, sociologa a později ekologického aktivisty Theodora Roszaka (1933–2011). Název kontrakultura měl ambici popsat paralelní subkulturní hnutí bouřící se proti „stávajícím pořádkům“ na konci šedesátých a začátku sedmdesátých let 20. století, kdy se utvářelo neoliberalní paradigma. Šlo o pronikavou analýzu hnutí mládeže, které se svým životním názorem postavilo proti dominantní technokratické společnosti. Tato hnutí pak Roszak přirovnává ke vpádu antických nezkrotných kentaurů. Technokracii popisuje jako odcizenou, materiálně založenou společnost, ovládanou striktní racionalizací společenského řízení a expertizou – vládou odborníků, kteří si usurpují společenskou moc z pozice specializovaného vzdělání a vytváří tak vládnoucí autoritářské instituce. Kariérní postup a osobní zisk je pro ni důležitější než funkční společenství sobě blízkých lidí s více intuitivním vedením, založeným na transcendentaci postindustriální reality.

Kontrakulturní hnutí se projevovalo v levicové kritice konzumní společnosti (kritická teorie), jejíž vůdčí osobností byl zakládající člen frankfurtské školy Herbert Marcuse se svými stěžejními díly *Eros a civilizace* (1955) nebo *Jednorozměrný člověk* (1964), kterými dokázal sjednotit humanistické myšlenky raného Marxe s kulturní psychoanalýzou Freuda. Oba vycházejí z premisy, i když jiným způsobem, že lidé podléhají hluboce zakořeněnému společenskému klamu, který je potřeba rozkrýt a následně překonat. Zaujal

tak svou „dialektikou osvobození“ novou generaci mladých lidí a nespokojených studentů, především v Evropě. Marcuse usiloval o „Velkou změnu“, nikoliv však v rámci třídního boje klasického marxismu, ale boje člověka jako živé bytosti proti mašinerii odlidštěného tržního systému, který přebíral vedoucí úlohu v pozdně kapitalistické společnosti. Jako sekundární k Marcuseho úvahám pak Roszak nabízí originální myšlenky sociálního filozofa Normana Browna, který však pro změnu místo překonané třídní dialektiky spatřoval novou sociální revoluci v prolnutí psychoanalýzy a mysticismu v teorii dialektiky „puďu k životu“ a „puďu k smrti“, vyjádřenou ve stěžejním díle *Life Against Death* (1959).

Další subkulturou v rámci revoltující kontrakultury, kterou Roszak učinil předmětem svého zájmu, jsou beatníci (Beat generation) v čele s básníkem Allenem Ginsbergem a jeho emblematickou sbírkou *Kvílení* (1956), hlásící se jak k východní mystice, tak laické spiritualitě, a hlavně podvědomě spontánní tvorbě, ne nepodobné dada a surrealistickým kolážím či free jazzovým improvizacím. Obdobně jako tehdy mladý filozof a akademik Allan Watts, který se stal ústředním propagátorem zenového buddhismu s jeho iracionálními paradoxy a koány. Dokázal tak zen zprostředkovat nejmladší generaci i za cenu mnohých zjednodušení, více vyhovujících západní mentalitě. Tím odklonil zájem mládeže od čistě formálního a pokryteckého křesťanství jejich rodičů směrem k východu a orientálním duchovním naukám, což však vedlo až k jejich postupné bulvarizaci či banalizaci.

Na beatníky pak bezprostředně navazovalo hnutí hippies (Flower power), které se projevilo opět revoltou vůči starší generaci a sjednotilo se díky odporu proti válce ve Vietnamu a odcizenému byrokratickému systému. Generace „hipíků“ však byla rozporuplná. Často se jednalo o děti z vyšších společenských vrstev a únik do přírody, k nevázané sexualitě, rockové hudbě a k psychedelickým drogám byl spíš hromadným eskapismem než cílovým řešením celospolečenské otázky. Potvrzoval ovšem Roszakovu tezi, že sociální revoluce tentokrát nepřichází od nižších vrstev, ale naopak od vrstev, které byly dobře ekonomicky situované a znuděné životem v blahobytu. Nechtěly následovat šosáckou konformitu svých rodičů, ale spíš si užívat nespoutaného svobodného života „nových primitivů“.

Roszak se ve své práci soustředí na hnutí, vyznávající psychedelickou zkušenost pomocí přírodních, ale i syntetických drog, zejména pak nově objeveného LSD, aktualizujících šamanské rituály do současné doby. Jednoznačně však neříká, že tato zkušenost je a priori dobrá pro každého. Daleko spíš poukazuje na důležitost kulturního kontextu při používání tradičních psychotropních látek. Ne pro bohapustou zábavu, ale primárně z důvodu rozšíření vědomí a vhledu do jiných dimenzí reality. Jakýmsi veleknězem LSD se v té době stal Timothy Leary, který se chopil příležitosti být jeho mluvčím poté, co byl vyhozen z Harvardu jako příliš nonkonformní psycholog. Leary se tak stal hlavním propagátorem derivátu kyseliny lysergové extrahované z námelu, ale i jejím vášnivým uživatelem, někdy až nekritickým. Po zákazu LSD v USA se pohyboval na hraně zákona a nakonec si odseděl pár let ve vězení za nelegální distribuci drog, aby se v devadesátých letech stal věrozvěstem nově vznikající kyberkultury.

Jednu celou kapitolu věnuje Roszak anarchisticky smýšlejícímu filozofovi Paulu Goodmanovi, který byl původně gestalt psychologem, ale i provokativním spisovatelem a básníkem. Ve svém pojetí Goodman apeluje na důležitost svobodných iracionálních vlivů v myšlení lidí na celou společnost, nikoliv jen toho racionálního a technokratického, které zavádí lidstvo do slepé uličky klamu objektivit, zprostředkované skrze vědní expertizu a racionální ekonomiku. Obhajoval i přirozenou agresivitu, vizionářství a spontánní mentalitu dětí, nikoliv pro ně samé, ale pro uvolnění vytěsňených myšlenek a neuróz, jimiž jsou lidé v přepjaté racionalitě technokracie spoutáni. V individuálních projevech anarchismu pak viděl možnost blízké společenské proměny daleko víc než v plánované třídní revoluci jako jeho předchůdci.

Mýtus objektivit versus subjektivní vnímání světa, racionalita proti iracionalitě, odcizení technokracie proti přirozené spiritualitě, zde zastoupené především v odkazech přírodního šamanismu nebo východního mysticismu jako zen či taoismu. To je Roszakovo ústřední téma, na kterém rozvíjí svoji definici kontrakultury. Už tehdy však varoval před možnou rychlou komercializací kontrakulturních jevů, pokud za nimi nebudou stát silné osobnosti s jasnou vizí, které ji dokážou kormidlovat správným směrem. Zároveň varoval před některými násilnými projevy kontrakulturního hnutí blízkými terorismu, které jen zbytečně roztáčí spirálu dalšího

násilí a k vážnější proměně společnosti zdaleka nestačí. Jak víme, jeho víra, že kontrakultura brzy nahradí mainstreamovou technokratickou kulturu, se nepotvrdila, ale dnes lze konstatovat, že na jejích základech vyklíčily další výhonky mladé revolty, jako třeba kyberkultura devadesátých let v podobě kyberpunku, později hackerů Anonymous nebo protestní hnutí Occupy.

Theodore Roszak: *Zroď kontrakultury a úvahy o technokratické společnosti a mládeži v opozici*. Malvern 2016. 324 stran, 340 Kč. (PETR MAREŠ)

KULTURA SVĚPOMOCI

Zdá se, že zabývat se subkulturami je trendy. U vysokoškoláků to bývá tím, že ve svých bakalářkách a navazujících pracích můžou zúročit své subkulturní zkušenosti, pamětníci zase mají potřebu zanechat po sobě nějakou stopu v podobě pár vzpomínek, vizuálně jde navíc o chytlavou záležitost, takže ani fotografiemi se nešetří. Někdy je to povedené, jindy povrchní a nepřínosné. Pokud bych měl hodnotit knihu *Kultura svěpomoci*, zařadil bych ji rozhodně do té první kategorie. Na práci s podtitulem *Ekonomické a politické rozměry v českém subkulturním prostředí pozdního státního socialismu a postsocialismu* se podílelo hned devět autorů motajících se kolem Archivu česko-slovenských subkultur, což se ve výsledku odráží v tematické rozmanitosti i v různorodosti přístupů k objektu studia.

Práce se zaměřuje na tři různá, avšak související hlediska: 1) na sebeutváření subkulturní scény a tvorbu vlastní kolektivní paměti, 2) na politickou (ne)aktivitu a 3) na svěpomocné strategie. Není tedy třeba dodávat, že centrem zájmu je subkulturní autonomie čili nakládání s principem DIY (udělej to sám), který je sám o sobě často ideovým východiskem mnoha subkultur. Kniha je také zajímavá tím, že se nedrží rozlišení „před rokem 1989 a po něm“, což jí svým způsobem uvolňuje ruce při kladení otázek ohledně proměn daných tímto historickým mezníkem, kupříkladu ve vztahu k čerpání inspirací či subkulturní „ekonomice“.

I když jsou úvodní kapitoly zasvěceny teorii zkoumání subkultur, neděste se čtenářsky nevědného pojetí a la přetiskování strukturovaných disertačních prací. Na druhou stranu nečekejte nějaké „velké závěry“. Na ty podle slov autorů tato publikace neaspiruje.

Princip DIY je běžně spojován s progresivními subkulturami. Uvedené případové studie ale dokazují, že jde o „mrtvou schránku“, nad níž mohou fungovat jak svobodomyšlné, tak ty striktně apolitické, stejně jako zcela reakční proudy. A kam nás jednotlivé studie zavedou? Český underground a jeho zmytizovaná a v minulosti zakletá identita. Orální historie rock-a-billy. Pokusy o neonacistické sdružování v osmdesátých letech. Od HC/punku na alterglobalizační barikády. Kazety a jejich samizdatové šíření. Hudební burzy mimo oficiální ekonomiku. Komodifikace punku aneb kdo je tady komerčák? Vězte, že každá kapitola je informačně obohacující a zároveň vede k mnoha zamyšlením. Ty už ale ponechme na samotném čtenáři.

Ondřej Daniel a kol.: *Kultura svěpomoci. Ekonomické a politické rozměry v českém subkulturním prostředí pozdního státního socialismu a postsocialismu*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta 2017. 170 stran A5, 195 Kč. (-JK-)

MAZINERIE Č. 3

Na přelomu loňského a letošního roku spatřilo světlo světa třetí číslo netradičního zinu *Mazinerie*. Jde o „one woman show“ zpěvačky kapely Lakka, která své jméno vetkla také přímo do názvu zinu. Její tvůrčí záměr je jednoznačný, a to propojovat světy, v nichž se pohybuje. A tím zároveň obohacovat je samé informacemi, pohledy a dojmy z tak trochu jiných dimenzí. Vydat další číslo zinu jednak z niterné potřeby vykřiknout do světa, sdělit, sdílet... a pustit ze řetězu to zvíře, které nutí stále něco tvořit a na něčem participovat. Nejde ale o sebe prezentaci natolik typickou pro dnešní atomizovanou společnost pozdního kapitalismu. Stránky *Mazinerie* jsou pozvánkou pro široký okruh přátel, kteří mají co říci, ať už slovy či výtvarným projevem.

Mazinerie spojuje zejména svět umění, hardcoreové subkultury a angažovanosti všeho druhu. I když deklaruje, že „cílová skupina neexistuje“, cílový okruh čtenářů je zřejmý. Pro přiblížení obsahu bude asi nejlepší vzít to pěkně popořadě. Hned na úvod je z textů zasazených do obrazů zjevné Mariino nadšení ze řvaní v kapele. A šup k aktivismu. Simon z Kolektivu 115 popisuje, jak se všichni

„můžeme společně organizovat ve snaze o lepší společnost“. Vše vypadá tak snadné. Přidáte se ke skupině podobně smýšlejících přátel, každý týden se scházíte a založíte politickou skupinu. A člověka napadá, jak je to vlastně snadné být aktivistou... v Praze. Škoda jen, že tenhle recept skoro nikde jinde neplatí, nebo je za ním tisíckrát víc námahy se stokrát omezenějším dopadem. Povzdechnout jsem si musel trochu i nad dalším dobře míněným textem, jenž nese název „Feminismus a veganství má smysl propojovat“. Jakákoliv emancipační hnutí a progresivní tendence má smysl propojovat. Jenže by to nikdy nemělo být na úkor znásilňování pojmů. Mluvit totiž o „společenských nerovnostech žen, zvířat i jiných marginalizovaných skupin“ dělá věci jen medvědí službu.

A šup k umění a skrze konzervy k otázce, co všechno je třeba zachránit. Rozhovor s Křepim, který vozí kapely po Evropě. A další s Karou, co pobývá ve Švédsku a mimo jiné odpovídá na velmi zajímavý dotaz, zda je horší rasismus nebo sexismus. Následuje vypovídající vyprávění o (bez)myšlenkových facebookových bublinách v reálném světě a neschopnosti názorové konfrontace. A odtud vyválení v mechu si formou fotoreportu můžete zopakovat zine fest, který se konal loni v dubnu v pražské Eternii. Dál zamyšlení nad dobou postfaktickou a problémy komunikace s prapodivnou poznámkou v závěru o hrdosti a národní identitě. Obrázky, obrázky, obrázky a jeden pohřeb. Nechybí i něco praktických rad a zkušeností – peníze jsou nepřítel, tak jak přežít, když jich není nazbyt. Třeba zbude nějaká ta kačka na *Kalendárium 2019*. Než začnete vybarvovat omalovánky, pokochejte se surreálnou povídkou staršího data. Pak zasaďte mrkvičku, upečte bábovku a u recenzí si vychutnejte něco temných tónů.

Mazínerie č. 3. 76 stran formátu B5. 100 Kč. O zin si pište na e-mail fiserova.ma@gmail.com. (-JK-)

ROTE ZORA Č. 1

Vedle *Drzosti* tu máme další feministický zin, jmenuje se *Rote Zora* a stojí si za svým. Prostě „zin, co má pořádný vaječníky“, jak zní parafráze „chlapáckého“ úsloví v jeho podtitulu. A jak jeho autorka správně píše, je třeba kašlat na kecy o tom, že feministky řeší kravinu a že mají řešit pravou podstatu problému, jíž je kapitalismus. Tady jde, jak je deklarováno v doslovu, pěkně „feminismus a antikapitalismus ruku v ruce“.

Pokud zin někomu připomene kdysi velmi oblíbenou *Bloody Mary*, pak vězte, že je to svým způsobem záměr. A trochu „opakování“ není na škodu, pokud si uvědomíme, že hnutím mezitím prosvítěla další generace, která chce řešit to, co ji pálí, a nepátrat po tom, co předtím napsal někdo jiný. A milé je i přihlášení se názvem k partě, která si nebrala servítky, jelikož „je bezzubé zřeknout se veškerého násilí“, i když je člověk a priori proti němu.

Zalistujme tedy stránkami, které popsali jak ženy, tak muži. Zin otvírá trefné zamyšlení nad sexismem v poezii, a to jak z pohledu objektivizace žen, tak postavením žen autorek. A následuje možná ještě žhavější zamyšlení nad tendencí zakazovat zpoceným mužům sundat si triko na HC koncertě: „Místo toho, abychom bránili jednomu ve svlékání, bychom se měli zasadit o to, abychom se (minimálně na našich akcích), cítili natolik bezpečně, abychom se tam mohli svléknout všichni.“ Na to tematicky navazuje text o safe space („místo, kde by se nějaká utlačovaná skupina/menšina lidí měla cítit bezpečně a mohla mluvit o tom, jak je utlačovaná a jak je z toho smutná“). Ale „neměl by celý svět být jeden velké safe space“? Není lepší než „udělat na každém festáku safe space“ raději „bojovat proti projevům sexismu a sexuálního násilí jako jevům nepřijatelným ve společnosti“? Odtud spojitost k textu o konsentu („svolení k nějakému aktu – sexuálnímu či jinému –, které bylo vysloveno svobodně“) nebo k zamyšlení o „laskavém humoru“, který je častým argumentem sexistických „šikanátorů“. Dočtete se, jaké je to být žena, a ještě s černou barvou kůže, nebo o tom, že znásilnit vás může i váš partner. Ale nejde jen o ženy, nepříjemné obtěžování mohou pocíťovat i muži, a to dokonce od žen, které se považují za feministky – jeden takový dává tři příhody k dobru.

Jak jsem poznamenal v jedné recenzi na *Drzost*, ani mužům neuškodí dozvědět se, jaké problémy ženy řeší. Minimálně to napomáhá zvedat míru empatie a nebýt takový ignorant. Tedy hurá za zkušenostmi s alternativami menstruačních pomůcek, s podprsenkami či s chlupatými nohama. Vypovídající je úvaha nad smyslem cvičení pro ženy, které by správně „mělo sloužit k tomu, abychom se cítily dobře“. Výběr recenzovaných filmů se drží témat pomsty za znásilnění a ženské obrázky.

V čísle se ale dozvíte také o zajímavých ženách, například o anarchistické spisovatelce Ursule Kroeber Le Guin, která se věnovala žánru fantasy a sci-fi, o anarchistce Anně Campbell, která byla zabita, když působila po boku milic YPG v Rojavě, nebo o umělkyni Lydii Lunch. Mě osobně asi nejvíce zaujal článek o sufražetkách, jejich radikálních akcích a způsobech sebeobran, a krátký text o svobodné ženské vesnici Jinwar v Rojavě.

Než si přečtete reportáž z loňského feministického a queer tábora z Tábora, můžete si vybarvit vaginální omalovánku. A co se bude vybarvovat v dalším čísle? Nechme se překvapit.

Rote zora č. 1. 2019. 90 stran A5. K sehnání na rotezorazine@riseup.net. (-JK-)

KAWAKAMIHO RÝŽE Č. 5 / RAW ZINE Č. 4

Zinařskou tvorbu je třeba podporovat, a to zvlášť když už jste natolik věrní čtenáři, že to máte i s donáskou do domu. Ale neděste se, nejde o další dovážkovou službu, jak je to dnes běžné s jídlem a nákupy. To je jen odraz dobře fungující místní hc/punkové komunity, kde kamarádi respektují, že každý nemusí mít facebook, kde je dneska „všechno“, a dají vám vědět i jinými kanály, že pořádají koncert nebo že vydali další číslo svého zinu.

Pořád mi přišlo zvláštní, že v Plzni lidé z de facto jedné party vydávají více zínů. Vždy jsem byl příznivec spíše kolektivních počínů, jelikož ty tříbí praxi spolupráce, společného rozhodování a odpovědnosti k druhým. A toho je nám víc než třeba. A tak jako kdybych to svými úvahami snad přivolal, vyšel v listopadu split zínů *Kawakamiho rýže* a *Raw zine*. U prvně jmenovaného jde již o páté číslo a u druhého o čtvrté, avšak podle úvodníku, příznačně nazvaného Epitaf, to vypadá také na číslo poslední. Podle mě ale není třeba smutnit, úplný konec Trojkova působení v zinovém světě to jistě nebude a určitě si ještě někdy od něho něco přečteme, i když třeba na stránkách jiného zinu. A možná je to právě onen krok k tomu, aby v Plzni vycházel hc/punkový časopis vytvářený vícero lidmi, kteří už tak mají k sobě velmi blízko. A je jedno, kdo to nakonec vystříhá a nalepí, stejně jako kolik odstavců tam nalepí dvakrát.

A když už stojíme nad hrobečkem *Raw zinu*, vykopaným po třech letech od minulého čísla, začněme od něj. Ale než se dostaneme k textu, vyzdvihl bych parádní celostránkové koláže na témata života v kapitalismu, dohledu, politické „reprezentace“, sociálních sítí či konzumu. Takže: pár výživných vzpomínek na rok 2010; výlet na Ukrajinu, kde mnohdy netušíte, zda i projev pohostinnosti není jen určitý způsob, jak vás vojetat; report z 13. ročníku antinacionalistického D.I.Y. hc/punk festivalu v Drážďanech; životopis kapely Barrel, která nás svou existencí ozařovala v letech 2007–2013, a to i s „kapelním rodokmenem“; vyprávění o tom, jak se při plzeňském koncertě kapely Napalm Death náckové se zlou potázali; jedna stránka o aktivitách Československého kastrovního programu.

Pokud bych měl o něčem napsat víc než pět slov, pak je to shrnující report „Bylo nebylo: garáž“. Příběhy jedné garáže na okraji Plzně, přesněji reporty z koncertů, které se tam udály v letech 2015–2018, včetně benefičních akcí na uprchlický fond autonomního sociálního centra Klinika, na již zmíněný Československý kastrovní program nebo Fousky, spolek pečující o opuštěné, týrané a nemocné kočky. A věřte, že se nevybraly zrovna zanedbatelné částky. Často těmto benefičím předchází benefiční běh, takže i trochu sportu do toho punku. Nechybí grilování a další pochoutky, občas distra, a když na to přijde, můžete si mezi garážemi vyslechnout i nějakou tematickou přednášku. Ač jsem se několikrát chystal, „na garáži“ jsem byl jen jednou. A musím přiznat, že jsem měl velmi příjemný pocit, že tohle je punk, jak má být, 100% D.I.Y.

Otočme sešit a mrkněme na zbylé dvě třetiny tvořené náskypem, který společnými silami uklohnili Líný Čuně a Asta. Ten mě varoval, že se mi možná nebude líbit hned ten úvod, kde prosazuje postoj, že každý by měl radši místo ježdění na klimakempy začít sám u sebe. Jenže při četbě celého zinu to zas tak jednoznačně nevznívá. Neodmyslitelná crustová misantropie se tu mísí se systémovou kritikou, apelem na lokální aktivity a poselstvím, že stejně jako mít pozitivní postoje a něco pro ně dělat je potřeba také užívat života tady a teď.

Číslo otvírá článek o punku v Indonésii s popisem události v Aceh v roce 2011, kdy bylo zatčeno asi 700 pankáčů a odvečeno do „očistných táborů“. Při popisu, jak se ke slovu po pádu diktátora Suharta v roce 1998 začali dostávat de facto prosystémoví Punk Muslim, jsem si jen tak mimochodem vzpomněl na pár bývalých známých, kteří začali s punkem ještě za komanče, aby se z nich

PROČ JSOU VĚZNI POLITIČTÍ VĚZNI?

Vždycky jsem bral podporu lidí stíhaných za jejich činnost v rámci různých emancipačních hnutí jako samozřejmost. Po přečtení brožurky od skupiny Anarchist Black Cross (ABC) jsem si však musel položit pár otázek. Jmenuje se *Proč jsou všichni vězni političtí vězni / Casey Brezik a jeho podpora* a její přečtení nezabere mnoho času. V mém případě to byly dvě jízdy tramvají.

Jak už název napoví, skládá se ze dvou částí. První je od Xosé Tarrii, který šel do španělského vězení kvůli drobné krádeži, aby tam nakonec po 16 letech zemřel. Ten zde krátce rozebírá původ moderního vězení, který lze vysledovat v 17. století, kdy rozvíjející se buržoazní mentalita kázala, že za přečiny by mělo být zapláceno časem odsouzeného. Jenže instituce vězení není v historii nic tak běžného, jak by si dnešní člověk mohl myslet. Tarrio upozorňuje na vykonstruovanou definici zločinu a zločince a na pokrytecké fungování samotných věznic, které nesplňují žádnou ze svých rádob resocializačních funkcí.

Odpověď na „otázku“ z názvu brožury tedy patrně zní, že všichni vězni jsou političtí jen proto, že jsou zadržováni na základě (popravdě pochybné) zákonnosti, jejíž podobu a výklad určuje stávající režim. Nejde tedy o chápání politického vězně coby vědomého oponenta režimu. Je ale dobré takové matení pojmout? A je vězněný oponent režimu skutečně stejně politický jako jeho spoluvězeň sedící za znásilnění?

Druhou část tvoří příběh Caseyho Brezika, mladého příznivce anarchismu s psychickými problémy, který se v drogovém rauši rozhodl napadnout nožem guvernéra státu Missouri. Jelikož ten ale na místě nebyl, pobodal alespoň toho, kdo utíkal nejpomaleji, rektora univerzity v Kansas City.

Jeho popis události je vskutku čtivý a zjevně nic nezakrývá. V závěru se pozastavuje nad tím, že u soudu, který ho poslal na 12 let do vězení, nebyl žádný anarchista, který by ho svou přítomností podpořil.

V brožurě najdete adresu, kam můžete Caseyemu napsat, uvedená webová stránka na jeho podporu je ale nedostupná. Na stránkách ABC k vydání brožury stojí dovětek: „Činy, za které je Casey odsouzen, nepovažujeme za správné, nicméně stojíme si za tím, že by neměl trávit čas ve vězení. Věříme, že by tam neměl být nikdo a všechna vězení je třeba zrušit. Proto tuto publikaci vydáváme. Proto podporujeme Caseyho.“ Jenže...

Logika tohoto politického postoje říká, že každý vězeň si zasluhuje naši podporu (a brožurku), jelikož ve vězení by neměl být nikdo. Bez ohledu na to, že instituce vězení je jen dílkem soukolí sociální kontroly a útlaku, je tu také postoj osobní. Je na každém, koho se rozhodne podpořit. Ač se to neustále tvrdí, není ve skutečnosti povinností žádného anarchisty či anarchistky podpořit někoho, kdo se hlásí také k anarchismu, pokud k tomu má osobní, morální či ideové důvody. V případě Caseyho nejde ani tak o to, že se hlásí k anarchistickému hnutí, jako spíš o to, že by mu měla být poskytnuta odborná pomoc namísto toho, aby hnil za mřížemi. Těžko se divit, že se mu záhy nedostalo podpory od hnutí, které svým činem a mluvením s vyšetřovateli dost možná poškodil.

Podporovat stíhané anarchisty by pro hnutí mělo být samozřejmostí, stejně jako možnost každého volit si, koho a jakým způsobem podpoří. Abychom nebyli ale jen do sebe uzavřená bublina, neuškodí občas se poohlédnout ve svém bezprostředním okolí, jestli zde není někdo, komu by přišla vhod aktivní podpora, ať už by se jednalo o osobu stíhanou či její blízké.

Proč jsou všichni vězni političtí vězni / Casey Brezik a jeho podpora. 2018. 16 stran A5. Ke stažení na <https://abcnews.noblogs.org/files/2018/08/casey-2.pdf>. (-BJ-)

POPEL Z FÉNIXE

Anarchistický černý kříž (ABC) vydal u příležitosti letošního Anarchistického festivalu knihy brožuru *Popel z Fénixe*, která reflektuje policejní operaci Fénix, jejímž cílem bylo vykonstruovat s pomocí policejních agentů anarchistickou teroristickou buňku jakožto odrazový můstek ke kriminalizaci hnutí.

Do kontextu celé kauzy skvěle uvede chronologický přehled událostí, počínaje spektakulární razíí 28. dubna 2015 přes vyklizení squatu Cibulka, nesmyslné stíhání Igora Ševcova, další bezvýsledné razie, zadržení Lukáše Borla až po potvrzení osvobozujícího rozsudku v březnu 2018 pro všechny obviněné z kauzy Fénix 1. Ono

nakonec stali pro systém bezproblémoví konzervativci a ultrapravičáci. Na dalších stránkách u státního teroru ještě zůstaneme, jen se přesuneme do Ruska, abychom sledovali osud anarchistů a antifasistů, které se v rámci kauzy Sít snaží represivní orgány za užití různých druhů mučení odhalit jako nebezpečné teroristy. Asta k tomu velmi trefně doplňuje své vlastní postřehy z krátkého pobytu v zemi cara Vladimira. Následuje zamyšlení nad protesty proti Babišovi, které jsou shledány jako vcelku povrchní, když nejvíc tepou do jeho předrevoluční minulosti. Podstatná je současná situace a to, jak k ní došlo. Návrh autora na zamezení přístupu ekonomických elit k ovlivňování politiky je do důsledku vzato návrhem na zrušení kapitalismu a buržoazní demokracie, tak jak ji známe.

Od politiky ke kultuře: rozhovory s kapelou Kosy Gen z Berounska, s Lindou zpívající v Kibere, s Marií, co vyřvává ve skupině Lakka, vydává *Mazinerii* a pořádá zinfesty v Eternii, nebo s kapelou Vicious X Reality z Polska. Nebojte, rozhovory nejsou jen o muzice, ale i o postojích a mimohudebních aktivitách. Aby byl zachován pořádek, následují reporty. První je evropské turné kapel Disavoir Vivre a Interpunkce, kde mě potěšilo, že vždy věnují prostor popisu míst, na nichž koncertovali, a aktivitám, které se tam běžně konají. Následují reporty ze zahraničních koncertů, které oba vydavatelé zinu společně navštívili, stejně jako demonstraci proti honům na lišku, na kterou natrefili (jako na tu demonstraci) v Edinburgu. A aby to nevypadalo, že se doma nic neděje, je tu i popis jednoho plzeňského protestu proti cirkusu se zvířaty. A kdybyste měli těch dálek málo, je tu i pár čtivých reportáží z cest. Hezky se to čte, když nohy bolí někoho jiného. Takže: Bosna (2018) se zaminovanými oblastmi a loupeživými veverkami a Slovinsko a Itálie (2019) se závěrem na festivalu Distruggi La Bassa.

A na úplný konec recenze nahrávky a knih, kde jsem s radostí našel také zhodnocení publikace *Anarchie funguje* od Petera Gelderloose.

Nějaké slovo na závěr? Už to bylo řečeno na začátku: Podporujte ty, kdo ve vašem okolí vydávají ziny, pořádají koncerty či benefiční akce. Anebo ještě líp: zapojte se podle svých schopností a možností. Kawakamiho rýže č. 5 / Raw zine č. 4. 108 stran A4, 130 Kč. Pište na trojka007@seznam.cz. (-JK-)

DÍRA VE ZDI Č. 1

Zkušenosti s vazebním vězněním v rámci policejních snah o kriminalizaci anarchistického hnutí na sebe nedaly dlouho čekat a jedním z výstupů je nový časopis, jenž si hledá svou cílovou skupinu právě mezi lidmi za mřížemi. Stav většiny z nich je totiž dán společensko-ekonomickými vztahy v rámci kapitalistické mašinerie, které je tlačí a dostávají tam, kde se právě nacházejí, do vězení. Čím chudší jste, a chraň abyste měli ještě jinou barvu kůže než bílou, o to větší šanci máte, že se zde ocitnete.

Nemá jít ale jen o časopis pro vězně, *Díra ve zdi* má ambice být prostorem pro texty samotných vězňů a propuštěných. Poněkud naivní je však úvodní tvrzení, že „ti, kteří se do té situace už dostali, vědí, že zdi, které je tam obklopují, je třeba zbourat“. Taková míra uvědomění by byla sice fajn, ale zatím není z tohoto světa.

Uvnitř čísla naleznete vedle „vězeňské poezie“ kritiku pracovního vykořisťování vězňů ve věznici Všehrdu; čtivé vyprávění o zkušenosti s nástupem trestu; zajímavý rozhovor s vězněm o podmínkách a praxi zaměstnávání ve věznici a jeho velmi smyšleném odměňování; teoretické zamyšlení od Susan L. Brown o smyslu námezdní práce (ve skutečnosti otročiny) a jak by vypadala práce svobodná; rozhovor s berlínskou solidární skupinou Odborů vězněných o zaměstnanecké praxi v německých vězniciích a možnostech podpory zvenku; popis třítydenní stávkové akce vězňů v USA v roce 2018; ve vězení napsanou recenzi Londonova *Tuláka po hvězdách* a nakonec článek převzatý z *a2larmu* o mučení vězňů na samotkách ve Spojených státech a protestech proti němu.

Díra ve zdi je rozhodně ojedinělý počín a doufám, že brzy budu moci psát recenzi na další číslo, přestože je známo, že mnoho zdo-la vytvářených zínů a časopisů se k druhému číslu často ani nedostane. Stěžejní ale bude podpora tohoto projektu a snaha širšího okruhu čtenářů „zvenku“ dostat ho „dovnitř“, aby mohl naplnit svůj smysl. Pokud znáte někoho, kdo hnije v díře, pošlete mu aspoň jeden výtisk, ten si pak bezesporu najde cestu i k ostatním.

Díra ve zdi č. 1. Květen 2019. 20 stran A4. Ke stažení na <https://abcnews.noblogs.org/files/2019/05/DIRA1-final.pdf>. (-JK-)

„až“ je však nepatřičné, jelikož v prosinci 2018 bylo obžalováno pět lidí v kauze Fénix 2, čímž si chce policie zřejmě zajistit alespoň nějaký výsledek, když ji soud poslal do patřičných míst s první vykonstruovanou kauzou. O co jde v druhé kauze, je popsáno v samostatné kapitole.

Nechybí pokus o reflexi toho, „co nám ten pták dal“. Dozvíme se, že policii je možné přelstít předstíráním, i když v závěru tohoto bodu se trefně konstatuje, že právě tato snaha se nevyplatila. Odposlechy míst a telefonů se ukázaly jako neúčinné. Možná pro samotnou kauzu, nikoli však pro potřeby rozklíčování, jaké jsou vazby v hnutí, jak šlo vysledovat z přehrávek v soudní síni. Skutečnost, že seznam.cz ochotně vydá vaši komunikaci policii, nebyla zas tak objektivní. Stejně tak se potvrdila známá poučka, že šifrování dat je základ.

Přínosnější se jeví úvahy v reportu od městského soudu, který nakonec zprostil obžalované viny pro nedostatek důkazů a poukázal na netransparentnost práce policie. Ta totiž, aniž by za to nesla jakékoliv důsledky, připravila hned několik lidí o měsíce života vazebním vězněním, a jak je, tak jejich rodiny vystavila obrovskému tlaku, nehledě na „praktiky jako odvezení do lesa, výhrůžky partnerkám a rodičům podezřelých“. V reportu je také poukázáno na cílenou snahu zdiskreditovat nás prázdnou nálepkou terorismu.

Další závěry uvedené v publikaci jsou trochu nošením dříví do lesa. Prvně ve zjištění, „že žádné „hnutí“ neexistuje“. Opravdu, i přes snahu o federativní organizování se anarchistů a anarchistek zde subjekt, jenž by se kvalitativně i kvantitativně dal nazvat skutečným hnutím, nebyl a není. A mluvit o tom, že tato represivní vlna nás naučila lepším taktikám a přesvědčení, že bezpečnosti není nikdy dost, je jen nechtěným přiznáním, že před touto nemilou zkušeností byly podobné výzvy a varování brány některými aktivisty na lehkou váhu.

Zvláštním výkřikem je pak dodatek v závěru brožury odkazující na většinové odmítání tzv. povstaleckého anarchismu v rámci anarchistického hnutí: „Je však naivní myslet si, že si pro někoho nemohou přijít nikdy, pokud opovrhují těmi, které se policie rozhodla stíhat.“ Těžko bude někdo tak naivní. V kontextu to ale jen potvrzuje už dávno deklarované insurekcionistické pohrdání těmi, kdo volí jinou cestu.

Popel z Fénixe. 2019. 32 stran A5. Ke stažení na <https://antifenix.noblogs.org/files/2019/05/zin-.pdf>. (-JK-)

PRACUJÍCÍ CHUDOBA – ZÁKLAD STÁTU

Přesně před 101 lety (v prosinci 1918) u nás byla uzákoněna osmi-hodinová pracovní doba. A před třiceti lety jsme se kapitalismem osvoobili k návratu v podstatě neomezené pracovní doby, mizerných mezd, nejisté obživy nebo střechy nad hlavou. Ale nějak jsme zapomněli, že takhle odírání pracujících kdysi dokázali solidárně za nějaké zlepšení bojovat. Za poslední desetiletí se u nás mzdy na mnoha místech téměř nezvyšují, životní náklady naopak rychle a hodně rostou, a nejhůř ze všech to zažívají lidé vykonávající nekvalifikovanou nízkopříjmovou práci. Jak to konkrétně vypadá, to popsala Saša Uhlová v reportážích *Hrdinové kapitalistické práce* na A2larmu, následně ve stejnojmenné knize a spolu s Apolenou Rychlíkovou v dokumentu *Hranice práce*.

Název knihy je jednak narážkou na čestný titul z minulého režimu „hrdina socialistické práce“, udělovaný hlavně za údernictví (neplacenou práci nad stanovenou normou), jednak ale také dost přesně vypovídá o lidech, které Saša v knize představila. V podstatě jsou totiž úderníky bez budovatelského uvědomění – se svou situací jsou často smířeni a danou práci považují prostě z definice za společensky opovrhovanou, špatně placenou a případně životu nebezpečnou. Nepřemýšlejí o tom, že právě jejich práce spadá mezi ty činnosti, bez kterých se ani boháčů neobejdou (jak v historii krásně ukázaly třeba stávky popelářů), a že by podle toho měla být ohodnocena. Saša si možná představovala cosi na způsob horníků na konci 19. století, kteří neměli co ztratit a represe za boj o důstojný život nepovažovali za zdaleka tak smrtící jako práci v dole. Takže byli rozhořčení, přemýšleli nad příčinami a byli odhodlaní vše změnit.

Dnes naopak Saša nenašla nikoho, kdo by byl ochoten veřejně aspoň popsat podmínky, za jakých žijí. Rozhodla se tedy takové práce sama krátce vykonávat, aby mohla tohle důležité téma otevřít a dostat do obecného povědomí. Postupně se nechala inkognito zaměstnat v nemocniční prádelně v Praze Motole, v Babišově vodňanské továrně na masakování drůbeže, jako pokladní v jedné

z pražských prodejen řetězce Albert, v žiletkárně v Krupce a v třídní odpadů na Ostravsku.

Vznikla tak unikátní kniha založená na deníku, který si Saša poctivě při svých podřadných zaměstnáních vedla, doplněná analýzami daného stavu a (ne)možností jeho systémové změny. Vzhledem ke kapitole nazvané Odbory asi není nutné dodávat, že jako jediná reálná možnost něco změnit tu vychází zrovna jako v tom 19. století pouze odvaha bojovat za svá práva zdola. Dokladem toho je třeba i zřejmý fakt, že shůry nám dají leda tak zákoník práce, ale už se kašle na to, jak se kde dodržuje. Saša zjistila jeho porušování (i vícečetné) na všech uvedených pracovištích – od různé vysoké mzdy za stejnou práci přes překračování pracovní doby až po porušování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Hlavní devíza téhle knihy je ale v něčem jiném: nejde o žádná strohá data popsaná suchým vědátorským stylem a nejde ani o plamennou obžalobu systému. Je to velmi osobní příběh a vypravěčka je neuvěřitelně vnímavá a empatická, má obrovský smysl pro klíčové detaily. Saša zkrátka dokáže všechno relevantní zohlednit a vidí souvislosti: systémové problémy daného pracoviště, náhodné „technické“ komplikace, věci, které jsou pro zaměstnance fatální a není v jejich silách je změnit, a pak ty, které by se důsledným tlakem (třeba přes odbory) zlepšit daly, a hlavně vidí živé lidi, stává se součástí jejich příběhů, jejich občas hodně pohnutých osudů. Je to opravdu silné čtení.

V jednom z rozhovorů, které po vydání reportáží a knihy poskytl, se jí zeptali, kde to bylo nejhorší. Rozmýšlet se nemusela a podle základních kritérií (atmosféra na pracovišti a plat za práci) to stručně a jasné shrnula: nejhorší to bylo v drůbežárně – „je tam zima, smrad a křičej tam na vás“. Majitel Andrej Nikdyneodstoupím Babiš sice fakta z reportáže označil za lež, ale i tak se podařila neuvěřitelná věc: zavedli tam pro zaměstnance jednu pětiminutovou přestávku navíc. Vypadá to sice spíš jako výsměch, ale vzhledem k otrockým podmínkám, které na tomhle „ukázkovém pracovišti“ panují, je to po dlouhé době znatelný pokrok. A Saše a Apoleně se povedly i další věci. V motolské prádelně začali zaměstnanci dostávat stravenky, a ty jim nemůže zbavit exekutor. V Albertu zaměstnancům dorovnali mzdy, aby dostávali všichni za stejnou práci stejně. Do agendy Evropského parlamentu pak obě autorky přidaly problém tzv. mzdové železné opony.

Z toho mi vychází trochu specifický výklad licenčních keců na začátku knihy („neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno“). Chápu ho tentokrát jako hrozbu všem konzervám, a hlavně socanům, co tuhle knihu opomíjejí a nestydí se za to, že ke stavu, jaký popisuje, přispěli ať už z přesvědčení nebo prostě z ignorantství.

A nakonec malá apoteóza autorky. To jsme takhle jednou v létě my anarchisté, co spolu kamarádíme, seděli před hospodou, kterou zavřeli – jako vždycky všechny – na náš vkus moc brzy. Okolnosti tomu chtěly, že jsme skládali báseň. Revoluční a bojovnou. Není teda divu, že se v jedné strofě samozřejmě objevila i Saša:

*Ježek si dupnul plch se vzdul
půl húsky úkrop Saša Uhl
ó vánek ňul tam jelikož
komoň kokoška koz i oř
plch zdvih pěst!*

Po týhle pasáži přijeli městský policajti a vykážali nás z pustý zahrádky za rušení nočního klidu. I Saša ruší noční klid. Všechny buržoastské opěvovatelů hospodářský konjunktury a blahobytu, všech alibistickejch přizdisráčů i sebestřednejch elitářů, co mají pro každého dobrou radu. Jen tak dál, Sašo!

Saša Uhlová, *Hrdinové kapitalistické práce*, Cosmopolis 2018, 254 stran. (-DD-)

NAKLADATELSTVÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

1/19 ZAPATISTICKÉ POVSTÁNÍ

Poslední dny Kliniky • L. Oikonomakis:
Proč pořád ještě milujeme zapatisty • Black
Seeds: Revoluce v šálku kávy • Významné
ženy v řadách EZLN • K. Lukeš: Chiapas
v české kotlině • P. Gelderloos: Za hranice
individuální spravedlnosti • Cribs – pomoc
prchajícím matkám • Vadim Damier:
Anarchisté a Maďarská republika rad •
Jak jsem se šel nechat odkrýt • BIMB •
Rodinné album punku

2/2018 ROK 1968

Anarchistický festival knihy 2018 • Vadim
Damier: Kontext osmašedesátého • Rok
1968 v Polsku • Reforma a kontrareforma
v byrokratickém bloku: ČSSR 1968 •
Machnovi předchůdci • Tenkrát v Hulajpoli
• Setkání v Aténách • Berďajevova
Filozofie nerovnosti ...

1/2018 REAKČNÍ REJDY

Bitva o Šatovku • Matthew N. Lyons:
Původ a ideologie alternativní pravice •
Peter Gelderloos: Katalánská nezávislost
a krize demokracie • Anarchistické hnutí
v poválečné francii • Folkert Mohrhof:
Případ Scala 1978 • Rozhovor s Dmitrijem
Bučenkovem • Případ teroristů z Penzy •
O knize Arnošta Nováka
Tmavozelený svět ...

4/2017 VELKÁ ŘÍJNOVÁ

Velká ruská revoluce • Max Ščur: Sto let
etatismu • Fjodor Drugov: Útok na zimní
palác • Anna Garasjevová: V nejkrutější
zemi • Emma Goldmanová: Mluvila jsem
s nimi • Rudolf Rocker: Sociální demokraté
a anarchisté • Marek Sečkař: Balada
o Saccovi a Vanzettim • Exarchia – prostor
pro městský odpor • Javaspa a řecký
anarchohiphop • Baumanovi
Cizinci před branami ...

KOMIKSOVÁ EDICE

SV. 3 CLASS WAR COMIX

SV. 4 KDYŽ ZAČALA NOC

SV. 5 LIKVIDÁTOR

SABATÉ — MĚSTSKÁ GUERILLA VE ŠPANĚLSKU

MARIKANSKÝ MASAKR

JEDU DO MAGADANU

ANARCHISTICKÁ PUBLICISTIKA 1990—2013

TÁBOR SMRTI LETY

BŮH A STÁT

DĚJINY ANARCHOSYNDIKALISMU

VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA

NEVIDITELNÉ VRAŽDY

HISTORIE ANARCHISMU NA KAVKAZE

UKRAJINA 2013—14: POHLED ANARCHISTŮ

ŽIDOVSTÍ ANARCHISTÉ V NEW YORK CITY

ZÁPISKY ANTIGLOBALISTY

ŠPANĚLSKÁ IDEA SVOBODY

PO STOPÁCH ADAMITŮ

ANARCHISMUS V PALESTINĚ A IZRAELI

DENÍK KONFIDENTA

PŘÍBĚHY STARÉHO ANTONIA

KÁCHA IN MEMORIAM

MALATESTA (ŽIVOTOPISNÉ POZNÁMKY)

PÁSKOVÉ A CHULIGÁNI

PARALELNÍ SVĚT V BARVĚ

OCELOVÉ STOLETÍ

VZPOMÍNKY ANARCHISTKY

AKTUÁLNÍ PŘEHLED O VŠECH VYDANÝCH PUBLIKACÍCH
A DALŠÍCH MATERIÁLECH, STEJNĚ JAKO SEZNAM
DISTRIBUČNÍCH MÍST NALEZNETE NA WEBOVÉ STRÁŇCE
NAKLADATELSTVI.AFED.CZ